

ЛОИС МАКМАСТЪР БЮДЖОЛД ДЖЕНТЪЛМЕН ДЖОУЛ И ЧЕРВЕНАТА КРАЛИЦА

Част 19 от „Бараяр“

Превод от английски: Милена Илиева, 2016

chitanka.info

В памет на доктор Марта Бартър

1.

Беше добър ден на военната трансферна станция, орбитираща около Сергияр. Вицекралицата се прибираше у дома.

Адмирал Джоул влезе в контролната зала на станцията и забърса с поглед главния тактически дисплей, който жужеше разноцветен над холотомасата си. Образът представляваше карта на парченцето космос под негово командване, макар и настроена понастоящем към изкривения мащаб на човешките интереси в системата на Сергияр, а не според астрографската реалност, която би пратила всичко в забвението на невидимото, поставяйки решително хората на мястото им, а именно в ролята им на нищожно петънце върху повърхността на пращинка. Звезда от клас G, която гореше приятна и укротена от това разстояние; огърлицата ѝ от половин дузина планети и обикалящите около тях луни; колониалният свят, който се въртеше под станцията. И от по-критично стратегическо естество — четирите точки за скок, които бяха порталите на системата към голямата Възлена връзка, както и прилежащите им военни и граждански станции. Две от точките за скок бяха високо активни, през тях минаваха големи потоци търговски трафик и теснолъчеви съобщения към останалата част от Бараярската империя и към най-близкия ѝ съсед от тази страна, мирния понастоящем Ескобар; третата представляваше портал към дълъг и неефективен заобиколен маршрут към Възлената връзка, а четвъртата — поне според четиридесетгодишните проучвания — не водеше никъде.

Джоул се зачуди кога точно през последните години е започнал да носи в главата си цялата тази карта и всичко, което се движи в нея. Преди бе смятал тази способност на своя ментор за нещо почти свръхчовешко, още повече че покойният Арал Воркосиган виждаше по този начин цялата империя с нейните три свята, а не само най-малкия трети. По всичко личеше, че времето без затруднения е дарило Джоул със способност, която дълго му беше убягвала, въпреки положените

усилия. Което беше добре. Защото времето извън всякакво съмнение му беше длъжник, предвид всичко, което му беше отнело.

Сутринта в контролната зала беше спокойна и тиха, повечето техници скучаеха на станциите си, вентилацията изпълваше помещението с обичайните смесени миризми на електроника, рециклиран въздух и преварено кафе. Джоул пристъпи към една от работните станции и стисна леко рамото на трафик-контрольора. Насърчителен жест, който означаваше „работи спокойно“. Мъжът кимна и отново насочи вниманието си към двата пристигащи кораба.

Скоковият катер на вицецралицата приличаше на катерите, които се полагаха на флотските адмирали, беше малък и бърз като тях, но настръхнал не от оръжия, а от комуникационно оборудване. Ескортът му, бърз куриерски кораб, можеше да поддържа скоростта на катера, но не беше по-добре въоръжен от него. Двата кораба пътуваха заедно, за да си окажат помощ в случай на технически проблем, но нищо повече. Е, поне при това пътуване не бяха възникнали проблеми от никакво естество. Джоул наблюдаваше напрегнато маневрите им за скачване с дока, макар да си даваше сметка, че тревогата му е напълно безпочвена. Нито един пилот не би си позволил непохватно скачване под погледа на *онези* спокойни сиви очи.

Новата му адютантка щръкна до него.

— Почетната стража е готова, сър.

— Благодаря, лейтенант Воринис. Тръгваме.

Даде ѝ знак да го последва, излезе от контролната зала и тръгна към дока на вицецралицата. Кая Воринис съвсем не беше първата техничка, медтехничка или офицерка от разширения Имперски женски помощен корпус, която изпращаха на сергиярска служба, нито първата, която получаваше назначение в неговия офис. Но вицецралицата щеше да одобри, а това бе приятна мисъл. Е, Корделия със сигурност щеше да сподели и някоя не толкова приятна забележка за това как на родната ѝ колония Бета и на подобните ѝ прогресивни планети жените открай време участват равноправно във всички професионални сфери на живота. Откровено казано, Джоул изпитваше тайно задоволство и най-вече облекчение, че трябва да търпи жените само в рамките на работното време, а всичко, свързано с тях извън това, както на станцията, така и на планетарната база, беше пряка отговорност на

майчински настроения и изключително ефективен полковник от Женския корпус.

— Никога не съм виждала вицекралица Воркосиган на живо — сподели му Воринис. — Само на видео.

Джоул си напомни да държи под контрол дългата си крачка, макар че едва ли само това бе причината за учестеното дишане на лейтенантката — по-скоро идеше реч за силно вълнение, предизвикано от предстоящата среща с обожавана героиня. Вълнение съвсем на място, ако питаха него.

— Така ли? Мислех, че сте роднина на граф Воринис и сте прекарали доста време във Ворбар Султана.

— По-скоро сме далечни роднини, сър. Виждала съм графа само два пъти. Била съм във Ворбар Султана, но повечето си време там прекарах в офисите на Операции. Назначиха ме в администрацията малко след като завърших. — Леката ѝ въздишка не криеше тайни за Джоул, защото беше идентична по съдържание с леките въздишки на предшествениците ѝ: „Още не съм служила на кораб, по дяволите.“

— Е, не се отчайвайте. Самият аз седем години служих в столицата на различни административни длъжности, военен секретар, адютант и прочие, но след това успях да си уредя три пътувания като ескорт на търговски флотилии. — А това беше най-желаната, най-активната и най-космическата служба, към която да се стреми един имперски офицер в мирно време, опит, който му спечели капитански пост, пък макар и само за едно пътуване, който той след време изтъргува за настоящата си сергиярска позиция.

— Да, ама сте били адютант на самия *регент Воркосиган!*

— По онова време той вече беше само министър-председател. — Джоул си позволи подобие на усмивка. — Не съм чак толкова стар. — И едва не добави: „млада госпожице!“. Изглеждаше му дванайсетгодишна и то не само заради ръста си — или по-скоро липсата му, — нито заради пола си; предшествениците ѝ бяха мъже, но и те му бяха изглеждали горе-долу на толкова. — Макар че, иронично, единственото ми участие в реални бойни действия беше точно в онзи период, докато му бях секретар — при пътуването ни до Центъра Хеген. Е, когато потегляхме натам, няхахме представа, че ще се стигне до война.

— Обстрелваха ли ви?

— Ами, да. Когато пътуваш с флагмански кораб, ариергард не съществува, нито обоз. Добре, че щитовете ни издържаха, още повече че императорът също беше на борда при онова пътуване. — Двайсет години бяха минали оттогава. Онзи епизод беше истинска каша, при това строго секретна, каша, на която Джоул, залепен за рамото на граф Воркосиган, бивш регент, действащ министър-председател и адмирал, беше станал свидетел отблизо и отначало докрай. Бойните му истории от Центъра Хеген открай време подлежаха на най-строга редакция.

— Сигурно и вицецралица Воркосиган познавате оттогава?

— Горедолу да. От... — Направи бърза сметка и резултатът го свари неподготвен. — От почти двајсет и три години.

— Аз съм почти на двајсет и три — осведоми го Воринис с тон, който подсказваше, че искрено се опитва да му бъде от помощ.

— О — измънка Джоул. Пристигнаха на девети док, което го спаси от по-нататъшни размисли върху сюрреалистичния ход на времето.

Дузината мъже от почетната стража се изпънаха в стойка мирно, Джоул отвърна на поздрава им и ги прецени с поглед. Всичко по тях лъщеше колосано, браво. Похвали сержанта им и зае стратегическа позиция с изглед към меката връзка, която тъкмо се скачваше под компетентния и съсредоточен поглед на доковия техник. Преминаването от мека връзка с нулева гравитация към гравитационното поле на кораб или станция рядко бива процес грациозен и щадящ достойнството, но първите трима, които го изпълниха сега, имаха достатъчно опит с това упражнение — офицер от екипажа на кораба, служител на ИмПСи от охраната на вицецралицата и гвардеец Риков, единственият от личната свита на новия граф Воркосиган, пратен на служба при майка му в качеството ѝ на вдовстваща графиня. Първият слязъл имаше грижата за механизмите, вторият направи визуален и електронен оглед на дока за неоторизирано човешко присъствие, а третият се обърна да помогне на своята господарка. Воринис направи опит хем да се изправи на пръсти, хем да застане в стойка мирно, което не ѝ се получи много добре, но съвсем изпадна от полезрението на Джоул, когато последната фигура излезе от тръбата на меката връзка с изящно залюляване и стъпи на крака с помощта на гвардееца, протегнал ръце да я поеме.

Всички се изпънаха, когато сержантът на почетната стража даде знак за приветствие. Адмирал Джоул козирува и каза официално:

— Вицекралице Воркосиган. Добре дошли у дома. Надявам се, че сте пътували спокойно.

— Благодаря, адмирале, спокойно беше — отвърна тя също толкова официално. — Хубаво е да се прибереш вкъщи.

Той я измери с преценяващ поглед. Изглеждаше поуморена от скока, но в рамките на нормалното, нищо общо с празното, мъртвешки посивяло лице, което Джоул помнеше отпреди почти три години, когато се беше върнала сама от погребението на съпруга си. Не че самият Джоул се бе чувствал различно по онова време. Колонистите на Сергияр можеха само да гадаят дали тяхната вицекралица ще се върне след онова пътуване, или на мястото ѝ ще бъде изпратен някой непознат лорд. Но ето че тя бе свалила траура и дрехите ѝ, макар и в убити цветове, поне не бяха черни — панталон и сако в комарски стил, а характерната ѝ усмивка се беше затоплила до нещо повече от стайна температура. Гъстата ѝ прошарена червена коса бе все така къса, а изящните кости на лицето ѝ изпъкваха като крепост, която не познава поражение.

В лявата си ръка носеше нещо като куфарче, малка криофризерна кутия сякаш. Лейтенант Воринис, като всеки добър адмиралски адютант, пристъпи и протегна ръка към куфарчето.

— Да взема багажа ви, ваше височество?

А Корделия викна, силно и неочаквано:

— Не! — И дръпна куфарчето назад. После, видяла високо вдигнатата вежда на Джоул, продължи по-спокойно: — Не, благодаря ви, лейтенант. Сама ще го нося. А гвардеецът ми ще се погрижи за останалия багаж. — Кимна отсечено на момичето, а на Джоул хвърли въпросителен поглед.

Той схвана намека.

— Вицекралице, позволете да ви представя новата си адютантка, лейтенант Кая Воринис. Започна наскоро, пристигна на Сергияр няколко седмици след като вие заминахте.

Корделия беше заминала преди шест седмици, за да представи лично на император Грегор годишния доклад на сергиярския вицекрал и да прекара част от тържествата покрай Зимния празник със семейството си. Джоул се надяваше, че последното е било по-скоро

освежаващо, отколкото изтощително преживяване, но предвид вортосиганското потомство, с което бе имал случай да се запознае, изтощението трудно би могло да се изключи от картинката.

— Как сте, лейтенант? Надявам се службата на Сергияр да ви хареса. Тъ... роднина ли сте на младия граф?

— Далечна, мадам — отвърна Воринис. Джоул предположи, че този въпрос и съответният отговор отдавна са втръснали на младата жена, но поне сега момичето се справи без придружаваща гримаса.

Вицекралицата се обърна и отправи няколко думи на благодарност към почетната стража. Сержантът, горд с поверениците си, отвърна с традиционното: „Мадам, да, мадам!“, след което ги изведе от дока. Корделия ги проследи с поглед, после се обърна с въздишка към Джоул и го хвана под ръка.

— Сериозно, Оливър, налага ли се да правиш това всеки път, когато минавам транзитно оттук? — Поклати глава. — Нали си даваш сметка, че просто ще измина разстоянието от дока за скачване до шлюза на совалката? Бедните момчета от стражата можеха да си поспят.

— Винаги сме посрещали вицекраля по този начин. Честта е както за теб, така и за тях, нали знаеш.

— Арал ви беше военният герой. Неколкократно.

Тъгълчетата на устата му се кривнаха нагоре.

— А ти не си, така ли? — После добави, воден от любопитство: — Какво има в кутията? Не е отрязана глава... отново... надявам се. — Кутията, за щастие, беше твърде малка да побере глава.

Сивите очи на Корделия блеснаха.

— Хайде и ти, Оливър. Човек носи у дома част от разчленено тяло веднъж, забележи — *веднъж*, и до края на света хората се изнервят при вида на багажа му. — Устните ѝ се изкривиха. — Но самият факт, че вече можем да се *шегуваме* с това... какво пък.

Лейтенант Воринис, която подтичваше след тях, изопна лице в умерен потрес, но дали заради прочутата историческа случка, сложила край на войната за Претендентството много години преди нейното раждане, или заради отношението на началниците ѝ към въпросната случка, Джоул не можа да прецени.

— Искаш ли да си починеш преди пътуването до планетата? — попита той. — Не знам дали ти е време за обяд или за закуска, но все

ще ти намерим нещо за хапване. — Целият Бараярски имперски флот, както и тази станция по подразбиране, живееха по ворбарсултанско време, което за жалост не съвпаднаше с времето на колониалната столица долу, защото двете планети, освен по ред други неща, се различаваха и по дължината на денонощието си. Не че „едно и също време“ от двете страни на възлен скок, да не говорим за цяла поредица такива скокове, имаше някакво друго реално значение, освен чисто символичното. — Совалката ще те изчака колкото решиш, уверявам те.

Корделия поклати със съжаление глава.

— Вчера, когато навлязохме в космическото пространство на Сергияр, преминах към карийнбургско време. *Мисля*, че вече закусих и следващото ми ядене ще е за обяд, но ще разбере със сигурност, когато кацнем. Благодаря ти за предложението, Оливър, но този път ще пропусна. Нямам търпение да се прибера. — Пръстите й се свиха до побеляване около дръжката на криокутията.

— Надявам се, че скоро ще се видим за по-дълго.

— О, непременно трябва да го направим. Кога се връщаш в базата долу?

— В края на седмицата.

Очите й се присвиха, сякаш пресмяташе нещо наум.

— Мдаа. Може и да свърши работа. Добре, секретарката ми ще ти звънне.

— Хубаво. — Джоул прие това с усмивка, като прикри разочарованието си. Новини от Бараяр пристигаха на всеки час по теснолъчевия канал. *Разказите за дома* пристигаха със завръщащи се пътници много по-рядко. Възможно ли беше човек да страда от носталгия по глас? По един конкретен, лек глас, все още белязан от широките бетански гласни четиридесет и повече години след като е положил клетва за вярност към една чужда империя?

Бързо — твърде бързо — стигнаха до шлюза на совалката. Джоул лично я бе инспектирал преди няма и час. Пилотът докладва, че е готов да потегли. Джоул се дръпна настрана с Корделия да си открадне още няколко минутки, докато качат багажа й през шлюза.

— Нямах много багаж — отбеляза той.

Корделия се усмихна.

— Арал превръщаше всяко пътуване в армейски преход. Аз предпочитам по-семплата логистика. — Погледна към шлюза на

совалката, сякаш нямаше търпение да се качи. — Някакви произшествия, за които да не съм чула по теснолъчевия?

— Нищо, което да е преминало стратосферата. — Традиционната разделителна линия на поверените им територии. Корделия се явяваше пастир на приблизително два милиона колонисти от името на император Грегор и Джоул подозираше, че половината от тях ще предявят претенции за вниманието ѝ още с кацането на совалката. С това не можеше да ѝ помогне, но поне имаше грижата никакви проблеми да не се стоварят на главата ѝ отгоре надолу. — Грижи се за себе си, Корделия. Или поне позволи на персонала си да го направи. — Спогледа се съзаклятнически с гвардеец Риков, който се явяваше нещо като сенешал на домакинството ѝ и който кимна, в знак че е разбрал и енергично подкрепя намека.

Корделия само се усмихна.

— Ще се видим скоро, Оливър.

„И ето, че си тръгва. Винаги си тръгва, като всеки друг Воркосиган.“ Джоул поклати глава.

Изчака, докато не чу как скачващите скоби на совалката се разтварят, после си тръгна и той.

Воринис се изравни с него и попита:

— Вие бяхте ли там, сър, когато е донесла главата на Претендента?

— Тогава бях на осем, лейтенант. — Постара се да изтрие развеселената усмивка от лицето си: тя не подобаваше на адмиралския му имидж. — Отраснах в един от най-западните окръзи, където нямаше военен космодрум, следователно не представлявахме особен интерес за нито една от двете страни. Основният ми спомен за войната е как всички се стараят да се държат нормално, но възрастните са обзети от страх и си шепнат всякакви фантастични слухове. Лорд-регентът избягал с малолетния император, бетански шпиони му промили мозъка и всякакви други дивотии... Всички смятаха, че лорд Воркосиган е изпратил съпругата си на онази безумна мисия, но както разбрах по-късно, истината е била доста по-сложна. — И не беше негово право да я разказва, напомни си той. — Двамата често се срещаме по работа тук, на Сергияр, така че вероятно ще имаш шанс да я поразпиташ за военните ѝ приключения. — Макар че, като си помислиш, май не беше добра идея да излага невръстната Воринис,

или който и да било друг впечатлителен млад офицер, на воркосиганската представа за инициативност. Разни метафори изникнаха в главата му, всичките сродни на тази да гасиш огън с газ.

Ухили се и зави към контролната зала, откъдето да проследи совалката на вицекралицата, докато успешното ѝ приземяване не бъде официално потвърдено.

Сергиярският следобед обливаше с щедра светлина ресторантската тераса с изглед към онова, което Корделия вече не би могла да нарече нито „лагер“, нито дори „село“, защото се беше превърнало в истински град дори според галактическите стандарти. Терасата буквално висеше над стръмен скален откос в хълма и създаваше приятната илюзия, че гледаш към залив от светлина. Когато сервитьорът, настанил я на резервираната ъглова маса, попита дали мадам би искала да спуснат поляризираната тента, Корделия отказа едностранно и му даде знак да я остави. Облегна се назад и вдигна лице към топлината, затвори очи и позволи на слънчевата милувка да я успокои. И се опита да не мисли колко време е минало откакто друга, много по-осезаема милувка, бе правила същото. „Следващия месец ще станат три години“ — обади се другата част на мозъка ѝ, която не знаеше почивка и не подлежеше на изключване.

Отвори очи и се огледа с надеждата да разсее мислите си. Двете най-близки до нейната маса бяха празни, както можеше да се очаква, ако не се броеше цивилният ѝ охранител от ИмпСи, който седеше на по-далечната, отпиваше от студения си чай и също като нея се оглеждаше. *Ситуационно наблюдение*, мда. Нейните над четирийсет години като поданик и слуга на Бараярската империя включваха твърде много *ситуации*; днес обаче беше склонна да се задоволи с режима „имам си хора за това“. Само дето този тип изглеждаше толкова млад... Корделия имаше чувството, че *тя* трябва да внимава за него и вместо него, майчински. Не биваше да дава израз на това чувство, разбира се, редно бе да щади достойнството на младока.

Вдиша дълбоко, сякаш с ефирността си въздухът би могъл да проветри по-тъмните ниши на сърцето ѝ. Сервитьорът донесе две чаши вода. Едва бе отпила глътка от своята, когато човекът, когото очакваше, се появи на входа, огледа се, видя я, вдигна ръка за поздрав

и тръгна към нея. Телохранителят ѝ, предвид цивилното облекло на госта, не скочи да козирува, макар че тази въздържаност видимо му струваше сериозни усилия, и успя само да кимне в отговор на неговото кимване.

Когато бе видяла за пръв път лейтенант Оливър Перин Джоул — по онова време той беше на колко... на двайсет и седем? — Корделия без колебание го описа като *великолепен*. Висок, рус, строен, с красиво благородно лице — скулите му бяха направо убийствени! — сини очи, сериозни и умни. След две десетилетия и някои сериозни житейски промени адмирал Джоул още беше висок и с чудесна стойка, макар и малко по-солиден, както в снагата, така и в поведението. Чистото русо на косата му беше прошарено тук-там със сиво, светлите очи се бяха сдобили с рамки от всъщност доста симпатични бръчици, а от него се излъчваше кротка, но желязна самоувереност. Колкото до онези крайно несправедливи скули и мигли, те още си бяха на мястото. Поусмихна се леко — нямаше лошо да си позволи този интимен момент на естетическа наслада, — после той стигна до масата ѝ, поклони се над ръката ѝ и седна срещу нея.

— Вицекралице.

— Нека бъде само Корделия днес, Оливър. Освен ако не искаш аз да ти викам „адмирале“.

Той поклати глава.

— Достатъчно ме адмиралстват в службата. — Но интригуващата му усмивка се кривна леко. — А и сред нас винаги е имало само един истински адмирал. Последното ми повишение винаги ми се е струвало сюрреалистично, особено когато бях в неговата компания.

— Истински адмирал си. Така каза императорът. По съвет на вицекраля.

— Няма да споря.

— Добре, защото обратното би било със закъснение от няколко години, да не говорим за свършената междуременно работа.

Джоул се засмя, махна с ръка, в знак че отстъпва пред аргумента ѝ, макар и само пред него, после взе менюто. Погледна я.

— Вече не изглеждаш толкова уморена. Това е добре.

Корделия не се съмняваше, че неведнъж е изглеждала буквално смазана в борбата за нов баланс, която водеха напоследък. Прокара

пръсти през късо подстриганата си червеникава коса, която се къдреше по обичайния си хищнически начин около главата ѝ.

— И не се чувствам толкова уморена. — Смръщи лице. — Напоследък се случва да изкарам по няколко часа накуп, без да се сетя за него. А миналата седмица имах цял такъв ден.

Той кимна с разбиране. Корделия знаеше, че наистина разбира.

Чудеше се откъде да започне. „Не сме се виждали достатъчно през тези три години“ не отговаряше напълно на истината. Адмиралът на Сергиярския флот беше поел гладко поста си като дясната военна ръка на овдовялата вицекралица, точно както беше изпълнявал тази длъжност и по времето, когато вицекралят и вицекралицата си дележа управлението. Колониалната планета го беше приела с одобрение заради неоспоримите му достойнства дори когато гигантската сянка на неговия ментор, изтикваше го доскоро извън светлината на прожекторите, бе отстранена от онази... би ли могла да я нарече преждевременна?... от онази гигантска по своите лични и политически последствия смърт. Вицекралица Воркосиган и адмирал Джоул се бяха нагодили към новите модели на съответните си длъжности, трудеха се въпреки болезненото отсъствие, затягаха обществените шевове около раната. Инструктажи, инспекции, дипломатически задължения, петиции, съвети дадени и чути, спорове с бюджетните комисии — често в тандем, но понякога и във взаимна опозиция... работата им „след Арал“ не се беше променила драстично нито по съдържание, нито по ритъм в сравнение с работата им „преди“. И ето че политическата рана бавно беше заздравяла, макар още да смъдеше от време на време.

Вътрешните рани... тях те рядко обсъждаха, вероятно водени от милосърдие и взаимно зачитане на болката. Корделия знаеше, че скръбта на Оливър не е по-малка от нейната, не се подвеждаше от факта, че той я крие по-добре, защото обстоятелствата му го позволяват. Макар че неведнъж, докато събираше смелост за поредната публична церемония, която се налагаше да изтърпи в качеството си на Вдовицата на вицекраля, му бе завиждала за възможността да страда насаме.

Само предишната им близост изглеждаше отнета завинаги, погребана. Бяха като две планети, които се скитат безнадеждно, след

като общото им слънце е угаснало. Май беше време да си намерят нов източник на гравитация и светлина.

— Ако това ще е работен обяд, значи някой е пропуснал да ми даде дневния ред.

— Не, не е работен — каза тя, — макар че дневен ред имам. Личен дневен ред, което е и причината да те поканя тук в така наречения ни почивен ден. — Зачуди се как ли е разчел поканата ѝ, довела го тук в удобни цивилни дрехи, които му стояха чудесно, между другото, вместо в обичайната униформа. Джоул имаше тънък усет към детайлите, безценно качество още по времето, когато министър-председателят Воркосиган го беше назначил за свой военен секретар в жежката политическа атмосфера на имперската столица. „Сега сме далече от Ворбар Султана. И толкова по-добре.“

Отпи от водата и се гмурна в темата.

— Чувал ли си нещо за новия репродуктивен център, който открихме в центъра на града?

— Ами... конкретно не съм. Знам, че полагаш неуморни усилия за подобряване на общественото здравеопазване. — Примигна насреща ѝ с най-симпатичния си поглед от типа „не знам за какво говориш, но те слушам внимателно“.

— С помощта на майка ми успях да привлека изключителен екип бетански специалисти по репродуктивна медицина, които подписаха петгодишни договори да обучат сергиярски медтехници в клиниката и да работят с пациенти. Идеята е, че след края на договора им ще имаме достатъчно обучени специалисти, за да открием още няколко дъщерни клиники в по-новите колониални градове. А ако имаме късмет, току-виж сме изкушили неколцина от бетанците да останат.

Джоул, заклет ерген, се усмихна и вдигна рамене.

— Истината е, че съм достатъчно стар и ясно помня времето, когато тази технология беше нова и се приемаше противоречиво на Бараяр. По-младите офицери, които идват при нас, я приемат за нещо нормално, при това не само комарците или момичетата от Женския корпус.

Сервитьорът се появи с виното — леко, добре охладено бяло с плодов аромат, произведено тук, на тяхната планета, да! — и Корделия се подкрепи с една глътка, преди да продължи в атака:

— В този конкретен случай обществената полза се явява и лична. Работата е там, че... Не съм ти казвала за това, а мисля, че и Арал не го е споделял с теб, но в един от трудните периоди на неговото регентство — преди ти да се присъединиш към екипа му — решихме като предпазна мярка да замразим свой генетичен материал. Замразена сперма от него и замразени яйцеклетки от мен. — Случило се бе преди повече от трийсет и пет години.

Стоманено-русите вежди на Оливър се вдигнаха.

— Веднъж той спомена, че след нападението със солтоксин вече не може да има деца.

— По естествен път — да. Нисък брой на сперматозоидите, множество клетъчни увреди, получени на един или друг етап от живота му. Но с новите технологии... Достатъчна е само една добра гамета, въпрос на сортиране.

— Хм.

— По причини, които бяха по-скоро политически, отколкото биологични или технологични, така и не се възползвахме от въпросната тъканна банка. Но в завещанието си Арал изрично е посочил, че след смъртта му собствеността върху пробите преминава изцяло към мен. На път към дома, на връщане от Зимния празник и годишния вицекаралски доклад, взех всичко, целия генетичен материал, който бяхме замразили. И го донесох на Сергияр. Именно той беше в криокутията, която пазех като квачка яйцата си.

Оливър изправи гръб, рязко заинтригуван.

— Посмъртни деца на Арал? Възможно ли е?

— Точно с този въпрос се обърнах към бетанските специалисти. И както се оказа, отговорът е „да“.

— Ха! Сега, когато Майлс официално е граф Воркосиган и има свой син, още един син... брат?... Това няма да повдигне въпроси с унаследяването, нали? Тъ... тези деца ще бъдат ли законни, имам предвид според бараярското право?

Синът ѝ Майлс, съобрази угнетено Корделия, беше само с осем години по-млад от Джоул.

— Всъщност планирам да заобиколя тези законови капани, като зачена само дъщери. Така ще се възползвам от една особеност на бараярските закони за унаследяване, която позволява момичетата да бъдат само и единствено мои. Дори фамилията им ще е моята —

пролетарското име Нейсмит. Няма да имат законово основание за претенции нито върху окръг Воркосиган, нито върху семейните имоти. Следователно на свой ред ще бъдат защитени от реципрочни претенции.

Оливър сви устни и се намръщи.

— Арал... би искал да ги подсигури финансово. Най-меко казано.

— Вече отделям настрана щедрата издръжка, която ми се полага като вдовстваща графиня, и ще я насоча изцяло за тази цел. Разполагам със заплатата си на вицекралица, която ще получавам поне още известно време, както и с личните си инвестиции, повечето тук, на Сергияр, а тези доходи са достатъчни за издръжката на едно разширено домакинство.

— За още известно време? — реагира моментално Джоул, с тревога. Ключовата реплика не му беше убягнала и това не би трябвало да изненадва Корделия.

— Никога не съм възнамерявала да остана на този пост, докато умра във впряга му — меко каза тя. „Както стана с Арал“ — добави наум. — Аз съм бетанка. Вероятно ще доживея до сто и двацет и дори повече. Посветих на Бараяр достатъчна част от живота си, достатъчна. Време е... — Допи виното в чашата си и Джоул любезно ѝ наля още. — Казват, че човек не бива да взема големи решения за живота си, нито да внася сериозни промени, докато е в траур. Трябвало да мине поне година след загубата, защото преди това не разсъждаваме трезво. Напълно съм съгласна с това наблюдение, мога да потвърдя правотата му от личен опит, само дето бих увеличила срока на две години.

Джоул кимна мрачно.

— Мисля за това още откакто го погребяхме във Воркосиган Сърло. — В онази вечер беше отрязала дългата си до кръста коса, която Арал толкова обичаше, отрязала я бе почти до корените и я бе положила в пламъците на горящия мангал. Защото обичайният кичур, изгарян като приношение, ѝ се бе сторил крайно недостатъчен. Никой от другите опечалени не бе възразил, нито бе повдигнал въпроса. Така и не я пусна да порасне след това, носеше я съвсем къса, почти по момчешки. — Следващия месец ще станат три години. Мисля, че...

мисля, че точно това искам, а ако ще го правя, няма смисъл да губя време. Бетанка или не, по-млада не ставам.

— Човек не би ти дал повече от петдесет — каза Джоул. Кое то я правеше негова връстничка. И думите му не бяха ласкателство, той наистина я виждаше такава. „Бараярци.“

— Само ако е бараярец. Един галактик не би се заблудил. — „Седемдесет и шест“, каза си бавно наум. Звучеше й... невъзможно. Само дете по някое време през последните три години беше спряла да брои годините от раждането си насам, а на обратно — от бъдещата си смърт към настоящия момент. Торба откраднатото време, което не расте, а се смалва. Използвай го или го губиш безвъзвратно.

Сервитърът пристигна със салатите им от ват-пиле с ягоди и панер с различни видове хляб. Това й даде време да събере сили за следващия си ход. Благодарна беше на Оливър, че вместо да й зададе очевидния въпрос защо му казва всичко това, бе приел думите й просто като — а може би не толкова просто — като разговор между приятели. Единият има да сподели нещо важно, а другият е готов да го изслуша с готовност. Отпи малка глътка от виното. После голяма. Остави чашата.

— Не останаха много яйцеклетки, след като сортираха добрите. Моето здраве също пострада през годините. Но би трябвало да са достатъчни за пет-шест момичета.

Джоул се засмя.

— Е, Сергияр има нужда от жени.

— И от мъже. Има и няколко яйцеклетки, които биха могли да се използват като... Ами, един вид като безядрени яйцеклетки. Няма ядро, но са запазили моята митохондриална ДНК. А именно такива безядрени яйцеклетки се използват като носители при инвитро зачатия с генетичен материал от еднополови партньори.

Джоул спря да дъвче и я зяпна. Сините му очи се разшириха. Имаше остър ум, съобразяваше много бързо и Корделия открай време ценеше високо това му качество.

— Ако решиш... а не е нужно да бързаш, мисли колкото време ти е нужно... мога да ти даря някаква част от тези безядрени яйцеклетки, както и генетичен материал от Арал, и така би могъл да... двамата с Арал бихте могли да имате свои синове, един или повече. Говоря за синове по политически, не по биологични причини. С хикс хромозома

от Арал и игрек хромозома от теб момчетата ще са неоспоримо твои от правна гледна точка. Без трижди проклетото смъртоносно Вор пред имената си.

Джоул най-сетне преглътна хапката си с помощта на глътка вино.
— Това... звучи откачено. Направо... свят да ти се завие.

И наистина приличаше на човек, комуто се е завил свят, чак страните му поруменияха. Но пък на него руменината му стоеше добре. Както винаги. Корделия потисна усмивката си.

— На колонията Бета това би било рутинна процедура. Също на Ескобар, на Земята или на която и да било прогресивна планета. — На нормалните планети, както ги наричаше за себе си Корделия. — Или дори на Комар, по дяволите. Този биотехнологичен трик е познат от векове.

— Да, но не е така за нас, за... — започна той, но замълча колебливо, преди да е довършил.

„Не и за Бараяр.“ Това ли искаше да каже? Или... „не и за мен“?

Вместо това каза друго:

— Не искаш материалът да се похаби, за това ли става въпрос?

— Не става въпрос какво не искам, а какво *искам*.

— И колко... колко такива яйцеклетки има?

— Четири. Което не гарантира четири живородени деца. Даваш си сметка за това, надявам се. Всъщност не гарантира, че ще се роди дори едно. Но все пак са четири билета за генетичната лотария.

— И откога обмисляш това, хм... тази необичайна оферта? — Все още я гледаше с широко отворени очи. — Когато кацна на станцията, миналата седмица, вече беше ли го решила?

— Не, хрумна ми преди три дни, след като разговарях с доктор Тан. Обсъждахме какво да правим с неизползвания материал, въпрос, който изобщо не си бях задавала. Той предложи да даря безядрените яйцеклетки на клиниката и ако ти не проявиш интерес, вероятно ще направя точно това. Те могат да ги използват. Но после ми хрумна по-добра идея.

Почти не беше спала през онази нощ, развълнувана от хрумването си. А после се беше отказала от безползните догадки насаме и вместо това бе поканила Оливър на обяд.

— Никога не съм мислил... отдавна съм се отказал от идеята да имам деца — каза той. — Имах кариерата си, имах Арал, имах... онова

между трима ни. И то ми беше достатъчно, за друго не съм си и мечтал.

— Да. Винаги съм смятала, че не ти достига въображение. — Подкрепи се с хапка хрупкаво пиле от салатата. — Да не споменавам, че не ти достига и алчност, при това в най-висша степен.

— Как изобщо бих могъл да се грижа за... — започна той и млъкна по средата на изречението.

— Ще имаш достатъчно време да обмислиш практическите подробности — увери го Корделия. — Просто исках да ти пусна мухата.

Оливър се хвана за главата, уж на шега, но не съвсем.

— И тя да жужи вътре, докато ме побърка? В теб винаги е имало нещо садистично, Корделия.

— Хайде сега и ти, Оливър. Известна агресивност, може би, но чак садизъм. Както вероятно си спомняш.

Оливър едва не се задави със следващата глътка вино, което навярно бе знак, че си спомня. „Добре.“ Но следващите му думи Корделия не очакваше:

— Еверард Пьотър Джоул?

„Леле-мале, вече имена им измисля!“ От друга страна... тя беше измислила имена на своите хипотетични момиченца още преди година. „Бързо го преглътна, да се не надяваш.“ За щастие, налице беше достатъчно време за колебания и за водопада от тревоги, който неминуемо щеше да последва, както Корделия беше научила от собствен опит.

— На Сергияр сме, човече. Не сме вързани от традициите. Можеш да избереш каквито си имена поискаш. Първото си момиче ще кръстя Аурелия Косиган Нейсмит. Всъщност всичките ще се казват Косиган Нейсмит, но „Косиган“ ще е истинско второ име, без тирета или друго. — „Или представки.“ — Само дете не съм сигурна дали ще ми благодарят за избора впоследствие.

— Какво, въ... какво мисли за това Майлс? Или клонираният му брат Марк?

— Още не съм им казала. И не възнамерявам, преди да е станало факт. Не е тяхна работа. Е, това може би е прекалено, но решението определено не е тяхно.

— Ти или... или Арал... казвали ли сте на Майлс за нас? Той знае ли? Винаги съм се питал. Тоест, дали знае и ме приема, или просто не знае.

А ужасното държавно погребение, където Оливър и синовете й се бяха видели за последно, определено не беше мястото, където въпросът да бъде повдигнат.

— Ха. Не. Арал държеше да спестим на Майлс тази информация. Аз не бях докрай съгласна с това решение, но трябва да призная, че така беше по-лесно.

Той кимна с облекчение.

Тя задържа погледа си върху него, после добави бавно:

— Арал се гордееше искрено с теб. Надявам се, че знаеш това.

Той затаи дъх и отклони поглед. Преглътна. Кимна отсечено. Вдиша няколко пъти, преди да проясни мислите си.

— Когато започна да ми разказваш за това, реших, че ще ме помолиш да стана кръстник или нещо такова... как беше бетанският термин — съродител?

— Съродителят е същото като родител от правна, а обикновено и от генетична гледна точка, докато кръстникът е по-скоро законен настойник на сирачето, в случай че родителите умрат. Което ме подсеща, че трябва да помисля сериозно върху новото си завещание. За щастие, мога да използвам услугите на най-добрите сергиярски адвокати. Същото важи и за теб, ако решиш да...

— Арал Косиган Джоул?... — измърмори той, сякаш не е чул последното, макар Корделия да беше сигурна, че не е така.

— На никой и окото му няма да мигне — увери го тя. — Или Оливър Джоул-младши, или каквото си поискаш.

— А как да им... как ще им обясня за майка им? Или липсата на майка?

— Анонимно дарени яйцеклетки от генетична банка, напълно стандартна процедура. И е много близо до истината. Станал си на петдесет и внезапно си решил да преодолееш кризата на средната възраст с помощта на дете, вместо да си купуваш червен скутер или нещо друго от този сорт.

Той прокара ръка по прошарената си златна коса и се засмя неуверено.

— Започвам да си мисля, че *ти* си моята криза на средната възраст, Корделия.

Тя сви рамене с усмивка.

— Да ти се извиня ли?

— Никога.

Най-хубавата усмивка разтегли устните му, въпреки дълбокото объркване.

Да, не се бяха виждали достатъчно през последните три години. Просто се бяха засичали достатъчно често, пришпорвани от служебни и други задължения, често на различни планети или в двата края на гравитационния кладенец, а овдовялата вицецралица, зорко следена от медиите и обществеността в новото си солово качество, съвсем беше забравила що е то лично време. За разлика от нея, Арал умееше да контролира тези неща, да разделя личното от публичното и да не прави компромиси с правото си на уединение. Умело защитаваше не само собственото си лично пространство, а и тяхното. Умение, за което сега, в ретроспекция, Корделия му завиждаше.

Извади от джоба си визитка, написа няколко думи от обратната ѝ страна и я подаде на Оливър.

— Потърси този лекар, ако решиш да се отбиеш в клиниката и да направиш дарение. Доктор Тан, главният ми бетански специалист. Той знае за какво става въпрос. Когато си готов, господин Джоул.

Джоул взе предпазливо визитката и я разгледа подробно.

— Ясно. — Пъхна я в джобчето на ризата си и я потупа през плата, сякаш да се увери още веднъж, че е на сигурно място. — Това е изключителен подарък. Никога не бих се сетил за такова нещо.

— И аз стигнах до това заключение. — Корделия избърса устни със салфетката. — Е, помисли си добре.

— Едва ли бих могъл да мисля за нещо друго, дори да исках. — Усмивката му беше хем щастлива, хем крива. — Благодаря ти, че не ме застреля с това предложение в работно време, между другото.

Тя козирува с усмивка.

Той се взря в нея, погледът му се стопли.

— Ха... Това е вторият път, когато един Воркосиган обръща живота ми надолу с главата и го засилва в неочаквана посока. Защо ли не съм изненадан.

— Първият път е бил, когато, хм, когато Арал си е паднал по теб?

— Направо падна *върху* мен, отнесе ме. Все едно ме удари падаща сграда. Не сграда, която се срива, а която пада от небето.

Корделия се усмихна широко.

— Чувството ми е познато. — Тя го измери с поглед, завладяна от прежно любопитство. — Арал говореше с мен за всичко, аз бях единствената, с която можеше да сподели за тази страна от живота си... докато не се появи ти. Но за началото на връзката ви избягваше да говори. В империята цареше мир, Майлс беше на сигурно място в Академията, политическото напрежение беше стигнало най-ниската си точка от години — не че това продължи дълго, — аз заминах да се видя с майка на Бета, а Арал страдаше заради поредното си несподелено увлечение, но при него това се вписваше в границите на нормалното. Когато се върнах, вие двамата вече бяхте заедно, а бедния Илян заварих в нервна криза — като самоубиец на покрива, когото да спасявам със сладки приказки. — Лоялният до смърт шеф на сигурността едва не се бе разплакал от облекчение — е, физиономията му се пораздвижи от силни емоции, което си беше невиждан феномен, — когато откри в нейно лице спокоен съюзник, а не разгневена съпруга. „Знаех, че Арал е бисексуален, още когато се омъжих за него. А той знаеше, че съм бетанка. Мелодрамата никога не е била на дневен ред, Илян.“ — Единствената изненада беше как изобщо сте преодолели бараярските си предразсъдъци.

Спомен за нещо забавно раздвижи изразителното лице на Джоул.

— Ами... боя се, че ще го сметнеш за много по-бараярско, отколкото бетанско. Със сигурност включваше много по-малко *приказки*, отколкото е по бетанския вкус, и не съжалявам за това. Стандартният период за разсекретяване все още е петдесет години, нали? Основателно изискване, ако питаш мен.

Корделия се изкиска.

— Добре тогава, забрави.

Джоул кривна глава.

— А той имал ли е много, тъ, несподелени увлечения? Преди мен?

— Би трябвало да разменя тази информация срещу нейна равностойна... — Джоул на свой ред махна в смисъл „добре тогава,

забрави“ и Корделия се усмихна, — но ще се смиля над теб. Не, макар столицата да беше пълна с красиви офицери, той гледаше на тях като на прекрасен залез или като на хубав кон, наслаждаваше им се абстрактно. Не пропускаше да назначи интелигентен офицер, а ако в добавка е и от красивците, толкова по-добре. Колкото до офицери с изключителна сила на характера, такива рядко се задържаха на Бараяр, повечето търсеха приключения в космоса. А да открие и трите качества в един човек...

Джоул размахна отново ръка, но Корделия го спря с категоричен жест.

— О, дръж се прилично. За пръв път те видя, когато ти връчи онзи медал, нали така? Вече беше чел докладите за орбиталния инцидент, из чел ги беше подробно — винаги го правеше преди награждаване, — както и предишните ти доклади. Ако не друго, ти току-що беше спестил на императора необходимостта да търси заместници на стотина мъже с изключително скъпа професионална подготовка. — Нищо чудно, че Арал го беше назначил при себе си незабавно, веднага щом бумацината и лекарите на Джоул го позволиха. *Другото* назначение се бе случило доста по-късно.

Джоул изкриви физиономия.

— Това винаги ми се е струвало странно. Да те наградят за действия, които почти не си спомняш. По онова време хипоксията вече си казваше думата. Да не говорим за тежката кръвозагуба. Или така поне заявиха по-късно военните лекари. А аз си мислех само за едно — ами ако се наложи пак да го направя, а не си спомня *как*? — Устните му се извиха в закъсняла усмивка. — Боже, бил съм млад, нали?

— Беше достатъчно стар. Както и всички ние, предполагам. — След миг тя добави с любопитство: — Хрумвало ли ти е, че си моносексуален, преди Арал?

Той сви рамене.

— Ако не броим експериментите на четиринайсетгодишна възраст. Излизал бях с жени, доколкото кариерата ми на онзи етап го позволяваше. Но нещо не беше както трябва. След Арал реших, че вече знам защо не се е получавало. — Хвърли поглед към нея изпод дългите си мигли. — В началото ти буквално ме хвърляше в ужас. Мислех, че рано или късно главата ми ще се озове в торба.

— Мда, мина известно време, докато те убедя в миролюбивите си намерения.

— А аз разбрах какво представляват прословутите бетански разговори на графинята. Преди това не се бях възприемал като наивно провинциално момченце.

Корделия се изкиска.

— На колонията Бета си имаме обици за тази цел. Обици, които се продават във всеки бижутериен магазин.

— Ха. Напомни ми да ти разкажа за сводника на хермафродити, когото срещнах по време на третото си пътуване като военен ескорт. Без твоето обучение бих пропуснал... ами, една крайно забележителна седмица. — За миг сякаш го обхвана палаво настроение при този очевидно любим спомен. Отдавна не беше виждала такова изражение на лицето му. Не беше загадка защо през последните три години и двамата караха на автопилот, но сега изведнъж се запита кога това се е превърнало в *навик*.

— Радвам се, че беше успял да превъзмogneш своята, хм, срамежливост, преди да дойдеш при нас на Сергияр.

— Изминалите години и капитанстването вероятно са помогнали.

— Е, нещо определено е помогнало. — Тя килна глава закачливо, но и приятелски. Мълчание се възцари помежду им, подправено с напрежение.

Той завъртя между пръстите си столчето на чашата, после я погледна в очите.

— Това няма да е лесно, нали? Нито просто.

— Никога не е било. Не виждам защо да е сега.

Смехът му беше тих, но искрен.

Поседяха още малко в ресторанта, разговорът им се насочи към работата — а покрай колонията Хаос, както Корделия обичаше да нарича Сергияр, разговорите за работа никога не свършваха, — после се изправиха едновременно. Той не й предложи ръката си, макар че би могъл, предвид че го беше правил на подобни места неведнъж, а тя не скъси излишно разстоянието помежду им. Помогна й да се настани в наземната кола, която я чакаше отпред. Когато автомобилът потегли, Корделия се извърна да го погледне през прозореца — Оливър вървеше

към своето возило, но се обърна и ѝ махна с усмивка миг преди колата ѝ да завие. На спускане ръката му докосна за миг джобчето на ризата.

Корделия долавяше объркването му, и нищо чудно — самият Оливър открай време трудно прикриваше чувствата си. Мама му стара, този човек *заслужаваше* да бъде обичан... Но и да си беше създал нови връзки след кончината на Арал, не беше споделил за тях с нея, не беше и длъжен. Ако опитите ѝ да се прави на сватовница по бараярски не се бяха проваляли неизменно през годините, сигурно би се изкушила да се намеси. А и Арал несъмнено бе имал своите основания да *не* прибегне към помощта ѝ, докато бе ухажвал Оливър. Но Оливър беше... сложен. „Нали точно затова му подхвърлих тази идея“ — напомни си тя.

Колата влезе в завоя и високата му самотна фигура се изгуби от погледа ѝ.

2.

Джоул подрани с два̀сет минути за часа си при доктор Тан в центъра по репродуктивна медицина, а после установи, че не е в състояние да влезе. Вместо това обикаляше нервно страничната уличка.

Сега, трийсет и пет или четирийсет години след основаването си — зависи как ги броиш, — Карийнбург наистина си имаше странични улички. Първият бараярски отпечатък върху новата колония се беше изчерпал с военна база и космодрум в сянката на вулканична планина, отхапана наполовина при някакъв древен катаклизъм, която стоеше като страж, заедно с наниз от свои по-малки сестри, кацнали върху широка равнина. Снимките на най-ранния Карийнбург, които Джоул бе виждал, показваха кална улица, обточена с преустроени, а в някои случаи и несъмнено откраднати стари военни подслони, междинен етап в бавното израстване на базата от първоначалното ѝ примитивно превъплъщение в нещо по-нормално. Като всяко амбициозно селце, обслужващо военно съоръжение на Старата Земя или на Бараяр от Периода на изолацията, и това бе заложило предимно на услуги от категорията на баровете и бардаците, но с пристигането на първите истински колонисти и поредицата имперски вицецрале правителствените институции постепенно бяха изместили позабавните аспекти на поселището. Историческата редакция се беше включила на бързи обороти и истината за срамните първи дни на колонията енергично се пренаписваше, приемайки далеч по-приемливия облик на мизансцен за романтични приключенски истории.

Най-разгорещеният политически спор към момента, а и през последните десет години, беше идеята столицата да бъде преместена на по-подходящо място, било на този континент, било на някой от останалите пет, идея, която срещаше ожесточена съпротива от онези, които имаха сериозни икономически интереси в района. Вицекралицата беше натрупала десетки научни анализи и проучвания

в подкрепа на преместването, но Джоул подозираше, че този път Корделия ще изгуби битката, победена от инерцията и човешката природа. Междувременно врявата на новото строителство не стихваше и някогашното селце се разширяваше неуморно във всички посоки.

Потънал в тези мисли, Джоул отново се озова пред вратите на клиниката, чиято табелка гласеше: Карийнбургски репродуктивен и акушерски център. Или Крац накратко, което изглеждаше много попоносимо от евентуално стряскащо съкращение с главни букви. Сградата не беше ремонтиран военен подслон, а истинско, построено за целта здание, макар и съвсем утилитарно, което говореше за ограничен бюджет. Построена беше да приюти клиника, макар и не точно *тази* клиника, която се беше нанесла в сградата съвсем наскоро.

„Мога да направя това. Мога да направя *всичко*.“ Нима Арал Воркосиган не го беше научил на това? Джоул си пое дълбоко дъх и влезе.

... Но, когато пристъпи към опашката пред регистратурата, мислено си отдъхна с облекчение, че е решил да облече анонимни цивилни дрехи, а не издайническата зелена непарадна униформа. Не че имперските униформи бяха необичайна гледка по улиците на Карийнбург. Имаше няколко души на опашката пред него — мъж, жена и една двойка, — които обърнаха на свой ред глави да го погледнат. Джоул не знаеше да се радва ли, че има компания, или да се ядосва, че не е сам. Сестрата на регистратурата ги прати да изчакат на неудобните столове покрай стената на помещението, но когато Джоул си каза името, се оживи и каза с твърде силен глас:

— А, да, адмирал Джоул! Вицекралицата ни предупреди, че ще дойдете. Елате, ще ви заведе при доктор Тан.

И го подкара през някаква врата към къс коридор, пропит със слабата миризма на химикали и дезинфектант, които Джоул помнеше от всяка клиника, в която бе имал нещастieto да се озове. Дали пък напрежението му не се дължеше на някакъв позабравен спомен за болка и нараняване, разбуден от миризмата? Не, едва ли.

Сестрата го вкара в стая с бюра и комтабла. Половината комтабла бяха в работен режим, обслужвани от съсредоточени служители на клиниката, над видплочите се редяха страховити количества данни, а тук-там се въртяха разноцветни плетеници, вероятно молекулярни карти, помисли си Джоул. Различните цветове и

кройки на лабораторните престилки сигурно обозначаваха различни функции, позиции и отговорности, точно като имперските униформи и символи, но на този код Джоул не знаеше ключа. Имаше и много лични подробности — растения в саксии, играчки, холокубчета, сувенири. Дрехите под престилките бяха най-разнообразни, чак до двамата младежи с бетански саронги и сандали, което още не означаваше, че въпросните младежи са бетанци. Виж, вездесъщите чаши за кафе бяха познат елемент.

Сестрата от регистратурата го заведе при бюрото на слаб млад мъж с тъмна коса и синя престилка до коляното, под която се виждаха панталони и риза в сергиярски стил.

— Доктор Тан, адмирал Джоул дойде.

— А, чудесно! Само секунда... — Тан вдигна пръст и довърши каквото там правеше на комтаблото си, изключи страховитата холограма от вибриращи светлинни линии, след което стана, стисна крепко ръката на Джоул и се усмихна. Сестрата си тръгна.

Доктор Тан беше смугъл, страните му руменееха с цвета на човек в добро здраве. Трудно беше да се определи от коя земна етническа група произлиза — за разлика от бараярското население, изгубено и изолирано в продължение на шестстотин години и преоткрито едва преди век, бетанците от поколения използваша генно изчистване и пренареждане, които бяха заличили външните прояви на генетичния произход.

— Как сте, адмирале? Добре дошли в Крац. Много се радвам, че сте тук. Всеки приятел на вицецралицата е и наш приятел, уверявам ви!

Джоул за миг се стресна от познатия бетански акцент, излизащ от непозната уста, но бързо се стегна и съумя да поздрави на свой ред. Реши, че няма да допусне акцентът да му повлияе — дошъл бе тук за информация, въз основа на която да вземе самостоятелно решение... Или вече бе решил, което обезсмисляше въпросите му?

— Вицецралица Воркосиган каза, че ще имате въпроси и че е важно да ви дам пълни и ясни отговори. Искате ли преди това да ви разведа из клиниката?

— Ами... всъщност може. Благодаря. Единственият репродуктивен център, в който съм бил, още не беше започнал работа. — Имаше предвид една церемония по откриване в Хасадар, столицата

на окръг Воркосиган, която Арал, по онова време министър-председател, а покрай него и той като негов адютант бяха посетили като израз на подкрепата си за многобройните медицински проекти на графинята.

Тан го заведе да облече някакви хартиени дрехи за еднократна употреба, после го преведе през двойните врати в края на коридора. От другата им страна имаше ярко осветена клинична лаборатория — лабораторни маси, отрупани с оборудване под филтриращи вентилационни качулки, и десетина потънали в работа техници, наведени над сканиращи станции. Помещението приличаше донякъде на неговата тактическа зала, само дето тук никой не изглеждаше в ни най-малка степен отегчен. Заети хора, чиито работливи ръце до една бяха тънкопръсти, облечени в ръкавици и нетрепващи.

Работните станции на първата маса, обслужвани от неколцина особено вгълбени техници, бяха посветени на най-важната дейност, сърцето на клиниката — оплождането. Две камери за съхранение със строг контрол на температурата съдържах епруветките с клетки в ранен етап на делене. Лабораторните станции на следващата маса бяха заети с „контрола на качеството“, както го нарече доктор Тан, сканиране и поправка на гените. Втора банка със затоплящи камери поддържаше следващия етап на мониторираното развитие, а на последната одобрените ембриони и съответните им плаценти биваха имплантирани в утробните репликатори, където да преживеят следващите девет месеца.

Излязоха през вратата отсреща и доктор Тан помогна на Джоул да се отърве от шумящите хартиени дрехи и го преведе през серия помещения за съхранение на заредените репликатори, подредени на високи рафтове. Всеки репликатор имаше светлинно табло с датчици, което следеше развитието на ембриона. Приятна музика се редуваше с разнообразни звуци от природата, а индивидуални жакове се включваха към репликаторите и подаваха тихи записи на родителските гласове. Беше хем жизнерадостно, хем някак зловещо. Жизнерадостно зловещо или зловещо жизнерадостно, по избор. Джоул си напосми, че всички тези подредени на рафтове контейнери съдържат най-пламенните надежди на истински хора, било индивидуално, било по двойки. Следващото поколение сергиярци. След петнайсетина години всички тези чудати биологически бучици щяха да превземат улиците

на Карийнбург, облечени по най-новата мода, да слушат ужасна музика и да се бунтуват срещу възгледите и политиката на родителите си. След двацет и пет години щяха да се занимават с неща, които той в момента дори не би могъл да си представи, макар че някои навярно биха се озовали обратно тук, в репродуктивния център или в друго подобно учреждение. Или биха дарили собствените си гамети за онова, което вицецралицата беше нарекла „генетичната лотария“.

Можеше ли и неговите деца да са сред тях?

„Ами да, защо не.“

— Възможно ли е ембрионите... бебетата... да се объркат? — Имаше куп истории за разменени бебета. Според Корделия повечето ги разпространявали хора с ирационални възражения срещу репродуктивните центрове.

Доктор Тан отвърна на въпроса му с уморена усмивка:

— Нашите техники са изключително съвестни, но за да успокоим съмненията на, как да се изразя, не толкова добре образованите в биологическите науки, генетичната връзка на всяко бебе с родителите може да бъде потвърдена съвсем лесно, само с проба от вътрешната страна на бузата и три минути в сканиращата машина, процедура, която правим рутинно при предаване на доставката. Или на всеки по-ранен етап всъщност, защото амниоцентезата е рутинно изследване при отглеждане в утробен репликатор. Тази услуга се предлага безплатно, или по-скоро е включена в пакета без допълнително таксуване. — След миг добави: — Този въпрос ни го задават много често тук, бараярците. Вицецралицата веднъж ми каза, че процентът на грешките при нас е доказуемо по-малък от този при естественото раждане, но покойният вицецрал ме посъветва да не изтъквам тази статистика, защото можело да не се приеме добре.

— Разбирам — каза Джоул. Опитва се да измисли няколко въпроса от техническо естество, които да отсрамят бараярския му коефициент на интелигентност в очите на доктора. Джоул искрено приветстваше пъстрото общество на галактически имигранти, заселили се на Сергияр, но трябваше да признае, че понякога те можеха да бъдат и изключително дразнеци. Успя да не изтъкне собствената си история като естествено родено бебе с непочистен генетичен материал, макар че какво би доказал с този аргумент, нямаше представа.

Така или иначе, наследствеността му скоро излезе на дневен ред, когато доктор Тан го заведе в друга стая близо до чакалнята и го остави да се оправя сам с едно комтабло, което свали медицинската му история с най-големи подробности. Джоул успя да съкрати този отегчителен процес, като вкара в системата военното си медицинско досие — предната вечер го беше качил в комуникатора си, след като отстрани класифицираните елементи. За щастие, тукашната програма явно бе свикнала да се оправя със секретното естество на бараярските военни досиета — доста ветерани от базата избираха да се уволнят тук, на Сергияр. Дали Корделия не беше качила досието на Арал? Да, явно го беше направила, когато бе дошла тук да качи своето. Така или иначе, когато се върна да го спаси, доктор Тан не повдигна въпроса.

— Нещо друго да попитате? Готов ли сте за следващата стъпка? — бодро попита Тан.

Джоул претърси с език устата си за отговор, безуспешно, но Тан не го изчака да се чуди, а му даде знак да го последва. Отби се на едно място да вземе някакви неща, чието предназначение си остана тайна за Джоул, после го заведе при друга врата, затворена и най-обикновена, с табелка, на която пишеше: „Бащина стая“, и плъзгач с надпис „заето/свободно“. Имаше и намагнетизирана табелка с надпис „свободно“ от едната страна и „не безпокойте“ от другата. Тан я обърна на „не безпокойте“.

— Ето ви бурканчето за пробата — каза докторът и му връчи въпросното бурканче. — Надписано е, както можете да видите. Течността вътре ще запази семенната ви проба жива и в добро състояние, докато дойде време да я обработим. Моля, проверете надписа, за да сме сигурни.

Джоул примижа и разчете името и номера на осигуровката си, надлежно отпечатани на етикетчето.

— Да... тоест, всичко е точно.

— В случай че, хм, ви сполети стеснителност, да речем, в стаята ще намерите разнообразни помощни материали. Мога да ви предложа и назален спрей с еднократна доза афродизиак. Преди ги оставяхме в кошничка, но постоянно изчезваха, затова вече ги раздаваме на ръка, за което моля да ме извините. — И му подаде малка ампула.

Джоул я взе предпазливо. Имаше чувството, че се е озовал в нечий чужд сън. Тан отвори вратата и го побутна през прага.

— Не бързайте. Когато сте готов, елате право при мен — посъветва го насърчително докторът. Вратата се затвори и Джоул остана сам в тихата, слабо осветена малка стая. Чу тихото изстъргване на плъзгача, преместен в положение „заето“.

В стаичката имаше удобен на вид фотьойл, обикновен стол с права облегалка и тясна кушетка, застлана с чаршаф с ластик. На лавица се редяха сексиграчки, повечето от които Джоул бе виждал в не толкова депресиращ контекст, всичките с малки хартиени лентички, в знак че са стерилни. Имаше и холовидео — бърз преглед на съдържанието показва немалък брой заглавия, които Джоул познаваше от казармите и космическите си пътувания, както и няколко, които едва ли бяха пускани някога, предвид вкуса на местната публика. Което го накара да се зачуди какви ли еквивалентни филмчета се предават от ръка на ръка в казармите на Женския корпус и дали сред състава на корпуса има жени, на които би дръзнал да зададе този въпрос. Не и на Воринис във всеки случай. Може би на полковника, ако се случеше да се напият заедно. Не просто да се напият, а да се отрежат. Видеото предлагаше и множество слайдове на красиви млади жени, не толкова много на красиви млади мъже, няколко на красиви млади хермафродити, една серия с впечатляващи възпълни млади жени, както и други, които ставаха все по-чудати... тези слайдове *категорично* бяха програмирани от галактическия екип. Някои от изображенията бяха отвратителни, а две бяха чисто и просто непонятни, макар Джоул да се имаше за космополит. Ала нито една от стотиците фотографии, поне към момента, не му въздействаше. Той изключи видеото.

„Правя това от тринайсетгодишен. Не би трябвало да е трудно.“ Но се оказваше точно такава — никога не се беше чувствал толкова безжизнен.

Седна на ръба на кушетката, прочете инструкциите на бурканчето и се замисли за назалния спрей. Този вариант граничеше с измама, с провал, беше крайно неподходящ за един мъжествен и енергичен имперски офицер. Или можеше да му бъде простено, защото приближаваше петдесетте?

Това май беше най-нееротичното, да не споменаваме най-неромантичното място, където беше попадал. И що за изкривена ирония налагаше то да е и мястото, където да бъде изпълнено основното биологическо предназначение на сексуалността му?

„Можех да направя това, когато бях на двайсет...“ Но вместо това бе добавил трийсет години, включващи излагане на силна радиация, биологически заплахи и химически токсини, в течение на военната си кариера. Само Бог знаеше какви щети са понесли и акумулирали гонадите му, като се започне с космическия инцидент, вкарал го във военна болница преди да е навършил трийсет. И друг спомен изплува в съзнанието му, древен спомен още от дните му в Академията — за някакви момчета, които работеха с експериментално микровълново оръжие и се майтапеха, че щели да имат само дъщери... Дори да беше част от най-традиционната връзка във вселената, пак би искал да го направи по този начин. Отвъд всяко съмнение „без предотвратими дефекти и заболявания“ беше най-страхотният подарък за рожден ден, който един баща би могъл да даде на първородния си син... ъъ, на хипотетичното си дете.

„По дяволите.“ Собственият му мозък, собствените му спомени със сигурност пазеха всички образи, които му бяха необходими.

Замисли се за Арал. Еротични спомени да искаш, цяла съкровищница. Нещата, които беше готов да изпробва... И би било съвсем на място, като си помислиш. Любимото лице се разтегна в широката усмивка от миналото, смееше се от сърце на настоящото му затруднение, ала уви, този образ твърде бързо отстъпи пред студената си, землиста, празна версия, която Джоул беше видял за последно през стъклото на ковчега... а спуснеше ли се по утъпканата спирала на тези мисли, скоро щеше да плаче, вместо да... Не.

Предаде се, счупи печата на назалния спрей и пръсна последователно в двете си ноздри. Спреят беше студен, без миризма и най-важното — без доловим ефект. И сега какво?

Един спомен изплува неканен в главата му — Корделия крачи забързано по коридор на втория етаж на Дом Воркосиган, само по хавлиена кърпа, увита около ханша ѝ като бетански саронг. Самият той изскача през някаква врата, обзет от паника. Каква ли заплаха ги е пришпорила? Пожар? Бомба? Не помнеше. Но ясно помнеше хавлиената кърпа. Корделия носеше голата си кожа като космическа броня. Уви, гвардеец или слуга притича да ѝ даде още една кърпа. Ами ако вместо да ѝ дадат втора кърпа ѝ вземеха първата?... Това... така представата рязко стана по-интересна.

Беше някак нередно да я използва по този начин във въображението си, но пък нали именно тя, проклета да е, го беше забъркала в тази история. Щеше да се наложи да го изтърпи.

В спомена му Корделия беше с дългата си червена коса от онова време, косата, която носеше като съпруга на Арал. Може би... ако си я представи с късо подстригана коса. Къса и къдрава. Да, така беше по-добре. Спокойно би могъл да мине без търчащите наоколо гвардейци и слуги от Дом Воркосиган, а и без самия Дом Воркосиган, в този ред на мисли. Само че така неговата редактирана Корделия остана да стои в бяла празнота. Стоеше и го гледаше с вдигнати вежди, сякаш за да каже: „Убедена съм, че можеш и по-добре, младежо...“

Можеше, и още как. Представи си своята малка яхта, първата, която си беше купил на Сергияр. В местното езеро, в средата му, далече от брега. Слънчевите лъчи падат косо. Вятър — никакъв, защото имаше по-интересни неща за правене от това да се бори с платната и руля. Корделия седеше на пейката при носа. Ухили му се, после махна хавлиената кърпа и я постла на пейката. А, и без комуникатори. Тях са ги оставили на брега. Никой не можеше да се свърже с тях, нито от нейния кабинет, нито от неговия.

Какво друго? Може би ще ѝ хареса малко охладено бяло вино — той ѝ подаде чаша, тя я надигна и обяви виното за прекрасно, а от вино Корделия определено разбираше. Вдигна поглед към него, видимо развеселена. Метна кърпата си, както и няколко други, в средата на лодката и те се наредиха спретнато покрай парапета, защото Корделия имаше отличен усет за законите на физиката, приложими към малки плавателни съдове, както и към почти всичко друго. Просна се отгоре им по онзи крайно делови начин, по който се движеше винаги и който хвърляше в ужас нейната бараярска приятелка и съветничка по социалните въпроси лейди Алис. Протегна се под светлината като котка, по лицето ѝ нямаше и следа от напрежение или скръб.

— Оливър — прошепна тя и сричките на името му се затоплиха в устата ѝ. Протегна атлетична ръка над голия си торс и му махна безапелационно, преди да нареди с гърлен глас: — Ела тук...

След двацет минути Джоул излезе от малката стая с бурканчето в ръка, капачката му здраво завита. Примижа на яркото осветление, провери дюкяна си и тръгна да намери доктор Тан. Не се чувстваше пиян. Провери походката си спрямо евтините подови плочки — ходеше

в съвършено права линия. Но се усещаше едновременно хем безтелесен, хем напълно в тялото си, истинско ходещо противоречие. „Нищо чудно, че раздават спрея на ръка.“

Тан го поздрави с едно доволно „Ха!“, взе бурканчето и го остави безцеремонно на бюрото си.

— Кога, въ... ще разбере дали съм минал теста? — попита Джоул.

— Ще се заема веднага и лично ще ви се обадя за резултата... може да не е днес, но не по-късно от утре сутринта, става ли?

Джоул даде на лекаря личния си комуникационен код.

— Едва ли ще има проблеми — побърза да го увери Тан, вероятно съзрял нещо на лицето му, макар че Джоул уж контролираше изражението си. — Триста милиона към четири са все пак доста добро съотношение — добави той, после се поколеба. — Колкото до семенната течност, която ще остане неоползотворена... В клиниката имаме неголямо, но постоянно търсене на висококачествени мъжки гамети. Вие несъмнено покривате всички критерии за физическо здраве, интелигентност и прочие, въпреки възрастта си. Бихте ли се съгласили да дарите остатъка за нашия каталог? Анонимно, разбира се. — Тан намигна дружески. — Лицето ви ще е достатъчна реклама.

Джоул трепна. Е, Корделия го беше предупредила за тази част от разговора, донякъде поне.

— Уви, на Сергияр лицето ми не е анонимно. Аз... нека първо видим оценката, става ли?

— Добре. Но все пак ви моля да си помислите, адмирале.

Тан изпрати Джоул чак до входната врата на клиниката, което явно бе знак за нещо.

Джоул поспря отново на огряната от слънцето странична уличка. Имаше чувството, че току-що е излязъл от възлен скок. Назад. Мисълта да се качи в скутера си не беше приятна. Не се беше сетил да попита Тан за колко време медикаментът ще излезе от системата му, а не му се влизаше отново в клиниката. Усещаше главата си бистра, но може да беше и илюзия. Може би една разходка щеше да ускори метаболизма му и преработката на медикамента, както става с алкохолните напитки. Обърна се и тръгна към главната улица, на една пресечка разстояние.

Със закъснение си спомни нещо, което Корделия бе споменавала няколко пъти — че самата тя е отгледана в репликатор на високотехнологичната колония Бета. Това означаваше, че баща ѝ, по онова време лейтенант Майлс Марк Нейсмит от Бетанския институт за астрономични наблюдения, е преминал през същото изпитание, с което току-що се беше преборил Джоул. А майка ѝ — през женския му еквивалент, макар че при жените процедурата беше чисто медицинска. Много по-инвазивна, ако се ориентираше правилно, но поне не им се налагаше да пришпорват либидото си към сътрудничество. Това подобряваше ли нещата, или ги влошаваше? От друга страна, бяха получили Корделия като резултат. Значи... си беше струвало.

Така или иначе, Джоул все още беше на етапа събиране на информация. До окончателното решение щеше да се стигне утре или доста по-далече в бъдещето, ако решише да замрази пробата си. Все още не беше стигнал до точката, от която няма връщане.

Подмина младо колониално семейство — жената буташе количка със сърдито дете на около годинка, мъжът носеше кенгуру със спящо бебе, чиито отпуснати ръчички висяха на гърдите му. Джоул се запита какъв е смисълът да си спестиш бремето през деветте месеца гестация, а после да мъкнеш децата си като багаж, след като се появят на бял свят и то доста *по-тежки*, но явно хората обичаха да правят това, щом продължаваха да го правят. Направи опит да си се представи в ролята на младия татко. Можеше ли това да е неговото дете? „Внуче“ — поправи го сухо една част от съзнанието му. „Млъкни.“

Заобиколи възрастен господин, който изчакваше кучето му да свърши онова, което кучетата вършат край уличните лампи. Куче. Може би едно куче би било по-лесно, по-благоразумно... по-лесно за обяснение. Не един и двама прочути старши офицери в историята бяха имали прочути домашни любимци/ коне/любовници/растения... добре де, може би не чак растения. Макар че определено имаше немало такива, които след двайсет или два пъти по двайсет години служба се посвещаваха на градинарството. По-зрелищните живи аксесоари се бяха превърнали в част от мистерията, забулваща командването, друг път бяха умело използвани от отдела за връзки с обществеността. Колкото до Джоул, той открай време предпочиташе да пътува с малко багаж.

След няколко пресечки стигна до централния бизнес район на Карийнбург, на една улица разстояние от така наречения вицекаралски дворец. Името подвеждаше — къщата беше едноетажна и в лошо състояние. Вярно, заобикаляше я забележителна градина — подарък от още по-забележителната снаха на вицекаралцата, — която цъфтеше изобилно по това време на годината, придавайки на „двореца“ цвят и уединение или поне илюзия за такова. Старата, нарисувана на ръка табелка още висеше на портата.

Първоначалният вицекаралски дворец — за ужас на първия вицекарал — представлявал военен заслон, ни повече, ни по-малко. Следващите вицекарале се примирили с няколко военни заслона, прилепени един към друг в различни конфигурации. Те на свой ред били заменени от полуукрепено сглобяемо жилище, отличаващо се със забележителна грозота. Настоящата вицекаралца, още в първите години на съвместното ѝ управление с нейния съпруг, беше наредила грозното жилище да бъде съборено, теренът да бъде разчистен и да се построи нещо по-нормално и елегантно. Казармите в дъното на парцела, които бяха приютявали гвардейците на граф Воркосиган, сега бяха превърнати в служебни офиси, а единственият останал гвардеец живееше в главната къща с останалите членове на прислугата.

Воден от импулс, Джоул пресече улицата и се представи на самотния страж при портата — още едно съкращение на персонала след кончината на Арал. Настоящата охрана на двореца беше значително по-малобройна и дискретна отпреди. Джоул нямаше нищо против дискретността, но не беше толкова сигурен дали одобрява съкращения щат.

Стражът при портата, който го познаваше добре, козирува.

— Адмирал Джоул, сър.

— Добър ден, Фокс. Нейно височество приема ли посетители?

— Вас със сигурност ще ви приеме, сър. Заповядайте.

Джоул тръгна по лъкатушната алея. Едва не се отказа, като видя редицата паркирани возила, много от които с дипломатически стикери на разнообразните планетарни консулства, базирани в Карийнбург. Явно имаше някаква дипломатическа среща... а, да, приемът за добре дошъл на новия ескобарски консул беше насрочен за този следобед. Някой трябваше да представлява сергиярските военни сили на приема и Джоул беше прехвърлил тази задача на командира на планетарната

база — така двамата мъже щяха да се запознаят при по-миролюбиви обстоятелства, преди да е възникнала неизбежната криза, свързана, ако трябваше да избере един за нещастие нехипотетичен пример, с войници в градски отпуск и твърде много пиячка, от една страна, и галактически туристи, недостатъчно инструктирани относно пътните аспекти на бараярската култура, от друга. Много по-добре беше да се запознаят в градината на вицецралицата, отколкото в болница, или, още по-зле, в моргата към градската стража на Карийнбург. Тези елегантни соарета имаха множество чисто практични функции.

Само дето невъзможността да разговаря с Корделия насаме засили още повече нуждата му да го направи. Продължи по алеята около къщата, като пътьом забеляза един охранител в униформа и друг, който се преструваше, че плеви — двамата му кимнаха дискретно, — после позната гълчава и звън на чаши го упътиха към вътрешния двор и терасата, които се преливаха в градината. Стотина добре облечени гости държаха малки чинии и си говореха. Джоул се поколеба, преди да се гмурне в навалищата. За щастие, веднага видя Корделия, облечена в нещо леко и широко за топлия следобед, а след миг и нейният поглед го намери. Тя незабавно се извини на неколцината гости, които я заобикаляха, и тръгна към него.

— Оливър — каза топло. — Как мина в репродуктивния център?

— Мисията е изпълнена, мадам — каза той с престорен военен поздрав. Веждите ѝ литнаха нагоре в израз на доволна изненада. — Аз... трябва да поговорим, но моментът очевидно не е подходящ.

— Всъщност приемът вече свършва. Ако се позавъртиш тук още половин час, вярвам, че ще съм се отървала от повечето гости. Или можеш да наминеш по-късно.

За нещастие, имаше задачи, предвидени за вечерта.

— Не съм с униформа — каза колебливо той.

— Нищо де. Тъкмо тези параноични галактици да видят един незаплашителен бараярец за разнообразие. Това ще разшири кръгозора им.

— А на мен ми се струва контрапродуктивно. Нали точно затова се развяваме тук със страшните си имперски униформи, за да направим точките си за скок негостоприемни за неканените.

Тя се ухили.

— Чудесно изглеждаш. Върви го раздай малко красавец. Знам, че го умееш.

Отдалечи се от него и неколцина от гостите, кой с явен, кой със скрит дневен ред, се стекоха към нея. Джоул лесно премина на дипломатически режим — имаше дългогодишна практика в това упражнение. Все пак първо се спря при командира на базата генерал Хейнис, който беше подобаващо нагизден в пълна парадна униформа и изглеждаше подходящо широк и непробиваем. Краката му се бяха спарили непоносимо във високите до коленете ботуши, в това Джоул не се съмняваше.

— А, Оливър, ти пък кога дойде? — каза генералът. — Мислех, че няма да успееш. Да не е станало нещо? — А после добави обнадеждено: — Мога ли да си ходя вече?

— „Не“ и на двата въпроса. Просто реших да се отбия. — Обходи с поглед партито, което беше навлязло в последната си фаза — отпусната и леко подпийнала. — Как ти се стори новият ескобарски консул?

— Доста здравомислещ, макар и млад. Ако не друго, поне е еднополов, слава на Бога.

Джоул проследи погледа на Хейнис до познатата андрогинна фигура на бетанския консул, който си бърбеше с вицекралицата. Консул Вермилиън беше бетански хермафродит, един от характерните за тази планета индивиди с двоен пол, продукт на биоинженерство, немалка общност от хора, които... не можеха да минат нито за отделен вид, нито за раса... Джоул се спря на „малцинство“. Ако назначението на консула тук бе имало за цел да скандализира местните бараярци, то номерът изобщо не бе сработил по отношение на вицекралицата. Голяма част от консулския персонал в Карийнбург се състоеше от млади дипломати, които още учеха занаята си; ако не прецакаха нещо на Сергияр, имаха нелош шанс да получат по-престижни постове в посолствата на Бараяр. Вицекралицата беше споделила с Джоул, че според нея консул Вермилиън като нищо може да е следващият бетански посланик, който да представи портфолиото си на император Грегор, мисъл, от която очите ѝ грейваха по един много привлекателен, но и опасен начин.

Сервитьорка спря пред Джоул да му предложи питие.

— Обичайното, сър?

— Благодаря, Фрида. — Джоул взе чаша от подноса и отпи. Газирана вода, лед и каквато смес беше налична на бара, за да придаде на напитката камуфлажен цвят — Джоул беше обучен, още в дните си като адютант на министър-председателя, да не пие нищо алкохолно на места, потенциално подходящи за дипломатически засади, и навикът му беше останал.

— А, онова твоє момиче... Воринис ли беше? И тя е тук някъде... ето я. — Хейнис кимна към дребна фигурка в парадна униформа на Женския помощен корпус, която включваше пола, а не панталон. Ако питаха Джоул, полата беше за предпочитане в жегата пред панталоните и ботушите. Момичето стоеше смутено в края на градината и стискаше пълна чаша. — Наложих да ѝ обясня, че лична покана от вицекралицата, макар и пристигнала в последния момент, има предимство пред бумажината, която е предвидила за следобеда си.

— Добре. Двете се видяха в движение миналата седмица. Успях ли вече да я представиш?

— Преди малко. Горкото момиче си глътна езика.

— Е, Корделия ще се погрижи за това с времето. Разчитам, че ще изпратиш Воринис до базата. Аз имам, хм... извънредна среща с вицекралицата, насрочена за след приема.

Хейнис кимна и измери момичето с поглед.

— Как се справя с работата си при теб?

Джоул сви рамене.

— Добре засега. Умна е, а и явно е прихванала нещо от столичния блясък при последното си назначение... или пък просто ворската ѝ кръв си казва думата, не знам. — Поколеба се замислено. — Стигне ли се до разпределяне на ресурси и персонал, сергиярското командване винаги е трето на опашката.

— И аз съм стигнал до същия извод — каза с въздишка Хейнис.

— Комарското командване си извоюва правото да избира първо, защото уж ситуацията там е най-нестабилна, а бараярското му диша във врата. Постоянно се боричкат за най-добрите офицери. И както се оказва, извън борда остават най-добрите *офицерки*. Не че имам нещо против, нека ги пращат. Колкото повече, толкова по-добре. — След миг добави: — И не, тази няма да ми я откраднеш.

Хейнис изсумтя, но явно се отказа от мълчаливото попълване на вакантните места в своята администрация. Джоул му кимна сърдечно и

тръгна бавно из навалищата, така че всеки, който прояви интерес към него, да получи своя шанс. Много често това бе най-бързият начин да намери каквото търси, стига да си търсеше неприятности.

— А, адмирал Джоул! — извика някой. Джоул нагласи дружеска усмивка на лицето си и се обърна.

Настоящият кмет на Карийнбург и един от съветниците му подлизурковци се приближиха към него. Забелязали това, двамата му основни съперници на предстоящите кметски избори направиха същото. Поздравиха се с предпазливи кимвания.

— Толкова се радвам да ви видя — каза кмет Йеркес. — Моля ви, верни ли са слуховете, че идната година ще затворите базата?

— Ни най-малко — каза Джоул. — Не зная откъде тръгват тези слухове... а вие?

Йеркес подмина без внимание този легнал полицай, нарушил инерцията на разговора.

— Но тази повишена активност сред цивилните предприемачи все трябва да означава нещо.

— Не е тайна, че негово императорско величество даде разрешение за отварянето на втора база — каза спокойно Джоул, като в същото време си мислеше: „Да, след като генералният щаб най-последно успя да прокара законопроекта за финансирането през Съвета на графовете.“ Онзи законопроект едва не бе станал причина за истински престрелки във Ворбар Султана. — Една-единствена планетарна база винаги е била крайно недостатъчна, както във връзка с отбраната при нападение, така и в случай на природно бедствие. Покойният вицекарл Воркосиган настояваше за разширяването от самото начало на назначението си. Бъдете сигурни, че неговата вдовица ще направи и невъзможното да довърши започнатото от него.

— Да, но къде? — вметна мадам Моро.

— Този въпрос все още се обсъжда. — Всъщност изборът беше сведен до два варианта — Гридград или Нови Хасадар. Джоул би искал да се построят бази и на двете места, макар да знаеше, че това няма да се случи, поне не и едновременно. Окончателният избор се държеше в строга тайна, за да се ограничи бумът на финансови спекулации, който неминуемо щеше да последва новината.

— Стига де, със сигурност знаете нещо повече.

— Не бих се изразил така, мадам.

Кмет Йеркес го стрелна с объркана усмивка. Моро и другият кандидат-кмет, Кузнецов, изглеждаха само объркани, без придружаваща усмивка. В много отношения планетарната военна база в Карийнбург все още беше най-големият икономически субект в района, макар че в последно време за първенство се бореха разширяващата се правителствена администрация и цивилният космодрум, през който минаваше постоянният поток нови колонисти. Така или иначе, след още няколко експериментални въпроса четиримата се изнесоха към Хейнис да си опитат късмета с него. Усилията им бяха обречени, но Джоул не можеше да ги вини, че опитват.

Лейтенант Воринис, която го беше забелязала точно преди да го обградят амбициозните кандидат-кметове, дойде при него.

— Сър. Генерал Хейнис каза, че трябвало да го придружа, сър?...

— Правилно си постъпила, лейтенант.

Момичето видимо се отпусна. Джоул попита спокойно:

— Е, какво мислиш за вицекралицата сега, след като сте имали възможност да размените няколко думи?

— Не е толкова страшна, колкото си мислех. — Макар че ако се съдеше по тона ѝ, все още не беше докрай уверена в преоценката си. — Знам, че има внучета, но просто не ми изглежда като... като баба. Почти все едно... не се вписва в познатите категории, защото самата тя не им обръща внимание.

Джоул се усмихна.

— Открай време прави това. — Кимна в съгласие. — Жалко, че се запознавате чак сега, а не преди да... — „Преди половината ѝ светлина да угасне.“

— Това трудно би могло да се случи, сър.

— Така е, права си, не би могло. — Погледна над униформеното ѝ кепе. — Внимание, сетеганданци на хоризонта.

Воринис се завъртя да проследи погледа му.

Въпреки статута си на гем лорд сетаганданският консул в Карийнбург се задоволяваше с облекло по местната мода — риза и панталони, които макар и несъмнено удобни, някак съумяваха да изглеждат пет пъти по-скъпи от облеклото на всеки друг. Културният аташе на консулството, също като Хейнис, бе принуден да търпи облекло крайно неподходящо за слънчевия следобед — тъмни дрехи с

тежка роба отгоре. Също гем, горкият аташе трябваше да изтърпи не само традиционното облекло, а и официалната лицева боя на своя клан — завъртулки в синьо и зелено, мацнати тук-там със златни резки в сложен рисунък, който му придаваше смътно подводен вид. Гем от по-нисша каста и на по-нисък пост обикновено минаваше с малка цветна ваденка на бузата, както беше направил консултът всъщност. Свръхнагизденият аташе или беше нервен новак, или някой началник беше пропуснал да го инструктира, което изглеждаше странно. Консултът, забелязал най-после появата на Джоул, прошепна нещо в ухото на подчинения си и го побутна към адмирала.

Докато двамата гем лордове се придвижваха към него между гостите, Джоул направи бърза справка с тазсутрешния доклад за движението на кораби в териториалния космос на планетата — доколкото си спомняше, в доклада не фигурираха данни за нищо необичайно. Мултискоковата възлена връзка към най-близкия от осемте основни свята на Сетаганданската империя, Ро Сета, пресичаше маршрута между Комар и Сергияр, тоест сетаганданците биха могли да затворят маршрута и следователно да откъснат Бараярската империя от Сергияр и от всичко, което лежеше от тази страна. По тази причина Комарското командване поддържаше военна охрана на точките за скок в няколко празни системи по маршрута, а останалите три четвърти от пътя до Ро Сета се охраняваха от сетаганданците.

Последният откровено враждебен ход на сетаганданците в този квадрант от космоса датираше отпреди четиридесет години, във втората година от регентството на Арал. Малко след края на Вордарианското претендентство — дворцов преврат на Бараяр, който за една бройка не беше свалил нестабилното ново правителство на Арал — Сетаганда се беше опитала да измъкне от бараярски ръце завоювания Комар и наскоро открития Сергияр. Бойните кораби така и не успяха да преминат през серията точки за скок, охранявани от бараярския адмирал Канциан, своевременно подкрепен с допълнителни войски, водени от самия Арал. След този сблъсък Арал се бе прибрал у дома, където го чакаше странната комбинация от тържествено посрещане на Бараяр и въстание на Комар.

Според Арал сетаганданците били планирали трите неща да се случат едновременно. Подобен многостранен удар сигурно би се

увенчал с успех, но Претендентството бе приключило внезапно и много по-рано от предвиденото, а бунтовниците на Комар, чийто дневен ред не включваше смяната на бараярската окупация със сетаганданска — което не им бе попречило да приемат помощ от Сетаганда, — бяха разделени и бунтът им закъсня. Това бе позволило на Арал да се занимае с всяка от кризите лично и поотделно, вместо с трите накуп. Макар онези няколко години да бяха изключително тежки, Сетаганда явно си бе взела урок и повече не бе опитала да предприеме враждебни действия спрямо Бараярската империя по този маршрут.

Едва сега Джоул си даде сметка, че личната трагедия на Арал и Корделия покрай осакатения им от солтоксина невръстен син Майлс се е развивала едновременно с онези събития. Собствената му перспектива да стане родител правеше тази мисъл по-малко абстрактна и много по-тревожна.

— А, адмирал Джоул, колко се радвам да ви видя — каза сетаганданският консул, дребничкият лорд гем Навит. — Позволете да ви представя нашия нов културен аташе Микос гем Сорен.

Джоул поздрави младия служител на консулството, който изглежда с известно колебание цивилното му облекло, колебание деликатно изразено чрез едва забележима промяна в стойката. Джоул на свой ред представи лейтенант Воринис, която изглежда високия аташе с наеженото колебание на котка, която приканват да се сприятели с куче. Прецизно премереният лек поклон на гем Сорен беше почти също толкова наежен. Сетаганданската армия също имаше женски корпус, при това с отдавнашни традиции, но почти всички служещи в него бяха обикновени сетаганданци, непретърпели генно модифициране.

Исторически ворите бяха военна каста. Същото можеше да се каже и за гемите, но техният социален генезис беше по-сложен, кръстоска между обикновени сетаганданци и висши, нещо по средата — по-добри от едните, но обречени никога да не се изравнят с другите. Този вроден комплекс за малоценност правеше гемите свръхчувствителни на тема статут. Ворите като класа си имаха своите травми, повечето самонанесени според Джоул, но сред тях поне не фигурираха — в общия случай — прикритите страхове за генетична посредственост.

Заради лицевата боя и сетаганданските генни модификации един бараярец трудно би преценил възрастта на гем Сорен, но Джоул беше чел изпратеното преди седмица от ИмпСи досие на аташето, стандартна оценка за всеки новопостъпил консулски служител на достатъчно висока позиция. Сорен беше на трийсет, което го правеше необичайно млад на такъв пост сред дълголетните сетаганданци. Болезнено амбициозен? „Глупав въпрос.“ Докато е жив и мърда, всеки гем лорд се водеше най-вече от амбициите си.

— Добре дошли на Сергияр, лорд гем Сорен. Надявам се новата позиция да ви хареса.

— Благодаря ви, сър. Съжалявам само за едно — че не ме пратиха тук по-рано, за да се запозная с легендарния адмирал Воркосиган.

Джоул кимна отривисто.

— Привилегия беше да го познаваш.

— Първокласен стратег като него сигурно истински липсва на вашия император Грегор.

Джоул вече не помнеше колко пъти е водил *този* сондиращ разговор с един или друг галактик след смъртта на Арал.

— Липсва му наистина, но не като стратег. Освен велик човек, той беше и изключителен учител, който предаде на немалко млади бараярци своята визия и умения. Той беше мой професионален ментор повече от двайсет години, затова мога да го потвърдя от личен опит. — „Разшифровай *това*, сетаганданско паленце. На пръсти се броят бараярските офицери, които Арал е обучил по-добре от мен, а именно аз вардя изходната ви точка за скок.“ Джоул продължи гладко: — Да не забравяме също, че все още имам безценната възможност да черпя от неизбродния опит и мъдрост на вицецралица Воркосиган. Двата работим в екип. Няма да се учудя, ако престоят ви тук, на нейния Сергияр, се окаже поучителен по много и неочаквани начини.

— Надявам се да сте прав, сър. — Гем Сорен хвърли поглед около себе си. — Градината ѝ се доближава до творбите на нашите гем дами.

„По-добра е, момченце, и ти го знаеш.“ Сетаганданците превръщаха изкуството в арена на генетична надпревара не по-малко от спорта... или войната.

— Колко мило от ваша страна. Градината определено е сред нещата, които я радват. Но, моля ви, непременно го споменете пред нея. Гарантирано ще я развесели. — Джоул вдигна уж услужливо пръст. — Ъъ... боя се, че боята по лицето ви се е разтекла, милорд. Тукашната жега не е милостива към официалното облекло. Може би е добре да прескочите до банята и да оправите боята, преди тя да ви види, макар че вицецралицата не би казала и думичка, разбира се...

Джоул съдържа доволната си усмивка, когато младият гем трепна и вдигна ръка към нашареното си лице. Очите на Воринис леко се разшириха, но с това реакцията ѝ се ограничи. Консултът, забелязал, че навалицата около вицецралицата в другия край на градината временно се е разредила, сложи умело край на разговора с няколко клиширани дипломатически фрази и подкара новопостъпилия си подчинен натам.

Воринис отбеляза:

— Никога не бях срещала гем лорд лице в лице, поне не в пълна униформа. Е, зървала съм няколко по улиците на Ворбар Султана, близо до квартала с посолствата.

Джоул се усмихна.

— Дребна добронамерена критика, изказана с любезен тон, обикновено е добра контрамярка срещу вродената им отвратителност.

— Да, сър, не ми убягна.

След кратък размисъл Джоул добави:

— Ако такава удобна възможност не е налице, има и друг подход, който върши почти същата работа — хвалиш щедро превъзходството на висшите, каквито гемите никога няма да бъдат.

И двамата проследиха тайно с поглед гем Сорен, който свърна дискретно към тоалетната за гости в градината, малка постройка, чието неделикатно предназначение бе прикрито зад добре планирана стена от пищна растителност. Воринис се подсмихна.

— А споменаването на бараярските победи върши ли работа?

— Ако го направиш умело, като тънък намек. Подходът е важен. Разбира се, в присъствието на адмирал Воркосиган никога не се налагаше да го изричаме на глас.

— Е, за по-тънък, но и красноречив намек от самото му присъствие не мога да се сетя.

— Определено вършеше работа по онова време. — „А сега ще трябва да намерим нещо друго.“

Исторически ворските жени не бяха воини въпреки хилядите песни и приказки за млади ворки, които се преобличат като младежи и влизат в битка след своя брат/любим/съпруг с жадно за мъст сърце. Някои от тези истории всъщност отговаряха на фактите, факти, разкрити малко по-късно в походния лазарет или морга. Краят на Периода на изолацията и въвеждането на приемни изпити по физическа подготовка в армията бяха сложили край на това. Но по принцип ворските жени се ценяха най-вече като майки на бойци.

Не че това не включваше и бойни действия понякога, когато зарязани у дома ворски дами се виждаха принудени героически да защитават крепостта с различна степен на успех. Имало бе например една прочута графиня Воринис през Кървавите векове — врагът държал децата ѝ като зложници и обсаждал крепостта ѝ, а тя се изтъпанила на бойниците, вдигнала си полата, навела се и извикала измежду широко разтворените си крака, че не ѝ пука какво ще направят, защото, както виждали с очите си, можела да изкара още деца оттам, откъдето били излезли първите! Обсадата не успяла, децата ѝ оцелели, но всеки път, когато се сетеше за тази история, Джоул неизменно стигаше до извода, че семейната динамика от онова време би слисала дълбоко съвременния наблюдател, дори ако я наблюдава от безопасно разстояние. Напомни си да не забрави да попита настоящата Воринис дали е пряка потомка на онази прочута дама.

Навалицата най-после оредяваше. „Да! Изчезвайте всички, проклети да сте! Искам вицекралицата веднага!“ Джоул прати Воринис при Хейнис и си взе още един фалшив коктейл. Отпиваше и се опитваше да не нервничи.

3.

Дипломатическият прием се проточи извънмерно, но накрая Корделия успя да прехвърли на асистентите си задачата да изхвърлят любезно по-пияните и по-незначителни гости, а почистването — на изключително компетентната си домашна прислуга, и махна на Оливър да я последва. Когато се бе появил така неочаквано и колебливо на алеята, изглеждаше висок и спокоен както обикновено, но в сините му очи се четеше лека паника — като котка, която е влязла по погрешка в пералнята, а после някой е пуснал центрофугата. Отведе го до любимото си кътче в градината, хвърли един последен поглед за окъснели дипломати, после се тръшна на удобния шезлонг, изрита обувките си и издиша шумно.

— Добре, че свърши най-последно. Горките ми крака.

Оливър седна с усмивка на люлеещия се стол до нея.

— Помня как Арал ти разтриваше стъпалата след приемите.

— Мда — въздъхна Корделия, намерила утеха в спомен, от който не болеше чак толкова. Вдигна поглед с внезапна надежда, но Джоул не придружи наблюдението си с оферта да направи същото. Затова Корделия се надигна, кръстоса крака и се зае сама да разтрие стъпалата си.

Продължи:

— Видях те да си приказваш с гостите, благодаря. Колцина заби този път? Трябва ли да ти претърсим джобовете за ключове от хотелски стаи, любовни бележчици на салфетка или дамско бельо?

В дните му като красивия адютант на Арал джобовете на униформата му неведнъж се бяха превръщали в източник на интересни находки след приеми и партита дори когато Джоул се кълнеше, че никой не се е приближавал достатъчно, за да ги пъкне там.

— Стига де, онова с тайнственото бельо се случи само веднъж — възрази той с престорено възмущение. — Добре де, два пъти, но тогава бяхме в един бар на Тау Кит и всички бяхме пияни. И все пак се чудя — можеха поне да си напишат комуникационния номер на бельото или

нещо такова. Какво са очаквали, да ги издирвам както принцът е търсил Пепеляшка? — Направи се, че държи в ръце дамски бикини, придружавайки жеста с изражение на кучешка надежда.

Корделия се разсмя. Беше толкова приятно.

— Или да изпратиш ИмпСи да го свърши вместо теб.

— Истината е, че ИмпСи наистина получаваше всичко, което не можех да идентифицирам със сигурност. Понякога си представях как разкривам някоя великолепна сетаганданска шпионка, замисляща коварен заговор, но всеки път историята се оказваше доста по-скучна.

Корделия плъзна ръка по лицето си да изтрие усмивката си.

— Мда... — Облегна се отново назад. — Е, как мина при доктор Тан?

Джоул сви рамене.

— Беше много любезен. И ентусиазиран. И ужасяващо бетански.

— Последното червена точка ли е, или черна?

— Просто точка, струва ми се. Беше... преживяването беше дори по-странно, отколкото очаквах. — Корделия остана с впечатлението, че се кани да каже още нещо, но Джоул поклати глава и подхвана темата от друг ъгъл. — Оставих му онова, което той упорито наричаше моята „проба“. Сякаш гонадите ми са печиво. Следващата стъпка, освен ако гаметите ми не се окажат до една неспособни... ами, до следващата стъпка остават само няколко стъпки.

— Знаеш ли каква ще е?

— Повече или по-малко. Тоест, знам въпроса, но не и отговора. Ще трябва да реша дали да замразя пробата си и да отложам всичко за по-нататък, или да продължа с оплождането. Кое то на свой ред води до следващото решение, което е дали да замразя всички зиготи — или се наричат ембриони?... както и да е. Или да дам зелена светлина на една от тях. Или на повече.

— Майлс, когато обмисляше тази технология за бъдещите ми внуци, искаше да започнат с дванайсет закуп, защото така било по-ефективно. Почти все едно искаше да си отгледа собствен извод. Предложих да се редуваме с Екатерин да му държим главата под вода, докато не му дойде по-добра идея, но тя се справи и без моя помощ. Чудесно момиче е тази моя снаха. Още не мога да си отговоря на въпроса с какво толкова я е заслужил Майлс.

Оливър се засмя.

— Аз пък не виждам никаква загадка в това, доколкото познавам Майлс. Не, не, за личен взвод на Джоул и дума не може да става. Дори за половин взвод.

— Би могъл да наемеш бавачки. Аз определено ще го направя.

— Ще се наложи, предполагам. Не виждам друг начин да... Ти нали няма да заложиш всичките си шест момичета едновременно?

— Не, не! Макар че направих проучване каква е оптималната разлика във възрастта между децата в едно семейство. Доколкото разбрах, такава не съществува. Или съществуват няколко варианта, в зависимост какво се опитваш да постигнеш.

— Кога ще решиш?

— Вече съм решила, поне що се отнася до първата стъпка. Казах на Тан да действа и по шестте оплождания. Това всъщност вече е направено. Остават още няколко дни да приключат с кръстосаните проверки за генетични дефекти и да отстранят каквото може да се отстрани, след това пет ще отидат във фризера, а едно — в пещта, така да се каже. А след девет месеца Аурелия ще е... мой проблем. — Устните ѝ се извиха в усмивка. — Малко ме е страх, но колкото и да е трудна за гледане, няма начин да надмине Майлс.

Оливър кимна в знак на съгласие.

— Колкото повече научавам за първата ти година на Бараяр, толкова повече ми се струва невероятно, че си останала.

— По онова време, точно след Ескобарската война, бях изгорила почти непоправимо бетанските си мостове назад. За по-малко от колко... година и половина, се бях запознала с Арал, точно тук, на тази планета, която аз бях открила и която щеше да е дъщерна колония на Бета, ако твоите хора не се бяха появили тук една година по-рано... Помогнах на Арал да потуши военен бунт, избягах, пратиха ме обратно да воювам *срещу* Бараяр, бях военнопленник, прибрах се у дома, а после избягах оттам. Открих Арал, омъжих се за него и нито той, нито аз планирахме приключения... планът беше да се оттеглим в дълбоката провинция и да отгледаме куп деца. И аз по най-глупавия начин се хвърлих презглава в първата си и единствена бременност. А после император Ецар натресе на Арал — и на двама ни — онова проклето регентство. Последва първият опит за покушение — разказвала ли съм ти за него? Звукова граната, неуспешен опит. И вторият, успешен, трагедията с газовата солтоксинава граната. След това цезарово

сечение по спешност, бедния Майлс го набутах в изнамерен отнякъде утробен репликатор, всичко това направено от напълно неопитен лекар... Кълна се, че онзи тип беше по-уплашен и от мен. А после Претендентството и цялата онази каша. Накрая, през пролетта, извадихме Майлс от репликатора, а той беше толкова увреден бедничкият, което, както можеше да се очаква, взриви стария граф Пьотър като поредната граната... Никога няма да забравя онзи техен скандал с Арал, след който пет години не си продумаха и... и това беше първата ми година на Бараяр, да. Нищо чудно, че бях на края на силите си. — Отпусна глава на възглавничката и издиша шумно. — Но тайният ми зъл и егоистичен план, когато отидох при Арал, беше да имаме шест деца. Това би било крайно неприемливо на Бета с нейния строг контрол над раждаемостта. Той винаги... Арал го знаеше, разбира се, от самото начало до края. Че това е мечтата ми, опропадена от обстоятелствата. И съжеляваше, че не е могъл... че не е могъл да ми даде онова, заради което бях жертвала толкова много. Точно затова замразихме гаметите още в първия възможен момент.

— Значи винаги е планирал да имате още деца.

— Надяваше се, по-скоро. По онова време и двамата се бяхме отказали от планирането. При нас то никога не даваше резултат. — Примигна. — До края. И все пак... ето ни тук. Четирийсет години по-късно. Но все пак сме тук, по дяволите. — Прокара пръсти през непокорната си коса. — Е, какво искаш? Наистина? Не какво смяташ за най-разумно или, още по-лошо, не какво си мислиш, че искам аз.

— Мисля... — Оливър се поколеба отново, после продължи: — Мисля, че искам да направя генетичния си залог, както се изразяваш ти. Да продължа директно с оплождането.

— Да предявиш претенции към бъдещето?

— Или поне да премина към следващия етап на тревоги. Защото от този вече ми писна. Ако пък се окаже, че нещата не могат да се случат... — Остави изречението недовършено. Дали щеше да каже: „майната му“?

— И тогава няма да си приключил с вземането на решения. Защото все още ще съществува вариантът да купиш други безядрени яйцеклетки. А има и няколко алтернативни метода за подреждане на зиготи, малко по-сложни.

Той прокара ръка по челото си.

— Не бях мислил за това. Става все по-сложно.

— Само до определена степен. Ако не друго, появата на истинските деца заменя теорията с практиката. И тогава човек има време да се тревожи, че... че не му остава време да диша понякога.

— Гласът на опита?

— Уви, базата данни покрай едно дете не ме прави експерт. Факт, който би трябвало да ме разколебае, но вече чаках достатъчно, благодаря.

Чуха се леки стъпки и Фрида подаде глава иззад храстите.

— Имате ли нужда от нещо, милейди? Сър?

Корделия се замисли.

— Едно истинско питие може би. А не ябълков сок и вода. Една чаша от бялото, освен ако не сте го прибрали вече. Оливър?

— Обичайното, Фрида, благодаря. — Слугинята кимна и се отдалечи. При вида на високо вдигнатите вежди на Корделия Джоул добави: — Довечера имам задължения. Иначе с удоволствие бих седял тук да се наливаме до среднощ. За жалост, алкохолът носи единствено *илюзия*, че си намерил решение на проблема си.

Корделия каза извинително:

— Идеята не беше да те затруднявам, Оливър. А да ти дам подарък.

Той изсумтя.

— О, отлично си знаела какво правиш.

Тя се почеса по врата и се намръщи.

— Което всъщност ме води към следващото. Ако решиш да продължиш с оплождането, първата ти задача — още преди да си тръгнал към совалката за орбиталната си смяна — ще е да седнеш и да попълниш роднинската директива. И директивата за унищожаване. Тан ще ти даде формулярите. Клиниката ги държи на архив за всяка поверена им зигота.

— Тъ... каква директива?

— Зиготите не са като гаметите, те са различен вид юридически лица. Гаметите са лична собственост, част от собственото ти тяло, която е била отделена от него. Зиготите са съдебен процес, който си чака реда. Въпроси с унаследяването, сещаш се. От момента на оплождането, дори ако решиш да замразиш всички зиготи и *особено* ако решиш да сложиш една в репликатор, трябва да се знае какво ще се

случи с децата ти, или с потенциалните ти деца, ако те взривят или се подхлъзнеш под душа, или нещо друго.

Оливър свъси вежди.

— Да. Веднъж ти спомена, че баща ти е загинал в инцидент със совалка. Така че сега не случайно избираш този пример, нали?

Тя сви рамене.

— Самата аз се возя на совалки.

— Аз... хм. Не, за това пък изобщо не съм мислил, признавам. Ти кого избра? Майлс, предполагам?

— Той е логичният избор. Но дори да не беше, пак щях да избира него. Е, този избор има и своите недостатъци — ако исках момичетата ми да отраснат на Бараяр, щях да ги зачена там, а не тук. В тази връзка, ако ти не посочиш настойник и се гътнеш, по закон настойник става най-близкият ти роднина. Кой е това при теб?

Джоул, изглежда, се стресна сериозно.

— Майка ми, предполагам. Или най-големият ми брат.

— Можеш ли да си ги представиш как отглеждат осиротелите ти деца?

— Моите? Може би. С голяма доза въображение. Децата на Арал... — Лицето му се изкриви в гримаса, която Корделия не успя да разчете. — Ако имах традиционен бараярски брак и деца, сигурно щях да... не, чакай. Тогава щях да имам сватове, на които да разчитам. Хм.

Корделия разтърка очи с опакото на ръцете си.

— Нека ти задам друг въпрос тогава. Накъде, според теб, ще поеме кариерата ти през следващите десет години? Накъде си се запътил *ти*?

Веждите му литнаха нагоре. Той каза предпазливо:

— Да разбирам ли, че смяташ да се пенсионираш на Сергияр? Да останеш тук като постоянен колонист?

— Това е моята планета... Виж, всичко това е ново за мен, защото преди три години животът ми бе осакатен жестоко. Преди това... преди това планирах да се върна на Бараяр, в окръг Воркосиган, когато Арал най-после реши да се оттегли, и там да изживеем старините си в галактически стил и в условия на отлично медицинско обслужване. Баща му, онова издръжливо дърто копеле, доживя почти до сто, без да се радва на подобни екстри. Бях си внушила, че Арал, с новото си сърце и прочие, със сигурност ще го надмине. Ще живее

поне до сто и десет. А после една проклета интракраниална артерия се спуска и плановете ми отидоха по дяволите. — Вдигна рязко рамене. — Плановете. Никаква полза от тях.

Той протегна ръка към нея, но я отпусна по средата на разстоянието.

— Мда.

Помълчаха. Фрида се върна с напитките, после ги остави отново, като хвърли любопитен поглед през рамо.

— Втората ми двайсетлетка на служба ще свърши след десет години — каза накрая той. — Никога не съм имал намерение да остана за трета двайсетлетка. Не съм мислил сериозно за пенсионирането си, за евентуална втора кариера или нещо друго, смятах, че имам време, поне още шест-седем години, преди това да дойде на дневен ред. Къде ще съм тогава... Военен съм, така че не всичко зависи от мен. Както самата ти изтъкна преди малко, дори утрешният ден и дали ще съм жив да го видя не зависи изцяло от мен.

Тя отклони поглед.

— Веднъж Арал спомена, че смятал да ти предложи работа в окръга, когато се приберем на Бараяр. И по-точно няколко поста, от които да си избереш. Той също имаше плановете.

— А. — Оливър отпи от фалшивото си питие. — Сигурно бих приел. — След миг продължи: — Нямам силни роднински връзки на Бараяр. Бях що-годе близък със семейството си, преди да замина за Академията на осемнайсетгодишна възраст, но оттогава се отчуждихме. Те така и не излязоха от родното ми градче. За мен то... не беше достатъчно. Баща ми почина, сигурно си спомняш, точно преди да ме пратят на Сергияр. Майка живее при сестра ми от години. Окръгът се е развил... когато за последен път бях там, всичко, което помнех с любов от детството си, беше променено, презастроено. Изчезнало. Сергияр... ми изглежда все по-добре, наистина. — Ясният му поглед се спря върху нея. — Склонна ли си да станеш кръстница на децата ми? Защото... така поне ще са със свои, така да се каже, сестри.

— Склонна съм, и още как — откликна тя без колебание. — Имай предвид, че от клиниката ще искат още няколко декларации, покриващи сложни обстоятелства, така че ще трябва да изброиш още възможни настойници в низходящ ред на предпочитанията си. Кое то означава, че можеш да включиш семейството си в тази графа.

— А може ли директивата да се променя на по-късен етап?

— О, да. Обикновено съветват клиентите си да я преподписват веднъж годишно.

— Хм. Звучи разумно.

Тя отпи от виното, остави чашата на малката маса и затропа с пръсти по страничната облегалка на шезлонга.

— Ако... ако решиш да се уволниш от службите на Сергияр... склонен ли си да станеш кръстник на моите деца?

Той я погледна стреснато.

— Какво, преди Майлс?

— Поне преди Бараяр.

Той сви устни.

— Но... ти ще си мъртва. А аз не мога да... това не е... изобщо не мога да си го представя. — Само дете очевидно си го представяше, ако се съдеше по болезнената гримаса. Той изведнъж примигна. — Чакай. Не говориш само за замразени ембриони, нали?

— Да, не и след следващата седмица.

Той издиша шумно.

— Това вероятно е най-ужасяващата отговорност, която някой ми е възлагал. По-страшна от командването на кораб или да съм последният оцелял между министър-председателя и онова, което идва за него. — Примигна още няколко пъти. — Ласкаеш ме, Корделия. Или съвсем си откачила?

Тя се усмихна криво.

— Кой знае? Имай предвид, че това е само хипотетично, засега.

— Имам го предвид. И все пак... — Така и не довърши изречението.

Затова пък си погледна часовника и се намръщи.

— По дяволите. Трябва да тръгвам. Да мина през базата и да се преоблека. Когато кандидатствах за космическите служби, представа нямах, че голяма част от времето ми ще е посветена на боричкания с предприемачи. И на бетон, килотонове бетон. Но совалките ми все трябва да кацат някъде. — Допи чашата си, стана и погледна Корделия отвисоко. — Корделия...

— Да?

Той преглътна, после избълва на един дъх:

— Искаш ли някой път пак да излезем с лодката?

Тя се надигна изненадана. Арал го беше научил да плава, когато Джоул беше още съвсем млад, предал му бе любовта си към този спорт. Истината бе, че Корделия предпочиташе да плава с Оливър, защото това намаляваше вероятността да се озове непланирано във водата покрай пристрастеността на съпруга си към рисковото поведение навсякъде и във всичко. Споменът я накара да затаи дъх.

— Не съм била на вода от... вече не помня откога. Би било чудесно. Сигурно ще успея да го включа в графика си. — Млъкна объркано. — Чакай, ти нали каза, че си продал яхтата си миналата година?

— Все ще намеря нещо. Стига ти да намериш време.

— За разходка с лодка ще намеря време, та дори ако трябва с длето да го режа. Звучи добре. Отлично всъщност. — Позавъртя се на шезлонга, после протегна ръка. — Помогни ми да стана.

Странно изражение се изписа на лицето му, но той все пак се наведе, хвана ръката ѝ и я дръпна полека. Тя се изправи, нахлузи обувките си и го изпрати до къщата, където двамата се разделиха. „Ти натам, аз насам.“ „Но не задълго“, помисли си с усмивка тя.

Минаха още три дни, преди на Джоул да му остане време за вицекралицата. Примами я в базата с предложение за вечеря в офицерската столова, което не беше особено примамливо, но пък щеше да я отърве от търговската обсада на комарците, което определено имаше своите плюсове. Така или иначе, докато я водеше през задната писта за совалки към далечната страна на базата и двамата мижаха под косата атака на залязващото слънце, Корделия продължаваше да говори за това.

— Ще се отрази ли на моята работа? — попита той, прекъсвайки оплакванията ѝ, докато крачеха по тармака. Изтърбушеното възвишение трептеше в далечината от отразения пек.

— Непряко. Все същото — искат да се въведат със закон извънпланетарни акции с право на глас за онези, които допринасят за развитието на колонията било чрез инвестиции, било чрез доставка на специални материали, точно както е в родните им куполи на Комар. А въпросните „онези“ са самите те, както можеш да се досетиш. Моето контрапредложение да раздадем на всички по десет пожизнени акции с

право на глас просто като преместим десетичната запетая бе отхвърлено от собствените ми съветници — според тях комарците щели да го приемат като подигравка. Което си е точно така. Държа да предотвратя евентуален референдум, преди някой да е тласнал нещата в тази посока.

— Защо, не би могла да изгубиш на референдум. Всички освен комарците ще гласуват срещу предложението, нали така?

— Не се знае. Има достатъчно оптимисти, които биха се повлияли от статистически невероятната идея, че именно те ще са сред малцината, които да спечелят, ако предложението се приеме. Нека си го кажем, човек не си събира покъщнината и не потегля за Сергияр, ако не е роден оптимист. — След миг внесе поправка в собственото си изказване: — Е, освен староруски говорещите, които са си мрачни по природа и постоянно, ако съм разбрала правилно.

Джоул се усмихна.

— Едно мога да ти обещаая — че субектите на твоите зараждащи се експерименти по местна демокрация няма да те последват в моята имперска база.

— Лъжеш, но не ми пука... — А после зяпна сащисана, когато стигнаха до крайната си точка.

— Какво виждаш тук, Корделия? — Джоул обхвана с жест натрупаните на височина два метра чували, които се издигаха пред тях като стена. Чувалите лежах на палети, подредени един до друг на десетки метри във всички посоки като голямомащабен макет на някакво геолошко образувание, пустинен терен, насечен от високи скалисти плата и клисури, само че по-подреден. Поеха на зигзаг към центъра на лабиринта.

— Много, много торби с нещо си. И не са мои, ако позволиш да отбележа.

— Предприемачът ги достави с няколко месеца предсрочно. Всъщност това би трябвало да ни подсказже нещо...

— Предприемач *подранил*? Сериозно? Тази история вече звучи като халюцинациите на пияница.

Той кимна мрачно.

— А още не съм започнал да пия. Това трябваше да е плас-сместа за новите писти на втората база във... решихте ли вече?

— Гридград. — Корделия сбърчи нос. — Току-виж жителите му решили да сменят името на селцето си, след като се разчуе, но това, за щастие, няма да е мой проблем. Освен ако не се опитат да го нарекат на Арал, което ще значи да отида там и да изнеса поредната проклета реч.

Добра локация близо до екватора, също като Карийнбург, което щеше да пести енергия на совалките, излитащи към орбита. Джоул одобряваше избора. Поне от тази гледна точка. От друга страна, градчето се намираще на една десета от планетарната обиколка оттук...

— Само дето още сме далече от Гридград. Както като разстояние, така и като време. По план най-ранната дата за начало на изкопните работи е след година. А ако трябва да сме реалисти, ще се случи по-скоро след година и половина.

— Да де, но все още не виждам проблема. Рано или късно тези материали ще трябва да се транспортират оттук до там, нали така? — Тя ръчна с пръст един издут чувал. — Освен ако в най-скоро време някой не отвори фабрика за производство на материали в Гридград, а такова писмо за намерение още не се е появявало на бюрото ми. Макар че рано или късно и това ще се случи, без съмнение.

Джоул поклати глава.

— Това тук е последната иновация във високотехнологичните материали. С много висока якост още при полагането, но и с висока издръжливост на чести и силни удари точно като при кацащи совалки. Характеристиките му позволяват на инженерите да свършат същата работа с двойно по-малък разход на количество и тегло, а следователно и по-евтино, макар цената на тон да е по-висока. На хиляда тона за тази поръчка.

Тя му вдигна вежди в стандартното си предизвикателство.

— Става въпрос за пластобетон, нали? Трайността му се измерва във векове. А и не е като да страдате от липса на място за складиране. Базата ви разполага с квадратни километри празно пространство, които да използвате при нужда. Пространство, запазено с императорски декрет за бъдещи казарми и нови писти. Макар че е редно да те предупредя — има няколко предприемачи тук, в Карийнбург, които вече са хвърлили алчно око на терените.

— Трайността му се измерва с векове само ако е смесен и положен. — Джоул махна отново с ръка да обхване лабиринта от чували. — Пропускаш няколко термина, а именно „последна“, „иновация“ и „високотехнологичен“. Съставките на стария пластобетон наистина бяха забележително трайни. Но *този* боклук трябва да се смеси с активатора си и да се положи в рамките на някакъв срок, отвъд който характеристиките му много бързо се влошават заради протичаща химическа реакция. До края на въпросния срок остава по-малко от година. А колко време материалът е престоял в складовете на производителя, можем единствено да гадаем.

— Пластобетон със заложен амуортизация — каза тя с нескрито възхищение. — Кой да се сети?

— За жалост не се е сетил най-важният човек — офицерът от снабдителния отдел, който е приел доставката миналата седмица. Сигурно се е стреснал от десетките транспортни автомобили, блокирали централната порта, и е подписал товарителниците, без да ги съгласува с инженерите. Първият проблем, както се досещаш, е, че материалите изобщо не е трябвало да бъдат доставени *тук*, а в Гридград, чийто избор все още се пази в тайна.

— Значи не само са ни пробутали проблемната си стока, а са ни натресли и допълнителни транспортни разходи. Супер.

— И не е само това. Счетоводството на базата, което също пропуснало да съгласува доставката с инженерния отдел, а само преброило чувалите, за да е сигурно, че съответстват на фактурата, било споходено от пристъп на невиджана ефективност и платило сметката.

— Е, това може да се поправи. Дори само грешният адрес за доставка ти дава достатъчно правно основание. Накарай ги да си приберат чувалите и да върнат парите. Арал би направил точно това.

— *Арал* би ги заплашил, че ще ги накара да изядат сместа, и те биха му повярвали. — Джоул замълча, застигнат от завистлив спомен за стил на командване, който открай време му се струваше непостижим или най-малкото отвъд собствените му актьорски способности. Номерът на Арал беше съвсем прост — просто не беше номер. — Вече го направих. Е, без онази част с изяждането. Твърдят, че това щяло да ги извади от бизнеса, да фалират, и догодина немало как да извършат доставката. А немало друг търговец, който да се справи с подобни

количества. Изпратих един от най-добрите си прокуристи, човек с изразени следователски наклонности, да провери това твърдение и той твърди, че е вярно.

Корделия сбърчи чело.

— Онези типове... „Плас-Дан“, нали така бяха? Човек би могъл да си помисли, че не са толкова тъпи да пикаят в кофата, от която се надяват да пият.

Джоул се ухили. Корделия току-що бе цитирала една от любимите фрази на Арал, която той употребяваше във връзка с политиците. Уви, прибягвал бе до нея само пред свои хора, а не в публичните си изказвания.

— Така е, но ето, че го правят. Освен това са цивилни колонисти. Кое то ги прави твоя отговорност, ваше височество. Смятай, че съм ти прошепнал нещо на ушенце. — Мислите му кривнаха встрани. Ушенцата ѝ надничаха пакостливо между непокорните къдрици и изглеждаха някак различни от времето, когато Корделия носеше косата си дълга, пригладена от собствената си тежест, или аристократично прибрана назад и окичена с живи цветя.

Лицето ѝ се изопна в изразителна гримаса.

— Мамка му, знаех си, че лъготиш... Искаш да проуча тези „Плас-Дан“ и евентуално да намеря слабо място, което да използваш?

— Струва си да пробваме. Само без да застрашаваме доставката на пластобетон за догодина, ако обичаш.

— Ясно... — Изгледа намръщено крепостта от стареещ материал. — Затова ли ме доведе тук, в този импровизиран и самоделен тих конус, без истински тих конус, който да подскаже на всички, че си говорим тайни работи? Не че разходката не беше приятна сама по себе си.

Следобедът беше по-топъл от онзи, в който се бе провело градинското ѝ парти, въздухът изглеждаше по-светъл и оттогава, пронизван от косите златни лъчи на слънцето. Дали не я боляха краката след заобиколния маршрут, по който я беше превел? Джоул сведе поглед към обувките ѝ. Изглеждаха удобни. За единайсети или дванайсети път през изминалите три дни съжали, че не се писа доброволец да разтрие стъпалата ѝ, когато му се беше открила възможност, но тогава още беше сащисан от визитата си в клиниката, а

и как би погледнала Корделия на едно толкова арогантно предложение? Арал беше онзи, който ѝ разтраваше стъпалата.

— Да... не. Не само за това — призна той. „Изобщо не за това.“ „Плас-Дан“ беше само удобно прикритие, първото, което му дойде наум. Макар че да насъска Корделия по дирите им беше повече от логично. — Имам лична причина, която няма нищо общо с това.

Корделия се облегна на стената от чували, скръсти ръце под гърдите си и го погледна с усмивка.

— Ухото ми винаги ще е отворено за личните ти неща.

Той си пое дълбоко дъх.

— След разговора ни онзи ден събрах кураж и казах на Тан да продължи с опложданията.

— Поздравления! Значи вече си почти баща. Предполагам си решил да замразиш зиготите, докато не уточниш бъдещите си професионални планове, нали?

— Да. Или така поне казах на Тан, когато тази сутрин се обади с последните новини. Но не за това исках да говорим, а за... Тан каза, че едно от четирите оплождания не е сработило. Според него това било нормална загуба на този етап от процедурата.

Тя се поколеба, после кимна.

— Самата аз започнах с двайсет яйцеклетки, толкова донесох от Бараяр. Половината отидоха по дяволите, по една или друга сложна причина. Биологията на такова микрониво е много по-рискова, отколкото си даваме сметка. И по-жестока.

А неговото неуспешно оплождане прибавяше още една загуба в сметката ѝ. „Винаги ли ще си с крачки пред мен, Корделия?“

— Да, Тан охотно ми обясни всичко, до най-малките подробности, преведено за лаик като мен, разбира се. Молекулярната биология не е силната ми страна. Но проблемът не е в самата биология, а във...

Корделия чакаше, облегната спокойно на стената от чували, но и някак нащрек, помисли си той. „Когато сте готов, господин Джоул.“

Той заби поглед в униформените си ботуши.

— Преди две седмици изобщо не подозирах, че всичко това ще ми се стовари на главата. Преди една седмица бях просто... уплашен, струва ми се. Объркан. Но онзи квартет от евентуални синове много бързо пусна корени в главата ми. Първо си мислех само за един, пък

после ще му мислим. След това реших да са двама, защото нали казват, че едно момче трябва да има брат, макар да не съм сигурен, че моят брат се е радвал особено на появата ми. А после започнах да си мисля — а какво ще стане, ако... Как е възможно да... само няколко дни по-късно, как е възможно аз да... — Не довърши, не толкова останал без думи, колкото препънат от собствените си хаотични мисли.

— Да скърбиш за едно неродено дете?

Той кимна.

— Нещо такова. — Не беше очаквал такова нещо от себе си. Когато бе уведомил Тан, че може да продължи с опложданията, някаква част от съзнанието му упорито изтъкваше аргумента — надеждата? — че може и четирите да се провалят и тогава на изпитанието му ще се сложи край. Ще може да започне живота си от нулата. Ще сложи край на напрежението. „Колкото по-бързо започнеш, толкова по-бързо ще свършиш.“ Ала после, когато съдбата сбъдна отчасти това негово тайно, тъмно желание... имаше ли изобщо право да го нарича „скръб“? Погледна я в очите. — Нямам с кого другиго да говоря за това, освен с теб. Ето затова сме тук. За да ти кажа истината. — „Най-последно.“

Тя засмука долната си устна и зарови с върха на обувката си прахоляка.

— Не знам, Оливър. Чудя се дали не ставаш жертва на собствените си навици. Всичко това не е нито незаконно, нито неморално или скандално, напротив. Правиш нещо добро за бъдещето на Сергияр. А ти се държиш, сякаш си част от таен заговор, който може да събори имперското правителство. Тази твоя болезнена дискретност принадлежи на миналото, тя, както и причините, които я обуславят. Отишъл си в центъра за репродуктивна медицина и си купил няколко дарени яйцеклетки. Много хора го правят. Би могъл да говориш за това с всеки, повярвай ми.

— На теория е много по-лесно, отколкото на практика, и ти знаеш защо.

— Ако те притеснява какво ще кажат хора, чиито глави още за заврени в Периода на изолацията — и дори в още по-тъмни места, — макар въпросният период да е приключил много преди те да се родят, тогава... или ако се чудиш какво би направил Арал на твое място... Знаеш какво би направил, нали? Би казал: „Дай му гласност, пък да

става каквото ще“ или нещо в този смисъл, но доста по-пиперливо. — Тя примигна замислено. — Вярно е, че това негово отношение винаги ужасяваше младите му съветници, след като най-после остаря толкова, че да има млади съветници. По-възрастните, онези, които помнеха какви ги е вършил в гнева си из Ворбар Султана на младини, едва двайсетинагодишен, след като първата му съпруга умряла толкова брутално... те не биха се изненадали. Само че младоците бягаха от старите кучета като дявол от тамян и така повечето от тях запазиха илюзиите си непокътнати. — Джоул се запита дали Корделия не мисли за сина си Майлс. Тя вдигна поглед, сивите ѝ очи бяха сериозни и напрегнати. — Оливър, ти не правиш нищо нередно. В това няма нищо нередно. Живеем на новия Сергияр, а не на стария Бараяр. Никой никого няма да убива в пристъп на праведен гняв, уверявам те.

— Да, но дори ти казваш „анонимно дарени яйцеклетки“.

Усмивката ѝ беше много засрамена.

— Е... не виждам причина зорлем да викаме дявола, нали?

Той се разсмя напук на себе си.

— Пробвай, сериозно — предизвика го тя, абсурдно пряма както обикновено. — Следващия път, когато се съберете на клюки около кафемашината или каквото там правите в базата или на станцията горе. Кажете: „За петдесетия си рожден ден реших да си подаря син“ или нещо такова. Да, младоците може и да не разберат, но повечето от по-старите офицери са родители. Нищо чудно да откриеш, че си се включил в клуб, за чието съществуване не си подозирал. Помоли ги за съвет, това гарантирано ще ги спечели на твоя страна.

Последното звучеше като убедителен аргумент, несъмнено. Въпреки това Джоул заяви със строг глас:

— Имперските офицери не клюкарстват. Ние само обменяме критична за мисията ни информация.

Корделия се изкиска.

— Да бе. Клюкарствате като перачки.

Той отвърна с широка усмивка и по някаква причина му стана по-леко.

— Горе-долу, само дето при нас фукните и лъжите са повече.

Даде си сметка, че стои много близо до нея в хладно-топлата сянка на стените от чували. Подпираше се на протегнатата си ръка и това създаваше впечатлението, че надвисва над Корделия. От толкова

близо винаги оставаше смътно изненадан, че макар и висока за жена, тя всъщност е по-ниска от него. Беше много тихо, липсваше дори далечният трясък и вой на кацаща или излитаща орбитална совалка. Все едно бяха на стотици километри от всичко живо, някъде в насечените вулканични хълмове. На пикник, да речем. Виж, това беше нелоша идея за бягство през уикенда...

Уханията, уловени в неподвижния въздух, гъделичкаха сетивата му — лека пот, косата ѝ, ароматът на сапуна ѝ, сухата прах на пластобетона. Той се взря в устните ѝ, докато тя го гледаше отдолу нагоре със закачлива усмивка; даде си сметка, че и тя като него е застинала неподвижно, само че какво означаваше това? Даде си сметка и за друго — определена безмозъчна част от тялото му съвсем сериозно твърдеше, че да притисне вицекралицата към стена от чували с пластобетон и да я оправи тук и сега, права, би било чудесна добавка към следобеда и на двама им.

„Я да мълчиш. Точни *ти* никога няма да ми казваш какво да правя с вицекралицата.“

Колко траеше действието на онзи проклет бетански спрей, по дяволите?

Отърси се от временната хипноза и отстъпи рязко назад. Тя наистина ли бе затаила дъх, или само на него му се стори така? Самият той определено бе затаил дъх и можеше единствено да се надява, че го е прикрил добре.

— Е! — каза бодро той. — Вечеря, ваше височество?

Тя не се оттласна веднага от стената. Вирна брадичка. Усмивката ѝ се промени, не че изчезна съвсем, но стана по-вдървена — *любезната* усмивка, към която прибягваше за холовидео записите, не за него.

— Щом казваш, Оливър. След теб.

Едва не ѝ предложи да го хване под ръка, но колебанието му се проточи твърде дълго и тя тръгна сама, а той я последва.

„Трябва да намеря лодка.“

Вървяха към сградата с офицерската столова и Корделия се въсеше. Беше толкова сигурна, че Оливър ще я целуне. И че на нея ще

й хареса. Точно както ѝ бе харесвало преди, в някои много специални случаи...

„Не ставай глупава. Знаеш, че той предпочита мъже.“ Знаеше го от десетилетия.

„Сигурна ли съм наистина?“ Тогава защо не си беше намерил някой мъж през изминалите три години? Е, не през първите няколко месеца на посттравматичен стрес. Да, знаеше, че е обект на симпатии и от двата пола, както и на някой и друг гостуващ хермафродит — ставала бе свидетелка на това, както във ворбарсултанския им период, така и след като го прехвърлиха на Сергияр. В онези ранни дни, докато още свикваше с новите си задачи на претоварен с работа адютант в кабинета на един от най-влиятелните мъже на планетата, Оливър отбиваше несръчно опитите за флирт, а след това започна онзи забавен период, когато бе толкова заплеснат по Арал, че не забелязваше нищо и никого. Но с времето се бе научил да излъчва мълчаливото послание „не си прави труда с мен“ по отношение на всяка добродетелна ворска матрона, която му хвърлеше око. Същото навярно би могло да се каже и за Корделия, но предвид че тя беше съпруга на Арал, на пръсти се брояха мъжете без психиатрична диагноза, които дръзваха да я притеснят с нежелани аванси. Макар че особеният ѝ социален и политически статут също бе помогнал в това отношение — винаги можеше да препрати към ИмпСи малцината натрапници, чиито безплодни надежди не успяваше да угаси сама. А неща като тези бързо се разчуваха.

Което означаваше, че и нейните умения в тази област са поръждявали, само дето така и не бе имала възможност да развие въпросните умения. Беше на трийсет и три, командир в Бетанския астрономически корпус и в ситуация напълно лишена от предпоставки за романтика, когато Арал си беше паднал по нея... ха, беше паднал върху нея — устните ѝ се извиха при спомена за изключително точния израз, който Оливър беше използвал, и челото ѝ се изглади, — и след това животът ѝ се бе променил драматично.

Замисли се за споделеното от Оливър — за истинската причина да я доведе тук, а не за претекста с „Плас-Дан“. Едва сега със закъснение си даваше сметка, че Джоул се опитва да свикне с мисълта за един вид технологично помятане, без да разполага с думи и дори с ясна идея за случилото се. Нямахше представа как да се справи с това.

Щеше ли да помогне, ако тя му предложеше да даде име на изгубената зигота? Или заедно да изгорят кичурчета коса, както правеха бараярците, за да почетат своите покойници? Или това би било твърде брутално от нейна страна? Обидно? Или просто непонятно? Не, не би било непонятно — ясно бе чула объркването и болката в гласа му. Може би да го изслуша търпеливо и с разбиране щеше да се окаже достатъчно. Да бъде единственият приятел, с когото Оливър може да разговаря. „Мамка му, исках да ти направя подарък, да те зарадвам, а не... това.“

Офицерската столова в базата беше разделена на две части, добре организирана кафетерия на долния етаж за хората, които бързаха, и по-уютна трапезария горе с големи прозорци с изглед към космодрума. Храната се приготвяше на едно и също място, но в трапезарията я поднасяха сервитьори и посудата беше по-изискана. Двамата с Арал често бяха обядвали тук заедно с военния персонал, когато колониални проблеми ги водеха в базата, обикновено в някоя от малките частни стаички в двата края на централното помещение. Днес Оливър я поведе към маса край прозорците. Хората се обръщаха след тях. Персоналът моментално се разтича, което можеше да се очаква. За щастие, сервитьорът им беше от опитните и не плетеше крака от ужас при вида на адмирала и вицецралицата.

По време на салатата и основното разговаряха за новата база — тази тема тепърва щеше да занимава вниманието им, подозираше Корделия. Оливър очевидно се забавляваше с нейната откровена надежда, че тласъкът, който Гридград щеше да получи покрай гигантската инжекция с военни пари и тълпи строители, ще пренасочи колонизационните маршрути и ще даде глътка въздух на Кариинбург с неговата полупустинна екосистема — „Кой и защо, в името на вселенската логика, е решил да започне колонизацията от тук?“, — да не споменаваме активните тектонични разломи и не съвсем угасналите вулкани, и скоро тълпите колонисти ще се насочат към далеч поздравословния, добре водоснабден и геоложки стабилен район около Гридград.

— Това място изобщо не е било избрано за колонизационен плацдарм — палеше се тя. — Избрали са го, защото пещерите в склоновете на онова, което сега наричаме планината Тера, били идеални скривалища за продоволствието и екипировката на една

агресивна флотилия, където да останат незабелязани от, да речем, минаващите през системата кораби на Бетанския астрономически корпус, докато старата военна партия работела по откачения си и безумно глупав план за превземането на Ескобар. Вярно, че пещерите изпълниха предназначението си. Поне това трябва да признаем на кръвожадните главорези на стария император Ецар.

Оливър вдигна ръце с дланите напред в жест на съгласие, или поне на не-несъгласие — чувал бе тази нейна тирада и преди. Раздвижване край масата им, което не идваше от сервитьора и очаквания десерт, привлече вниманието на Корделия и тя млъкна и се огледа. Адютантката на Оливър, лейтенант Воринис, спря до масата им и сърцето на Корделия прескочи от страх, че появата на момичето вещае някаква криза. Но очевидно не ставаше въпрос за това, поне ако се съдеше по колебливия, дори гузен поздрав на новодошлата.

— Адмирал Джоул, сър. Добър вечер, ваше височество. — Почтително движение в нейна посока, което не беше нито военен поздрав, нито поклон, нито реверанс, а нещо средно, което се превърна в нескопосан подскок. — Моля да ме извините, че ви прекъсвам... — Момичето хвърли поглед към празните им чинии, явно с надежда, че не е избрало съвсем погрешно момента. — Но получих това... това нещо и не знам какво да правя с него. Показах го на полковник Мартин, но и тя не знаеше как да постъпи и ме посъветва да попитам вас, сър, защото вие вероятно знаете всичко за този сорт неща. Чух, че са ви видели да идвате насам и... дойдох.

Протегна отривисто ръка. Държеше плик от твърда шарена хартия, характерен плик, който Корделия позна веднага, макар че не бе очаквала да го види тук, в офицерската столова. Оливър също го позна, взе го от Воринис и веждите му литнаха нагоре.

— Виж ти. Какво имаме тук, лейтенант?

— *Мисля*, че е покана за прием в сетаганданското консулство. Макар че езикът е малко... неясен. Поканата е от лорд гем Сорен. Уж. — Гласът ѝ тежеше от дълбоко подозрение.

— Ами, точно това си е — каза Оливър. — Адресирана лично до теб. Няма грешка. Написана е ръчно, с калиграфски почерк, точно както подобава на амбициозен млад гем. Явно е вземал уроци по краснопис. Освен ако не се е паникьосал и не е платил на някой по-опитен да напише текста вместо него, което би се сметнало за

истински позор, ако се разчуе. Хартията е ръчно правена, добра текстура, макар че очевидно е купешка. — Прокара поканата под носа си и я подуши.

Корделия се облегна назад; започваше искрено да се забавлява.

— Какво друго можеш да измъкнеш като информация?

— Канела, роза и гардения, струва ми се. Не е много изтънчено, но младежът явно е искал да се съобрази с липсата на опит у получателя, което е знак за дипломатическо усилие от негова страна. Или дори на известна прямота, макар че... не, забравете за последното. Е, ти как го разчиташ, Корделия? — попита той и ѝ подаде поканата с все плика.

— Не е редно един мъж да напръска писмата си с парфюм, нали? — попита смутено Воринис. — Или всичките покани от тяхното консулство са такива?

— Чувала ли си за езика на цветята, лейтенант? — попита Корделия.

Правите гъсти вежди на момичето се смъкнаха.

— Това не беше ли някакъв обичай от Периода на изолацията? Различните цветя носели различно послание. Червени рози за любов, бели лилии за скръб, такива щуро... такива неща.

— Именно — каза Оливър. — Само че сетаганданската гем култура, поне на родните си светове, не се ограничава с цветята. Предмети, музика, съчетанието между тях, цветя и техните аромати, каквото се сетиш. Всички те имат кодирани послания.

— Да го занеса ли тогава в отдела за сигурност на базата?

— Е... обикновено става въпрос за кодирани *социални* послания — поясни Оливър. — Нещата, които гем казват с езика на плазмените оръдия, са по-директни. Което със сигурност подлага на изпитание естетическото им чувство.

— О. Естетика — каза Воринис. В тона ѝ се четеше некодирано съмнение.

Оливър продължи:

— За да разшифроваш това, трябва да обърнеш внимание на редица елементи — хартията, мастилото, вида калиграфия, изразните средства... За неясни поетически алюзии се добавят допълнителни точки. Също и на начина на доставка... който е бил какъв, между другото?

— Мисля, че някой го е предал на портата и оттам е влязло в пощата на базата.

— Ясно.

Момичето погледна към поканата в ръцете на Корделия.

— Е, и какво казва? Какво послание...

— Ами, като за начало, спазени са всички правила на добрия тон, което показва уважение, както в личен, така и в професионален план — започна Оливър.

— Или това, или способност да следваш инструкциите в някой наръчник по етикет — вметна Корделия. — Което не е точка срещу момчето, имай предвид.

Подаде плика и поканата на Оливър, той ги взе, огледа ги отново и каза:

— Самата хартия е сравнително неутрална, цветовете на плика и поканата се допълват хармонично, значи не е налице прикрита враждебност. Калиграфският стил е формален, тоест нито фамилиарен, нито официален. Ароматите обаче... хм.

— Какво? — изписка Воринис.

— Канела за топлина — обади се Корделия, — което е знак как да се интерпретират останалите аромати. Розите — при тях сетаганданците като никога следват традициите на Старата Земя — са за любов, желание или приятелство, в зависимост от цвета.

— Е, как ще познаеш *цвета* на розата по *миризмата* ѝ? — вдигна вежди Воринис.

— Сетаганданците го могат — каза Оливър. — Както и много други хора, стига да са обучени. Не е някакъв особен талант.

— Освен това... о, съвсем забравих за гарденията. Оливър? Ще ми помогнеш ли?

— Надежда — каза бавно той. Сините му очи се присвиха едва доловимо, но иначе лицето му остана неразгадаемо. — Лорд гем Сорен ви кани на среща, лейтенант. И се надява да приемете. — Върна плика и поканата на момичето.

Тя ги взе, а лицето ѝ се сгърчи в искрено недоумение.

— Божке, и *защо*?

Корделия сбърчи чело. Отговорът на този въпрос не вещаеше нищо добро нито за гем лорда, нито за вор лейтенантката. Зачуди се

дали да примижи, или да се облегне назад и да се наслади на представлението. На първо време се облегна назад.

— Ами, гемите имат силно развит състезателен дух — каза Оливър. — Този още не го познавам, но в общия случай поканата означава, че или иска да ти натрие носа, или да те впечатли.

Лицето на Воринис си остана сгърчено.

— Не съм сигурна, че разбрах последното, сър.

Оливър потърка замислено устни.

— Има и друг вариант. Забелязал съм, че културните аташета обикновено са шпиони под прикритие. А какъв по-добър начин да държиш под око шефа на конкуренцията от този да излизаш със секретарката му.

Воринис се изпъна, сякаш глътнала бастун.

— Сър! Никога не бих!

— Не съм намекнал противното, лейтенант.

— Това е нож с две остриета, разбира се — вметна Корделия. — Имаш ли някаква дезинформация, която би искал да стигне до сетаганданското консулство тази седмица, Оливър?

Воринис се поотпусна и видимо се замисли над този аспект на ситуацията.

— Не бих казал. А ти?

— И аз не се сецам в момента. Ще трябва да помисля.

— А аз какво да правя, сър? — попита Воринис и размаха своето... любовно писмо? Стръв? Сетаганданците, да не споменаваме обикновените, негенномодифицирани човеци, също можеха да лъжат с цветя в края на краищата.

— Не сме във война със Сетаганда, дори не сме в особено напрегната дипломатическа фаза в момента.

Поне не според стандартите на Оливър, каза си Корделия.

— Бих казал, че си свободна да приемеш или отхвърлиш поканата, лейтенант, решението е твое.

— Макар че ако решиш да откажеш по особено категоричен начин, адмиралът без съмнение може да те насочи към полезна литература — каза Корделия.

— О, има подробен наръчник за помощния военен персонал в дипломатическите ни посолства и консулства в Сетаганданската империя, който не е зле да прочетеш по принцип, лейтенант. Макар че

не ти препоръчвам да си пробваш силите с кодираните сетагандански послания, те са само за експерти. Освен това противното би било знак за твърде голям интерес. — След миг добави: — А и наръчникът наистина е много подробен и голям като обем.

— Вие чели ли сте го, сър?

— Наложил ми се да го науча наизуст, когато станах адютант на министър-председателя. И както се оказа, скоро след това ми влезе в работа, много по-скоро, отколкото очаквах. Имам предвид войната за Центъра Хеген.

— Разбирам, сър. — Воринис свъси вежди, замислена дълбоко. — Значи казвате, че това може да, хм... да се превърне в професионално занимание? Познай врага си?

— Адмирал Воркосиган искаше от нас да знаем всичко. Това не е по силите на никого, но ние, от екипа на адмирала, определено се опитахме. Вече ти казах за какво да внимаваш и вярвам, че ме разбра. С останалото ще се справиш и сама.

— Сър. Тъ, благодаря ви, сър. Мадам. Задето ми отделихте от времето си. — Усмихна се неуверено, поздрави и си тръгна, като гледаше поканата в ръката си.

Корделия свали ръка от устата си, след като прецени, че вече е в състояние да контролира напушилия я смях.

— Оливър, ти направо *окуражи* бедното момиче.

— И какво, нали това ми е работата като ментор. А и беше проява на милост към онзи нещастен гем лорд.

— Не съм сигурна, че да прицелиш Воринис в него минава за проява на милосърдие.

— Е, рано или късно ще разберем. Предполагам, че ще ми докладва своевременно.

— Нямам търпение да чуя клюките, честно.

— Да се срещнем при градския фонтан с калъпите сапун?

— Ако ти донесеш мръсното си бельо, и аз ще донеса моето.

Той се усмихна широко.

— Отказвам да задълбая още в тази метафора, благодаря. — За щастие, сервираха десерта и това му спести необходимостта да го прави. Но все пак погледна в посоката, в която беше изчезнало момичето, и поувехналата му усмивка се разшири.

— Ще споделиш ли какво е толкова смешно? — подбутна го Корделия.

— Ароматизираното й писмо ми напомни за една история с Арал. Леле, не знам дали става за разказване. Не е изключено аз да съм единственият жив свидетел.

— И ако изведнъж се гътнеш, тя ще изчезне от историческите архиви? Казвай, Оливър. — Едва ли беше от неприятните, иначе нямаше да се подхилва така.

— На тебе може и да я разкажа. Но не си представям как я разказвам на Воринис. Или на някой друг всъщност. — Опитва десерта. — И така... малко след войната за Центъра Хеген прекарахме доста време в орбита около Вервейн. Докато младият Грегор беше на планетата и ухажваше вервейнците, ние с Арал се мъчехме с подробностите на шестстранното споразумение за прекратяване на огъня и мирните договори. Та значи там имаше един страшно неприятен сетагандански представител, който, изглежда, си въобразяваше, че може да ни извива ръцете, макар империята му току-що да беше загубила войната. Засипваше ни с написани на ръка бележки, свръхофициални и псевдопочтителни, които, както можеш да се досетиш, някой нещастник от нашия екип трябваше да разшифрова...

— И въпросният нещастник си бил ти?

— В повечето случаи — да, а по-завъртените бележчици задължително се оказваха на моето бюро. Пристигаха постоянно, всяка по-миризлива от предишната. Имаше комбинации от дванайсет аромата и понякога ги изпращахме на планетата за лабораторен анализ. Повечето от тези комбинирани аромати, ако се интерпретират в правилния ред — а онзи тип по някаква причина явно смяташе, че това не ни е по силите, — се оказваха разнообразни тежки обиди. Арал започваше сериозно да се дразни от нахалството на онзи гем задник и веднъж, докато аз се мъчех с поредната бележка, изведнъж каза: „Я ми го дай това“, измъкна писмото от ръцете ми и отиде в тоалетната. Където го редактира, добавяйки, хм, личния си ароматен маркер.

Корделия приглуши кискането си в салфетката, превръщайки го в изискано покашляне.

— Разбирам. — И определено разбираше, да. Яко е бил газирани, наистина. Или по-точно гъзиран...

— „Едва ли ще ги затрудни да интерпретират *този* отговор“, така каза. Пъхна писмото в плика и ме накара да го отнесе лично на флагманския им кораб. Изражението на сетаганданския пратеник беше един от върховите моменти в тогавашната ми кариера. Направо се виждаше как кръвта се отцежда от лицето му, въпреки боята и всичко.

— Леле-мале. И какво стана после?

— Пратеникът не каза и дума. Но явно Арал беше прав, че ще разберат намека. Онзи надут пуяк изчезна от делегацията, а следващото писмо, което получихме от сетаганданците, беше много по-кратко. И, въ, много по-малко миризливо.

— Прав си, не бях чувала тази история.

— Е, онова писмо така и не влезе в официалните архиви. Нито в нашите, нито в техните, доколкото знам. От моя гледна точка беше съвършеният отговор, макар че отстрани сигурно изглежда прекалено. Човек трябва да е бил там и да е станал свидетел на всички утежняващи обстоятелства, довели до избухването на Арал, за да го оцени по достойнство. Тогава разбрах, че Арал би направил *всичко* за Бараяр. Без ограничения.

— Това е... вярно.

— Той изобщо не се притесни от жеста си, още повече, че „ароматизираното“ писмо свърши работа и постави сетаганданците на мястото им... макар да ми се струва, че на един по-късен етап се срамуваше, задето е избухнал така, че е изгубил контрол.

— О, да. При него често се случваше да съжالياва със закъснение. — „Историите на Арал“ — мислеше си Корделия. Бавно и постепенно неговото сложно, масивно присъствие започваше да се свежда до „историите на Арал“. — Мразя да изнасям публични речи в негова памет — въздъхна тя. — Подреден набор от думи, варварски редактиран, всичко неприлично и крайно — изрязано, защото не се вписва в образа му... Имам чувството, че така го смалявам. Превръщам го от реален човек в иконата, която искат да имат.

— Или от която имат нужда?

Тя поклати глава.

— Не, по-добре да се научат да понасят истината, така мисля аз.

— Много неща се премълчаваха по онова време, неща, които ми тежаха...

Корделия кимна, в знак че разбира онова, което той не изрича на глас.

— ... но съм адски доволен, че не аз трябва да изнасям въпросните речи.

— Мда.

4.

Следващата сутрин Джоул прекара в капана на поредната от сякаш безкрайната поредица поверителни срещи, разглеждащи офертите на различните подизпълнители във връзка със строежа на новата база. Бюджетният отдел беше извършил началния подбор, но окончателното решение по всеки договор трябваше да мине през Хейнис и Джоул, които да отсеят най-подходящия кандидат, което не беше лесно, защото служителите от бюджетния си имаха фаворити и не пропускаха да лобират в тяхна полза. Нуждите на императора, от една страна, и на бюджетния отдел към сергиярското командване, от друга, обикновено до голяма степен съвпадаха, но не винаги, и Джоул постоянно си напомняше на чия страна е той, докато колегите му се надвикваха и размахваха оферти с подчертани в различни цветове числа.

Когато направиха прекъсване за късен обяд, двамата с Хейнис тръгнаха заедно към офицерската столова. На минаване през централния вътрешен двор Хейнис заслони очи, изгледа намръщено далечното плато от палети с пластобетон и попита:

— Откри ли нещо ново за онези копеленца от „Плас-Дан“?

— Вицекралицата обеща да насъска свои разследващи счетоводители по петите им. Според това какво успее да открие и кога — надявам се в началото на идната седмица, — би трябвало да измислим някакъв полезен ход. В дългосрочен план пластобетонът ни е по-необходим от отмъщението.

Хейнис изсумтя в неохотно съгласие.

— Има дни, когато направо излизам от кожата си — да имаш толкова момчета с пушки, а да не ти разрешават да стреляш по никого. Откритата стрелба може да е истински балсам за душата.

Джоул също изсумтя.

Като цяло Джоул харесваше Фьодор Хейнис. Генералът беше прехвърлен тук едва преди две години и оттогава се бе доказал като съвестен офицер, който брой шепата години, дележи го от

пенсионирането, което в общи линии означаваше, че всички задачи се изпълняваха в срок и без излишно суетене. Стил на работа, който беше за предпочитане, предвид мирновременните му задължения, пред гневната неудовлетвореност на воинския тип, какъвто Хейнис не беше — без, разбира се, да се брои разбираемата му антипатия към цивилните предприемачи.

Колкото до личния живот на генерала, той бе в етап на тайнствен безпорядък — дългогодишната му съпруга бе отказала да го последва тук, уж за да се грижи за възрастните си и болни родители на Бараяр, но по-вероятно бе стигнала до критичната точка, отвъд която поредното назначение на съпруга ѝ ставаше непоносимо. Двата му по-големи сина бяха в колеж, единият на Бараяр, другият на Комар, което обясняваше аскетичния му начин на живот, както и къде отива по-голямата част от заплатата му, но преди няколко месеца дъщеря му бе пристигнала на Сергияр да живее при баща си. Джоул нямаше представа дали това е знак, че съпругата на Хейнис скоро ще последва щерка им, или че младата Фредерика Хейнис е влязла в ролята на брачен шпионин. Ако бе вярно второто, то подозренията на майка ѝ бяха безпочвени — дори ако безпрекословната вярност на Хейнис към брачните му клетви се окажеше недостатъчна да го държи далеч от любовни връзки, то непоносимостта му към емоционални излияния със сигурност постигаше същото.

След като им дойде редът на опашката в кафетерията и седнаха на малка маса до прозорците, Хейнис каза:

— Встрани от темата, вербуваха ме за шпионин.

— О? — Джоул разгъна хартиената салфетка и се взря в умрелия си сандвич. Само че яхнията и преварените макарони изглеждаха още по-непривлекателни в горещото субтропично време.

— Твоите офицери явно са решили да ти спретнат парти изненада за петдесетия ти рожден ден. Казах им, че това с партито може и да става, но елементът с изненадата едва ли ще ти хареса.

— Правилно си им казал — кимна Джоул. Е, тайничко се трогна, макар да му беше ясно, че основната мотивация на заговорниците е прозрачното им желание да се напият и да пускат фойерверки. Подобни тържества бяха като доброкачествени бунтове. — Даже и на партито не съм особено навит. Самият аз смятах да пропусна повода и придружаващите го шеги за остаряването.

— Добре дошъл в клуба — каза без съчувствие Хейнис, който беше с пет-шест години по-голям от него.

Джоул свъси вежди.

— Не е ли малко рано да организират подобно нещо? До рождения ми ден остават месеци.

— Някои от идеите им са направо грандиозни и изискват технологично време за подготовка.

— Скучно им е, а? На бас, че мога да им измисля допълнителна работа.

Хейнис се подсмихна.

— Организирането на тържеството в базата си има предимства — освен че е по-удобно, ще имаме и някакъв контрол върху ситуацията. За косвените щети ще отговаря нашата служба за сигурност, а не градската гвардия на Карийнбург.

— А предимството да организират нещо на петдесет километра навътре в пустинята е, че няма да подпалят нищо.

— Кетърингът ще е труден.

— Да го минем като полево упражнение?

— Хм, може би — каза Хейнис. Ако се съдеше по присвитите му очи, явно намираше идеята за привлекателна.

— Така или иначе ще трябва да уведомим градската гвардия — изтъкна Джоул. — Предвид че момчетата и момичетата ще искат да си доведат гаджета. Нека го наречем обща маневра. Ако им намекнеш, че другият вариант е да спретнем тържеството в центъра на града, те всячески ще ти съдействат да го организираш извън пределите му.

Хейнис се изкиска.

— Харесва ми как мислиш, Оливър. Напомни ми да не ти заставам на пътя. — Гребна замислено от яхнията си и добави: — Семействата също. Да довлечем съпругите и дечурлигата на пикника, за баласт.

— Чудна идея.

— И ти можеш да си доведеш някоя.

Идеята за тържеството внезапно придоби приятен привкус.

— Бих могъл да поканя вицецралица Воркосиган.

Хейнис сви устни.

— Имах предвид някоя мацка, но и така става. Ако не друго, присъствието ѝ ще зададе определен тон.

Би могло и да зададе, но никак не беше сигурно, че ще е трезвият тон, който имаше предвид Хейнис. Но пък той не познаваше много добре Корделия.

— Но определено няма да реши облозите — добави Хейнис.

Джоул не си направи труда да се престори, че не разбира.

— Кои облози, дали ще се появя на партито с мъж или с жена? — Тонът му стана хаплив. — Да взема да поканя консул Вермилиън. Да ги видя тогава как ще си уредят облозите.

Хейнис вдигна умиротворително ръка.

— Не е моя работа, само дето хората питат *мен*. Сякаш аз ще знам!

— Хм... не си бях давал сметка за това — призна Джоул. Макар че не виждаше за какво има да се извинява. „Може би защото нямам нищо?“

Най-простичко казано, бараярският офицерски корпус предпочиташе висшите офицери да се придържат към стабилността на хетеросексуалните брачни връзки най-вече за да се минимизира потенциалът на личните драми да съсипват колегиалната атмосфера на работното място, както се случваше обикновено. Но ако питаха Джоул, същата работа вършеха и нестандартните връзки, стига драматизмът им да клонеше към нула. Този му възглед не беше тайна за никого. Беше го изказвал достатъчно често, с ударение върху клонящия към нула драматизъм, защото вярваше, че тази част често бива подценявана.

— Сигурно ще съжалявам, че съм попитал, но какви са последните слухове за личния ми живот? — „Или за липсата на такъв.“

Хейнис вдигна рамене.

— Наричат те кучето, което не прави нищо нощем.

— Я пак?

— Не ме гледай така! Било литературна препратка. Кое то вероятно обяснява защо звучи лишено от смисъл, по дяволите. — Хейнис се намръщи, внезапно обзет от подозрения. — Ако питаш мен, звучи ми сетаганданско.

— Ясно. — Е, можеше да е и по-зле. Проблемът да оставяш клюките без храна беше, че даваш свобода на околните да си *измислят*. — Добре дошъл в светлината на прожекторите, адмирал Джоул. Макар че тук не е и наполовина толкова зле, колкото в

комарското командване. Или на Бараяр, бог да им е на помощ. — А като си помислиш, че си беше *мечтал* да го пратят на Комар, връщото гърне на империята. И кога точно през последните години беше умряла болезнената му младежка амбиция? Дали защото се чувстваше... *доволен* тук, на Сергияр?

— Съвсем вярно, за наш късмет — съгласи се Хейнис.

Джоул измери с поглед генерала. Фьодор беше уравновесен, баща с опит и образец за средностатистическия офицер. И знаеше как да си затваря устата. Като тестови обект, както Корделия несъмнено би го нарекла, беше почти съвършен. Джоул изпробва изречението наум като един вид репетиция. После укроти колебанията си — паниката си? — и го пусна на бял свят:

— Всъщност мислех да си подаря син за петдесетия рожден ден.

Хейнис вдигна вежди, да, но не падна от стола, нито даде друг прекомерен израз на изненадата си.

— Не трябва ли да свършиш няколко задължителни неща преди това? Или си успял да ги отметнеш тайно от списъка под носа на множеството заинтригувани наблюдатели?

— Всъщност е доста по-просто. Вицекралицата — „Да, скрий се зад полите на Корделия“ — непрекъснато говори за предимствата на новия репродуктивен център, който отвориша в града. Явно е достатъчно да отидеш там, да се представиш и да купиш дарена яйцеклетка. Е, трябва да прескочиш няколко обръча, вярно, за да докажеш, че си, въ, че се класираш за купувач. Но ти спестява много от трудните междинни стъпки.

— Флиртовете, ухажването, сватбата? Новите роднини? — Хейнис изкриви уста. — Направо звучи като измама, да ти кажа.

— Галактиците го правят, така съм чувал. — „Непрекъснато“ едва ли беше технически вярно.

— Да бе, галактиците... — проточи Хейнис.

— Признавам, че когато мисля за това, упорито си представям момченце на, ами на седем. Достатъчно голямо, за да си говорим, да правим разни неща заедно. Обаче представа нямам как се стига от фазата на единичната клетка до седмата година.

Хейнис сви рамене.

— Бебетата са трудна работа, но всеки, който се е научил да разглобява и сглобява оръжие, може да се научи да сменя пелени.

Номерът е да се държиш с бебето нежно, но решително, точно като с неексплодирала бомба. Да се чудиш как днешните мрънкала биха се справили в старата кавалерия — да ринат конска тор на ставане и на лягане. Не понасям мъже, дето ги е страх да си изцапат ръцете. А и ако не друго, малките бебета поне си стоят там, където ги оставиш. Виж, като проходили... истински манияци със склонност към самоубийство, такива са всичките, и момчетата, и момичетата. Представа нямаш колко се радвам, че моите отдавна се израснали тази фаза. — Отпи решително от студения си чай. — Не знам защо нямаш партньор, Оливър — без значение на пола му, — и не е моя работа, но едно мога да ти кажа, и то е, че родителството е отборен спорт. Трябва ти подкрепление, резерви. Признавам, че когато моите деца бяха малки, повечето работа я поемаха жена ми и семейството ѝ, или другите жени в базата, където служех тогава. Знаеш как жените на офицерите си помагат за тези неща. Но така или иначе, това ми се струва най-големият недостатък на бойния ти план.

— Вицекралицата твърди, че човек може да наеме бавачки.

Хейнис изсумтя.

— На Сергияр? Да си се опитвал да наемеш *кого* и да било напоследък?

— Стотина подизпълнители?

Хейнис махна с ръка.

— Точка за теб. Но и с бавачките не е по-лесно, повярвай ми. — После присви очи. — Подхвърлих на Фреди да си намери нещо на половин работен ден. Тя веднага ме обвини, че съм стиснат и не искам да ѝ давам джобни. Само че моята идея е друга — да ѝ намеря занимание, така че да няма време за глупости. Макар че, от друга страна, какво ще прави с парите? Това е все едно да дадеш заредено оръжие на пиян. Бебетата са предизвикателство. Тийнейджърите са кошмар. Ето ти още една тема за размисъл, Оливър.

— Аз... по-добре да се движа стъпка по стъпка.

— Така и трябва и може би е по-добре. — След миг добави: — Няма да крия, че имам смесени чувства към тези репликаторни клиници, но за дъщеря си ги предпочитам. Само си помисли — изобщо няма да ѝ се наложи дори на среща с момче да излиза. — Замълча, явно размишлявайки върху тази привлекателна представа за липсата на мъжко представителство в живота на дъщеря си.

— Човек би си помислил, че си в отлична позиция да внушаваш страх от бога у ухажорите.

— Да, но всички знаят, че не ми е позволено да използвам плазмените оръдия за лични цели.

Джоул се засмя и хапна последната хапка от сандвича си.

— Освен това тя е само на... колко, петнайсет?

— Факт, който се погрижих да разпространя, но не съм сигурен, че помага. — Хейнис въздъхна. — Петнайсет. Ужасна възраст. През половината време още е моята малка принцеса, на тати кадетчето, а после, без предупреждение, сякаш някаква враждебна извънземна форма на живот превзема мозъка ѝ. Уж се глезоти и дрънка за кученца и панделки, а в следващата минута — женски върколак! — Вдигна ръце, сви пръсти и направи физиономия уж ръмжи, което май беше най-изразителната гримаса, която Джоул бе виждал на лицето му. — Напоследък банята се е превърнала в зона на бойни действия. Миналата седмица беше вкарала вътре половината си приятелчета и сина на сетаганданския консул да ги учел как да си мацотят лицата като гемите.

— Това звучи... като обмен на културно ниво — каза Джоул в опит да го утеши.

— Да бе! А когато я накарах да почисти, *напълно разумно* от моя страна, да не ти казвам... Изкара ме все едно съм Лудия Юри, станал от гроба.

— Тъ... не можеш ли да се преместиш в квартира с две бани?

— Няма свободни жилища в базата. Да се преместя в по-голямо ще означава да прецакам семейството на някой колега.

— Не можеш ли да се позовеш на по-високия си чин?

— Хм, пред колегата — може би, но ще трябва да се позова и пред съпругата му, а това би имало... неконтролируеми последствия. Съпругите в базата си имат своя, как да я нарека... вицекралицата вероятно би я нарекла култура. Аз по-скоро бих се спрял на „бунтовническа мрежа“. Да им се опънеш не е безопасно. — След миг добави: — Все пак се включих в списъка на чакащите.

— Много разумно от твоя страна.

Хейнис вдигна рамене.

— Важно е сам да избереш бойното поле, нали така казват. — След още едно кратко замисляне добави: — Единственият проблем с

утробните репликатори е, че не правят *достатъчно*. Двайсет! Защо някое бетанско генийче не измисли репликатор, в който децата да престояват до дваисетата си година? На бас, че търсенето ще е огромно. — Допи си чая и сдъвка неразтопения лед.

Докато вървяха през плаца за следобедния сблъсък с бюджетния отдел, Джоул си мислеше, че Корделия се е оказала права за тайния родителски клуб. През последния час бе научил за своя генерал повече, отколкото за петдесетината работни срещи преди това. Фактът, че Хейнис изглеждаше склонен да го разглежда като... евентуален член на клуба?... му вдъхваше кураж. Или пък просто ставаше въпрос за краставите магарета, дето се подушвали отдалече? Темата за чуждите деца никога не се беше класирала сред интересите на Джоул, но сега този хоризонт, изглежда, се изместваше и му разкриваше нови простори. Някои от тях му се струваха доста плашещи.

На бараярските бойни кораби роднини не се допускаха, а отдалечените станции на империята, чиято задача най-често бе да защитават жизненоважни и потенциално спорни точки за скок, не насърчаваха семействата на офицерите да заемат скъпите и крайно ограничени жилищни пространства, с които разполагаха, така че семействата най-често се скупчваха в поддържащи планетарни бази като тази, за която отговаряше Хейнис. Като офицер, чието кариерно развитие бе свързано най-вече с орбиталните станции, Джоул рядко се беше сблъсквал с такива проблеми отблизо. Не беше изключено генералът, с обширния си наземен опит, да се окаже по-полезен от очакваното за космическия адмирал Джоул.

Освен това започваше да разбира по-добре защо Корделия толкова настояваше за настояническите директиви. Бараярската история беше пълна с подробности за делата на Арал през първите няколко години на регентството, които съвпадаха и с първите няколко години на брака му, но освен покрай шокиращия факт, че бе съкратила Войната за претендентството, съкращавайки с една глава претендента, историята повече или по-малко мълчеше за Корделия. А през онзи период тя се бе занимавала най-вече с Майлс, чието оцеляване все още беше висяло на косъм — медицински проблем с несигурен отговор. Когато например бе изпратила Арал в смъртоносната надпревара до точките за скок към Ро Сета, по-късно станала известна като Третата сетаганданска война, Корделия бе останала да се грижи за болното си

дете сама, все още чужденка на своята планета-осиновителка, по време, когато свекърът ѝ, граф Пьотър, се явявал по-скоро заплаха за Майлс, отколкото подкрепа за майка му. Как би протекло цялото това време за Арал, ако не бе имал Корделия, на която да повери грижите за любимото си момченце?

Човек очаква появата на децата да пренареди бъдещето му. Но никой не бе уведомил Джоул, че могат да пренареждат и миналото. Неочаквана власт за няколко момченца, които още не го бяха докарали до бластосфери дори. Той поклати глава и влезе след Хейнис в административната сграда.

След няколко дни Джоул кацна с личния си скутер на паважа пред вицекралския дворец, изгаси двигателя и се измъкна от машината. Преди да е тръгнал към входа обаче вратата на двореца се отвори и Корделия се измъкна почти на пръсти. Облечена беше като за излет, със зелена тениска, здрави кафеникави панталони и ботуши. Носеше брезентова торба. Махна му и забърза към него. Той ѝ отвори вратичката при пътническото място, после се върна на пилотското кресло.

— Хайде, излитай, преди още някой да ме е настигнал. „Само още нещо, ваше височество!...“

— На вашите услуги, ваше височество. — Джоул се ухили и издигна скутера във въздуха. — Може ли да попитам къде отиваме така мистериозно?

— Връх Роузмонт. Като наближим, ще ти дам точните координати.

Джоул кимна и послушно смени посоката. Връх Роузмонт се намираше на двеста километра югоизточно от столицата и беше най-голямото и най-зрелищно вулканично образувание от разпръснатата планинска верига, към която принадлежеше и издълбаното възвишение до Карийнбург. Не бяха нужни координати, за да го намери човек. Дори от тази скромна височина Джоул го виждаше — широк симетричен силует на хоризонта, чиято снежна шапка грееше като фар в косата светлина на късния следобед.

— Искрено ти благодаря за возенето — добави Корделия. — Наистина не исках да ходя там сама. Имах нужда от компания, и то не

просто от човек, който да държи видкамерата.

Щеше да държи видкамера? Интересно.

— Мислех, че имаш предостатъчно компания. Риков, екипът от ИмпСи, целият ти персонал?... — Нещо повече, често й се налагаше да повиши решително глас, за да се отърве от тях.

Тя се намръщи.

— Те не са подходящият вид компания.

— А аз съм? — Добре го каза.

Тя кимна и облегна глава назад. Стори му се, че жестът не се дължи единствено на физическа умора. Карийнбург бързо се смали зад тях, отминаха и външните квартали покрай реката. Всички признаци за натрапливо човешко присъствие скоро отстъпиха пред червените шубраци на полупустинята.

— Е... какво има в торбата? — попита той, след като мълчанието се проточи.

Тя се засмя тихичко, бръкна в торбата и извади запечатан найлонов плик, съдържащ приблизително килограм...

— Пясък — отвърна тя на вдигнатите му вежди.

— Пясък?

— Бетански пясък. Пристигна с транзитен кораб преди два дни, но едва сега успях да се измъкна. — След миг добави: — Вечерял ли си? Не се сетих да те попитам. — Което подсказваше коя част от претрупания си график е жертвала, за да се измъкне.

— Не, но в багажника, освен аптечка, има и армейски блокчета. Може да прибегнем до тях, ако не се върнем навреме за цивилизована вечеря. — А ако се върнеха навреме, дали би склонила да вечеря с него? На някое по-добро място от офицерската столова, не че Карийнбург предлагаше бог знае какъв избор на ресторанти.

Тя се изкиска.

— Изобщо не се учудвам. Ти винаги си подготвен, Оливър. Сигурно ти е станало навик.

— Има нещо такова — призна той. — Пясък значи. Сергияр си има пясък. — Твърде много видове, ако се съдеше по последните му битки с предприемачите. — Защо внасяме още от Бета?

— Изпратиха ми го. — Тя въздъхна. — Знам, че знаеш нещичко за първата ни среща с Арал тук, на Сергияр. Само дето тогава не беше

Сергияр. В дневника ми фигурираше като поредица от цифри и букви, които се превърнаха в зашеметяващо откритие.

Той кимна, надяваше се да не я отклони от разказа. Чувал бе историята няколко пъти, от Арал и от нея, със съответните лични редакции, но нямаше нищо против да я чуе отново, защото при всеки преразказ изскачаше по някоя нова и интересна подробност. Не точно „Как се запознах с майка ви“, но все пак интригуващо и лично.

Версията на Арал започваше как той стои на пост при скритите запаси за подготвяната от Бараяр инвазия. По онова време бил капитан на стария си крайцер „Генерал Воркрафт“, прогонен негласно от бараярския генерален щаб в дълбоката космическа провинция, след като политическата му кариера навлязла в период на продължително затъмнение. Заминал на патрулна обиколка с кораба си през късата верига точки за скок към Ескобар, после се върнал на орбиталния си пост и открил, че кораб на Бетанския астрономически корпус се е промъкнал по друг маршрут и преспокойно се е настанил на планетата в негово отсъствие. Опитът му мирно, но твърдо да прогони нахалните бетанци бил съсипан от група политически мотивирани метежници, които нанесли удара си, докато Арал бил на планетата с малък отряд, за да залови бетанския научен екип, предвождан от Корделия. След това ситуацията много бързо станала взривоопасна, и в двете версии, макар че тази на Корделия обикновено включваше неповторими редакторски бележки. Историята как двамата, зарязани от собствените си кораби, макар и по различни причини, се съюзили, за да си върнат „Генерал Воркрафт“ и да спасят живота и последвалата шеметна кариера на Арал, отдавна се беше превърнала в легенда. И като повечето легенди беше изкривена в публичния си прочит.

— Помощник-капитанът ми, Рег Роузмонт, беше прострелян в първоначалното меле. Невроразрушител. Горкият, нямаше никакъв шанс. Винаги мисля за него като за първата жертва на Бараяро-ескобарската война. Е, той и Истината.

Истината винаги е първата жертва на войната, така гласеше старата поговорка. А Джоул имаше основания да смята, че за онази конкретна война това е... по-вярно от обичайното. Кимна.

— Погребахме го, преди да напуснем лагера, и това всъщност беше първото, което с Арал свършихме заедно. Рег беше нашият ксенобиолог, мисля, че съм ти казвала... истински гений. Каква загуба

само, по дяволите! Както и да е, когато миналата година официално избирахме имена, които да заменят означенията на планинските върхове, аз настоях НУ-21 да бъде кръстен на него. Стори ми се... знам ли. Нещо. А и категорично не исках да кръстим още един връх на принц Серж.

— Хм — каза Джоул. Знаеше, че по времето на Серж ворбарсултанската политика е била истинска змийска яма, нищо че принцът престолонаследник беше загинал героично на Ескобар. От друга гледна точка, геройската му смърт беше донесла късмет на империята. Веднъж Джоул бе казал на Арал, че се чувства щастливец, задето собствената му кариера е започнала доста по-късно. Арал беше отвърнал с кратичкото: „Прав си.“

— Помолих бараярското посолство на Бета да уведомят роднините на Рег, ако успеят да открият такива, и те го направиха. В резултат преди два дни това — тя вдигна торбата — се появи в дворцовата поща заедно с писмо от сестрата на Рег. Мисля, че сме се виждали един-два пъти. Явно само тя от семейството все още го помни, все пак минаха четирийсет и пет години... Понеже няма планове да изровим бедния Рег и да изпратим останките му на Бета, тя решила, че и това ще свърши работа — да изпрати малко бетанска почва при него. Моли ме да я посипя върху гроба му. Сметнах, че може да заснемем как го правя и да ѝ изпратим записа. — Изгледа намръщено торбата в скута си и премина на стария си бетански режим: — Пясъкът е стерилизиран, разбира се, няма живи микроорганизми.

Джоул вдигна вежди.

— И е помолила за това вицецралицата на Сергияр?

— Не, моли командващия офицер на Рег.

— Това е... почти бараярско. Бетански феодални връзки?

— Нещо такова. Каквото успееш да измъкнеш от един небрежен и непомнещ свят.

Издигащо се въздушно течение над по-топъл участък земя подметна скутера. Джоул пое на ръчно управление, преди корекционните механизми на автопилота да спуснат машината на зададения курс твърде бързо и с цената на неприятни усещания. Заедно с топлото въздушно течение по спирала се издигаше и едва забележим облак — ято от миниатюрни радиали не по-големи от нокът, наподобяващи сапунени мехури. За жалост, докато се

размазваха по стъкления купол на скутера, който цепеше през тях с няколкостотин километра в час, радиалите се пукаха не както сапунени мехурчета, а като сополи. Джоул направи гримаса и включи звуковата защита. Сополите се оттекоха по стените и изчезнаха.

Този вид радиали представляваха паразитиращи насекоми, кръвосмучещите представители на местната фауна, но понеже се движеха много бавно, не застрашаваха хората, които лесно ги сваляха от кожата си с помитащо движение. Не беше препоръчително да ги смачкаш, защото останките им бяха по-корозивни и следователно по-опасни от самото ухапване. Щом се върнеха в Карийнбург, трябваше спешно да измие скутера.

— Отврат!

Корделия се ухили.

— И аз не ги харесвам тези гадинки, признавам си. Но по-добре да налетим на тях, отколкото на големите им братовчеди.

Които проявяваха неприятната склонност не толкова да се размазват, колкото да експлодират.

— Сериозно. Някакви предположения кои сергийарски видове първи ще изчезнат от лицето на планетата при новото ѝ човешко управление?

— Ще се въздържа, благодаря. — След кратък размисъл добави: — Получавам петиции да бъдат раздадени плазмени дъги за защита, представи си. Първо е прекалено, второ изобщо не е спортменско. Големите радиали можеш да ги свалиш и с горяща пръчка. — И след кратка пауза добави: — Ако не ти е проблем да си подпалиш косата. — И след малко по-дълга пауза: — Или с лазерна показалка.

Джоул прехапа устни, за да не се разсмее.

— Лазерна показалка? Сериозно? Това пък откъде ти хрумна?

— В резултат на експеримент — отвърна тя и вирна брадичка.

— По биология или от спортни подбуди?

— Ами, по малко и от двете. Аз отговарях за биологичната част. Арал се водеше от спортните подбуди. Така де, и той не обичаше гадните вампирчета.

Теренът под тях се издигаше, шубракът отстъпи пред рехави дървета, те — пред гъста гора. По-голямата надморска височина вървеше с по-влажен въздух. Корделия му даде точните координати, скутерът набра още височина, отби встрани и се насочи към пояс,

където гората започваше да оредява отново, не поради липса на влага, а заради ниските нощни температури.

— Идвала ли си тук преди? Тоест, след първия път — попита Джоул, като се оглеждаше за подходящо място, където да приземи машината, в близост до участъка, който според Корделия и навигационната система на скутера беше крайната им цел. Засега теренът предлагаше неприятна клисура, неравен стръмен участък и опасните за скутера израстъци на сергиярските „дървета“, които не се различаваха съществено от земните и бараярските, освен по цвета, който варираше в приглушената сиво-зеленикава гама.

— Само веднъж, малко след като ни пратиха на Сергияр. Изгорихме коса по бараярските обичаи с идеята да умилостивим каквито богове или призраци обитават това място. Маркерът още беше там по онова време, преди... тринайсет години, струва ми се. Но оттогава почвата може да се е слегнала, да се е разместила, или животни може да са... е, скоро ще разберем.

— Хм. — Благодарен за дневната светлина, Джоул най-сетне откри пролука в дърветата и спусна скутера към един сравнително равен участък. Провери личното си оръжие — най-обикновен зашеметител, но и той беше повече от достатъчен да елиминира по-опасните представители на местната фауна — и слезе след Корделия на обраслата с храсталаци полянка. Тя се заоглежда и закрачи напред-назад. Скоро започна да пухти, задъхана от разрежения въздух. Понеже не знаеше какъв маркер търсят, Джоул вървеше след нея и оглеждаше терена, колкото да се ориентира в обстановката. Мястото тънеше в покой и тишина.

— А — каза най-накрая Корделия и спря пред стандартен погребален маркер, какъвто бараярската армия бе използвала преди три-четири десетилетия. Неръждаемият метал още носеше надписа с имената на Роузмонт, чина му и датите на раждането и смъртта. Маркерът се криеше зад няколко дръвчета, по-високи от Джоул. Корделия ги изгледа намръщено, после извади от кобура личното си оръжие — плазмена дъга, значително по-мощна от неговия зашеметител, — нагласи го на тесен лъч, срязва безцеремонно дръвчетата близо до земята и ги метна настрани. След това нагласи плазмената дъга на широк лъч и ниска мощност и се зае да обгори ниската растителност около маркера. Когато приключи, гробът

изглеждаше тъмен и спретнат, сякаш някой се е грижил за него през всичките тези години.

Тя извади видкамера от един джоб на панталона си и я връчи на Джоул.

— Май ще трябва да импровизирам. Гледай да хванеш в близък план маркера, както и панорамен изглед на мястото. Винаги можем да го заснемем повторно, но... по-добре да стане от първия път. — С плика бетански пясък в ръце застана до маркера, вдигна брадичка и на лицето ѝ се появи онова леко объркано изражение, характерно за хората, които записват съобщение до адресат, когото виждат единствено със силата на въображението си. Джоул се замота с камерата — защо правеха копчетата толкова миниатюрни напоследък? — после ѝ кимна, че е готов и записва.

— Здравей, Джасета. Както виждаш, получих съобщението и пратката ти. — Повдигна лекичко плика с пясъка. — Стоя до гроба на Рег на три хиляди метра височина, на склона на връх Роузмонт. — Изчака Джоул да насочи камерата към маркера. — Както виждаш, мястото е прекрасно. — Наистина беше такава; Джоул направи панорамен запис на склоновете, изкачващи се към високия връх, после бавно снижи камерата, за да хване широката равнина в ниското. Добави и няколко кадъра в близък план на най-интересните местни дръвчета, които бяха избегнали среща с плазмената дъга на Корделия. След това насочи камерата отново към нея и ѝ даде знак да продължи. Тя каза още няколко изречения в памет на покойния офицер, после бавно разпръсна съдържанието на плика върху гроба му, сякаш не беше стерилизиран пясък, а безценни семена на лековито растение. През последните три години беше натрупала значителен опит в мемориалните речи. Вероятно от страх церемонията да не излезе твърде кратка, продължи с модифицирана версия на речта, с която обичайно рекламираше Сергияр, а Джоул илюстрира думите ѝ с още панорамни кадри на красивата околност. Речта ѝ се свеждаше до следното — ако ти е писано да загинеш и да те погребат, то това местенце на Сергияр е идеално за целта, красиво и усамотено. Извод, с който Джоул можеше единствено да се съгласи. Скоро долови напрежение в очите ѝ, явно усилието да говори на невидимата си публика започваше да я изморява. Джоул завъртя пръст, че вече може да приключва, което тя и направи, но не с някакъв полувоенен

бетански поздрав, а като се поклони мълчаливо над събраните си длан в длан ръце. Благословия? Извинение? Джоул спря записа.

— Боже, колко съм уморена вече от *смъртта* — въздъхна Корделия. Дали го каза на него, на себе си или на вселената по принцип Джоул не разбра. После тя пристъпи към него, взе камерата и я прибра в торбата заедно с празния найлонов плик. — Не че някой ми е виновен, най-малко сестрата на Рег. Нали аз събудих спомените ѝ за него със съобщението си. Няма ненаказано добро дело и прочее.

Искаше му се да ѝ предложи някаква по-съществена утеха в този пристъп на подновена скръб, или каквото беше там, но знаеше, че отговорът не е във физическата интимност. Бяха го пробвали веднъж, тласнати от общото си отчаяние скоро след смъртта на Арал, но опитът им завърши с пълен провал. Тя изглеждаше напълно фригидна, а и той бързо изгуби интерес, надвит от непосредствените си тревоги. Бяха като двама евнуси, които се опитват да правят любов. (Зачуди се за миг как ли го правят безполовите сетагандански ба, продукт на генно инженерство, и дали изобщо го правят. Имаха ли изобщо някакво подобие на сексуален живот или желаниа?) Със закъснение си бе дал сметка, че двамата с Корделия всъщност не са толкова опитни, колкото вероятно изглеждаше отстрани. Никога не бяха правили любов един с друг, бяха правили любов със или за Арал. Призракът между тях все още беше твърде осезаем по онова време. Нищо чудно, че се бяха отказали, водени не от гузна съвест, а от взаимна прошка, отхвърляйки секса за утеха като лоша идея. „Или просто моментът е бил неподходящ?...“

Чудеше се какви ли мисли минават през главата ѝ на това спокойно място, което тя свързваше с прежни ужаси. Някаква мисъл определено се оформяше в главата ѝ, защото след като се вира известно време в маркера, Корделия каза:

— Ха! Между другото, двамата с Рег си приличате. Не в лице, но по ръст и цвят. И той беше рус като теб. Странно, че чак сега правя връзката. Сигурно... ако беше оцелял, сега щеше да изглежда като теб. — Погледна го с присвити очи, сякаш изпробваше ново лице върху тялото му, така както пробваш различни дрехи на холограма в шивашко ателие. — Беше с три години по-млад от мен. А сега е по-млад с четиридесет, застинал във времето. — След миг добави, загледана в обгорената и поръсена с пясък почва в краката си: —

Сигурно са останали само кости. Нямахте от какво да му направим ковчег, дори за саван нямахте какво да използваме. Всъщност, преди да го погребем, взехме дрехите му, за да ги използват живите.

Колко близка беше с помощник-капитана си? И ако още скърбеше за него след четиридесет и пет години, как би могъл да се надява Джоул, че ще я извади някак от скръбта ѝ покрай много по-скорошната загуба?

— Било е много отдавна.

Корделия прокара пръсти през къдравата си коса със своя обичаен нетърпелив жест.

— Направихме приношение, изгорихме кичури коса. Съвсем бях забравила за тази история, докато не пристигна проклетият пясък и не изрови всичко. Не мисля, че човек може да се възстанови след загуба на близък; може единствено да забрави. Просто... забравяш упорито, докато му хванеш цаката.

Джоул пристъпи от крак на крак, побиха го студени тръпки. Корделия сякаш бе прочела мислите му.

— То е все едно хората умират по два пъти — каза той.

— Да — кимна Корделия. Нямахте нужда да уточняват кои хора имат предвид. Тя отиде при него, хвана го под ръка и двамата бавно тръгнаха през полянката, отворили сърцата си за хубостта на планината. Корделия не трепереше, не показваше признаци, че старият травматичен стрес я измъчва на нова сметка. Само по устните ѝ се четеше напрежение.

— Когато се оттеглиш от активна дейност, би ли си избрала дом в планината? Заради гледката? — попита той, забелязал начина, по който Корделия изпиваше с поглед простора.

Устните ѝ се отпуснаха едва доловимо.

— Не. Майлс е влюбен в планините, не аз. Той би се прехласнал по това място. Аз искам да съм близо до вода, много близо. Имам си план... Трябва някой път да ти покажа мястото, но за тази цел трябва да се махнем от Карийнбург поне за ден, може и за два.

— Изглежда интересно — насърчи я той. Ден-два далече от служебните задължения, двамата заедно, на място, където не се налага да произнасят заупокойни речи, някъде, където ще имат време да си говорят, това изглеждаше... приятно. По-добре беше да не уточнява

допълнително как точно изглежда. Да остави вратата отворена. „За какво, за бягство?“ Нямахше къде да отиде.

Корделия се усмихна някак почти срамежливо.

— Е, нещо повече от план е. Преди няколко години купих един парцел на брега, по-скоро като инвестиция, защото по онова време все още вярвах, че с Арал ще се приберем на Бараяр. Освен това се влюбих в онова място от пръв поглед. Намира се на една издатина в малък залив на източния бряг на втория континент. Далече от столицата — и настоящата, и евентуалната бъдеща.

Истината бе, че първите поселища на въпросния континент бяха одобрени едва преди няколко години. Оттогава едва ли се бяха разраснали много.

— Казвах си, че просто постъпвам като отговорен родител, защото бог знае къде в империята ще се озоват децата на Майлс и на Марк. Може пък някое от тях да избере Сергияр... А после, ами, плановете ми се промениха. Всичко се промени. Нещата правят точно това — променят се.

— Мда. — Той я прегърна предпазливо през раменете. Тя, по-скоро неволно, отпусна глава на рамото му за миг. Тук, в планината, слънцето все още огряваше, но равнините в ниското сивееха безформени в спускащия се здрач.

Нещо оранжево блещукаше долу; тънка димна колона се издигаше от камуфлажните сенки към светлината.

— Ха. Онова там огън ли е?

Корделия вдигна глава и присви очи.

— Така изглежда. Горски пожар? В тази посока няма поселища — каза тя, а след миг се поправи: — В смисъл официално регистрирани.

— Дали да не хвърлим един поглед?

И без това беше време да потеглят. Когато мракът допълзеше до тази надморска височина, някои от по-неприятните местни създания щяха да се събудят и да си потърсят вечеря. Повечето все още не бяха наясно с качествата на хората като законна плячка, но имаше злонравни твари, които бяха готови да се нахвърлят на всичко. Дори да повърнеха впоследствие закуската си, това едва ли би било голяма утеха за въпросната вечеря.

— Пожарите — каза Корделия с най-бетанския си тон — са естествена част от всяка екосистема. И все пак... — Погледна към Карийнбург, чийто ореол от светлини се виждаше дори от това разстояние, макар подробностите да се губеха. — Не е чак толкова встрани от пътя ни.

Стигнали до мълчаливо единомислие, двамата тръгнаха към скутера.

5.

Докато стигнат до смътния червено-оранжев пръстен на пълзящия горски пожар, мракът се беше спуснал напълно. Огънят вече догаряше, вероятно поради липса на гориво — стигнал бе до ръба на ниска речна долина и пълзеше почти недоловимо в двете посоки на коритото. Дъждовният сезон тъкмо приключваше и растителността още беше влажна. Току на речния бряг клечеше обгоряла въздушна кола, която... вече не гореше. В центъра на опожарения полукръг се виждаше възможното обяснение на загадката — група хора, скупчили се на пясъчен нанос в средата на реката. Скутерът се сниши към тях.

— Можеш ли да ги осветиш, Оливър? — каза Корделия и той кимна и включи приземяващите светлини. Хората долу заслониха очи срещу внезапния блясък. Корделия преброи шестима — един им махаше енергично, друг се опитваше да го спре; трети седеше на пясъка, отпуснал глава на коленете си, четвърти просто стоеше разкрачен и ги гледаше намръщено. Останалите двама... се щураха и създаваха впечатлението за подплашено стадо, макар че как е възможно двама души да създават такова впечатление си беше загадка. Като че ли бяха две жени и четирима мъже, или по-скоро две момичета и четири момчета.

— Хлапета от Карийнбург. Да му се не види, тази там не е ли Фреди Хейнис? — Имаше предвид момичето, което ги зяпаше намусено. — Значи може и да са от базата. Което ги прави твое задължение, Оливър.

Оливър огледа сцената долу.

— Онзи кльощавият не е ли Лон гем Навит, синът на сетеганданския консул? Което го превръща в дипломатически въпрос. Тоест, по твоята част, Корделия.

— О, много ти благодаря — измърмори тя, но не възрази. — Можеш ли да кацнеш на ей онзи нанос?

Оливър обходи с неодобрителен поглед така предложената площадка за кацане.

— За кацане, може и да кацна. Но дали ще мога да излетя след това, не знам. Зависи колко стабилен е теренът.

— Е, не са плаващи пясъци, очевидно, иначе хлапетата щяха да са потънали до шията.

Той изсумтя неохотно и сниши внимателно скутера, като се целеше възможно най-близо до центъра на наноса, но и достатъчно далече от групичката, за да не смаже някого с машината. Приземяването не бе придружено от солидния звук на съприкосновение с твърда земя, но скутерът не се килна опасно, значи и така ставаше. „Всяко кацане, след което можеш да излетиш, е добро кацане“, напомни си Корделия.

Слязоха, заобиколиха скутера и тръгнаха заедно към групичката. Момчето, което им бе махало, хукна към тях, но после изведнъж наби спирачки и отстъпи назад.

— Ама това е *вицекралицата*! — писна то в пристъп на откровен ужас.

Другото момиче стисна Фреди Хейнис за ръката и се ококори.

— И *адмирал Джоул*!

Фреди преглътна, но иначе запази самообладание.

Корделия се замисли какъв тон да избере и суховато ироничният спечели с едни гърди пред отривисто командорския и загрижения майчински.

— Е, какво става тук?

Приятелката на Фреди повече или по-малко я избута напред или най-малкото се скри зад гърба ѝ. Две от момчетата погледнаха към нея, мълчаливо излъчвайки я за говорител на групичката. Което подсказа на Корделия, че таткото на Фреди е най-високопоставеният офицер сред родителите на тук присъстващите военни отрочета. Или че момичето е естественият водач на групичката. Или и двете, разбира се.

Фреди преглътна отново и успя да каже:

— Просто искахме да покажем на Лон как избухват вампирските балони!

Сетаганданският младеж, изглежда, се колебаеше дали да каже нещо, или да си замълчи, и накрая стигна до компромисното решение да кимне безмълвно. Гем-ларвата, помисли си Корделия, изглеждаше точно толкова непривлекателно, колкото всеки средностатистически тийнейджър. На петнайсет Лон беше достигнал почти пълния си ръст,

а неговият народ беше от високите; извън това развитието му закъсняваше и общото впечатление напомняше на ботаническите опити в основното училище, при които Бобче № 3 се отглежда без достатъчно светлина и в резултат израства дълго, тънко, бледо и склонно да се изгърбва.

Момчето, което седеше, забило лице в коленете си, вдигна глава колкото да извика пискливо:

— Колата на *мама*!

Оливър се намеси решително:

— Първо: всички ли са тук и има ли ранени?

Фреди поизправи гръб под хладния му поглед.

— Всички са налице, сър. Нагазихме в реката, когато пожарът... започна. — „От само себе си“, един вид.

— Ант се опърли малко — добави несмело другото момиче и посочи младежа, който седеше на пясъка. — *Казах му*, че нищо не може да направи за колата!

Картинката бързо се изясняваше. Организирали си бяха екскурзия в провинцията, за да се насладят на една от вълнуващите гледки, които предлагаше Сергияр, още по-вълнуваща, ако ни е много, ама много скучно — избухващите радиали. Най-големите, с размер на детски балон, се събираха на ята покрай реките и в безветрените нощи се движеха на големи групи. Естествено, не избухваха сами и по свое желание.

Бяха ли поискали разрешение от родителите си да дойдат тук? Корделия спря поглед върху оръжието на кръста на Фреди — плазмена дъга военен модел — и реши, че отговорът е „не“. По-непосредственият проблем обаче беше друг — нямаше как да съберат шест деца в двуместния скутер на Оливър.

Някои от децата имаха комуникатори на китките.

— Обадохте ли се на родителите си? — попита Корделия. Възцари се красноречиво мълчание. Тя въздъхна и вдигна своя комуникатор към устните си.

Оказа се, че командирът на градската гвардия си е у дома и вечеря, което подсети Корделия, че самата тя закъснява със своята, което на свой ред угаси чувството ѝ на вина, че прекъсва неговата. Докато Оливър водеше опърленото момче към багажника на скутера за среща с аптечката, тя обясни ситуацията сбито и без разкрасявания и

получи обещание от командира незабавно да изпрати скутер, достатъчно голям да побере нарушителите и да ги върне в Карийнбург за последващо сортиране и препращане към изпращача, в техния случай — към семействата им. Добави списък с имена — на младежите и на родителите им, — които получи след известна съпротива от страна на плячката. Двама от младежите изглеждаха решени да запазят самоличността си в тайна с цената на всичко, дори при разпит с фаст-пента, но след като Корделия приложи един от полошите си вицекаралски погледи, приятелите им ги издадоха. Анна и Ант (съкратено от Антоан) бяха брат и сестра от базата; другите две момчета бяха отрочета на цивилни граждани от столицата, а колкото до Лон гем Навит, той попадеше в различна класация, макар да делеше една класна стая с останалите в средното училище на Карийнбург, което обясняваше познанството им.

Оливър се върна с опърления Ант, чието зачервено лице лъщеше от дебел слой обезболяващ антибиотичен гел, а покритите му с мехури ръце бяха намацани по подобен начин и увити с марля. Оливър го побутна към притеснените му млади приятелчета.

— Нищо сериозно, макар че сигурно боли ужасно — прошепна на Корделия. — Сложих му инжекция синергин да се успокои. Направо е откачил заради колата, и с право.

— Мисля, че овладяхме ситуацията на първо време — прошепна в отговор тя. — Градската гвардия изпраща голям скутер да ги прибере. Надявам се до половин час да пристигнат.

Оливър кимна и погледна отново към уплашената групичка. Намръщи се строго и даде знак на Фреди да се приближи.

Фреди Хейнис много приличаше на баща си, факт, който едва ли я радваше особено, здраво румено момиче, пълничко и с гъста тъмна коса. С пъпки по лицето, но тях рано или късно щеше да ги надрасне. Корделия я беше мяркала няколко пъти и беше останала с впечатлението за самоуверено и отворено момиче, но настоящата ситуация беше достатъчно сложна да подложи на тест издръжливостта дори на зрял човек. Фреди се държеше, но Корделия долавяше вътрешното ѝ напрежение. Оливър я гледаше и мълчеше, явно подбирайки старателно думите си. Изглежда, Фреди разчете проточилото се мълчание като лош знак и преглътна смаяно.

— Това плазмената дъга на татко ти ли е? — попита той, доста меко предвид обстоятелствата, поне според Корделия, макар Фреди да пребледня, като чу въпроса.

— Да, сър — отвърна тихо момичето.

— Той даде ли ти разрешение да изнесеш оръжието от базата?

— Каза, че никой не бива да излиза от базата невъоръжен, заради шестокраките — отговори Фреди.

Оливър остави това съмнително обяснение да увисне във въздуха, вероятно в знак, че го намира за неприемливо. Фреди се сгърчи под ироничния му поглед, отвори уста, затвори я и накрая избълва:

— Не, сър.

— Ясно.

Разпоредбите, касаещи личното оръжие на военния персонал, бяха категорични и класифицираха деянието на момичето като „противозаконно действие“, а не като случаен инцидент, и това беше допълнително усложнено от факта, че извършителката е непълнолетна. Означаваше и неприятности за Фьодор Хейнис.

— Добре, че го взех! — каза отчаяно Фреди. — Два от онези големите скатагатори се опитаха да използват на островчето, но аз стрелях в пясъка и ги подплаших!

Веждите на Оливър трепнаха. Скатагаторите бяха плоски земноводни хищници, шестокраки, които обитаваха реките и понякога нападаха хора, когато миниатюрните им мозъчета биваха задействани от необходимия за това погрешен импулс. Докато сетивата им за миризма и вкус сигнализируют „неподходяща плячка“, обикновено вече бе станало късно. Изстрел с плазмена дъга в мокрия пясък с придружаващата го ярка светлина и последващата експлозия от пара несъмнено би прогонил животните обратно във водата, в това Корделия не се съмняваше. Ако вместо това момичето беше стреляло на месо, ситуацията би станала неприятна — мятащото се ранено животно или трупът му бързо биха привлекли други хищници, включително още скатагатори с канибалски наклонности. Корделия се замисли над познатата дилема дали да похвалиш дете, че е постъпило правилно в ситуация, до която изобщо не е трябвало да се стига, или да му се скараш, и реши да си замълчи.

— По-добре ми дай оръжието — каза Оливър и протегна ръка. — Аз ще имам грижата да го върна на баща ти.

— Да, адмирал Джоул, сър. — Фреди разкопча кобура и предаде оръжието на имперския представител, който по закон отговаряше за него.

Без никакъв външен признак, че влиза в ролята на човек, който потулва нещата, Оливър прибра безмълвно оръжието в багажника на скутера. Корделия се чудеше дали Фреди си дава сметка каква услуга ѝ е направена току-що. Може би татко ѝ щеше да ѝ го разясни по-късно. За себе си Корделия не можеше да реши дали би искала да присъства тайно на този разговор, като муха на стената или нещо такова. Когато Оливър заобиколи скутера и се върна при нея, тя му кимна мълчаливо в знак на одобрение и той също ѝ кимна.

След минути скутерът на градската гвардия пристигна и натовари младежите. Двамата ги последваха със скутера на Оливър към града.

Фьодор Хейнис беше първият родител, който пристигна — появи се на паркинга зад главното управление на градската гвардия няма и минута след като Оливър приземи скутера на обозначеното за тази цел място. Хейнис спря наземния си автомобил до тях. Двамата мъже слязоха от превозните си средства, здрависаха се и Хейнис поздрави вицекралицата по военному.

— Каква е тая история, Оливър? — попита с тревога Хейнис. — Казаха, че децата не са пострадали. Добре ли са?

Оливър разказа накратко за случилото се, огледа се дали са сами и подаде кобура с плазмената дъга на генерала. Хейнис изруга под нос и побърза да прибере оръжието в колата си.

— По дяволите! Благодаря ти. Нямах представа, че го е взела.

— Мислех, че държиш личното си оръжие заключено.

— Да, така правех, докато момчетата бяха малки. Но мислех, че момичетата предпочитат, знам ли, *кукли*, да речем — каза Хейнис и стисна ядосано зъби.

— Фреди не прилича на момиче, което си играе с кукли — каза Корделия. — Не че имам някакъв опит с отглеждането на момичета. Но ако оставим настрана идиотската идея за тази екскурзия, щерка ти явно е запазила самообладание, когато нещата са излезли от контрол.

— Хм. Ще трябва да си поприказвам с нея — изсумтя Хейнис. — И да я накажа за седмица най-малко. Никакво излизане.

— Добро решение — каза Корделия.

— Да де, само дето щом не излиза, ще трябва да виси постоянно в *моята* квартира. — Лицето му се изкриви при мисълта как цяла седмица ще прекарва вечерите в компанията на нацупена тийнейджърка. — Как ми се иска майка ѝ да дойде тук, честно. — Поклати глава и тръгна към задния вход на управлението.

Корделия и Оливър също влязоха в сградата. Чак сега Корделия си даде сметка, че няма причина още да е тук, освен че носеше отговорност Лон гем Навит да се прибере жив и здрав при своите хора, затова двамата с младежа се дръпнаха настрана, докато останалите родители — притеснени в по-голяма или по-малка степен — пристигаха един след друг да си приберат отрочетата. Корделия беше останала със смътното впечатление, че основната подготовка на градските гвардейци е насочена най-вече към изваждането на трупове от труднодостъпни места като вътрешността на смазани скутери или повръщащи скатагатори. Въпреки това дежурните свършиха работата си отлично, тоест успяха да вземат страха на всички замесени, вероятно с надеждата да си спестят повторна среща с тях по същия повод. Разясниха подробно на провинилите се какви официални обвинения биха могли да им бъдат отправени, но не направиха нищо конкретно по въпроса — вероятно поне отчасти защото майката на едно от момчетата беше служителка в управлението.

Точно когато гладът на Корделия започна да придобива заплашителни мащаби и тя започна да се чуди дали сетаганданският консул не е решил да даде урок на сина си, като го остави за една нощ в ареста, културният аташе лорд гем Сорен се появи със същата официална одежда и шарки по лицето, които тя помнеше от приема в градината на двореца отпреди седмица. Около него се разнасяше непознато за Корделия ухание — парфюм или алкохолно питие, но не от бараярските във всеки случай, — а физиономията му беше леко напрегната. Дежурните гвардейци отказаха да предадат младежа, когато се разбра, че Сорен не му е роднина.

Корделия побърза да се намеси и увери затруднения сержант, че като служител на консулството гем Сорен е в правото си да прибере момчето, а после се обърна с усмивка към аташето.

— Къде са лорд и лейди гем Навит, лорд гем Сорен?

— Домакини са на парти с лунна поезия в консулството, ваше височество. Есенно наблюдение в Небесната градина на Ета Сета, защото, въ, сега там е есен. Да, есен. Не можеха да зарежат церемонията по средата, затова изпратиха мен.

Какво означаваше това — че гем Сорен е доверено лице на консула, или че е момче за всичко, което е на разположение по всяко време на денонощието? По-скоро второто, реши Корделия, което обясняваше ароматите тип „след края на работното време“, които се разнасяха около него. Оливър трудно криеше усмивката си. Бобче №3 не възрази: младежът даже изглеждаше по-скоро облекчен, отколкото разочарован, че не е дошъл да го прибере баща му. Така или иначе, двамата си тръгнаха без повече приказки.

Вече официално беше „адски късно“, а и Корделия тепърва имаше да изчете куп доклади преди срещите си утре сутринта. Остави Оливър да я изпрати по главната улица, като се отклониха за кратко в една денонощна закусвалня, едно от малкото заведения, които още работеха в тази скучна делнична вечер. Продължиха към двореца със сандвичи в ръце. На ъгъла на пресечката, която водеше към Крац, Корделия смачка на топка хартията от сандвича, хвърли я в едно кошче за боклук и се поколеба, загледана в полуосветената фасада на репродуктивния център.

Оливър проследи погледа ѝ и ѝ хвърли крива усмивка.

— Искаш ли да се отбием и да видиш Аурелия?

— Имат служители нощна смяна, но часовете за посещения отдавна са приключили.

— Сигурен съм, че за теб ще направят изключение.

— Да, знам, че ще направят. Но не е редно да се натрапвам. А и още няма много за гледане, дори на увеличаващия монитор. На този етап хората приличат на мехурчета.

Оливър явно не се хвана на усмивката ѝ. Тя ли беше толкова прозрачна, или просто той си беше Оливър?

— Въпреки това ти се иска — каза той.

— Ами... да.

Той я поведе решително наляво.

— Денят беше дълъг, а утрешният ще е същият. Можеш ли да си угодиш, не пропускай случая.

— Какво целиш? Да съм в добро настроение, за да не тормозя потиснатите си подчинени? — Тя го хвана под ръка и тръгнаха по уличката.

— Или пък го правя от егоистични подбуди.

— Ха.

Медтехникът, който отговори на позвъняването им, наистина я позна веднага и ги пусна без възражения. Провери нещо в комтаблото си и ги преведе през няколко врати до стая с нови репликатори, където им показва нейния монитор. Светлината беше приглушена, а мониторът наистина показваше нещо мъничко и мехурчесто, което приличаше на низша форма мекотело.

Оливър надничаше колебливо над рамото ѝ.

— Толкова е странно. И удивително в същото време. — Огледа се, сякаш се питаше в кой точно фризер са прибрани за съхранение неговите бъдещи надежди, но така и не събра смелост да попита.

— Да — съгласи се тя с известна неохота.

— Усмиваш се.

— Да — призна тя със същата неохота. Усмивката ѝ се разшири по своя воля и подпали свое отражение в очите на Оливър. Дори медтехникът, докато ги извеждаше по коридорите и заключваше входната врата след тях, се усмихна. Когато излязоха на главната улица, уморената ѝ крачка се удължи почти до широката крачка на Оливър.

Стигнаха до портала на двореца и Корделия се извини, че го е задържала до толкова късно.

— Не очаквах, че разходката ни до Роузмонт ще се натъкне на такива усложнения. Но то май винаги така става.

— Ако очакваш усложненията, те няма да са усложнения, нали?

Тя се засмя и му пожела лека нощ.

Корделия се събуди в малките часове на нощта, както често ѝ се случваше напоследък, и един стар спомен изплува от фрагментите на съня. Стана ѝ смешно.

Двайсетинагодишна и нетърпелива да се гмурне в живота на голям човек. Отличничка в курса на астрономическия корпус и социално неопитна, тя най-сетне и с голямо вълнение се бе сдобила с

първия си сексуален партньор. Връзката им се подновяваше спорадично, когато го позволяваха задачите им в Бетанския астрономически корпус, и стигна до своята кулминация по време на няколкомесечното пътуване, когато — декларирали официално връзката си — деляха каюта и задълженията на младши офицери. Правеха планове за бъдещето. Равни в любовта и живота, така си мислеше тя, поне докато не дойде моментът да кандидатстват за едно и също повишение.

Той щеше да отиде пръв, така решиха. Тя щеше да остане на планетата, за да се грижи за полагащите им се две деца, после щяха да се разменят. Тя кандидатства за чиновническата работа, както бяха планирали, но декларацията за съродителство и опложданията все се отлагаха, макар че вече ѝ бяха взели яйцеклетки и се беше записала за задължителния родителски курс. Но партньорът ѝ така и не намираще време за тези подробности, повишили го бяха до капитан на кораб и първото му пътуване чукаше на вратата. Отлагането ѝ се стори разумно.

Всичко вървеше по план, докато той не се върна от първото си пътуване с нова жена, мичман трети ранг и ксенохимик, която не се интересуваше от деца. „Просто направихме грешка, Корделия — каза ѝ той, сякаш поправяше пропуск в навигационната ѝ математика. — Никой не е виновен.“

Дори ако си падаше по драматичните сцени, Корделия не би му вдигнала скандал на общественото място, което той благоразумно беше избрал за признанието си, затова го остави да се измъкне. Не че държеше да си го върне. През следващите години той направи нелоша кариера в Бетанския астрономически корпус, дори се сдоби с две деца в съродителство с партньорка, която беше доста по-ниско в йерархията както спрямо Корделия, така и спрямо жената, която я беше заместила в леглото му. Година след раздялата им Корделия получи капитанския пост на „Рене Магрит“, по-добър кораб от неговия, така че... никой не пострада, нали така?

Две пътувания по-късно Корделия беше открила тази планета и Арал, а случилото се след това беше, съвсем буквално, история.

Измяната на партньора ѝ беше първото лично нещо, което сподели с Арал при онзи неприятен престой на Сергияр, в замяна на една от неговите истории за предателство и лицемерие, която бе

значително по-кръвопролитна и страшна от нейната. Арал имаше вродена дарба за драматичното и дори към края на живота му, когато вече беше на преклонна възраст, хората несъзнателно затаяваха дъх, щом той влезеше в стаята.

Погледнато в ретроспекция, измяната на нейния бетански тъпанар се беше оказала огромна услуга. Дали беше късно да му изпрати благодарствено писмо? Зачуди се дали и нейното лице е толкова неясно в спомените му, колкото неговото — в нейните. Единственото, което ѝ беше останало от него, беше спомен за болката, пронизала я право в сърцето. Странно, че този спомен се бе запазил толкова ясно.

Катастрофални събития бяха попречили на Арал да излекува тази нейна стара рана, ала въпреки това десетилетия по-късно се беше погрижил да остави в ръцете ѝ средствата да го направи сама, ако реши. Но такъв беше той, дори негласните си обещания рано или късно изпълняваше с гръм и трясък.

Даде си сметка, че тези истории не би могла да сподели с Оливър, поне в момента, а може би и никога. Възможно бе той да ги изтълкува погрешно. Всъщност те не бяха от полза за никого, дори на нея, нали така? Въздъхна, прогони решително спомените и се обърна на другата страна в мрака.

На следващата сутрин Джоул влезе в кабинета си в базата и установи, че секретарката му нито е закъсняла, нито страда от махмурлук.

— Как беше партито в сетаганданското консулство снощи, лейтенант? — попита я, докато тя му правеше жертвоприношение във вид на кафе. — Научи ли нещо интересно?

— Много странно беше — каза Воринис и сбърчи с погнуса нос. — Храната... беше проблем. А после раздадох онези неща, дето трябва да ги подушиш, но аз само се *престорих*, че вдишвам. — Джоул предположи, че Воринис се е водила най-вече от параноя в това си решение. — А после така нареченият ми кавалер се омете и ме остави сама. Час и половина слушах странната им поезия. А когато най-последно се върна и разбра, че е пропуснал реда си да рецитира, се сдуха и вече съвсем не ставаше за компания.

Джоул овладя усмивката си.

— А. Не е по негова вина. Снощи Лон гем Навит беше прибран от градската гвардия заедно с групичка негови съученици след, въ... самопричинен инцидент с наземна кола и гвардейците отказаха да пуснат хлапетата, преди да са взели страха на всички родители. Гем Сорен явно е бил пратен от шефа си да прибере момчето. Не знам каква утеха е това за теб, но той определено не изглеждаше щастлив, че са го натоварили с тази задача.

— О. — Воринис примигна, докато обмисляше чутото, но все пак не попита: „Вие откъде знаете това, сър?“. Приемаше, че шефът ѝ е всемогъщ? Но във всеки случай сякаш се поуспокои малко. — Като цяло основно ми разказваше за фамилното си дърво. Знаете ли, че има бараярска кръв? Бараярски прародител. Или по-точно прародителка.

Джоул вдигна вежди. Тази подробност я нямаше в краткото досие, което ИмПСи беше скалъпила за културния аташе, затова пък там се споменаваха двама категорично сетагандански родители от родната планета на гем Сорен, незначителна сатрапия, която се намираще от другата страна на столичния свят Ета Сета, далече от Бараяр.

— Не, не знаех. Кажете.

— Прабаба му по бащина линия била бараярска колаборационистка по време на Окупацията и заминала с мъжа си, когато сетаганданците се изтеглили. Не разбрах дали е била вор или от пролетариата, нито дали е била слугиня, любовница или нещо друго на сетаганданеца. Гем Сорен я наричаше „трета съпруга“. На мен ми прозвуча като един вид наложница.

— Хм, повече от слугиня, във всеки случай. Този статут дава на жените определени права и положение, но децата на третата съпруга със сигурност се смятат за по-нисши от братята и сестрите си, които са родени от първите съпруги. — Джоул отпи от кафето и се замисли върху следващия насочващ въпрос в този интересен разговор. — А за какви неща пита теб?

— Ами, попита дали съм яздила коне, докато съм била на Бараяр. Изглежда, смята, че всички вор яздят. Тоест винаги, като основен начин за придвижване. И се возят в карети.

— А ти... яздила ли си кон? Като спорт, разбира се. — Арал го беше научил да язди през онези отколешни провинциални уикенди във

Воркосиган Сърло, макар че и двамата предпочитаха плаването. Арал се бе извинил, че е не е толкова опитен ездач като покойния си баща граф Пьотър Воркосиган, и изглежда искрено съжаляваше, че не може да осигури на Джоул този изключителен инструктор. Саймън Илян само бе промърморил: „Всяко зло за добро.“

— Не бих казала. Само един-два пъти, когато ходих на гости при едни братовчеди. Семейството ми живее в Оуест Хигат. — Имаше предвид столицата на окръг Воринис, която като повечето подобни градове беше голям политически и търговски център. — Баща ми работи в окръжното пътно управление, предимно с контролните системи на скутерния трафик. Докато още бил в службите, отговарял за орбиталния и въздушния трафик, затова след пенсионирането си продължи в пътното управление. Микос ми се стори, знам ли, разочарован, когато му казах това.

— Какво, да не би нашият гем лорд да търси романтика в историята?

— Ами, и това обяснение е възможно — отстъпи тя.

— А какво е другото?

— Че е глупак? — каза тя с въпросителна интонация и колеблив тон.

— Хм — въздържа се от мнение Джоул. Рано беше за мнения. — Питам се дали тази му връзка с Бараяр е станала причина началниците му да изберат него за длъжност в консулството тук. Или той е настоял да го пратят на свят от Бараярската империя, за да проучи корените си?

— Ами... толкова далече не стигнахме.

— Питам се също дали това е причината един гем на неговата възраст и с лордски статут да се озове в цивилните служби. Дали малкото бараярско петно във фамилната му генетика не го е дисквалифицирало от надпреварата за военното братство?

— И за това не сме говорили. Чудя се... май не трябваше да съм толкова рязка с него. — Свъси вежди, обзета от нови колебания. — Може би и аз трябва да го покания. Да му дам още един шанс.

Джоул вдигна небрежно рамене.

— Нещо безобидно на чист въздух? Може би. Така той ще има възможност да коригира грешките и пропуските си, без ти да се ангажираш с каквито и да било... ангажименти. — Само да не е среднощен лов на вампирски балони, въпреки шанса да се

демонстрира бараярската страст към стрелбата и фойерверките; нямаше нужда от още един горски пожар. Потисна импулса си да сподели номера на Корделия с лазерните показалки. Макар че самият той би си платил да види как вицецралицата прилага тази техника лично.

Веждите на Воринис се събраха.

— Ще трябва да си помисля, сър.

Чашата му за кафе вече бе празна: знак, че е време да събере папките с дневния ред и да се заеме с поредното заседание за доставката на материали. Джоул погледна през прозореца към обляната от слънцето пробуждаща се база и се запита как младежките му мечти за военна слава са се сринали до това. От друга страна, не беше изключено настоящите му скучни занимания мълчаливо да обслужват някое бъдещо хлапе с героичен уклон и благосклонна съдба, което ще извърши геройството си и ще се покрие със слава, без трескаво да се пита: „Къде да кацна, мамка му?“ Мда, невидимите победи.

„Арал — помисли си той — би ме разбрал отлично.“

Когато Корделия го потърси по комтаблото в кабинета му, следобедът вече преваляше. Джоул натисна бутона, който сигнализираше на лейтенант Воринис в приемната да не го прекъсва, после се облегна в стола си. Лицето на Корделия върху видплочата беше спокойно, но устните ѝ бяха стиснати.

— Какво става, ваше височество?

— Пак неприятности. Получих предварителния доклад на моите хора за твоите приятелчета от „Плас-Дан“.

— О? Има ли нещо, което да използвам?

— Едва ли. Успели са да проследят... как да го нарека, биографията на твоята смес. Миналата година е изработена по поръчка, отменена по средата на производствения цикъл, когато клиентът се пренасочил към по-евтин продукт. „Плас-Дан“ направили опит да наложат изпълнението на договора, но безуспешно. Така материалът останал на съхранение в претърпаните им складове, докато някой гений не се сетил, че може да си реши проблема, като го пробута на вас. Според тях не са направили нищо нередно. Или най-малкото —

уви — нищо, което да се атакува по съдебен път. Това също го проверихме.

Джоул се намръщи.

— Знам, нашата проверка показва същото. Вярно е, че доставчиците пробутват на военните си клиенти некачествени материали на завишени цени, откакто има армии, признавам. И все пак е глупаво да тръгват срещу нас.

— Да, като се има предвид, че двамата с теб представляваме най-големите клиенти на тази планета. В дългосрочен план можем да им докараме доста неприятности. Наистина късогледо решение от тяхна страна.

— Може да сме най-големите, но това още не означава, че сме най-изгодните. Оставам с впечатлението, че сред цивилните предприемачи има немалко, които са не само склонни, но и способни да предложат по-висока цена от нашата. Ако цялото производство на „Плас-Дан“ е обвързано с нашите поръчки, които са големи като количество, но с малка печалба за компанията, това не ми се вижда много далновидно. — Поколеба се. — Започвам да се чудя дали целта им не е да саботират преместването в Гридград. Или поне да го отложат.

Корделия потупа замислено устните си с пръст.

— Какво биха спечелили от едно отлагане?

— Пристигането на нов, по-отстъпчив вицецрал?

— Хм. Да, но аз не съм обсъждала плановете си за оттегляне с друг освен с теб. Не виждам защо някой би го включил в дневния си ред.

Това беше... ласкателно. Както и стряскащо в известна степен.

— Още не си казала на Грегор? И на Майлс?

— Грегор ще е следващият, когото ще уведомя. Изчаквах Аурелия да навлезе успешно във втория си месец. Това би му осигурило предостатъчно време — цели осем месеца — да се огледа за мой заместник. Или дори по-дълго — в двореца има място за едно бебе, но наистина бих искала да се махна оттам, преди да се появи първата ѝ сестра. Нали не смяташ, че Грегор ще изпрати някой идиот? Някой политически неудобен идиот, когото иска да разкара от Ворбар Султана? Макар че изборът му наистина ще е труден — ще трябва да намери човек, който хем да е способен, хем да *иска* да дойде тук.

Джоул се усмихна, макар че представата как му се налага да работи с друг цивилен ръководител, а не с Корделия, зейна в краката му като гигантска дупка. Досега не се беше замислял сериозно за този аспект на нещата.

— Мисля, че ще ти е по-трудно да прехвърлиш задълженията си на нов човек, отколкото си го представяш. Свикнала си да управляваш тук почти еднолично, с минимум императорска намеса. Знам например, че императорският съветник на Комар е под постоянното наблюдение на Грегор.

— Е, Комар си е Комар. — Тя сви рамене. — Така или иначе, деветмесечният срок, който съм си задала, може да се удължи. Колкото да вкарам в пътя новия вицекарал, преди да си плюя на петите и да избягам.

Исторически погледнато, помисли си Джоул, подобни смени в управлението рядко имаха преходен период: старият ръководител предаваше управлението в ръцете на новия с официална церемония, и толкова. И за това си имаше основателни причини.

— Може и да не се наложи. Щом ще си на планетата, новият винаги може да те потърси за съвет по комтаблото. Можеш да избягаш, но не можеш да се скриеш.

Устните ѝ се присвиха гнусливо.

— Не се бях замисляла за това. О, боже, дали пак ще ме търсят за *речи*?

Той се изкашля, за да скрие смеха си.

— Вероятно. Просто трябва да си по-твърда, Корделия, и да отказваш, това е.

— По цял ден отказвам на всички. И това никак, ама никак не им харесва.

— Вярно е, че си на нож с голяма част от инвестиционните средства и енергия в Карийнбург. За никого не е тайна какви са дългосрочните ти планове за това място.

Тя прокара ръце през косата си.

— Коя част от „хайде да не разполагаме планетарната столица до активен вулкан“ им е толкова *трудно* да разберат? Този район трябва да бъде превърнат в естествен резерват. Добре де, може и в исторически парк на някакъв по-късен етап. И тогава, когато онази проклета планина избухне, ще убие десетки или стотици, а не *милиони*.

— Винаги съм приемал аргументите ти — опита се да я успокои той. — Охотно ще преместя планетарния щаб на имперската служба с всички икономически ползи, които това преместване ще донесе на новата база... когато тя бъде построена. Цел, която трудно ще постигнем в някакви нормални срокове, ако плащаме на завишени цени още преди да сме направили първата копка. — По дяволите, та те все още строяха Гридград. „Липсваща инфраструктура“ беше меко казано.

Корделия сбърчи колебливо нос.

— Този неочакван разход ще се окаже ли фатален?

— Ами... по-скоро не. Бихме могли да издържим и доста по-тежки удари, но ако продължаваме така, неизбежно ще се издъним. Убеден съм, че и „Плас-Дан“ го знаят не по-зле от нас. Именно тази подла пресметливост в действията им ме вбесява.

— Няма ли начин да използвате материалите за някой по-ранен проект? Така че да оползотворите поне част от закупеното. Или да изтеглите напред първата копка? — Изсумтя като някоя пестелива домакиня. — Не може ли да започнете със строежа на пистата още сега?

— Де да можеше. Не става въпрос само за материали, а и за работна ръка.

— Имаш цяла армия. Нещо като армия.

— И ще я използваме, но неквалифицираната или квалифицираната за нещо друго работна ръка е в голяма степен безполезна. Пак ще ни трябват опитни специалисти, които да ги ръководят и да обучат бригадите, така че да не се изпотрепят с оборудването. Както се казва: „Ако мислиш, че сигурността на работното място е скъпа, пробвай да изчислиш обезщетението при злополука.“ А и строежът е огромен, истинска мозайка от многобройни парченца, която трябва да се подреди в строго определен ред, и ако липсва парченце или човек от ключово значение, целият процес спира. — Той сви замислено устни. — От друга страна, този проект, макар и мащабен, е сравнително лесен за изпълнение, в лесна среда. Като си помисля, че по-голямата част от кариерата си съм прекарал на скокови кораби, поверявайки им живота си... На тях и на техните производители. Добре че тогава не знаех каквото знам сега. Щях да се парализирам от ужас.

Това му спечели смях от нейна страна.

— Цяла империя, изградена на най-ниската предложена цена? Това май обяснява доста. — Корделия въздъхна. — Съжалявам, че не мога да ти помогна повече. Ако ми хрумне нещо гениално, ще те уведомя. — Махна му и прекъсна връзката.

Джоул въздъхна. Почти се беше надявал на някакъв гениален зъл план, с който да надхитрят опонента. Но понякога се оказваше невъзможно да извадиш коз срещу обикновената глупост. Дори с героични средства.

Отвори календара си да впише бележка, погледът му попадна върху една позната дата през идната седмица и сърцето му се сви вледенено. „Ще станат три години?“ Корделия несъмнено си бе дала сметка за приближаващата годишнина, нищо че не го бе споменала на глас. Доколкото му беше известно, нямаше планирани публични церемонии, които да отбележат датата, и слава богу. На първата годишнина от смъртта на Арал имаше заупокойна церемония и реч, на които той бе присъствал като опора на овдовялата вицекралица, но така и не бяха имали възможност да се напият заедно след това. Предната година датата ги беше сварила на различни места — той беше на планирана инспекция на военните скокови станции по маршрута към Ескобар, а тя беше тук, на планетата, и се занимаваше с поредната колониална криза. С други думи, така и не се бе създала традиция помежду им във връзка с тази дата, било то публична или лична. „Това ни дава свобода, нали?“

Дали пък да не я покани на плаване?... „Не.“ Не и на тази дата. Искаше да е в ден, когато забравата ще е възможна. Този уикенд? Или ще е твърде близо до годишнината?

„И какво по-точно имаш предвид под *плаване*, Оливър?“ Половината му уста направи опит да се усмихне. Както вече бяха установили експериментално, сексът за утеха не носеше утеха, тъкмо напротив — беше ги потиснал до степен на раздяла. И при всичките изключителни преживявания — твърде редки, ако го питаха сега, — които бяха споделили с Арал (и с какво нечестиво стиковане на граfiците бяха свързани те!), макар и *споделяйки* Арал, бяха ли всъщност правили любов един с друг? Беше ли дала Корделия какъвто и да било знак, че желае това? И онази странна, неизречена и може би несъзнателна дистанцираност, която Джоул винаги бе усещал в

отношението ѝ към него, дори в най-интимните моменти, заради кого беше тя — заради нея, заради него или заради *него*?

И ако сега събереше смелост да поиска още, щеше ли това да подложи отколешното им приятелство на тест или на смърт? Устните му трепнаха. Не, това беше твърде мелодраматично за неговата пряма и приземена Корделия, нали така? Просто щеше да каже „не“ или вероятно „не, благодаря“, а ако късметът съвсем му изневери, да приложи спрямо наранената му гордост един от прословутите си психологически студени компреси в бетански стил. Джоул не преценяваше риска според степента на опасност, а според значимостта на облога.

Посегна към комтаблото си и отвори файла с контакти. На този адрес не беше писал от няколко години, но ето че още фигурираше в списъка... пръстите му се задвижиха сякаш по собствена воля, спокойните, уверени фрази се подреждаха без усилие, сякаш изстиналото му сърце не се беше качило в гърлото.

„Здравейте, сержант Пени. Малката хижа и лодките под наем още ли са на разположение? Ако е така, бих искал да направя резервация за този уикенд, защото ще имам специален гост...“

6.

Когато езерото Серена най-после се появи пред погледа ѝ, Корделия притисна нетърпеливо лице към купола на въздушната кола. Серена беше най-малкият, най-плиткият и най-интересният от биологическа гледна точка воден басейн от веригата езера, които изникваха на неравни интервали по протежение на дългата клисура южно от Карийнбург. Беше чак третото по близост до столичния град и това го държеше встрани от алчния поглед на предприемачите. Корделия егоистично се надяваше поне още известно време нещата да останат така. Гледката ѝ напомняше за Сергияр, какъвто го беше видяла за пръв път преди четиридесет и пет години, просторен, празен и приканващ, ако не се броят — както се оказа — няколкото (стотин) скрити биологически капана. Подозираше, че пръснатите колонисти още не са открили и задействали всичките, макар че упорито работеха по въпроса. Представи си рекламното послание към завършили студенти по медицина от съседните светове във Възлената връзка: „Елате да практикувате в красивия Карийнбург, където никога няма да ви доскучае! Защото никога няма да сте сигурни докрай какво правите!“ И не важеше ли това за всички тук, до самия връх...

— Чудесна идея — каза тя на Оливър, който също протягаше врат до нея и сега се усмихна с известно самодоволство.

— Добре, че сержант Пени още е в бизнеса. Бях изгубил връзка с него, след като купих втората си яхта.

Втората платноходка на Оливър беше по-голяма от първата, подходяща за по-неопитни във ветроходството и по-възрастни гости на по-голямото езеро в околностите на града. Не я беше изкарвал на вода след смъртта на Арал и накрая я продаде на един ентузиазизиран граждански пилот, който я беше видял да събира прах на сухия док. Корделия се радваше на подновения му интерес — за Оливър беше добре да излезе на чист въздух и да се откъсне от служебните си задължения, които лесно биха могли да го смажат с тежестта си. Той беше перфекционист в работата си, което беше добро качество, но

само до определена степен — по време на цирка с държавното погребение конвойт от пет кортежни кораба се бе придвижил като часовников механизъм под неговото лично командване и Корделия беше готова да му целуне краката и сигурно щеше да го направи, ако не беше тоталният шок от загубата, — но ако някой не му тропнеше с крак да спре, сигурно би работил до смърт.

Въздушната кола се сниши и „имението“ на западния бряг се показва сред сергиярските дървета, които въпреки различната си биохимия доста приличаха на земните си събратя. Хижата на Пени се беше зародила като дъсчен кей върху стари бъчви и една паянтова колиба, кацнала върху сенчест скален нос над водата. Две по-големи и не толкова паянтови колиби се бяха появили впоследствие, като добавка, а не като заместители на първата, пълзяха нагоре по брега като зарязаните черупки на рак отшелник и водеха до последната добавка (засега) във вид на едноетажна къща с несиметрични пристройки, с прекрасна широка веранда, построена от местни материали, която бележеше появата на Ма Пени в живота на пенсионирания сержант. Пак по това време походната кухня се беше сдобила със значителни подобрения. Сега двойката си живееше доволно от скромната пенсия на Пени, от градината на Ма Пени и от наемите на старите колиби и лодките на Пени, за които бяха готови да платят по-непретенциозни карийнбургци.

Самият бивш сержант се появи иззад къщата си, докато гвардеец Риков приземяваше колата на едно равно каменисто място. Беше със стари къси панталони, износени спортни обувки и силен тен, на чийто фон белезите от червеева чума изпъкваха още повече. Махна им с широка усмивка. Беше едър мъж с десетина години по-голям от Оливър и сред първите заселници, които си бяха спестили цената и неприятностите на скоковия транспорт, като бяха останали на Сергияр след пенсионирането си от службите. Когато преди тринайсет години Корделия и Арал пристигнаха тук да поемат управлението на планетата, Пени вече бе старо сергиярско куче и строеше втората си колиба, макар че Корделия се запозна с него по-късно, когато Оливър откри това евтино и усамотено място за платноходката си. Най-ценна сред множеството добродетели на Пени, поне според Корделия, беше безпardonната охота, с която приемаше Оливър и неговите гости като обикновени карийнбургски туристи.

— Как сме, адмирале. Мадам. Рик. Отдавна не съм ви виждал — посрещна ги той, докато се измъкваха от въздушната кола. Оливър и Корделия получиха по един полувоенен поздрав, а гвардеецът — топло ръкостискане: двамата с пенсионирания сержант се бяха надушили като крастави магарета, вероятно защото бяха набори и колеги от службите. Сигурно щяха да се почерпят с бира на верандата по-късно, докато началниците на Риков плават в езерото, да обменят надълго и нашироко критична за мисията информация, подправена с фукни и откровени лъжи.

След неизбежния преамбюл — новодошлите минаха през тоалетната, а Пени им предложи да обядват с тях, покана, която гостите отказаха, защото бяха дошли подготвени за пикник, — всички тръгнаха към кея. Корделия свърна рязко настрани.

— За бога, Пени, каква е тази чудесия?

Приличаше на съвършено кристално кану, повдигнато на дървени магарета. Не беше кристално, както се оказа — при почукване корпусът издаваше грозния звук на пластмаса.

Пени се усмихна доволно.

— Доведеният ми син го докара, вика, че това било последна мода. Прозрачен корпус, та да виждаш през него във водата. Човекът, дето ги произвежда в Нови Хасадар, щял да ги прави и в други форми, ама още не му били готови калъпите. Материалът е по-лек от водата, тъй че и да искаш, не можеш потопи лодката. Гостите много го харесват, исках да поръчам още две, ама човекът е затрупан и не приема поръчки.

— Свободно ли е за днес?

Пени примижа към езерото.

— Може би по-късно? Сега и без туй е ветровито за кануто. Но за платноходката е идеално.

Вятърът наистина се засилваше и развяваше приятно косата на Корделия. Стъпиха на скърцащия кей. Оливър погледна смръщено на запад, вероятно разочарован, че вятърът не е по-силен. За нея обаче си беше добре, почти идеално, макар че Арал също би сметнал плаването при такъв вятър за скучно.

— Старата ти лодка е чудничка, адмирале — каза Пени, докато двамата с Риков им помагаша да се качат на платноходката. — Идеална е за даване под наем, много стабилна, дори аматьорите се оправят с

нея, иначе все обръщаха лодките с тумбака нагоре и трябваше да ги вадя от водата. Мислех дали да не я предложа на онзи човечец от Нови Хасадар, да я ползва за модел, хем може да ми направи отстъпка за прозрачните канута.

— Добре си се грижил за нея. — Оливър кимна доволно.

Риков мълчаливо посочи спасителните жилетки, метнати на пейката, и двамата ги нахлузиха послушно. Това бе една от многото негласни дребни сделки, които Корделия беше сключила със своя гвардеец — тя ще се съобразява с правилата за безопасност, а той няма да ѝ виси на главата. Риков поне се беше научил да различава реалните от измислените опасности, за разлика от свръхнадъханите младоци от ИмпСи, които Ворбар Султана упорито изпращаше на Сергияр като официална охрана на вицецралицата и които толкова я дразнеха, че ѝ идеше да ги пребие със собствените им наръчници. Днес например едва се бе отървала от тях. „Личен живот.“ Самата идея за личен живот беше... Е, натам отиваха нещата, ако всичко минеше по плана ѝ. Вече нямаше търпение.

Тя се зае с кливера, докато Оливър вдигаше главното платно, а Пени и Риков ги избутваха във водата. После Оливър стегна гика и се премести на кормилото, а тя върза въжето на платното към кнехта и лодката се понесе по водата.

— Идеално! — извика му Корделия и се настани на предната пейка с лице към отдалечаващия се бряг. Езерото беше прекрасно, далечните насечени от жлебове канари пленяваха въображението, но гледката в другата посока беше още по-приятна, особено след като Оливър съблече ризата си и слънцето обля космически бледата му (макар и напоследък по-скоро канцеларски бледа) кожа. Добре де, вече не беше на двацет и седем, но кой ли беше? А и дори като млад не беше от *мършавите*. Приятно беше да го види толкова отпуснат и щастлив, присвил очи срещу светлината, докато бръчиците в ъглите им не започнаха да ѝ намигат.

— Жалко, че няма как да си загубим комуникаторите — въздъхна той и хвърли поглед към китката си.

Корделия вдигна своя.

— За теб не знам, но аз настроих моя на „вулкани“.

— Какво? — засмя се той.

— Обучила съм персонала си. Въведох пет степени на спешност, първата е „любопитна информация“, втората — „дипломатическа криза“, третата — „необходимост от спешни медицински екипи“, четвъртата — „само в случай на изригващи вулкани“.

— Каква е тогава петата, за бога?

— „Семейство“ — отговори Корделия. — Макар че всичките ми роднини са на няколко точки за скок разстояние, така че до спешни ситуации се стига рядко.

— А каква степен се пада на Грегор?

— Е, той също е от семейството.

— О. Да. Разбира се.

Вятърът издуваше платната, лодката набра скорост, Корделия се усмихна широко и премести тежестта си настрани за баланс, развълнувана, но и спокойна, защото знаеше, че Оливър, за разлика от други хора, не би я накарал да виси с цяло тяло извън лодката, отпуснала тежестта си на някакво глупаво тънко въже и стиснала трескаво ръба на корпуса с крака, докато черната вода препуска под задника ѝ като състезателна писта. В сергиярските езера живееха създания, с които не ти трябва да плуваш.

Оливър ѝ даде знак, че ще завие, и двамата направиха необходимото лодката да поеме покрай един нос към най-широката част на езерото. „Прекрасно време, наистина.“ Той ѝ предложи да го смени на кормилото, тя се премести, а Оливър се изтегна на носа, усмихна ѝ се сънено, после се загледа нагоре към платното и небето, сякаш се опитваше да прочете там бъдещето. Или пък нещо го беше подсетило за милиардите тонове разнообразни проблеми, носещи се в орбита около планетата, което би било доста по-лош вариант. Контрапродуктивен дори.

След малко Корделия погледна на запад и смръщи чело, защото бъдещето, което разчиташе там, пълзящо над далечната планинска верига, никак не ѝ харесваше.

— Онези облаци ми се виждат доста тъмни. Има ли ги в прогнозата?

— Не се казваше нищо за въздушен фронт. Проверих. — Той се надигна и погледна натам. — Сигурно е внезапна местна буря, гръмотевична.

— Може би ще се насочи на юг.

— Ами...

По негласно съгласие поеха по курс, който да ги върне покрай носа към Хиждата на Пени. Задачата им се усложни, защото вятърът беше сменил неблагоприятно посоката си. Все още бяха на известно разстояние от брега, когато бръснещият вятър изкара бели шапчици по набраздената водна повърхност, небето почерня и заваля проливен студен дъжд. Въпреки това Оливър отведе старата лодка до кея само с помощното платно, идеално подравнена и без да я блъска излишно в подпорите. Пени и Риков чакаха притеснени да хванат привързващите въжета и да изкарат кискащата се Корделия на хлъзгавите дъски.

— После ще ги разпънем да изсъхнат на слънцето! — извика Пени през воя на вятъра, докато помагаше на Оливър да прибере платната. — Бурята няма да продължи дълго. Жалко, че стана така!

— Да!

След като приключиха с лодката, се качиха по вкопаните в брега плоски камъни към съмнителния и потенциално опасен подслон на брулените от вятъра дървета, а после, когато ги удари поредният дъждовен откос, притичаха към верандата на Колиба №1.

Корделия потрепери и Оливър я погледна с тревога.

— Студено ли ти е? Не трябва да стоиш мокра.

— Може да дойдете в голямата къща — предложи Пени. Нов дъждовен откос се стовари от небето, капките рикошираха в дъските на верандата и обстрелваха лицата им. Пенсионираният сержант сви устни.

— От друга страна, камината в колибата е заредена. Ако я запалите, ще се стопли бързо.

— В колибата ще е по-добре — каза Корделия с мисълта какво неудобство би причинило нашествието на мокри гости на Ма Пени, която, за разлика от съпруга си, не страдаше от липса на класово самосъзнание.

Оливър вдигна вежди и избърса дъждовната вода от лицето си.

— Отлична идея! — каза той и незабавно пое контрол над нещата: вкара Корделия в колибата, запали огън в каменната камина и изпрати мокрия Риков да донесе хладилната чанта с обяда им. Макар да бяха минали десетилетия, Корделия потръпна несъзнателно при вида на това разхищение — дърва, които се горят заради топлината им,

— но оранжевите пламъци прогониха игриво влажните сенки и тя се приближи да сгрее измръзналите си ръце.

Колибата на Пени ѝ напомни за други подобни колиби, които бе виждала в планините Дендарии в окръга на Арал, само дето единствената стаичка на тази колиба беше дори по-малка от техните, ако това изобщо беше възможно. В архитектурната прогресия нагоре по брега — от примитивизъм, през рустикалност до дълбок провинциализъм — на тази колиба се падаше примитивизмът: дъсчената врата се затваряше с връвчица, а прозорецът ѝ представляваше стари стъклени шишета, стегнати в рамка. Покривът ѝ обаче, скалъпен от парчета пластмаса и стари ламарини, пазеше от дъжда. Мебелировката се състоеше от единично легло, маса, която съвместяваше функциите на умивалник, и няколко паянтови стола. На кука на едната стена висеше намотано въже — явно старият простор на Пени. Оливър го откачи от куката, опъна го покрай камината и закачи другия му край за отсрещната стена, след което го използва по първоначалното му предназначение, като метна отгоре му мократа си риза.

— Ти?... — обърна се към Корделия.

Корделия реши, че спорният ѝ сутиен може да мине за горнище според къмпинг-стандартите, и последва примера на Оливър. Свали подгизналите си кецове и чорапи, първите сложи край камината, вторите — на простора. Оливър се усмихна и направи същото.

На вратата се почука — Риков носеше хладилната чанта и сухи хавлии в найлонов плик. Даде всичко на Оливър, но отказа поканата да остане. Изглежда, бурята беше прекъснала обяда му в голямата къща. Корделия му махна да се връща при бирата и компанията си, а и той също трябваше да се изсуши.

Придърпаха масата и столовете към камината и извадиха от чантата сандвичите и плодовете. Имаше и два термоса — с кафе и чай. Оливър протегна към огъня мокрите си крака и въздъхна доволно.

— Не е толкова зле. — Погледна я с крива усмивка. — Макар че си го представях по друг начин.

— Задачата ни за днес беше да се махнем от Карийнбург — каза Корделия. — Всичко останало са подробности.

Оливър ѝ подаде сандвич и тя го взе.

— Чудесно е, че апетитът ти се връща. Отслабна толкова много след...

— Ами... да — отвърна с пълна уста Корделия. Оливър затропа с пръсти по масата и ѝ хвърли още една тънка усмивка. Възцари се необичайно мълчание. Той въздъхна отново, но този път въздишката му прозвуча по-скоро предпазливо, а не доволно. Корделия отпи от приятно горчивия чай и се вгледа в него. Както винаги, огледът ѝ достави естетическа наслада. Но извън това той ѝ се стори напрегнат, току отваряше уста да каже нещо, после я затваряше. Корделия се зачуди какво премълчава, какво не събира смелост да ѝ каже след толкова много години и не се сети за нищо. Затова каза с любопитство: — Какво ти се върти в главата, Оливър?

Той махна с ръка.

— Ами... честно казано... ти ми се въртиш.

Тя вдигна вежди.

— Какво съм направила?

— Нищо.

— Ъ? А е трябвало? — Опитът ѝ да си спомни някакви задачи, които е подминала без внимание, бе прекратен преждевременно, когато Оливър поклати решително глава.

— Ни най-малко.

Тя го зяпна неразбиращо. Той се размърда смутено на дървения стол. Тя отпи от чая си. Той отпи от чая си.

Оливър стана да сложи още едно дърво в огъня, седна и започна отново:

— Не си намерила никого, след... Тоест, в личен аспект. За себе си. Напоследък имам предвид. Не в началото, разбира се, това ми е ясно.

„Не съм какво?...“ Със закъснение се сети какво има предвид. А именно... любовник, партньор, бъдещ съпруг? Нещо в тази посока очевидно.

— О. За бога, не. Дори не ми е хрумвало. Просто... тази точка така и не стигна до дневния ми ред, не. А и откъде време за това?

— Така е. — Той закима.

Тя примигна насреща му.

— А ти?

— Какво? Не! — Той се поколеба. — Тоест... не. Не съм и търсил.

Тя свъси вежди.

— А би ли искал?

— Мислех, че не. В началото. Знаеш. — Тя кимна и той продължи: — Но напоследък... напоследък си мисля, че... Нови мисли. Знаеш.

Не знаеше, но имаше желание да научи. Все пак това беше *Оливър* и тя искаше да е щастлив, както искаше да са щастливи членовете на семейството ѝ. Замисли се, но не се сети да е забелязвала нещо, нито сред младите офицери, нито сред дипломатическия персонал, нито друг достоен мъж, който да се е озовал в Карийнбург и да се е завъртял около Оливър. Напоследък. Не че забелязваше много неща напоследък.

— Това звучи добре. Звучи като... сякаш си готов да стъпиш отново на краката си. — „Да се отърси наистина.“

Той кимна отново, но бавно този път, сякаш мисълта беше нова за него, мисъл, с която още не е свикнал.

— Ами... може би. — Гледаше я втренчено и умолително сякаш.

„Извинявай, хлапе, но днес телепатията ми дава на късо.“ Чакай. Дали не се тревожеше, че ще ѝ падне в очите заради желанието си да продължи напред?

— Намерил си някой подходящ? Това би било чудесно, Оливър. И нали знаеш, че не е необходимо да ми искаш позволение! — Позамисли се. — Колкото до Арал... Ако храниш глупаво чувство на вина по този въпрос, нека ти го кажа право в очите — Арал също би искал да намериш щастието. Винаги го е искал.

Сред многото тайни съмнения, които Героят на Бараяр ѝ бе споделял през годините, на нея и само на нея — защото след определена точка в историята хората просто не му позволяваха да слезе от проклетия пиедестал, който бяха издигнали под него, и да признае недопустимата човешка слабост, че изпитва съмнения, — беше и страхът му, че дългогодишната и интензивна връзка между двамата може би пречи на Оливър по някакъв начин, спъва го било в професионален, било в личен план. Че Арал го е отклонил от някаква по-благоприлична и по-добра съдба. Добре де, само по-добра. Почти всичко друго би било по-благоприлично според бараярските

стандарти. „И не само според тях“ — призна неохотно тя. На бетанците не би им мигнало окоето от сексуалния аспект, но дори те биха сметнали разликата във възрастта и в служебната йерархия за неприемлива. В началото самата тя се тревожеше доста заради това.

Оливър кимна за пореден път и в кимването му не се долавяше несъгласие. Добре, значи поне по тази точка нямаше нужда да му чете лекция. Но след това махна двусмислено с ръка, което показваше, че Корделия още не е познала какво го яде отвътре. Е, имаше и по-отегчителни начини да убиеш скуката, докато навън се лее проливен дъжд, от това да гадаеш какви чувства тормозят Оливър — какво, за бога, правеше бараярските мъже толкова, толкова, толкова... толкова *бараярски* на тази тема? — но щеше да е много по-лесно, ако той събереше смелост и говореше *открито*.

И така, какво се опитваше да й каже? Че е хвърлил око на потенциална тръпка, но нещата не вървят добре? Как биха могли да не вървят добре? Освен ако не се беше заплеснал по някой особено труден, но пък той знаеше как да се оправя с особено трудните, от опит. Нищо не разбираше.

Тя се облегна назад, скръсти ръце на гърдите си, сви устни и го измери с поглед. Той вирна брадичка в несъзнателна реакция на това предизвикателство. Хубава брадичка.

— Сега ми хрумва да те питам, със закъснение... ти всъщност имаш ли някакъв опит в съблазняването?

Очите му се разшириха, после се присвиха.

— Естествено! Трудно мога да мина за асексуален, Корделия!

— Не това имах предвид! Ти май си най-неасексуалният човек, когото познавам. Кое то, несъмнено, е хвърлило в дълбоко недоумение мнозината, които напразно са ти правили мили очи през годините, бедните отхвърлени... надхвърлени. — Да, определено отхвърлени и надхвърлени. — Не, имах предвид... не питах дали умееш да сортираш хората, които се опитват да съблазнят *теб*. Това го можеш отлично, знам.

Той отвори възмутено уста. После я затвори. После стисна устни. Накрая каза несмело:

— Това е... алтернативна гледна точка. Допускам, че може да е изглеж... на теб така ли ти изглеждаше?

— Ами, видях един успех и множество неуспешни стрелби, а през останалото време ти беше извън обсега ми, в космоса. Едва ли и по време на космическите си пътувания си бил моногамен, не е задължително поне.

— Ами, да, но... Не мисля, че съм *претенциозен*, но човек трябва да се съобразява със служебното си положение все пак. Особено след като станах капитан.

Да, със сигурност се съобразяваше с ограниченията на професионалната етика, такъв си беше. А и честите промени във флотските екипажи възпрепятстваха дългите връзки.

— Добре де... какво би *искал* да имаш?

Той се облегна назад и скръсти ръце. И каза през стиснати зъби:

— Воркосигани. Очевидно. Макар че подобен вкус е твърде ограничаващ, та еволюцията да се съобрази с него.

Корделия въздъхна. „И на мен Арал ми липсва ужасно.“

— Не мога да те виня за това. Но какво би *искал*, което *можеш* да го имаш? Или ти е трудно да кажеш?

— Оказва се изненадващо трудно да го изрека на глас, днес поне. Тя махна с ръка.

— Добре, нека се опитаме да хванем дирите на проблема от другия край. Как си представяш своя идеален партньор? Или хайде да не е партньор, а тръпка, да речем. Мъж, предполагам? Възраст, физически тип, емоционална нагласа, нещо? Име, чин, сериен номер?... Тоест, това е критична за мисията информация, нали така.

Изглежда, бе казала нещо много забавно, поне ако се съдеше по физиономията му, но той не каза нищо, само поклати невярващо глава. Накрая все пак добави:

— Между другото... след Арал наистина вярвах, че си падам само по мъже, но истината е, че преди това съм имал и приятелки. Не много, но за една-две мислех, че може да се окажат жената на живота ми. Нещата, както знаеш, се развиха другояче. Имаше и един хермафродит. Забележителен човек, между другото, капитан Торн, но най-хубавото в онази забегка беше, че за цяла седмица спрях да се чудя в коя *категория* попадам. — Примигна и навъси чело, сякаш чак сега си даваше сметка за това.

— Мислиш ли, че наистина си бисексуален? Като Арал?

— Аз... това звучи по-логично, отколкото че имам изразена слабост към хермафродити. Не е като да съм потърсил други след онази седмица с Торн.

Тя пробва от друг ъгъл.

— Тогава... коя беше първата ти тръпка?

Той я погледна изненадано и се засмя.

— Първата ми тръпка?

— Спомена „изразена слабост“. Хората, които имат ясни предпочитания към единия или другия пол, предпочитания, които са дълбоко вплетени в психиката им, а не просто временни залитания, обикновено откриват корените им в детството, още преди пубертета.

Той се хвана на шега за косата, макар че още се смееше.

— Мили боже! Това се превръща в поредния *бетански* разговор, така ли? Макар че, откровено казано, онзи хермафродит беше сравнително поносим като за бетанец. Е, не спираше да задава крайно чудати въпроси за Бараяр и бараярците, от друга страна.

— Но аз искам да ти *помогна*, Оливър! Ако ми е по силите — добави тя, после вметна встрани от темата: — Макар че някой път трябва непременно да ми разкажеш с подробности за хермафродита.

— Просто обичаш пикантните клюки, признай си.

Тя се усмихна широко. Оливър наистина я познаваше добре.

— Да, но с толкова малко хора мога да си клюкарствам на воля.

— Ясно. — Той преглътна усмивката си, както и още глътка чай.

— Първата тръпка — напомни му решително тя.

— Като куче с обратна ухапка си, да знаеш. Което не пуска. Кой да ти помни толкова назад във... — изведнъж затаи дъх и странно изражение мина по лицето му — времето.

— Казвай — подкани го тя и се облегна назад, предвкусвайки интересна история.

— Спомних си всъщност. Гадните номерца на паметта ни. Ти как се сети, че... Така. Още в началното училище, докато другите момчета в класа ми закачаха хубавото момиче на третия ред, аз постоянно страдах — използвам тази дума не случайно — от мъчителна несподелена любов към *учителите* си. — И добави тихо: — Боже, как не се сетих по-рано...

— А! — възкликна доволно Корделия. — Май разбирам! Имаш слабост към авторитетите, Оливър. Към хора на властови позиции. —

„Нищо чудно, че си падна по Арал.“ — Това... обяснява много неща.

— На теб може и да обяснява.

— Учители или учителки?

— Ами... и от двата пола всъщност. Не се бях сещал от години.

— И я погледна обвинително, сякаш вината беше нейна.

— Е, много предпочитания не са свързани линейно с пола, а го пресичат под прав ъгъл. Нали си даваш сметка, че има повече от три категории и повече от една ос при сексуалните предпочитания на хората? Мисля, че просто страдаш от недостиг на категории.

— Аз пък си мислих, че страдам от твърде много. Повече от една ос? Каква геометрия използвате вие, бетанците, за бога? С въображаеми стойности?

— Вероятно. Тоест, не знам чак толкова много за науката на професионалните сексуални терапевти, но със сигурност знам, че използват доста сложна математика. Така или иначе, ясно е, че това те поставя в неизгодна позиция, структурен проблем, който се усложнява с напредването ти във възраст и чин. Поне предвид бараярските социални и възрастови пирамиди. Хората с по-висока властова позиция от твоята и по-големи по възраст стават все по-малко. И щом не си падаш по подчинени...

Той поклати решително глава, но дали в знак на съгласие или пълно отрицание на думите ѝ, Корделия не успя да прецени.

— Е, тогава ти остава да избираш измежду безинтересните, недостъпните и крайно непривлекателните. Така де, само си помисли за настоящите членове на генералния щаб, Съвета на графовете и министерския съвет например. Да не споменаваме драконите, които се явяват техни съпруги. — Корделия изкриви лице в гримаса при мисълта за някои от по-отблъскващите антични представители на така описаната група.

Той примига с крива усмивка. Явно си мислеше за същото.

— Кошмар! По тази точка съм съгласен с теб.

Тя му размаха пръст. По всичко личеше, че хипотезата ѝ е правилна, а самата тя е проявила тънка проникателност. Още я биваше, нали?

— Нищо ти няма, Оливър, наред си си. Просто се намиращ в среда с недостиг на мишени, това е.

— Но една е кацнала точно на мерника ми.

— Какво?

Той остави решително чашата си на голия плот. После стана, заобиколи масата, хвана брадичката ѝ, повдигна лицето ѝ нагоре и се наведе да я целуне.

Корделия измуча нещо нечленоразделно и се ококори. От това разстояние лицето му беше размазано и раздвоено; миг по-късно устните му попаднаха в целта, а сините му очи се затвориха. Тя разтвори устни и също затвори очи. Устата му имаше вкус на слънце, на дъжд, на чай и на Оливър. Страхотен вкус...

Когато се отделиха, за да си поемат дъх след минута... или две... или три, той прошепна:

— Значи *така* Арал е заприщвал бетанските ти изблици.

— Няма да споря по това — прошепна Корделия на свой ред, на сантиметри от усмивката му, сетне последва минутка на прегрупиране, в резултат на което тя се озова в скута му, паянтовият стол заскърца под двойния товар, а двамата се сдобиха с по-добър ъгъл за проучвания, който да щади гърба му.

Още няколко... незнайно колко... минути по-късно леглото привлече погледа ѝ като магнит. Оливър също погледна натам.

— Хм, тук има легло, виждам — отбеляза Корделия.

— Аз също го виждам. Всъщност леглото беше първото нещо, което видях, когато влязохме. Защото един имперски офицер трябва винаги да е наблюдателен.

— То навярно е по-удобно от този стол. Който издава странни звуци. — Същото май можеше да се каже и за самата нея, помисли си Корделия. — Не е много широко обаче.

— Е, по-широко е от дъното на лодката.

— От кое?

— Няма значение...

Прехвърлянето на персонал между двата съда премина без злополуки, както можеше да се очаква под личното ръководство на Оливър. Старото легло също скърцаше, както се разбра щом седнаха на ръба му, но поне не поддаваше под тежестта им.

При следващата почивка за поемане на дъх Оливър се поколеба и каза:

— Боже, наистина ми липсва практика. Не трябва ли да има... знам ли, три срещи или нещо такова? В израз на уважение? Преди

беше така. Но пък правилата се променят постоянно. Проклети хлапета.

Корделия примигна замаяно.

— Ами, посрещна ме на орбиталната станция. После приемът в градината на двореца. И вечерята в офицерската столова. С плаването днес даже стават четири. Да, спазили сме всички изисквания. Че и отгоре.

— О. Много си права. — Усмихна се до уши и отново скъси разстоянието.

— Освен това гувернантките ми от ИмпСи са на сто километра оттук, в Карийнбург. Колко често се случва това?

— Никога не пропускай — изръмжа Оливър и спусна бавно устни по шията ѝ — тактическа възможност.

— Дяволски си прав.

Но точно преди да сменят вертикалната ос с по-добрата хоризонтална, Корделия вдигна ръка и чукна по комуникатора на китката си. Оливър вдигна вежди, но тя само поклати глава.

— Риков? Воркосиган е. Пренасочвам всички входящи повиквания към твоя комуникатор. — Внесе нужните промени на малкия холографски дисплей. — Разбрано?

— Да, милейди — чу се изненаданият глас на гвардееца.

— Ако някой под степен „вулкан“ ме търси, кажи, че съм на съвещание с адмирал Джоул за, ами, за неопределен период. Никакви прекъсвания, моля те.

— Да, милейди. Разбрах.

Може и наистина да беше разбрал. Беше наблюдателен човек като всички лични гвардейци на Арал от старата школа, и пак като тях изключително дискретен. Може би щяха да си поклюкарстват на воля по-късно. Много по-късно.

— Воркосиган край — ахна Корделия, когато Оливър направи на ухото ѝ с талантливите си устни нещо, от което по тялото ѝ се разляха тръпки. Последва дълга целувка, вкусна като предишните.

— О, Оливър — прошепна тя малко по-късно, след като си пое дъх. — Тялото ми смята, че това е страхотна идея. Виж, мозъкът ми... не е толкова сигурен.

Устните му се спуснаха по другата страна на врата ѝ, и по-надолу.

— Бетанско гласуване, така ли? Тялото ми гласува като твоето. Мозъкът ми... ами, значи имаме два гласа „за“, един „против“ и един „въздържал се“.

— Вицекралско вето ли си просиш?

— Властта е във вашите ръце, ваше височество. — Той се поколеба, после се надигна на лакът и се вгледа в лицето ѝ. Устните му се усмихваха, но очите му бяха сериозни. — Макар че, ако гласуването се проточи, ще трябва да отскоча зад колибата за малко.

— Навън е тъмно и вали дъжд. Студено е.

— Именно.

— И самотно.

— Да де.

— Сама се навивам, нали?

— Мм.

— Мм какво?

— Участвам в разговора, без да те прекъсвам.

Тя стисна решително устни и заяви:

— Голямо момиче съм. И двамата сме зрели хора. Можем да го направим.

— Запомнящо се при това.

Тя вдигна пръст към топлите му устни.

— Не. Никакви спомени. Ново начало.

Той се замисли за миг, кимна, пое си въздух и каза любезно:

— Как сте, Корделия? Аз се казвам Оливър. Много бих искал да правя любов с вас за пръв път сега, моля.

Устните ѝ се извиха нагоре. „Какъв глупчо...“ Загледа се в лицето му — скулите, извивката на носа, удивителните сапфирени очи, които я гледаха с неизмеримо любопитство, Оливър, каквото го познаваше и обичаше, Оливър отгоре до долу, сега, на тази възраст, на това място. Където и двамата идваха за пръв път.

— Да — прошепна тя, и после: — Да...

Физическите подробности бяха несръчни и абсурдни както винаги, но *докосването*... докосването, оказа се, ѝ беше липсвало до болка и... леле...

— О... направи го пак...

— Слушам, госпожо — измърмори той, ухапал зърното ѝ.

„Леле...“

— ... какви безумни неща правим само за да обменим малко ДНК, нали? Или ДНК-то ни влудява? Подла молекула. Но ние сме ѝ хакнали програмката. Биологически пирати. — Устата му се спусна към друго пристанище и тя... издаде един твърде недостоен звук. „Тук достойнството не играе, точно така, няма място за теб тук, така че изчезвай.“ — О! Екипажът те поздравява, адмирале...

Той вдигна глава и я погледна.

— Корделия... пак се отплесваш.

— Неизбежно е — ахна тя. — Разказваш играта на невроните ми.

Усмивката му се скри от поглед.

— Браво на мен — каза той самодоволно. — Добре е човек да се отплесва от време на време.

— Разчитай на мен.

— Да...

Слънцето пробиваше бавно през изтънелите облаци и се спускаше лениво към хоризонта. Докосна го преди те да са изпитали нужда от още думи.

7.

На следващата сутрин Джоул се събуди рано в старото легло до сгушената Корделия, така отпуснат, че сякаш нямаше кости. Тя дишаше бавно и спокойно, въздухът излизаше през носа ѝ с тихо похъркване. Той вдиша топлата миризма на косата ѝ, на влажната ѝ кожа, запазили се по възглавницата до лицето му. Екстаз, това изпитваше в момента, реши той, силно възнение, примесено с доза страх. Радваше се, че вече не е тийнейджър, разбира се, в безброй отношения това беше добре, но в същото време се радваше, че някъде под пластове години и натрупан опит едновременното диво момче все още надига глава, погребано, но живо.

Без младежката несигурност обаче. Радваше се, че се е разделил с тази част на подрастването. Случилото се вчера беше *добро*. Много по-добро от първоначалните му непрактични и вятърничави ветроходски фантазии. Реалността толкова често разочарова въображението, но този път — не. Всичко щеше да е наред. Или поне... засега. Събуди я с целувка и се зае да докаже и на двамата, че случилото се вчера не е било случайност. Корделия го прие с готовност, още сънена като доволна котка, но не и без солена шегичка от време на време, типично в неин стил.

Доста по-късно тя се търкулна от него и измърмори:

— Гладна съм.

Джоул не би имал нищо против да остане в Колиба №1 още, ами, до края на годината, да речем. Само че хладилната им чанта беше заредена с храна само за един ден и още вчера я бяха опразнили. Също като войска в Периода на изолацията двамата се видяха принудени да потърсят провизии от близкото цивилно население. Оказа се, че Ма Пени се е подготвила за подобен набег, и скоро те седяха на предната веранда на голямата къща и похапваха варени яйца, филии с масло, сушени плодове, домашни кексчета и силно кафе със сметана.

Утрото беше топло и безветрено, повърхността на езерото лъщеше като стъкло и отразяваше откъдния бряг и безоблачното небе.

За едно последно плаване с платноходка преди да тръгнат и дума не можеше да става в такова безветрие. Вместо да увеси нос, Корделия енергично се зае да организира разходка с чудатото прозрачно кану, което ѝ бе направило толкова силно впечатление предния ден. Риков и Пени им помогнаха да го свалят от дървените магарета — кануто се оказа неочаквано леко — и да го пренесат до водата. Докато Риков му подаваше греблото, Джоул се опита да отгатне какво мисли гвардеецът за този обрат в живота на своята вдовстваща васална господарка, но по лицето му не се четеше нищо, както можеше да се очаква. От друга страна, не беше изключено безизразната му физиономия да означава нещо сама по себе си — ако наистина одобряваше, сигурно би се усмихнал. Не би било нещо неவிжданo да се усмихне. Говореше се, че го правел от време на време. Ако пък сериозно не одобряваше, несъмнено би измислил някакъв претекст да ги прекъсне или да се намеси. Риков... е, Риков беше подчинен на Корделия, а не негов. Тя щеше да знае как да подходи.

Корделия се настани при кърмата, място, което ѝ осигуряваше най-добрата гледка през прозрачния корпус и ѝ позволяваше да избира маршрута им с кормилния лост на кануто. Насочи го наляво покрай брега към тихите води в тази част на езерото. Джоул зяпаше бавно изнизващия се бряг, вдигнал лице към целувката на слънцето. Самотно шестокрако с червена козина беше слязло на водопой; усети ги, вдигна безвратата си глава и ги зяпна с четирите си немигащи очи. Тракна няколко пъти с триъгълната си човка и хукна към храстите. В плиткия край на езерото чудато оцветените водни растения се извиваха със съскане покрай корпуса на кануто. Малките радиали бяха излезли, носеха се над повърхността в облаци от дъгоцветни мехури като конфети на рожден ден.

— О, трябва да видиш всичко това — каза Корделия след проточилото се мълчание. — Обърни се и погледни.

Джоул прибра греблото, хвана се за бордовете на кануто и се обърна с цялата предпазливост на облечен човек, който не иска разходката с лодка да се превърне в предобедно къпане. Но кануто беше с широка основа и доста стабилно. Той погледна през дъното, после се смъкна на колене, за да види по-отблизо. А после буквално залепи лице за прозрачната пластмаса.

Чувстваше се като птица, която гледа през листака на непозната гора. Преброи три... не, шест, даже осем различни малки създания, които се движеха в сянката на растителността. Имаше и други форми, не само кръглите шестокраки модели, които обитаваха сушата, а цветовете им... бяха забележителни — нюанси на червеното и синьото, на сребристото и оранжевото, на райета, на точки, на триъгълници. Един сравнително голям овоид се плъзна покрай кануто, свърна рязко към... закуската си?... която избяга сред златен проблясък и облаче бронзов дим. Джоул се разсмя, колкото от изненада, толкова и от чиста радост.

— Какви са всички тези неща? Как се казват? — И защо ги виждаше за пръв път, макар да бе плавал по това езеро редовно?

— Не знам. Възможно е повечето още да си нямат имена. Не разполагаме с достатъчно хора, които да се занимават с класификацията на местните видове. Минаха повече от четиридесет години, а тази планета все още пази тайните си от нас. Малкото ни биолози се занимават с екологична оценка на бъдещите заселнически терени. С оценка на биологичните рискове и опасности. И понякога ги намират. Макар че първите заселници най-често провеждат собствено проучване, по бързата процедура. — Корделия въздъхна по вицецралски.

Джоул се ухили, все така загледан през прозрачното дъно.

— Все едно гледам през някакво вълшебно огледало от детска книжка. Сякаш долу има един различен, таен Сергияр! За който никой не подозира!

— Мда. — Гласът ѝ прозвуча топло; радваше се на неговата радост.

След малко, все така вперил поглед в подводния свят, Джоул размаха ръка.

— Завърти малко. Да видим още.

— Слушам, адмирале.

Корделия загреба бавно със своето гребло и още дивни гледки се появиха пред погледа му. Един скатагатор — малък, не по-дълъг от ръката му — притича точно под него, толкова близо, че Джоул би могъл да го докосне, ако освен прозрачен корпусът беше и нематериален. Създанието ръчна любопитно дъното на кануто, после си тръгна. Озоваха се над каменисто легло съвсем близо до брега,

където формите и цветовете на обитателите се смениха отново, после навътре над подводната гора и накрая над едно по-дълбоко място, където светлината потъваше в загадки.

Джоул се надигна и седна, мигаше като след транс и разсеяно се чудеше кога тилът му се е сдобил с онова специфично боцкащо усещане, което несъмнено щеше да придобие жизнерадостно червения цвят на слънчево изгаряне втора степен. Корделия се усмихваше със същата почуда и възхищение, които бяха изпълнили Джоул при вида на неочаквания подводен Сергияр, само че тя гледаше *него*.

— Какво? — каза той.

— Хареса ти.

— Ами... да. — Той разкърши рамене. — Само се чудя как не съм го видял преди, а не е като да не съм идвал на езерото.

— Идвал си само при вятър, когато водата е неспокойна и непрозрачна. И си избирал дълбоките места.

— Така е.

Тя погледна към напичащото слънце, после и към комуникатора на китката си.

— Май е време да се връщаме. Искаш ли да седнеш на кърмата?

— О, да.

Той легна по гръб и се плъзна напред, като внимаваше да е в точния център на дъното. Корделия се хвана за бордовете и мина предпазливо над него, като се наведе да го целуне пътъм.

— Няма как да стане в кану, предполагам — промърмори със съжаление.

— За тази цел и двамата трябва да сме доста по-млади — отвърна той.

— Ха. — Усмихна се на милиметри от устните му. Усмивката й имаше вкус на... имаше страхотен вкус.

Когато и двамата се настаниха на местата си, Джоул загреба в копринената вода и насочи кануто назад към Хижата на Пени.

— Дали не мога и аз да си купя такова стъклено кану?

Корделия погледна през рамо и също загреба. Стегнатите й мускули се движеха гладко под все още свежата кожа.

— Трябва да питаш Пени. Или доведения му син. Нови Хасадар, нали така каза?

— А, да.

— Сигурно би могъл да си поръчаш платноходка с прозрачен корпус и така ще имаш и от двата вида лодки едновременно.

— Хм. Защо не. Макар че понякога многофункционалните неща не стават за нищо. Зависи каква е основната ти цел.

— И откога основната ти цел в близост до езеро не е свързана с ветроходството?

„Отпреди половин час?“ Тази мисъл беше... твърде нова, за да я анализира обстойно, иначе току-виж се спукала като сапунените мехури, на които приличаха, но не бяха, радиалите.

— Няма значение всъщност, докато не намеря повече време.

— Това, уви, е вярно.

„Време, да.“ А те бяха разтеглили своето до лимита, вероятно и отвъд. „Вдигай гащите, Пепеляшке, балът свърши... засега.“ Синхронизираха загребванията си и поеха по пряк път през средата на езерото към далечния кей.

Джоул много бързо си уреди сметките с Пени, като добави щедър бонус за удължения престой и — негласно — за дискретността, при което бившият сержант поклати глава с широка усмивка и го покани да дойде пак с гостите си. Джоул и Корделия се настаниха в задното отделение на въздушната кола и лепнаха лица за купола да хвърлят един последен поглед на езерото Серена, което бързо изчезна зад тях.

Джоул се премести по-близо до Корделия, праметна ръка през раменете ѝ и тя се сгуши в него. Слънцето беше поопърлило и нея, страните и носът ѝ розовееха. И двамата бяха с дрехите си от вчера, омачкани и мърляви след два дни разнообразни летовнически занимания и без друга възможност да се измият, освен с каната и легена в импровизираната външна баня на Пени, но миризмата беше приятна, миризма на пикник и чист въздух.

— Кога пак ще се срещнем ние двамцата? — попита закачливо Джоул.

Корделия примигна.

— Мисля, че в графика ми за тази седмица има две заседания на комисии, но ти едва ли имаш предвид тях.

— Ние двамцата, а не ние десетимата, да.

Корделия се усмихна.

— Няма да е скоро, освен ако не решим да спретнем представление за хората.

— Което би било лоша идея, да — кимна Джоул, после усмивката му изчезна, прогонена от друга мисъл. — Как ще, хм... по-добре да се уточним отсега. Как искаш да го изиграем това нещо, публично имам предвид?

— Това ново нещо? Ново старо нещо?

— Ново нещо. — Макар че за нищо на света не би зачеркнал старото. Мислите му се хлъзнаха настрани по своя воля. — Ти... още ли пазиш онази стара колекция от бетански сексиграчки? — Е, не всичките бяха бетански, но етикетът се беше лепнал — за краткост, а и някак прехвърляше топката в нейното поле.

— Не. В пристъп на... знам ли, на депресия или нещо такова, преди две години се отървах от тях. — Погледна го изпод мигли. — А ти пазиш ли своята?

— Не — призна той. — По същата причина.

— Хм — изхъмка тя през усмивка. — Може някоя нощ да се поровим в каталозите заедно.

— Гениална идея. — Той целуна къдриците ѝ, които го гъделичкаха по носа. — Кога?

— Графикът ми за тази седмица е пълен.

— Нарочно? — тихо попита той.

— Мда.

Джоул кимна.

— И при мен е така. — Макар че покрай проекта за базата в Гридград, който набираше скорост, скоро не му се беше налагало да си търси допълнителни задачи, с които да ангажира времето и мислите си. Е, сега нещата бяха различни. В миналото спонтанността рядко беше възможна, затова пък неизменно водеше до паметни преживявания. — Човек да си помисли, че е по-лесно да планира няколко часа насаме, когато трябва да се съобразява с графиците на двама души, а не на трима.

Тя се намръщи, но не на него, а някъде в празното пространство.

— Аз пък не виждам защо трябва задължително да е „насаме“. Какво толкова искаш да правим?

— Аз... такова...

— Ако думата, която не намираш, е „срещи“, Оливър, то срещите не са нито незаконни, нито неморални, нито се дебелее от тях. Е, освен ако не прекалим с обедите и вечерите.

— Ходенето по срещи ми се вижда... някак пубертетско.

— Да се виждаме?

— Твърде неясно. Дава храна за... неограничено тълкуване.

— Ухажване?

— Все едно сме в Периода на изолацията, не.

— Чукане?

— Как смееш!

— Добре де, сношаване, ако държиш да сме по-учтиви. А и не планирах да съчинявам изявление за пресата все пак.

— Отдъхнах си.

Тя го сръчка в ребрата, къде на шега, къде сериозно.

— Просто се опитвам да намеря думи, с които да опиша случващото се — възрази той. Тоест думи извън частните определения като „прекрасно“ и „удивително“, които касаеха само тях двамата.

— Пак падаш в капана на любимите си категории? Повечето категории са спорни, макар да е вярно, че хората ги харесват, защото категориите им вдъхват увереност.

— Една категория не можем да избегнем, Корделия. Категорията ниво на секретност и произхождащите от този въпрос усложнения, както политически, така и свързани с личната охрана, ако щеш.

— О. — Тя се измъкна от прегръдката му и се намръщи, вперила празен поглед в тила на пилотиращия Риков, изкривен от двата звукоизолирани купола.

— Смятам да сложа *край* на това — каза тя след миг. — Преди беше оправдано, признавам. Вече не е. Отдадох четиридесет и три години на Бараяр и не искам компенсация, но следващите четиридесет и три години са си *мои*. За годините *след* тях може и да се споразумеем.

— Ти винаги ще бъдеш обществена фигура, Корделия, искаш или не.

Тя размаха решително юмрук.

— Не, ще избягам. Скоро ще ме забравят. — Отпусна се отново назад. — Но ако настояваш да го направим по бараярски, може да кажем на хората, че съм ти любовница.

Той изсумтя.

— Да ме обесят ли искаш? Ще прощаваш, че цитирам племенника ти Иван, но това просто не е редно.

Тя вирна замислено брадичка.

— Няма да сме първите. Помисли си за Алис и Саймън. Години наред просто работеха заедно, а после Саймън се премести при Алис и двамата се държаха така, сякаш цял живот са били любовници. Преходът беше удивително гладък.

Лейди Алис Ворпатрил, отколешна приятелка на Корделия и дипломатическа домакиня на императора в продължение на почти три десетилетия, и Саймън Илян, шеф на Имперска сигурност за голяма част от същия период, се бяха събрали малко след пенсионирането на Илян по медицински причини.

— А дали пък не са били любовници и *преди* това? Интересен въпрос. — Или въпрос на тълкуване, макар и не чак „неограничено“. Джоул познаваше отлично и двамата, както във връзка с работата си за Арал във Ворбар Султана, така и от по-късно, когато двойката им гостува няколко пъти на Сергияр, а дори *той* не беше сигурен. Тази несигурност не беше реципрочна обаче — Саймън извън всяко съмнение бе знаел *всичко* за Джоул. „Преди.“ Оттогава всички бяха извървели дълъг път.

— Хм, да кажем, че са се ценели изключително високо за много дълъг период. Само че, уви, отношенията им преминаха на ниво достойно за пикантни клюки чак след като отпадна необходимостта Алис да се състезава за вниманието на Саймън с чипа в главата му и сигурността на трипланетна империя. Ако питаш мен, пропилили са сърцераздиращо количество потенциал за щастие, но... никой не ме пита. Поне сега изглеждат щастливи. — Усмихна се искрено, радваше се за старите си приятели. *Техните* стари приятели всъщност.

След малко добави:

— Защо не искаш да разгласим връзката си? Какво те притеснява? Въпрос на навик?

— На безопасност.

— Тоест на навик. Ако вместо това анализираш ситуацията от гледната точка на здравия разум — за разнообразие, — ще видиш, че връзката между двете неща е правопрпорционална — колкото си по-

открит, толкова по-малък е рискът. Никой не може да те изнудва или да превърне в скандал нещо, което не се пази в тайна.

Според него Корделия подценяваше изобретателността на хората, които са решени да ти навредят. Както и степенята, до която самата тя може да се превърне в мишена. Но пък когато си прекарал десетилетия от живота си рамо до рамо с Арал, неизбежно губиш реална представа за собствената си неуязвимост.

Веждите ѝ се смъкнаха.

— Освен ако това не е твоят заобиколен начин да намекнеш, че случилото се не бива да има продължение? Какво, уплаши ли се?

— Не! — възкликна той, обзет от внезапна паника.

— Е, и аз така си помислих, но все пак... — усмихна му се тя. Джоул се сви смутен. — Та на първоначалния ти въпрос... Хайде и двамата да си отваряме очите за някаква обща възможност през следващата седмица, а аз обещавам да не се катеря по покрива на двореца и да крещя на цял Карийнбург, че адмирал Джоул е страхотен в леглото.

— Благодаря — каза хладно той. — Така де...

— А междувременно поемам ангажимента да бъда отегчително дискретна, докато не решим какво ще правим по въпроса.

— Не казвам, че не си права — възрази той сърдито. — Просто...

— Ти трябва време да свикнеш с мисълта. Знам, любими — въздъхна тя. — Знам.

Карийнбург вече се виждаше на хоризонта, твърде скоро, уви. По-късно през седмицата може и да си откраднех някоя минутка за разговор, но не и за целувки. Той я придърпа към себе си и докато предградията се низеха под тях, двамата оползотвориха изтичащото време.

Въздушната кола на вицекралицата го остави пред административната сграда в базата. Джоул се постара да измени разстоянието до входа с деловата крачка на човек, който току-що се връща от ползотворна и неотложна среща по работа със своята шефка. Все едно няма търпение да включи комтаблото си и да се посвети на поредната порция служебни задължения, сляп за въздушната кола, която излиташе, отнасяйки със себе си най-смелите му мечти.

Първият приоритет на Корделия, след като кацна в двореца, беше да вземе душ, но след това натрупалата се работа ангажира вниманието ѝ до вечерта. Само тя ли на цялата планета си беше взела почивка за уикенда? Задачите ѝ нямаха край, затова нареди да ѝ донесат сандвичи в кабинета. Донесе ги не Фрида, а Рик. Сервира чиниите и чая с обичайната си военна прецизност, после отстъпи назад и се изкашля по онзи исторически изпитан начин, който означаваше само едно: „Каня се да ви кажа нещо, което няма да ви хареса.“

— Да, Рик? — подкани го Корделия и отхапа решително от първия сандвич.

— Моля да ми простите, милейди, но сметнах, че е редно да ви уведомя. Лейтенантът на охранителния ви екип от ИмпСи е подал официално оплакване до своя шеф, в което се казва, че уменията на адмирал Джоул в осигуряването на лична охрана са недостатъчни и остарели и той не би могъл да замести екипа му в осигуряването на безопасен периметър.

— Малката гнида! — избълва Корделия заедно с няколко трохи хляб. Събра ги и ги върна в чинията, докато сдъвче казаното. Малкият екип на дворцовата охрана, изпратен от ИмпСи и пристигнал с вълнуващата мисъл, че ще охранява *вицекралицата на Сергияр*, с разочарование откриваше, че задълженията му не включват нищо вълнуващо и спокойно биха могли да бъдат поети от всяка частна охранителна фирма, само че по-евтино. Старшите офицери от сергиярската ИмпСи бяха заети със съседите — Сетаганда, Ескобар и транзитно преминаващите чужди кораби, — с орбиталната станция и сигурността на точката за скок, все неща, които ги препращаха към Оливър. Който, понеже беше продукт на Саймън Илян и неговата стара школа, ръководеше всичко това с обичайната си безстрашна ефективност и рядко безпокоеше Корделия с каквото и да било извън лаконичните си доклади.

— Категорично не съм съгласна — каза накрая тя, след като прокара хапката с глътка чай. — И съм много ядосана. Оливър и неговите умения го превърнаха в последната защита на Арал още когато онова хлапе е ходело право под масата! — Издаде напред долната си устна. — А и ти също беше с нас, значи попадаш под същия знаменател. И ти ли си включен в онова писмено... твърдение?

— Не, милейди. Лейтенантът вероятно не се е сетил. Аз, разбира се, не изтъкнах пропуската му.

— И добре си направил.

Той вдигна рамене.

— Стори ми се разумно.

Прав беше. През целия период, в който Арал беше под светлината на общественото внимание и който съвпаднаше почти изцяло с времето на съвместния им живот с Корделия, неговите лични гвардейци, положили клетва пред него в качеството му на граф Воркосиган, по принуда бяха работили заедно със службата за Имперска сигурност, която охраняваше Арал във връзка с другите му политически задължения. Арал съумяваше да овладее в някаква степен търканията между двете групи, като често подбираше гвардейците си измежду родени в планините Дендарии ветерани от ИмПСи — Рик също беше такъв, пенсиониран се бе след двайсетгодишна служба и бе постъпил в личната гвардия на своя граф веднага след това, преди почти две десетилетия. И все пак гвардейците и представителите на ИмПСи си оставаха две отделни командни вериги с цялото напрежение и секретни комуникационни протоколи, които произтичаха от този факт.

Официално — а и лично — Риков беше верен на вдовстващата графиня Воркосиган, а не на сергиярската вицекралица. Е, технически клетвата му го обвързваше най-вече с граф Майлс, само че Рик беше пристигнал с тях на Сергияр в самото начало, още когато Арал бе назначен за императорски представител на планетата, рядко бе работил за Майлс и почти не го познаваше. Риков бе довел тук и семейството си — съпруга и четири малки по онова време деца, които отраснаха на Сергияр, адаптираха се бързо към новия си дом и вече пораснали, създадоха свои семейства и живот тук. По тази причина Рик и Ма Рик бяха подали молба да се върнат на Сергияр заедно с овдовялата Корделия, молба, която Майлс беше одобрил веднага по съвет на майка си.

Рик се бе появил за пръв път в Дом Воркосиган, столичната резиденция на семейството, по средата на Араловия мандат като министър-председател, по време, когато Оливър вече бе заел своето място в живота на графа. Тогавашният командир на домашните гвардейци го беше инструктирал дискретно за специалната

охранителна схема, наложена от тристранния брак на господарите — дори по онова време Корделия гледаше на Оливър като на свой съсъпруг във всичко освен по име, макар че нито тя, нито Арал използваха този бетански термин. Какъвто и старобараярски шок да бе изпитал Риков при това разкритие, скрил го беше отлично, пред нея поне, и бързо успя да се впише в домакинството. По онова време всички те имаха много по-сериозни тревоги.

— Колкото до миналия уикенд — подхвана отново Риков, после замълча, — мога ли да говоря свободно, милейди?

— Ще се изненадам, ако се окаже, че си говорил по друг начин през тези двайсет години, Рик — каза тя, но все пак кимна утвърдително.

— На пръв поглед не е моя работа, само дето е. Поне що се отнася до външния облик на ситуацията.

Тя си пое дълбоко дъх и призова търпението си.

— Разбирам.

— Събитието еднократно ли е, или се очаква продължение? Подновяване на предишното... ъъ, на предишната система?

Не беше съвсем същият въпрос, който ѝ беше поставил Оливър, но обезпокоително приличаше на него. „Бараярци.“

— Не е еднократно, струва ми се. Колкото до онова за предишната система... Едва ли може да се нарече система, когато цялата конспирация се свежда до един-единствен гвардеец. Това улеснява ли те, или те затруднява?

— Не знам какво да мисля, милейди. Казвате, че не е еднократно, че се очаква продължение, но накъде? И каква е крайната дестинация?

— На този въпрос не мога да ти отговоря, засега поне. — След кратък размисъл добави: — Няма да е още една женитба в бараярски стил обаче. Просто не мога да... което няма нищо общо с Оливър, държа да отбележа... просто... не.

Той кимна отсечено, в знак че разбира.

— Виж, не е като Оливър да е... знам ли. Не е като да се закачам с градинарчето или, или със сетагандански шпионин или нещо такова. Оливър е лоялен бараярски офицер с много висок чин, мой близък и верен приятел вече двайсет и три години. Дори старите матрони от Периода на изолацията биха го нарекли „приемлива връзка“.

— Джентълмен Джоул, така го наричат войниците.

Корделия се засмя.

— Сериозно? Е, и аз съм го чувала да казва неща от сорта на: „Никога не започвай война на коктейлно парти случайно.“ Лейди Алис несъмнено би се съгласила.

— Макар че е от пролетарски произход.

— Същото важи и за мен.

Риков килна глава в жест, който казваше: „Не мога да отхвърля с лека ръка фактите, но...“

— Вие сте бетанка, а това е... не е същото.

— И ти си от пролетарски произход, като сме тръгнали да си говорим.

Гвардеецът сякаш се смути.

— Не това исках да кажа, милейди. Не е важно какво мисля аз, а какво ще си помислят другите. Веднага щом... тоест, ако изобщо се стигне дотам... но разбере ли се, че нещо става, винаги ще се намерят хора, които да се запитат *откога* става.

— Като при бедните Саймън и Алис? Е, моето „ставане“ става от този уикенд. — „Прекрасен уикенд.“ — Точка по въпроса.

Беше негов ред да си поеме дълбоко дъх и да призове търпението си.

— Милорд често ставаше небрежен. Сигурно се досещате какво означаваше това за нас, гвардейците. Поредната извънредна криза.

Корделия поклати глава.

— В списъка с всички смъртоносни бараярски тайни, които сме споделяли през годините, тази незначителна... лична тайна не се класира дори в първите пет. — Смръщи вежди, взряна в миналото. — Десет. — После, след още миг: — Петнайсет.

Веждите му потрепнаха.

— Плащам вашите петнайсет и вдигам на двайсет?

Тя сви рамене и се усмихна.

— Май ще трябва да се съглася с тази оценка. — Въздъхна. — Добре, Рик. Ако някой от тези твои „хора“ попита, преминаваме на обичайния режим. Не знаеш нищо, нито потвърждаваш, нито отричаш слуховете, за пръв път чуваш такова нещо. Безсмислено е да правим друго, защото хората така или иначе вярват в каквото си поискат, *мамка му!*

Рик подскочи, или най-малкото трепна.

— Това не е криза, нито реална, нито измислена — продължи да се пеняви Корделия. — Всеки вдовец или вдовица има право да излиза по срещи или каквото там реши след приличен интервал от време. И в общия случай приятелите им се *радват* за тях.

— Не всички са ви приятели, милейди.

Тя вдигна ръце, наполовина отбранително, наполовина в знак, че приема аргумента му.

— Да мислят каквото щат, нямат право на глас по въпроса. — Постави внимателно ръце на бюрото пред себе си. — Всичко това е хипотетично, поне на този етап. Затова просто си отваряй ушите както обикновено и ако чуеш нещо, което би трябвало да знам, уведоми ме. И гледай да сме някъде на закрито и насаме, в случай че се наложи да крещя.

Той кимна отривисто.

Корделия се замисли над друг въпрос. Осезаемото притеснение на Риков само професионално ли беше, или имаше и личен характер?

— Знаеш, че смятам след година да се оттегля от вицекралския пост, нали? Сега, когато и шестте ембриона се оказаха жизнеспособни. — Гвардеец Риков беше в течение на плановете ѝ още откакто Корделия бе взела хладилната чанта на Бараяр. Е, не му беше споменавала за участието на Оливър в проекта, не го бе сметнала за необходимо. Бъдещето щеше да покаже дали тази страна на въпроса ще засегне по някакъв начин задълженията на васалния ѝ гвардеец.

Който кимна за пореден път.

— Тогава ще трябва да направиш избор дали да се пенсионираш тук, на Сергияр, или да ме придружиш в новия ми дом. Макар че новото ми домакинство ще е значително по-малко и скучно от настоящия цирк. — „Да се надяваме.“ — Винаги ще има място за теб в дома ми, ако решиш. — Както и за Ма Рик, макар че съпругата на гвардееца се бе посветила на учителска кариера в едно начално училище тук, в Карийнбург. Е, начални училища имаше навсякъде, добави мислено Корделия. Веднага можеше да назове десетина училища в провинцията, които биха убили за квалифициран персонал и постоянно я затрупваха с молби в този смисъл.

Рик трепна, видимо засегнат задето тя таи съмнения, че той таи съмнения.

— Никога не съм се притеснявал за *това*, милейди.

— Ами, добре.

С това разговорът им приключи, без да е решил почти нищо, и Риков се оттегли. Корделия отхапа от сандвича си и се наежи отново срещу комтаблото, свъсила вежди в опит да си спомни какво беше правила преди да се появи Риков. Ако приключеше с работата си — да бе, сякаш това беше възможно... работата ѝ никога не свършваше, само биваше зарязвана или прехвърляна другиму, — би могла да си открадне един почивен ден преди следващия уикенд. При спомена за Оливър в стъкленото кану, залепил лице за дъното и зяпнал с момчешки ентузиазъм новооткрития подводен Сергияр, устните ѝ се извиха по своя воля. „О, този смел нов свят и неговите смели нови хора!...“

— Благодаря ти, лейтенант Воринис — каза Джоул, настани се зад бюрото и прие първото си кафеено приношение за сутринта. — Как прекара уикенда?

— Ами, не знам какво да мисля, сър. — Кая набръчка нос. — Вслушах се в съвета ви, но май не мина както очаквах.

— Съветът ми? — Какъв ли пък съвет ѝ беше дал?...

— Да изляза на чист въздух.

— А, да. — „Е, при мен даде страхотен резултат...“

— Поканих лорд гем Сорен на стрелбището. Той прие с ентузиазъм, макар да твърдеше, че не бил голям експерт. Обаче доста бързо му хвана цаката — призна тя.

— Стрелбището! — Джоул вдигна вежди. — Не бих се сетил за това.

— В Академията бях отличничка по стрелба с малокалибрено оръжие — обясни Кая. — А и мама все ми повтаряше да не побеждавам момчетата в игри и такива неща, защото нямало да ме канят по срещи. Та затова го заведох на стрелбището и го размазах. Него, както и още двама, които заварихме там. Само дето той *пак* ме покани да излезем, намерил бил някакво място край Карийнбург, където давали коне под наем.

Джоул потърка уста да прикрие усмивката си.

— Хм... С други думи, срещата е дала неочакван откат.

— Нещо такова.

— А той прояви ли някакъв специален интерес към базата? В каквото и да било отношение?

— Не мисля, сър. — Стори му се дълбоко разочарована от този свой провал в контраразузнаването.

Джоул стигна до извода, че лорд гем Сорен би се сторил далеч по-интригуващ на лейтенант Воринис, ако се бе държал като шпионин, вместо като кавалер. Не че това непременно означаваше нещо. Добрите агенти не се издаваха на втора среща.

Воринис добави с известна неохота:

— Трябва да отбележа, че без лицевата си боя изглежда много по-добре.

Явно някой най-после бе посъветвал младежа да се придържа към местната мода. Или пък сам бе стигнал до това заключение.

— Гемите — и висшите — са по правило красиви хора, с правилни черти.

— А вашият уикенд как беше, сър? — попита учтиво тя.

— Добре. Имах, въ, дълга среща с вицецралицата. Отскочихме на инспекция до езерото Серена.

Воринис поклати удивено глава.

— Почивате ли изобщо някога? — каза тя и пое обратно към укреплението си в приемната.

Джоул прикри още една усмивка и включи комтаблото си да сортира първите жалби за седмицата. Над видплочата се появиха няколко теснолъчеви съобщения от Комарското командване.

След малко избълва, повишил несъзнателно глас:

— Какво, *по дяволите*? Трябва да има някаква грешка!

Воринис се появи на прага.

— Сър? Сбъркала ли съм нещо? — Стойката ѝ показваше, че ако е така, няма търпение да поправи пропуската си.

— Не, не... не точно. Макар че е можело да го маркираш като...

— „Спешно?“ Не. — Като особено интересно, да речем — довърши смутено той. — Свалят от въоръжение „Принц Серж“.

— А, да, видях го, сър — каза момичето. — Но мислех, че „нафталинените“ протоколи се смятат за рутинни...

Бараярските бойни кораби не просто минаваха на нафталин след пенсионирането си, а биваха кътани като тайно съкровище. Най-възрастните членове на Генералния щаб се отнасяха към бойното

снаряжение така, както оцелял след гладна смърт се отнася към храната — трупа я в запас. И вероятно по сходни причини. Кораби, които повечето бойни флотилии във Възлената връзка биха изпратили за старо желязо, прекарваха още няколко десетилетия на док като мухлясваща храна в дъното на хладилника, преди Генералният щаб — често след подмладяване на състава си — най-сетне да се откаже от тях. Такова едно гробище за слонове попадеше във владенията на Джоул, скрито далече от погледа на два скока в слепия възлен проход, който не водеше никъде. Някой ден Империята сигурно щеше да вдигне ръце и да го обяви за музей.

Думите сякаш сами се откъснаха от устата му:

— Да, но този кораб... той беше флагманът на флотилията ни при Центъра Хеген. Когато Арал нареди да го изведат от космическия док на Комар, на борда му още имаше цивилни монтажни бригади. Опитавме се да оставим част от цивилните на Пол, но не остана време. Монтажниците още инсталираха и кърпеха дори след като битката *приключи*. — Спомените го заливаха като вълна. — Имаше най-далекобойното гравитационно копие за времето си.

— Според днешните стандарти обхватът му е по-скоро къс, ако не греша — предпазливо каза Воринис.

— Знам, така е. Сетаганданците решиха, че се опитваме да ги ударим корпус в корпус. За времето си „Принц Серж“ беше истински технологичен пробив и ги свари по бели гащи. — Джоул кимна. Още помнеше ясно екзалтираните триумфални викове в тактическата зала под командването на адмирал Воркосиган, възстановен на този пост по силата на обстоятелствата. И последната бойна мисия под негово командване, както се оказа. *Той* би сметнал това за най-хубавата част от победата.

— Да, но „Серж“ е на повече от два̀йсет години! — възрази кротко Воринис.

„За мен той беше най-новият кораб.“ По онова време Джоул беше лейтенант, няколко години по-голям от Воринис. „Всички бяхме влюбени в него.“ А сега, макар и за кратко, „Серж“ щеше да премине под негово командване.

Повечето му оръжия и допълнителни системи вероятно бяха демонтирани, запечатани или изключени още на комарския док. Каквито и церемонии да бе имало в чест на пенсионирането му, също

бяха проведени там. Малоброен екипаж щеше да докара опоскания кораб до космическото пространство на Сергияр. За адмирала на сергиярския флот нямаше да е останало нищо.

— Хм. И все пак... впиши в графика ми орбитална инспекция на стария звяр. Ей така, между другото, в движение. Така че нито той да се забави излишно по пътя си към гробището, нито аз да изгубя твърде много време.

— Да, сър. — Воринис се оттегли, озадачена, но без повече въпроси.

8.

На тъжната годишнина тази седмица, която Джоул не беше отбелязал в календара си, двамата с Корделия се видяха на обща среща между военните и цивилните инженери във връзка с инфраструктурата на Гридград, или по-скоро с липсата на инфраструктура и чия е вината за това. Срещата се проточи. В коридора след това Корделия докосна ръката му на минаване, без да го поглежда. Той улови пръстите ѝ и ги стисна, тя отвърна със същото, после издърпа дискретно ръката си.

— Ще се справиш ли? Довечера? — прошепна той.

Тя кимна кратко.

— Вечеря в бетанското консулство. Очаквам да ме ухажват политически и аз да ухажвам в отговор, безмилостно. Имиграционни въпроси. Ти?

— Куп теснолъчеви доклади от щаба на Операции. Трябва да ги изчета всичките и да отговоря на някои. С Десплейнс се дърлим за логистиката на скоковата станция.

— Желая ти успех. Мисля да се отбия в репродуктивния център на път за вкъщи, набързо. Просто да...

— ... защото.

— Да.

Предвид времето и мястото той можеше само да кимне в отговор и направи точно това. Устните ѝ трепнаха, в знак че разбира. До усмивка не го докараха, но бяха достатъчно красноречиви.

Джоул успя да организира още един излет за инспекция на езерото Серена този уикенд, макар и без нощувка. За жалост вятърът беше твърде силен за стъкленото кану, но пък чудесен за малката платноходка, която прелетя покрай подветрената страна на носа. Там откриха едно тихо заливче и привързаха лодката под надвисналите клони на дърветата. Клоните се свеждаха досами водата и оформяха нещо като жива беседка — и осигуриха дискретно прикрытие за

заниманията им през следващия час. Новият спрей против радиали се оказа добър, миризмата му не само прогонваше дребните животинки, а и навяваше мисли за живот на открито. Лодката се оказа доста по-неудобна, отколкото във фантазиите на Джоул, и категорично по-неудобна от старото легло в колибата на Пени, но с цената на решително, макар и на моменти комично сътрудничество двамата преодоляха всички пречки. Дори ожуленият лакът не успя да съсипе дрямката му след това, докато Корделия, влязла в ролята на възглавница, кротуваше, понесла се по вълните на своите си мисли.

След известно време излязоха от заливчето и поеха напърно през широката част на езерото. Вече наближаваха отсрещния бряг, когато до слуха им стигна бумтежът на тежка машина.

— Май сержант Пени ще си има съседи — подхвърли Корделия, заслонила очите си с ръка.

— На някакви си пет-шест километра — отвърна Джоул. — Нищо чудно да реши, че езерото става пренаселено.

Тя се усмихна.

— Сам си е виновен. Ако не даваше колибите си под наем, гражданите нямаше да научат за това място.

По стандартите на Ворбар Султана Карийнбург не можеше да се похвали с много хубави ресторанти, но в делничен ден двамата успяха да си уредят една не толкова делова вечеря в същия ресторант с хубава тераса, където Корделия неотдавна беше преобърнала живота му със своята гаметена оферта. Хапваха и разговаряха на фона на прекрасен залез, градските светлини постепенно оживяха в надпревара със звездите отгоре. Засега звездите имаха превес, но едва ли задълго.

Джоул каза нещо остроумно, Корделия се засмя и посегна да докосне ръката му, но после погледът ѝ се премести над рамото му към съседната маса, където дебнеха охранителите ѝ от ИмпСи. Дръпна ръката си и изправи гръб с въздишка.

— Не че камериерите, които ми изпраща началник Алегре, са некадърни или нещо такова. Напротив, всички са възпитани и сериозни момчета и момичета, но понякога просто ми се иска да ги заключа в някоя тъмница. Защо си нямам тъмница? — добави тя, сякаш внезапно поразена от липсата на такова съоръжение. — Можеше да поискам една от архитектите на двореца, когато го строяхме. Каква липса на далновидност.

Джоул се засмя.

— Щеше да върви чудесно с прякора ти.

— Имам си прякор?

— Не знаеш ли? Наричат те Червената кралица.

Тя примигна и гаврътна виното в чашата си.

— Това не беше ли шахматната фигура, която търчи и креци: „Отсечете им главите!“? Или е някаква биоеволюционна алузия?

— Кръвожадната кралица е карта за игра, ако не се лъжа. Шахматната царица е известна със спринта си.

— Понякога наистина се чудя какво са яли и пили на Старата Земя. Но иначе — да, наистина трябва да тичам с всички сили, ако искам да остана на същото място. Да се надяваме, че е свързано с косата ми. Като комплимент ли го използват, или обратното?

— Зависи от тона, с който го изричат. — Спомни си как беше скастрил един мърморко, употребил прякора с пренебрежителен нюанс и достатъчно близо, така че Джоул да го чуе.

— Ами... бараярската история познава и по-лоши прякори.

— Мм — изхъмка неангажиращо Джоул. Като говореха за сигурността, самият той беше получил свръхлюбезна бележка от местния началник на ИмПСи, в която полковник Сиско изтъкваше, че адмиралът отдавна е трябвало да изкара опреснителен курс по физическа отбрана, и го призоваваше да не допуска пословичната небрежност, с която се отнася към този проблем вицецарицата, да повлияе на собствената му зряла преценка. Фактът, че Сиско му е изпратил писмена бележка, вместо да му го спомене лично, подсказваше, че или е наясно колко ще се „зарадва“ началникът му на подобно напомняне, или е маниак на тема документация. — Все пак е редно да имаш предвид, че ако те убият, докато те отговарят за безопасността ти, бедните нещастници ще трябва да попълнят куп формуляри, да изслушат присъдата на военния трибунал и после да налапат дулата на собствените си невроразрушители. *Групово.*

Тя свъси вежди.

— Ако Арал го бяха убили във Ворбар Султана... — Не довърши мисълта си. Нямаше нужда.

— Вероятно. — Вдигна рамене. — Моите чувства едва ли биха били *по-малко* сложни.

Тя го потупа по ръката, този път в знак на категорично несъгласие.

— Сергияр е много по-безопасен. Поне по отношение на организираните заговори. Колкото до неорганизираните...

— Достатъчно е един ненормалник да реши, че ти си виновна за житейския му провал и че трябва да направи нещо по въпроса. А тук ненормалници не липсват.

— За разлика от всичко останало — кимна с въздишка тя.

— Да. Получи ли отговор от Марк за предприемачи, които биха проявили интерес към построяването на преработвателен завод в Гридград? Срещу безплатен терен?

— Казва, че ще разпространи новината, но щом теренът не вървял с улици, сгради, комунални услуги и работна ръка, едва ли щял да послужи като примамка.

След вечеря потеглиха към двореца с наземната кола на вицецралицата, шофирана от бдителен телохранител. Отърваха се от него чак при двойната входна врата, където гвардеец Риков без много приказки пое задълженията му. Корделия поведе Джоул по стълбите към личния си кабинет — служебният ѝ офис се беше преместил в реновираните казарми в дъното на градината, осигурявайки ѝ кратка и приятна разходка в началото и края на работния ден.

— Ще работя с адмирала, Рик — каза тя на гвардееца. — Степен на спешност, ами, трета, да речем.

„Тоест свързана със спешни медицински екипи“ — спомни си Джоул.

— Да, милейди. Сър. — Риков запази обичайната си безизразност, за което Джоул му беше благодарен. Корделия затвори вратата с широка усмивка.

Докато въображението на Джоул се мятеше между поверително съвещание, за което по някаква причина не е бил уведомен, и грубовати, но иначе интригуващи фантазии, в които бюрото на Корделия влизаше в употреба различна от обичайната, тя му махна към вратата в дъното на кабинета. Тя, оказа се, водеше към голяма баня и оттам — към скромна спалня с изглед към градината.

— А — каза той, съобразил ситуацията. — Преместила си се. — Пък макар и само от другата страна на коридора.

— Да. Големият апартамент... — онзи, който беше споделяла с Арал, а понякога и с двамата, — беше прекалено голям. Взех пример от Дом Воркосиган — там така правят при смяна на поколенията — и го превърнах в апартамент за гости.

— Мисля, че никога не съм бил в тази стая. — „Тоест не я обитават никакви духове.“

— Може и да си бил, но не я помниш, защото направих основен ремонт. По съвет на Алис и Екатерин. — Това обясняваше ведрия стил, върху който Корделия бе оставила своя отпечатък с характерния си безпорядък. И ведростта, и безпорядъкът му харесваха, така че Джоул се предаде без бавене в отворените ѝ обятия.

Когато Риков го придружи до входната врата, минаваше полунощ. Скутерът му беше паркиран от другата страна на алеята — значи затова му беше казала да дойде до двореца, а после щели заедно да отидат до ресторанта с наземната ѝ кола. Планирала беше предварително, браво.

— Корделия помоли да ти кажа, че за тази нощ нямаш повече задължения и можеш да се прибиращ.

— Благодаря, сър. — Риков се поколеба. — Планирате ли още много работни срещи с вицецралицата?

„Дай боже“ — едва не отвърна Джоул. Не беше пил много по време на вечерята, но още се чувстваше леко подпийнал.

— Корделия... — Поколеба се на свой ред. — Корделия намекна, че би предпочела нещо по-открито, но според мен дискретността... — „е упорит навик“ — е за предпочитане. — „Засега поне.“

— Самият аз — започна Риков и го погледна право в очите — винаги съм предпочитал дискретността.

Значи бяха нещо като заговорници? „Ще се опитвам да не усложнявам допълнително работата ти“ звучеше тъпо, затова Джоул само кимна с разбиране.

Когато се прибра в апартаментата си в базата, Джоул огледа жилището с нови очи. Предишният адмирал на сергиярския флот беше довел семейството си на планетата и се бе настанил в по-голяма квартира, къща извън базата. Дори след последното си повишение Джоул бе останал в същия спартански апартамент в жилищната сграда

на несемейните старши офицери, където го бяха настанили при пристигането му на Сергияр. Добре де, апартаментът беше на третия етаж и ъглов, което означаваше повече прозорци; холът, единичната спалня, банята и миниатюрната кухня бяха стандартни и компактни. Място, където да спи, да вземе душ, да си държи дрехите и да закуси на крак. Базата предлагаше почистване по домовете и обществена пералня, което му спестяваше необходимостта да държи ординарец, какъвто се полагаше на ранга му. Гости приемаше в офицерската столова или в карийнбургските ресторанти, а при по-официални случаи — заедно с вицекралицата в двореца. А и четвърт от времето му минаваше на орбиталната станция.

Би ли могъл да доведе Корделия тук за „работна среща“? Арал го бе посещавал от време на време, при възможност, но все пак... Освен това си нямаше Риков, който да брани уединението им. А ако Корделия дойдеше с гвардееца си, къде щяха да го сложат? Арал се бе отърсвал от придружителите си още на вратата с безапелационна и несъзнателна любезност, пращаше ги да следят за въображаеми заплахи или да почетат в лобито на долния етаж, или да убият по свой избор времето си, докато не ги повика. Не беше точно ворска арогантност, но каквото и да беше, пролетарият Джоул така и не му беше хванал цаката. А и... Джоул подозираше, че в неведението си хората биха интерпретирали усамотението му с вицекралицата различно от усамотението му с вицекраля.

След като не успя да си представи Корделия в апартамента си, внезапно осъзна, че жилището е крайно неподходящо и за малко дете. Още по-малко за три малки деца. Семейните квартири... Явно трябваше да се премести в семейното общежитие на базата. Как щеше да се впише... как щяха да се впишат там те, Джоул и синове? Сигурно имаше и други самотни родители в базата, как ли се справяха? Фьодор Хейнис например и неговата непослушна Фреди, но Фреди беше на петнайсет и в голяма степен самостоятелна. Генералът — е, по онова време не е бил генерал, разбира се, а само офицер със среден чин — не беше отглеждал невръстните си деца сам.

Би ли могъл да приложи модела на Корделия? Помежду им съществуваха значителни разлики. Не знаеше със сигурност с какви лични средства разполага тя. Издръжката на една графска вдовица не беше строго определена, но законът и традициите я ограничаваха в

някаква степен — никога не падаше под определен минимум и не надвишаваше определен максимум. Арал със сигурност не се бе скъпил в това отношение. Нещо повече, вероятно беше предвидил възможността Корделия да поиска още деца, ако той си отиде рано от този свят, и бе предвидил допълнителни средства в завещанието си.

Едва ли бе предвидил подобна защита за Джоул обаче — ворските традиции не включваха тези революционни репродуктивни възможности, освен ако човек не се позове на разнообразните определения, които ворските лордове понякога предвиждаха за своите признати незаконородени деца. Само че синовете на Джоул щяха да са законородени дори според бараярското право, поне според последните трудно приети поправки в него. При последната мисъл устните му се разтегнаха в суха усмивка.

Възнаграждението на един бараярски адмирал, макар и не твърде щедро според цивилните и дори според галактическите военни стандарти, обикновено беше достатъчно за издръжката на семейство. Дори бъдещата му пенсия (двойно по-ниска от заплатата) възлизаше на по-голяма сума от тази, с която се бе издържало пролетарското домакинство, в което беше отраснал. А и той неусетно бе успял да спести доста през годините. С други думи, издръжката на бъдещото му пораснало семейство щеше да е просто въпрос на грижливо менажиране. Можеше да се справи. „За каквото плащаш, това получаваш.“ Би могъл да плати за това, ако реши.

Не бащина издръжка липсваше в уравнението, а майчина грижа.

В детството си Джоул бе расъл в дом без прислуга. Но ето че дори Корделия, която също бе отрасла в пролетарско семейство без прислуга на колонията Бета, не планираше да отглежда децата си без чужда помощ, нищо че беше жена. Е, може би седемдесет и шестте й години също имаха нещо общо. Или просто здравият разум.

От друга страна, Корделия бе усвоила до съвършенство прословутия воркосигански усет за подбор на персонал. За разлика от Джоул, който нямаше никакъв опит в това, Корделия, която от четиридесет години играеше ролята на дама от най-висшия ворски ешелон, определено знаеше къде и как да намери най-добрата домашна прислуга. Очевидното решение беше да я помоли за помощ. „Ха, проблемът е решен.“ Човек не стига до адмиралски чин, ако не

знае как да делегира отговорности. Ухили се, но усмивката му бързо изчезна.

Естеството на работата му беше друг, по-сложен проблем. Беше се заклел на императора, дължеше му времето си, енергията си, усилията си, а при нужда дори и живота си, всичко това без предизвестие. Как щеше да съвмести това с новия си двайсетгодишен проект, който на свой ред вървеше с гигантски отговорности? От друга страна, всеки родител може да попадне под гумите на наземна кола, нали? Може би излишно включваше военната си кариера в уравнението. Може би ставаше въпрос за общочовешки риск. Което не го правеше по-приемлив.

Започна да се съблича и стигна до неизбежното заключение, че колкото и удобен да е бил апартаментът му досега, в непосредственото му минало, ще е твърде тесен за възможното му бъдеще. Ако решише да поеме големия риск.

В първата сутрин на следващата седмица Корделия вървеше през градината на двореца към служебния си офис. Беше в прекрасно настроение. С Оливър бяха успели да си откраднат нощувка в Колиба №1 през уикенда и откриха, че селските ѝ наслади не само издържат теста на повторението, а печелят от предварителната подготовка. Излязоха с платноходката през деня, а вечерта си направиха разходка със стъкленото кану, комбинирайки насладата от прекрасния залез с наблюдение на местната езерна фауна — Оливър се бе сдобил с полеви справочник и докато Корделия насочваше бавно кануто из кротките плитчини, той се опитваше да сравни екзотичните създания, които виждаше през прозрачното дъно, с холограмните образи, които показваше програмата. Базата данни, информира я с негодувание той, била абсолютно неадекватна. Тя се съгласи с готовност, като междуременно се чудеше как така острият му, ориентиран към детайлите ум не се е насочил много по-рано към науките. Бараяр ли, със своите болки и нужди, го беше тласкал в друга посока, така както бе тласнал и нея? Може би. Рано на следващата сутрин той излезе сам с кануто, докато тя още спеше блажено — добро решение и за двамата, ако питаха нея.

— Добро утро, Айви! — поздрави бодро секретарката си на влизане в приемната.

Айви вдигна поглед от комтаблото си и се усмихна на свой ред с вдигнати вежди. Айви Аткин също се броеше за старо сергиярско куче, пристигнала бе преди почти двацет години със своя съпруг, офицер от инженерния корпус на базата. Беше лична секретарка на Корделия от пет години — срамежлива и силно притеснена в началото, Айви бързо бе навлязла в работата, а покрай смъртта на Арал и последвалия труден за Корделия период се бе оказала буквално незаменима. Децата ѝ вече бяха пораснали, но опитът ѝ в отглеждането им като съпруга на военен я бе научил да отхвърля работата своевременно и по най-ефективния начин, преди поредната бойна тревога или спешно назначение на съпруга ѝ да хвърли семейството в хаос. Което я правеше идеалния човек за вицекралския офис. Освен това не си носеше работата вкъщи, което на свой ред означаваше, че не носи домашните си проблеми на работа.

— Сутрешният график е на комтаблото ви — докладва Айви. — Първата среща е след трийсет минути. За качеството на водата. — Стана и я последва във вътрешния офис. — Блейз вече е тук.

Корделия се постара последното да не скапе настроението ѝ и се усмихна също толкова бодро на Блейз Гати, който бе забил нос в един четец, но скочи на крака при появата ѝ. Тримата се настаниха на обичайните си столове до прозореца с изглед към градината и Корделия насочи мислите си към сутрешния брифинг.

Блейз беше нов в офиса, отговаряше за връзките с обществеността от няма и година. Млад, трийсетинагодишен. И твърде енергичен. Имаше интересен произход — роден в комарските куполи, с баща комарец и френскоговоряща майка бараярка. Започнал бе кариерата си като репортер в няколко комарски новинарски агенции, а после го бяха пратили тук по препоръка на един от комарските роднини на императрица Лайза, което показваше, че шуробаджанацината не е запазена марка единствено за Бараяр. Корделия не беше сигурна защо са го пратили тук — някой беше решил, че ще ѝ трябва младо лице, което да представлява младата колония, или че смесената му кръв няма да е проблем тук, или просто бяха сметнали, че след десетилетния си опит с Арал и Майлс

вицекралицата ще знае как да се оправя с пораснали хиперактивни деца.

Предишният им пресаташе беше човек на зряла възраст, скучноват и еднообразен като бараярската официална пресслужба, от която беше дошъл. Правеше точно каквото му се каже и нищо повече, качество, което Корделия започна да цени още по-високо, след като той се пенсионира и отлетя за Бараяр заедно със суката. Блейз, ами... тя още се опитваше да му втълпи, че работата му за нея изисква не *повече*, а възможно *най-малко* публичност. Не беше сигурна дали момчето гледа на поста си като на сбъдната мечта или като на поредното стъпало към по-престижна позиция, но нямаше да се изненада, ако в крайна сметка Сергияр прелъсти и него като мнозина други. „Включително и мен?“

— През уикенда — започна Айви — е пристигнала петиция от нещо, което нарича себе си Карийнбургски комитет на загрижените родители. Искат от вас да обявите за наказуема простъпка съзнателното червеево обезобразяване.

Корделия беше дочула нещо за тази най-нова и откачена мода сред местната младеж. Така наречените червеи бяха сергиярски паразити, които при среща с богатата и непозната биохимия на човешката подкожна тъкан променяха жизнения си цикъл. Вместо да снесат нови червейчета и да умрат, те се загнездваха в новата среда и хипертрофираха. Миниатюрни в естествения си хабитат, в човешкото тяло те ставаха лениви и нарастваха до няколко сантиметра дължина и почти толкова сантиметра дебелина, макар в медицинските архиви да бяха вписани рекордни екземпляри, дълги трийсетина сантиметра и тежки близо килограм. Основният им ефект върху човешкия организъм беше обща умора, възможни алергични реакции, отоци, плюс пристъпи на погнуса и ужас, често съпроводени от опасни вторични инфекции, когато гостоприемникът се опита да отстрани червеите собственоръчно, вместо да потърси квалифицирана медицинска помощ. Старите сергиярски кучета често носеха избледнели червееви белези. Разработването и разпространението на ефективна противопаразитна ваксина беше една от ранните победи на Корделия като вицекралица.

Някои новопристигнали млади сергиярци явно се чувстваха онеправдани и несправедливо лишени от възможността да се сблъскат

с тази пионерска драма и нарочно набутваха червеи под кожата си в опит да се сдобият с артистични белези. Виждаше беше някоя и друга снимка на резултатите. Видяното я изпълваше с противоречиви емоции, най-вече с желание да инвестира пари в клиника за пластична хирургия, но иначе — да, една-две от онези човешки палитри наистина изглеждаха драматично. И отвратително, разбира се. Но, освен ако не беше разбрала погрешно, отчасти именно това беше целта на упражнението.

— Като си помисля какви усилия положихме с Арал да *изкореним* червеевата чума... — А ако първият им преход на Сергияр се беше случил по-късно през годината, в друг сезон, сигурно щяха да са първите, запознали се отблизо с този животински вид, съмнителна чест, която се бе паднала по-късно на ранните бараярски окупатори. Горките нещастници.

Айви вдигна рамене съпричастно.

— Въпреки това няма да участвам в издаването на наредби, ограничаващи правата на отделния гражданин. Нито ще обвиня младоците в жестокост към животните. Защо изобщо се е озовало това на моето бюро? Не трябва ли да го разгледа градският съвет на Карийнбург?

— Доколкото разбирам, първо са го пратили на тях — каза Айви. — Градският съвет не им е отговорил.

— Ясно. — Корделия се намръщи. Младежките моди по правило имаха кратък живот. Тази със сигурност щеше да отмре, преди, примерно, Аурелия да е станала на годините на Фреди Хейнис, нали?...

Блейз вметна:

— А не е ли това възможност да удовлетворим една немалка група от активни и отговорни поданици, които държат мнението им да бъде чуто?

— Какво, групичка родители, които искат аз да им свърша работата? А запитали ли се как, по дяволите, може да бъде *наложено* изпълнението на такава наредба? Не, не, би било пълна загуба на политически капитал. Не.

Блейз потърка брадичката си и послушно смени коловоза.

— От друга страна, отказът ви би могъл да се представи като мълчалива подкрепа за младите хора и тяхното право на

самоопределение. Това също би могло да спечели популярност.

— Не мисля, че който и да било, стар или млад, има *правото* да бъде идиот. Просто е непрактично да правя нещо по въпроса, освен ако не нараняват някого, а този спорт... екстремно изкуство?... не представлява сериозна заплаха за здравето. Освен това не е по моята част, както би казал Оливър.

— Значи... какво да им отговорим?

Корделия се ядоса.

— Напишете им, цитирам: „Вие, хора, нямате ли си някаква *истинска* работа за вършене?“

Блейз я зяпна.

— Ами... сигурна ли сте, ваше височество? — После добави: — Тъ... да отговорим така на целия комитет?

Айви прикри милостиво с длан усмивката си.

— На целия. Пошегувах се, Блейз. Макар че в шегата имаше голяма доза истина. — Корделия въздъхна и се обърна към Айви: — Просто им го върни със стандартното: „Офисът на вицекралицата отказва да вземе отношение.“ Без коментар. Макар че съм силно изкушена да коментирам.

— Да, ваше височество. — Айви наведе глава да си запише, което, покрай другото, успешно прикри усмивката ѝ. След миг вдигна поглед. — Второ, пристигна покана да изнесете реч на тържеството по случай дванайсет години от основаването на ПРАСЕ.

— Какво? — попита Блейз.

— Правова Асоциация на СЕкстружениците — обясни Корделия. Усмихна се с носталгия. — Когато с Арал пристигнахме тук да поемем вицекралския пост, един запуснат квартал край базата имаше проблеми с престъпността. Няколко много неприятни господа бяха поели контрол над секстърговията и вгорчаваха живота на всички. Военните съпруги се оплакваха, офицерите негодуваха заради деморализиращия ефект върху подчинените им, имаше сбивания, пиянски изпълнения и кофти наркотици, хазарт, две убийства, обичайното. Арал зае страната на базата, а аз — на цивилните. Реших, че най-бързото и най-дългосрочно решение е момичетата — и няколкото момчета, разбира се — да се организират в профсъюз. Мина известно време, докато идеята пусне корен, но след това, след като се убедиха, че има кой да ги защити, много бързо сами свършиха останалото.

— Сигурно е било... ами, опасно? — попита Блейз, вперил очи в нея.

— Е, наложи се да понаглася нещата, така че неколцина от пътите сводници да ми отправят заплахи пред свидетел. Това моментално им стовари на главите обвинения в държавна измяна и ги хвърли в свят на болка, за чието съществуване не бяха подозирали. Понякога от ИмпСи има полза. Двама от по-умните се опитаха да приведат заплахите в действие, но успяха да убият единствено себе си. А най-умният клекна, прие да съдейства и още е в бизнеса — той също се присъедини към профсъюза и след като проумя новите правила, се превърна в един от добрите им организатори. Изчаках ситуацията да се успокои и успях да наема на краткосрочни договори екип лицензирани сексуални терапевти от Бета да проведат обучение за членовете на профсъюза, както по желание и за техни клиенти. Повечето клиенти наистина харесаха новия модел — заради безопасността, ако не друго. Макар че, ако съм разбрала правилно, имало е и други предимства. От здравно естество, без съмнение. Сред войниците, оказа се, имаше и такива, които не успяха да се адаптират към новите правила. Оплакали се на висшестоящите си и дори успели да си спечелят известна подкрепа сред старата школа. Тогава се намеси Арал, много кротко. Свика събрание. Съвсем кратко събрание, на което само той се изказал. Лаконично. Пуснал кратко видео от публичната екзекуция на първия командир на сергиярската база, изпълнена по негова лична заповед. Въпросният офицер беше допуснал малтретирането на ескобарските военнопленници в местния лагер по време на войната. — Корделия направи физиономия, застигната от внезапен и твърде ясен спомен. Не от видеото, а от събранието. — Каза, че в залата било много тихо, когато приключил.

— О — каза Блейз. — Ами... — Заплесна се за миг, после добави: — Не трябва ли асоциацията им да се казва ПРЕЗЕРВАТИВ?

— Ха. *Ти* се опитай да измислиш име, което върви с този акроним.

Айви погледна часовника си.

— За речта?

Корделия въздъхна.

— Не ми се изнасят речи. Вече започвам да се повтарям. Заслужават нещо по-добро. Виж дали доктор Татяна няма да се

съгласи. — Доктор Татяна беше един от бетанските терапевти, останала на Сергияр след изтичането на договора си. „Татяна“ беше професионален псевдоним, докторатът ѝ беше истински. Доктор Татяна беше сред любимите сънародници на Корделия и тя често я канеше на социални събития в двореца, особено когато събитието се очертаваше скучно и имаше нужда от оживление.

Айви кимна и си записа. Хвърли поглед на видплочата си и добави:

— Обжалването по процеса за убийството при Червения поток се отлага с още една седмица.

Утрото сякаш загуби част от светлината си. Корделия каза:

— Отчасти се радвам. Отчасти ми се иска всичко това да приключи веднъж завинаги. На ниво апелативен съд.

Блейз се оживи.

— Има ли шанс да стигне до вицекралския офис, как мислите? Това може да се окаже голяма новина.

„Само по сергиярските стандарти“, помисли си разсеяно Корделия. Вдигна рамене.

— Повечето углавни престъпления стигат до нас, понеже сме последната инстанция, пред която да обжалват. Обикновено изпращат молби за помилване или замяна на смъртната присъда с доживотен затвор. Освен при вори, обвинени в държавна измяна, чиято последна апелативна инстанция е във Ворбар Султана, но такива още не сме имали, и слава богу. Сергиярските съдилища добре си вършат работата при сортирането на фактите. Да живее фаст-пентата! Не ми се мисли какво е било да вземаш такива тежки решения преди, когато е имало основателни съмнения дали е заловен истинският извършител. — След миг добави: — За щастие, углавните престъпления са рядко явления на Сергияр. С Арал имахме средно по две на година. Много повече сергиярци съумяват да се убият един друг по невнимание или при злополука, отколкото предумишлено. Подозирам обаче, че бройката неизбежно ще се промени с нарастването на населението.

Случаят „Червен поток“ беше особено нелицеприятен. И глупав, но това важеше за повечето престъпления от този вид. Мъж убил приятелката си при домашна свада, типично престъпление от страст. От докладите, които беше изчала Корделия, излизаше, че и жената не е била стока. Само че в паниката си убиецът подгонил из къщата двете

малки деца на убитата, които били станали свидетели на престъплението. Убил и тях и се опитал да прикрие престъплението, като запалил и опожарил къщата до основи. Делото в градския съд беше приключило бързо. Обжалването едва ли щеше да промени присъдата.

Блейз каза предпазливо:

— Значи и това ще го минем в графата „Вицекралският офис отказва да вземе отношение“?

— О, с Арал винаги преглеждахме материалите от съда и от всички останали източници. Първо поотделно, после заедно. Гледахме записи на разпитите с фаст-пента. Веднъж дори проведохме собствен разпит под въздействие на наркотика, просто за да сме сигурни. — Корделия сви устни при този неприятен спомен. — „Отказва да вземе отношение“ в този случай означава, че потвърждаваме решението на съда. Случвало се е да спорим с часове, което е обяснимо, предвид че идваме от, как да се изразя, че сме продукт на две коренно различни правораздавателни традиции. На Бета наказанието за подобно престъпление би било принудителна терапия, понякога придружена от неврологично пренаписване, в случай че бъде открит физически дефицит. Разбира се, на Бета такива случаи са много по-редки, защото във... — Корделия едва не каза „в нашето общество“, само че то не беше нейно още от Войната за претендентството, — защото в тяхното общество хората се подлагат на терапия отрано. Според Арал бараярската правораздавателна теория почива на презумпцията, че хората имат естественото право на отмъщение, но това води до кръвни вражди, затова поданиците преотстъпват естественото си право на своите господари, които заместват отмъщението със справедливост. Това решава проблема с кръвните вражди и едновременно с това задължава господарите наистина да наложат справедливост. Арал се отнасяше много сериозно към това свое задължение.

— И кой, въ, печелеше споровете? — попита Блейз.

— В онези спорове нямаше място за печелец и губещ. Така де, какво печели печелещият? На няколко пъти стигахме до компромисно решение — замяна на смъртната присъда с доживотен затвор. Останалите молби отхвърлихме. Веднъж се запънах наистина, уредих да изпратим един осъден престъпник на Бета изцяло на мои разноски, където да премине пълен курс на принудителна терапия. Искях да

докажа, че си струва да въведем тази система и на Сергияр. Вместо това онзи тип успя да се самоубие, с цената на доста усилия, няколко дни преди полета си до Бета. Така и не можах да реша дали терапията го е ужасявала повече от смъртната присъда, или просто е заговорила бараярската му природа. — И имаше ли разлика всъщност? — Така че още се оглеждам за подходящ кандидат, върху когото да изпробвам бетанската наказателна система. — Само дето не беше сигурна, че делото „Червен поток“ се класира. Нито че „бих/не бих застреляла лично този идиот“ е подходящият критерий. — Чудех се дали да не предложи избор на следващия осъден за углавно престъпление — смърт или терапия, — но реших, че това ще влезе в противоречие с отговорностите на поста ми.

Блейз каза бавно — като никога, но в този случай бавното беше на място:

— Май не съм поглеждал на нещата от този ъгъл. Какво е да държиш в ръцете си нечий живот. Или смърт.

Корделия потропа с пръсти по страничната облегалка на стола си и свъси чело.

— Бях горе-долу на твоите години, когато ме повишиха до корабен капитан към Бетанския астрономически корпус. Всеки път, когато стигнехме до нов възлен проход, трябваше да реша скачаме ли на сляпо, или не. — Скок към смъртта или към величието на научното откритие. Е, най-често от другата страна на прохода нямаше нищо особено, обикновено още проходи. Нищо чудно, че така и не бе развила интерес към обикновените хазартни игри. — Екипажът ми беше съставен от доброволци, разбира се. Трудните решения са... характерни за високите позиции в много професии. — „И в най-висша степен за военните“, довърши наум.

След миг, спомнила си за репликата на Блейз, тласнала я към тези спомени, добави:

— Така или иначе, вицекаралският офис няма да прави театро от човешкия живот. — Ха, Арал не беше ли казал нещо почти същото преди десетилетия?

Блейз сякаш се смути, но не почна да спори. Айви го погледна многозначително и почука с пръст по часовника си.

— Новини от уикенда — послушно започна той. Едно от служебните му задължения — основното, ако питаха Корделия, —

беше да следи местните новинарски емисии и да подбира материалите, които биха представлявали интерес за вицекралицата. Тя нямаше нищо против да му прехвърли това досадно задължение, а и то пасваше идеално на вродената му склонност да си пъха носа навсякъде. ИмпСи правеше нещо подобно зад кулисите, но техният фокус беше различен. — Най-високо в класацията са слуховите за езерото Серена.

Корделия примигна. Беше неин ред да заложи на предпазливия тон.

— Слухове за езерото Серена?

— Свързани са с няколко инспекции, които направихте там в компанията на адмирал Джоул през последните седмици. Слуховете са няколко. Според първия се планира разработване на прилежащите терени, вероятно с военна цел, което доведе до повишен интерес към покупко-продажбата на парцели в района. Няма да се изненадам, ако много скоро ни затрупат с оферти.

— Всъщност вече сме получили две, видях ги тази сутрин, когато си включих комтаблото — потвърди Айви. — Чудех се на какво ли се дължи този внезапен интерес — добави тя и погледна Корделия с вдигнати вежди.

„Ама ние просто се забавлявахме на открито!“ Корделия преглътна негодуванието си и вместо това подкани Блейз да продължи:

— Хм, и?...

— Според втория слух в района на езерото е била открита някаква нова заплаха. От биологично или вулканично естество. Карийнбургското предприемаческо дружество отрича на висок глас.

— Ще отричат я! Мисля, че това можем да го оставим на тях да се оправят. Нещо друго?

— Ами, другото е, че при Серена уж се наблюдава инверсия на въглероден диоксид като при онова странно езеро южно от връх Стюарт.

Корделия бе настояла въпросният водоем да получи официалното наименование Смъртоносното езеро с надеждата това да обезкуражи заселниците. От научна гледна точка онова място беше истинска златна мина. Езерото беше дълбоко и с изтичане на вулканичен газ по дъното. Тежестта на водата служеше като запушалка на шише с газирана вода и държеше вулканичния газ на дъното, само че веднъж на петдесет или сто години настъпваше верижна реакция от

неизвестно засега естество, която освобождаваше цялото количество газ. Тежкия газ, който нямаше нито цвят, нито мирис, се разстилаше по ниските места около езерото и убиваше всички представители на животинското царство, имали лошия късмет да се окажат в обсега му. Особено опасен беше при безветрие.

— За бога, Серена е прекалено плитка за такова нещо!

— Искате ли да напиша официално изявление в този смисъл?

— Как не. Любителите на конспирации ще пощурят и слухът ще се раздуха допълнително. Нека умните глави от университета се заемат с това. Не че очаквам да постигнат голям успех. — Единственият университет на Сергияр беше... е, не беше чак толкова примитивен като Колиба № 1, но полагаше искрени усилия да предложи добро образование с миниатюрен бюджет. Корделия им съдействаше според силите си. — Пазим мълчание по въпроса, това е.

Блейз, с вид на сритано кученце, заряза мисленото съставяне на пресбюлетин.

— Тогава за какво бяха онези инспекции? Или е тайна?

— Никаква тайна не е. Адмирал Джоул бе така любезен да... ме изведе с лодката си. Преди обичахме да си правим такива разходки с Арал. Защото от време на време е полезно да се откъснеш от работата и да излезеш на чист въздух. Дава ми сили да се върна за поредната работна седмица тук... — махна, обхващайки с жест вицекралския офис не само като сграда, а като институция, — вместо да полудея като император Юри. Приемете го като... като ветроходна терапия или нещо такова. — „Бяхме на среща, мамка му!“ Не знаеше дали е ядосана, или облекчена, че слуховете не включват и това обяснение.

Айви я стрелна с любопитен поглед, но времето им беше свършило и идеше ред на водната битка. Де да беше битка с истинска вода, помисли си Корделия, а не престрелка с думи. Поредната престрелка с думи.

9.

Вечерята на ресторантската тераса и последвалото я конфиденциално съвещание във вицекралския дворец бяха минали толкова добре миналата седмица, че решиха да ги повторят и тази, в делничен ден. „Проработи и този път“ — мислеше си Джоул, докато изплуваше лениво от любовния шемет. Топлата Корделия се гушеше в прегръдките му. Вдигна глава и видя, че очите ѝ са полуотворени, сребристосиви в нощния сумрак, будни, но сънени, като на човек, който е готов да лежи с часове в леглото. Примижа покрай косата ѝ, която го гъделичкаше по носа, погледна часовника на нощното шкафче и изсумтя с негодувание.

— Мм? — попита тя, все така без да помръдва.

— Трябва да ставам. Не ми се става.

— Ми недей — каза тя и се сгуши още по-решително в него.

— Мм... — Той въздъхна издълбоко. Мислеше за празното легло в апартамента си, толкова малък и студен напоследък. — Трябва.

— Ето още едно предимство на откритата връзка. Ще оставаш през цялата нощ. Ще се наспиваш по-добре. Ще си по-свеж на сутринта и по-работоспособен.

— Изкусителка такава. Знаеш как да съблазниш един мъж.

Тя се усмихна сънено.

— Само своя мъж.

Той се ухили в косата ѝ и я целуна по главата.

— На Серена този уикенд?

Корделия сви устни колебливо.

— Получих информация, която ме навежда на мисълта, че ще е добре да разнообразим модела. Честата ни поява на езерото явно е породила сериозно количество спекулации от неочаквано естество. Очевидно никой под трийсет не вярва, че някой над петдесет може да прави секс, така че обясненията, макар и изобретателни сами по себе си, внушават странни идеи на хората.

Той отвърна с едно разочаровано „мм“. Фактът, че изобщо *имат* модел, му се бе струвал толкова приятна промяна. Би могъл да следва и повтаря въпросния модел много дълго, преди да му омръзне. Месеци. Години дори. Регулярен график, който да съобразява единствено с Корделия. И все пак...

— И без това ще се наложи да го променим. Следващата седмица съм в орбита.

Една напълно рутинна инспекция на скоковите станции, охраняващи двата задънени възлени прохода. Вълнуващи в началото, тези инспекции бързо му бяха омръзнали, но не бяха и наполовина толкова скучни, колкото работата на хората, които отиваше да инспектира. Краткотрайното и недотам искрено вълнение от появата на секторния командир беше кажи-речи единственото разнообразие, на което се радваха мъжете и жените, охраняващи възлените фортове, и макар скуката да беше нещо хубаво, когато работиш на космическа станция — предвид алтернативите, — бойният дух и настроението на хората също не бяха за подценяване. И по някой действителен проблем от време на време, много рядко, колкото никой да не умре от скука. Инспекциите имаха своя смисъл, при това в повече от едно отношение, и мисълта, че трябва да им отдели от времето си, за пръв път изпълваше Джоул с толкова силно негодувание.

Беше ред на Корделия да изхъмка разочаровано.

— Ох, съвсем бях забравила за това. — Обърна се на другия си хълбок и Джоул легна послушно по гръб, така че Корделия да облегне глава на рамото му и да преметне собственически ръка през гърдите му. — Е, винаги можем да прибегнем до вид-секс, предполагам. Макар че не виждам как ще сработи при няколкочасовото закъснение на връзката.

Джоул се разсмя.

— Няма как. Не че бих се отказал от гледката.

— Ти, ИмпСи и всеки теснолъчев радист с достатъчно високо ниво на достъп, за да отвори връзката...

— Точно за това си мислех и аз. Не искам да дяля. — Притисна я към себе си. — Ако не друго, поне... ако ти се случи нещо, докато съм горе, този път поне ще мога да се върна, следвайки *собствените* си заповеди.

Тя вдигна вежди.

— Мм?

— Сетих се за кашата при втория си търговски ескорт. — Бяха го повишили до помощник-капитан на „Нова Атина“. Корабът беше нов по онова време и Джоул се радваше на повишението си. — Подминавахме Земята на път към последния скок по маршрута си, когато получихме вест за инфаркта на министър-председателя. Бях напълно безсилен. Нямах и с кого да поговоря. Е, политически клюки и спекулации имаше в изобилие, а и всички знаеха, че съм бил в екипа му, затова постоянно ме разпитваха. Тези въпроси бяха последната капка, истински тормоз, макар неколцина от колегите ми офицери да знаеха, че Арал не е бил просто мой началник, а и приятел. Нямах основание да поискам отпуск, нямаше начин да се прибера у дома предсрочно... Бях на крачка да дезертирам.

Корделия въздъхна.

— Съжалявам, че бюлетините ми бяха толкова лаконични по онова време. Във Ворбар Султана цареше хаос, Майлс беше изчезнал и мнозина го смятаха за мъртъв, Марк се появи неочаквано, а и тревогите покрай инфаркта на Арал... Е, не беше чак като Войната за претендентството, но близо.

Прегръдката му стана по-крепка.

— От моя гледна точка, бюлетините ти бяха като глътка вода в пустиня. Гледах ги постоянно. Ту търсех скрита информация между редовете, ту се опитвах да *не* чета между редовете... Помня последния, след като му трансплантираха сърцето — ти изглеждаше изтощена до смърт, но иначе лицето ти грееше. — Усмихна се. — А следващият бюлетин беше от Арал, после... после всичко се оправи. — „Оправи се временно поне.“ Ала онзи неочакван допир до смъртта, загубата и чувството за безпомощност бяха основната причина Джоул да насочи при първа възможност кариерата си към Сергияр.

Корделия бе знаела какво иска да чуе той, знаела бе какво има *неужда* да чуе... първото ѝ частно теснолъчево съобщение бе потеглило към „Нова Атина“ само ден след нещастиято, преди още да е затваряла очи дори за кратък сън, поне ако се съдеше по вида ѝ. И преди това Корделия му бе давала знаци, къде директни, къде завоалирани, че го приема, но именно онова съобщение и другите, които го последваха, най-после го бяха убедили, че тя не мисли за него като за поредния каприз на съпруга си, когато да толерира по своя

бетански начин, а като за равностоен партньор, достоен за уважението и обичта ѝ. Открай време беше малко влюбен в нея, но пък кой ли мъж от обкръжението на Арал не беше? Не че след онзи преломен момент любовта му се беше засилила, не. Ала заедно с онези съобщения Джоул бе получил почти недоловимото усещане за дълбоко и безапелационно *доверие*, което промени позицията му в техния прекрасен триъгълник, когато всички се събраха отново. А оттам последва... ами, остатъкът от живота му.

„Когато бях сам и уплашен, ти ме утеши.“ Повдигна лицето ѝ към себе си и я целуна с благодарност за това, пък макар и с петнайсет години закъснение. Тя сякаш се учуди, но Джоул не се опита да обясни.

Вече се обличаше, когато отново заговориха за уикенда и ваканционните си планове. Корделия се претърколи, взе комуникатора си от нощното шкафче, отвори календара и намръщи чело.

— О, от това се страхувах. Имам две следобедни срещи, и двете планирани отдавна, което значи, че за разходка извън града и дума не може да става. Ще трябва да кажа на Айви за в бъдеще да охранява по-добре уикендите ми.

Джоул седна до нея със своя комуникатор да сравнят календарите си. Резултатът беше обезкуражаващ.

— Вечеря и съвещание на тази дата, тук? — предложи накрая Корделия и посочи. — Всъщност защо наистина да не вечеряме в двореца? В градината на Екатерин, би било много приятно. Стига да се покрием и никой да не знае къде сме. Така и други ще могат да се възползват от гостоприемството на Пени.

Корделия се бе почувствала виновна, когато разбра, че липсата на други летовници в Хижата на Пени по време на техния престой там не е било случайност, а дело на Джоул от съображения за сигурност. Аргументът му, че Пени не е понесъл финансова загуба, защото му е било платено за всички легла, без да се налага двамата със съпругата му да обслужват толкова много гости, не я бе утешил особено.

— Няма да мога да остана до късно. На следващата сутрин отлитам за станцията.

Тя кимна, отбеляза въпросната вечер в календара си като заета и добави бележка към кухненския персонал. Бързият преглед на утрешния график никак не утеши Джоул, не го мотивира и изобщо не

му помогна да се откъсне от Корделия, но с цената на героични усилия, които едва ли биха му спечелили особено съчувствие, дори ако *имаше* на кого да се оплаче, той се предаде на карийнбургската нощ.

Оливър беше заминал за орбиталната си инспекция преди няма и половин седмица, а Корделия вече се чувстваше отегчена до смърт. Отегчена и неспокойна. Потропваше по черното стъкло на бюрото си в кабинета и зяпаше дъждовната нощ в задната градина. Разноцветните лампички сред растенията и покрай алеите бяха като странни жизнерадостни акценти в мрачната нощ.

Не беше като да нямаше купища работа. Отхвърлила бе най-горния пласт спешни задължения за деня, но отдолу винаги имаше втори пласт, по-труден. И трети под него. Най-добрият начин да се измъкнеш от работа е като се затрупаш с още работа. Замисли се над този парадокс и накрая си призна, че бяга от конкретна задача. Една задача, но с много подточки, уви. „Да му се не види“, както би казала сладката ѝ снахичка. Мислеше върху това от месеци, от години. В известен смисъл дори от десетилетия. Нямаше причина да се плаши точно сега, когато планът ѝ най-сетне беше на път да даде плод.

Извика кодирано-теснолъчевата записваща програма, настани се удобно на стола си, изправи рамене и нагласи уверена усмивка на лицето си.

— Здравей, Грегор. Не е спешно; обаждам се по личния ти канал, защото се касае за нещо лично, а и за да стигне съобщението до теб по най-бързия начин. — Защото следващото съобщение щеше да потегли към Майлс, а в случай че синът ѝ и доведеният ѝ син си сравняха бележките, което далеч не беше изключено, Корделия не искаше Грегор да е в неведение. — Първо, редно е да знаеш, че планирам най-късно след година да си подам оставката като вицекралица на Сергияр. Може и по-рано. Така че ще е добре да си отваряш очите за подходящ заместник. Или за десетина такива, защото бройката на желаещите да поемат поста ще е подмножество на най-способните и подходящите за него. — Спря записа на пауза, докато състави наум собствен списък с най-важните качества, които трябваше да притежава човекът, наследяващ отговорността за *нейната планета*. Човек, който няма да съсипе всички проекти, които тя е стартирала и подготвила — всички

те бяха в процес на развитие, но на Сергияр нищо не беше *завършено*. В същото време смяната на управлението не включваше ли и точно такива неща като смяна на посоката? Като се започне с онази първа смяна на управлението отпреди почти три десетилетия, когато Арал се беше отказал от регентството, предавайки империята в ръцете на Грегор, и която бе протекла сравнително гладко, ако не се броят няколко дребни проблема на прехода. За които тя се стараеше да не си спомня, нито да се сърди на Грегор, майчински или в друго свое качество. Онзи проточил се кошмар покрай грозния заговор на Вордрозда и Хесман беше приключил успешно все пак. Да не споменаваме за почти катастрофалните събития около Центъра Хеген... За Грегор тези неща сигурно изглеждаха много по-назад в миналото, отколкото за нея.

Поклати глава, извади списъка, който бе нахвърлила по-рано, и плъзна поглед по точките и подточките — слава богу, в последно време престрелките се извършваха с точки и тирета, а не с куршуми — и задраска половината. След това задраска още няколко, докато не сведе списъка до трите си най-важни приоритета. Така де, имаше време да обсъждат детайлите. Включи записа и изложи редактирания си списък с лаконичната ефикасност на човек, който цял живот докладва. После натисна отново паузата. Поднови записа.

— С което стигаме до причината за оставката ми. Нямам здравословни проблеми, между другото — побърза да добави, в случай че императорът би стигнал до този погрешен извод, докато слуша съобщението ѝ. Нямахме смисъл да го тревожи излишно. Имаше само бегъл спомен за съобщението си отпреди три години, когато го бе уведомила за смъртта на Арал. Сигурно би могла да го отвори в комтаблото, за да си опресни паметта. Ако трябваше да избира между това и да си пъкне ръката в лагерен огън, би избрала пламъците, благодаря. „Съсредоточи се, жено.“ — Просто реших, че е време да осъществя едно отколешно и дълго отлагано свое желание.

Почти със същите думи, с които го бе обяснила на Оливър, тя разказа за замразените гамети, за правния им статут, как ги е донесла на Сергияр и за технологичното зачеване на Аурелия и нейните все още замразени сестри, пет на брой. Аурелия вече беше на шест седмици — Корделия се бе отбила в репродуктивния център снощи за поредната си визита, — което означаваше, че е пресрочила с две

седмици датата, на която по план трябваше да съобщи радостната новина. В исторически план тази новина се оповестявала чак на третия месец след зачеването, дори в началото на четвъртия. Вероятно от предпазливост, защото помятанятията често убивали ранните надежди, а и защото в онези средновековни времена, преди появата на надеждни тестове за бременност, първите осезаеми движения на плода били окончателното доказателство, че наистина се е зародил нов живот. Корделия още помнеше онова едва доловимо пърхане ниско в корема си, докато беше бременна с Майлс, преди... небеса, преди четиридесет и четири години. Кой да подозира, че от онова едва доловимо пърхане ще се роди толкова хиперактивно малко чудовище? Усмихна се, после отново спря записа на пауза. Трябваше да реши как да включи потенциалните синове на Оливър в този доклад. Момчета, които технически щяха да са братя на Майлс.

Имаше адски много хора, които това не засягаше. И много малко други, чийто списък, както обикновено, се оглавяваше от Грегор. Корделия въздъхна и включи отново на запис.

— Следващата новина трябва да си остане между нас двамата, строго поверително. — Обясни за безядрените яйцеклетки и гениалната си идея да ги предложи на Оливър. Припомни специалната разпоредба на бараярското законодателство относно попечителските права баща-син, които не се различаваха съществено от тези за майка-дъщеря. — Което означава, че от правна гледна точка това изобщо не засяга Майлс, макар че вероятно ще го уведоим на някакъв по-късен етап от семейна любезност. Но Оливър тепърва трябва да вземе важни решения, включително и по въпроса *кога*, затова няма никакъв смисъл новината да се разгласява, преди да се е превърнала в новина. — С което поне по една точка улесняваше следващото си съобщение. — И за да завърша с една още по-лична новина — прекрасна новина, впрочем, — може би е редно да спомена, че двамата с Оливър започнахме да... ъъ, да излизаме. — Устните ѝ се кривнаха нагоре при спомена за спора ѝ с Оливър относно най-подходящия термин, но май беше по-добре да не споделя тази шега с Грегор. Някъде под дълбоката си резервираност Грегор криеше чудесно чувство за хумор, но тежестта на империята рядко му позволяваше да го прояви. Горкото момче. — Никой от двамата ни не знае накъде ще ни отведе това в дългосрочен план, така че няма смисъл да питаш, но... добре е да се

знае, че сме успели да живнем отново след всичко. — „Отърсваме се от смъртта и протягаме отново ръка към живота. Напук.“ Екатеринбург би се сетила за някоя прекрасна метафора, за кълнове, които израстват от пепелище, или нещо такова. Чувствата на Корделия наистина бяха като кълнове — нежни, зелени и крехки. Надяваше се, че усмивката, с която завърши съобщението си, изглежда като усмивка на щастлив човек, а не на идиот. Не се сети какво друго да добави, затова спря записа.

Пусна го отначало с намерение да внесе някакви корекции, но съобщението ѝ прозвуча добре: вярно и стегнато. Усмивката ѝ накрая наистина изглеждаше малко идиотски, но едва ли можеше да я запише отново, без да изгуби от непосредствеността ѝ. Ако Грегор имаше въпроси, можеше да ги зададе. Нагласи кодирането на най-високо ниво и изпрати съобщението. Представи си как пакетът данни потегля от вицекралския дворец към орбиталната релейна станция, оттам към възлената точка за скок по комарския маршрут, а после скок след скок със скоростта на светлината, покрай Комар, през задънения проход на Бараяр до правителствената орбитална комуникационна станция и оттам до императорската резиденция и до комтаблото на Грегор в онзи негов строг модерен кабинет, който също като нейния гледаше към градина. Ден ли щеше да е, когато пристигне, или нощ? Беше твърде уморена да пресмята.

А сега — следващото съобщения в краткия ѝ списък. Добре беше, че се бе поупражнила с писмото до Грегор. Бързо отхвърли идеята да започне с нещо жизнерадостно от сорта на: „Добри новини, Майлс, ще си имаш сестричка!“ Първо, за него новината би била по-скоро стряскаща, отколкото добра. Второ, разликата във възрастта беше твърде голяма за брат и сестра, дяляха ги поколения. Реално погледнато, Майлс щеше да е по-скоро далечен чичо на Аурелия, а децата му щяха да са нейни по-големи братовчеди, а не племенници. Не ѝ беше много ясно как двете разделени — както във времето, така и в пространството — части на семейството изобщо ще съумяват да се срещат лично. Ангажиран със задълженията си на граф в своя потомствен окръг, Майлс все по-рядко пътуваше извън Бараяр, а след като Корделия се оттеглише като вицекралица и отпаднаше необходимостта да докладва ежегодно на Грегор — да не споменаваме осигурения ѝ за тази цел имперски скоков катер, — колко често щеше

да прескача до Бараяр? Е, времето щеше да покаже... или да каже, пък било и под заплахата от разпит с фаст-пента. Фест-пентата винаги помагаше. Корделия включи на запис и повторно се хвърли в бездната.

— Здравей, Майлс. И Екатерин, ако слушаш. Всъщност Майлс така или иначе ще трябва да ти пусне съобщението. Първо, бъдете спокойни, пускам го кодирано, защото касае въпроси от лично естество, а не защото се е оформила поредната криза. В отлично здраве съм, между другото. Но до една година ще си подам оставката като вицекралица на Сергияр. Причината е, че... — Спря записа и го върна в началото на последното изречение. — Първо, малко предистория... — Ставаше й все по-лесно да разказва за онова с гаметите, а и тази история естествено водеше към Голямата новина за Аурелия и бъдещите й сестри. Понеже това имаше отношение към делата на окръга, Корделия обясни подробно плана си да ползва вдовишката си пенсия за издръжка на момичетата, но само докато пораснат. — Като се има предвид, че не съм получавала и един петак заплата за цялата очаквана — и неочаквана — работа в качеството си на лейди Воркосиган, а по-късно и на графиня Воркосиган, една пенсия ми се струва заслужена компенсация. Това, между другото, е интересна тема, която да повдигнеш пред Съвета на графовете, Майлс, в случай че ти е доскучало. Заплати за техните съпруги. На бас, че това ще отприщи *интересни* дебати. — Успя отчасти да скрие усмивката си, преди да е придобила хищнически характер.

Ембрионите на Оливър щяха да почакат. Онова, дете двамата с Оливър „излизали“, също можеше да почака още известно време. Не че се срамуваше, разбира се — Оливър беше забележителна придобивка дори по най-високите стандарти, — просто... просто се стесняваше, изглежда. Позволено ли им е на вицекралиците да се стесняват? По-лесно й бе да си представи как обсъжда подновения си любовен живот с Екатерин, отколкото с Майлс. „Ще почака.“

Завърши с няколко забавни случки, вицове почти, описващи последните хаотични изцепки на колония Хаос, както обичаше да нарича своя Сергияр, и изключи записа.

Съобщението й до Марк, клонирания брат на Майлс, и неговата партньорка Карийн Куделка беше по-кратко и значително по-лесно. Но пък Марк отлично познаваше сложната природа на нестандартните семейства. Постара се в думите й да не се промъкне и намек от сорта

на: „А вие двамата кога най-после ще се замислите за деца?“, затова пък изрично подчерта ползата от замразяването на гамети за бъдещо ползване. Нямаше представа къде в империята или извън нея се намират двамата в момента покрай мултипланетарните бизнес начинания на Марк, но с помощта на надеждните пощенски услуги, които Марк ползваше постоянно, съобщението щеше да стигне до тях.

Останаха й Саймън Илян и Алис Ворпатрил, които бяха сред най-старите и най-близките им приятели на Бараяр. Ако не друго, щеше да мине с едно съобщение за двамата, на същия адрес и със същото ниво на сигурност. Новините за оставката, гаметите и Аурелия не се различаваха съществено от трактовката си в предишните съобщения, освен че прозвучаха по-гладко и самоуверено сега, когато ги повтаряше за четвърти път. Не беше толкова сигурна какво ще прочетат между редовете. Преди години им беше намекнала, че не са твърде стари да станат родители, но оттогава беше минало време, синът на Алис, Иван, се беше оженил за своята Тедж и двамата работеха по въпроса с внуците, за които Алис мечтаеше отдавна. Колкото до Саймън, той беше женен за работата си в продължение на десетилетия. Хранеше ли дори закърняло желание да създаде свое генетично потомство? На този въпрос Корделия не знаеше отговора. Реши да остави без коментар собствения си пример, който показваше, че при наличие на желание начин винаги се намира. Колкото до потенциалната новина на Оливър, по-добре сам да реши иска ли да я сподели с Алис и Саймън, или не. Те бяха и негови приятели.

Корделия прекъсна отново на пауза. Изправена бе пред дилема. Много й се искаше да сподели с Алис за Оливър. И категорично не искаше да споделя за Оливър със Саймън. Саймън харесваше и ценеше Оливър като човек и офицер, но несъмнено още носеше белезите от дългогодишните проблеми със сигурността, с които извънгабаритните лични отношения на Арал бяха вгорчавали живота му. Нещо повече, Саймън със сигурност щеше да забележи лекото насичане в записата там, където Корделия го е спряла на пауза, за да помисли. Въздъхна с раздразнение.

Накрая се спря на следното:

— И още една добра новина — двамата с Оливър започнахме да излизаме. Беше като да намериш вода в пустиня. И за двама ни, струва ми се.

От всички хора в краткия ѝ списък Алис и Саймън най-добре щяха да разберат какви усложнения се крият зад това простичко обяснение. Изключи записа, без да добави нищо друго.

Орбиталната му смяна, бързо реши Джоул, се превръщаше в най-бавните осем седмици в живота му дори в сравнение с болничния му престой на младини. Не че нямаше достатъчно работа покрай инспекциите на всички военни станции при точките за скок между Сергияр и Никъде. Освен това се разнообразяваше с бойни учения от различно естество във всяка станция по пътя си или почти във всяка — прескачаше по някоя, колкото да държи екипажите на нокти.

Воринис го следваше по петите като секретарка и адютант, защото обичайните му канцеларски задължения го следваха по теснолъчевия канал. Въпросните осем седмици влизаха в досието ѝ като космически стаж и тя ги посрещаше с искрен ентузиазъм. Освен това се оказа полезен съконспиратор в организирането на изненадващи учения.

— Идеята не е просто да тестваме готовността на екипажите или състоянието на оборудването с цел да ги подобрим — обясни ѝ той по време на едно от ученията. — За мен е важно да разбере как старшите офицери ръководят хората си, особено в критични ситуации. Това е част от, хм... от маркирането на кандидатите за повишение.

— Това не е ли малко несправедливо към онези офицери, които имат некадърници сред персонала си? — попита тя. — Тоест, вината за евентуален провал може и да не е на командващия офицер.

— Опитваме се да оплевим некадърниците на доста по-ранен етап и да ги преназначим на не толкова критични планетарни позиции. Което не е справедливо спрямо Фьодор — добави замислено той. — Ако си извадил късмет с добър екипаж, е лесно да направиш добро впечатление на свой ред. Но ако успееш да изцедиш максимума от един по-посредствен екипаж, значи наистина си добър офицер. — Какъв прякор бяха измислили на онзи кораб под командването на Арал? „Воркосиганската колония на прокажените“, точно така. Е, вярно е, че в онези далечни и трудни дни прокажените на Арал бяха колкото военни, толкова и политически некадърници.

Воринис се замисли, свъсила вежди.

— Та за това маркиране. Вие как... по какъв критерий решавате? Не само по отличните резултати от ученията, предполагам?

— Въпрос на практика — въздъхна той. — Усвоил съм го с времето и опита. Струваше ми се, че Арал го прави по някакъв вроден ворски инстинкт, но по-късно си дадох сметка, че е имал достатъчно време да натрупа опит, преди аз да се присъединя към екипа му. — При Джоул това отсяване все още се извършваше с цената на съзнателно усилие, но поне процесът се бе съкратил значително през последните години.

Разговорите му с вицекралицата бяха редки, кратки, лишени от усамотение и депресиращо прагматични. В едно от съобщенията си я помоли да му изпрати по теснолъчевия канал друга научнопопулярна книга за сергиярската биология, защото вече бе прочел двете, които носеше със себе си, и остана много изненадан от отговора ѝ, че други няма. Успяла бе да му намери някакво научно списание от университета, което публикуваше по темата — всъщност единственото, което публикуваше научни материали по темата. Броевете му за десет години назад — само десет години? — обещаваха поне за известно време да държат съзнанието му заето.

Мисълта за трите замразени ембриона в карийнбургската клиника беше като сърбеж в къшетата на мозъка му, който той решително отказваше да почеше. Само дето, незнайно как, статиите за репродуктивна биология в университетското списание винаги първи му се набиваха на око. Репродуктивните стратегии на сергиярската фауна — както и на сергиярската флора всъщност, когато успееш да ги различиш, — бяха *странни*. Помагаха му да си изясни онова, което правеше... мислеше да направи... *не* мислеше да направи.

Накрая, най-после, на орбиталната му смяна ѝ свършиха минутите, нищо че субективното му усещане ги удължаваше до часове. А той ги броеше през цялото време. Не беше възнамерявал да се задържи в орбита и секунда повече от необходимото — дори на него му се полагаха няколко дни отпуск след орбитална смяна, облага, от която той рядко се възползваше, — но плановете му се промениха, когато научи, че вицекралицата е заминала за Гридград заедно с Хейнис да договаря инфраструктурни строежи с местните, или както се изрази Корделия, когато Джоул се приземи от орбита директно в Гридград, да изстискат камъни от кръв.

Ако не се броеше едно кратко ръкостискане и многозначителен поглед, се наложи целия ден да я дели с комисии. Е, поне успя да си създаде представа как вървят плановете за строежа на базата в Гридград от първа ръка, а не чрез докладите, които така или иначе трябваше да прегледа по-късно, пък макар и само за да сравни личните си впечатления с документацията. Пътуването с подорбитална совалка до Карийнбург премина в досадната компания на екипите им — Корделиния и на Фьодор; от втората група се отърваха при базата, но първата ги придружи почти до вицецралския дворец, преди Корделия да ги отпрати твърдо по къщите им. Чак когато проклетата входна врата се затвори след тях Джоул си получи целувката за добре дошъл. Целувка, която той се постара да подслади и удължи из цялото просторно фойе.

— Сами най-после — каза той.

— Най-накрая! — промълви тя, без да се откъсва от устните му. — Първо да вечеряме? — попита и се дръпна назад да прокара закачливо пръсти през косата му. — Или съвещание?

— Съвещание — отвърна той и обсипа челото ѝ с целувки. — Кажете на Риков да ни донесе вечерята на поднос.

— Възхищавам се на ефективността ви, адмирале.

Придърпа я за още няколко сладни секунди.

Плъзна ръка зад нея и я притисна към себе си, а тя се усмихна между целувките, развеселена от това загатнато, а всъщност и съвсем осезаемо обещание. Джоул усети как натрупаното през деня напрежение започва да се стапя под ръцете му. Уви, идеята да я грабне на ръце и да я качи по стълбището беше непрактична, защото криеше риска Джоул да се спъне и двамата да свършат в спешното вместо в спалнята. Затова я поведе бавно, почти като в танц, към стълбите.

А после един радостен, задъхан детски глас извика:

— Бабо!

Корделия погледна над рамото му и очите ѝ се разшириха.

— Ох, по дяволите — промълви тя, толкова тихо, че само Джоул я чу. Разделиха се.

Той се обърна, а после се наложи да подпре Корделия, която едва не падна от сблъсъка си с две малки телца, които изхвърчаха откъм арката на входа и се метнаха собственически да я прегръщат. За него място не остана.

Пищящият детски щурм продължи с втора вълна. Едно по-малко и друго, още по-малко дете се появи в галоп да се състезават с първите нападатели за място по торса на семейния матриарх. Последваха ги две прощъпалчета, които явно не схващаха за какво е цялото това вълнение, нито кои са тези високи възрастни, но видимо бяха решени да се включат в надпреварата.

Джоул не беше виждал лице в лице воркосиганските хлапета от три години — по онова време бройката им беше по-малка, а и самият той мислеше за други, много по-неприятни неща, — но беше виждал видеосъобщенията на Корделия и лесно сортира децата. Алекс и Хелън — тъмнокосото момче и кестенявото момиче, вече единайсетгодишни или там някъде, близнаци само по силата на общата дата, на която бяха отворени репликаторите им. Елизабет, на осем, и Таура, на пет, с по-естествена или поне по-традиционна разлика във възрастта. Селиг и Симон, още един чифт не-близнаци на еднаква възраст, някъде на две, последното попълнение в семейството — не само по ред, а и по план, ако Джоул бе разбрал правилно, — заченати скоро след погребението на Арал. Според Корделия появата им била резултат от острото усещане за смъртност, превзело Майлс след преждевременната кончина на баща му. Очите на всичките варираха в сиво-синята гама, но по наследство, а не по избор — родителите им бяха решили да се оставят в ръцете на генетичната лотария по този въпрос. Мислите на Джоул се отплеснаха към замразените ембриони в клиниката и той бързо им дръпна юздите.

— Къде са мама и татко? — надвика Корделия гълпата. — Кога пристигнахте?

Хелън се писа говорител на групичката:

— Преди два часа. Тате каза, че ще сме *изненадата*. Изненадахме ли те, бабо?

Корделия, възстановила в голяма степен самообладанието си, отвърна подобаващо:

— Като Зимен празник посред лято — каза тя и разроши обичливо косата на момичето с едната си ръка, а с другата разроши косата на братчето му. — А това ще да е Дядо Мраз.

Джоул проследи погледа ѝ до входната врата, където, размахал бастунче, се появи един много нисък леко прегърбен тъмнокос мъж

около четиридесетте, придружен от висока тъмнокоса жена на същата възраст.

— Реших, че изненадата ще ти хареса! — заяви Майлс с широка усмивка, макар че смутената физиономия на Екатерин над главата му говореше за друго.

— Здравсти, майко — продължи Майлс и тръгна към Корделия. И да бе имал намерение да я прегърне, не би успял, защото достъпът му бе блокиран от обсадилите майка му дечурлига, две от които понастоящем висяха на ръцете ѝ. А и Корделия, разтеглила устни в напрегната усмивка, май не беше в настроение за такива жестове.

Настроение. Мда, можеше да целуне за сбогом „настроението“, с което бяха започнали вечерта. „Напразна надежда“, нали това беше терминът за обречената борба? Докато кръвта му постепенно се качваше към главата от други, по-топли райони, му хрумна да се запита що за изненада е всъщност изненадата. Майлс още се водеше лорд-ревизор Воркосиган, макар все по-рядко да се изявяваше в това си качество... дали император Грегор не го беше пратил тук на някоя тайна инспекция? Не, едва ли се бе заел с опасно разследване на Сергияр, иначе нямаше да доведе домочадието си. Освен ако планът не беше да ги остави тук, а самият той да продължи нанякъде. Само че ако бяха дошли с официален, пък макар и непредвиден в графика правителствен кораб, Джоул щеше да е научил за това веднага щом корабът им е навлязъл в космическото пространство на Сергияр, а такава информация не беше стигнала до него. Дали изненадата не бе предвидена за него и хората му? Все още имаше ярки спомени от онази трижди проклета организирана група за кражба на военни доставки, която бяха разкрили преди няколко години.

— Здравейте, граф Воркосиган, графиньо — поздрави той, дори успя да кимне любезно и да се усмихне. — Дано пътуването ви е било спокойно. Как стигнахте дотук?

Отговори му Екатерин:

— Дойдохме с редовния пътнически кораб. Като никога не пътуваме по работа, а семейно, и решихме, че не е редно да се възползваме от услугите на имперските служби. — Усмивката ѝ му се стори по-искрена от тази на съпруга ѝ. — На децата им беше много приятно, отколкото в теснотията на куриерските кораби. Имаха си и компания в лицето на група интересни бъдещи колонисти.

— Които бяха подложени на подробен разпит — добави Майлс.
— Май трябва да дам децата под наем на ИмПСи.

— Ох, *tate* — каза Хелън и завъртя очи. Алекс само сви устни едва забележимо.

Аха, значи бяха стигнали до фазата „ох, тате“. Преди няколко години близнаците обожаваха безрезервно баща си, вярваха, че той пали и гаси звездите. Явно пубертетът чукаше на вратата.

Злорадата усмивчица на Джоул бързо се стопи, когато му хрумна да се запита какво ли означава „семеино“ за Корделия, майката на ключов бараярски граф и приемна майка на император. Възможно ли бе например император Грегор да е изпратил лорд-ревизор Воркосиган със задача да провери дали вицекралицата на Сергияр не е полудяла?

„Не е луда — прииска му се да възрази. — Просто е бетанка.“

Е, тази мисъл беше по-добре да запази за себе си.

— И Ники ли е с вас? — обърна се той любезно към Екатерин. Синът ѝ от първия брак, голямо момче, вече на... колко, на двайсет? Не, на повече.

Тя поклати глава.

— Каза, че има много да учи и не може да дойде. Скоро завършва и наистина е натоварен.

— Вече завършва? — каза Джоул.

— Да, знам. — Усмихна се накриво и позалитна, когато малките близнаци се блъснаха в краката ѝ. Наведе се да вземе едното, другото увисна за крачола на панталона ѝ и впери подозрителен поглед в Джоул.

— Е. Май няма да имате нужда от мен тази вечер — извини се той. — Приятно прекарване със семейството ти, Корделия.

Тя му отправи напрегната усмивка и разшири едва доловимо очи в знак на преувеличен ужас.

— Ще трябва да отложим съвещанието. Ще ти звънна по-късно. — Прати гвардеец Риков, който се бе появил междувременно и изчакваше дискретно настриани, да намери кола и шофьор, които да върнат Джоул в базата. Никой не го покани да остане.

Уж да го изпрати, Корделия успя да затвори вратата между тях и семейството си.

— Не ми се стори твърде изненадана от появата им — отбеляза той.

— Да, само ужасена. — Корделия изкриви лице в гримаса. — Не подозирах, че ще *цъфнат* така. Наистина съжалявам.

Джоул разчете последното като излагане на факт, а не като извинение, и кимна унило.

— Работата е там, че им изпратих видеосъобщение преди... малко след като започна орбиталната ти смяна. Казах на Майлс за сестрите му. Не можех да отлагам повече.

Джоул изчисли наум приблизителното съотношение време/скорост/разстояние, като включи ден-два за организирането на шест деца, съпруга и антураж. Доста скоростна реакция, показва резултатът.

— А за... за братята му?

Корделия поклати глава.

— Още не. Но казах на Грегор строго поверително.

— Но не и на Майлс?

— За разлика от момчетата, момчетата не са въпрос на еднолично решение от моя страна. Имам ли разрешението ти да спомена за тях? Или предпочиташ да изчакаш и сам да кажеш на Майлс? Или нещо друго?

Той се поколеба, силно изкушен да прехвърли на Корделия трудната част.

— Тази вечер едва ли ще имате възможност да поговорите насаме, покрай децата. Нека изчакаме малко. — След миг добави: — Не виждам как ще обясним това с момчетата, без да обясним и... факти от миналото, за които Арал така и не каза на Майлс.

— Ако от самото начало бяхме излезли на светло — каза с ожесточение Корделия, — сега това изобщо нямаше да е проблем.

Той допря утешително пръст до устните ѝ.

— Тогава щяха да възникнат други проблеми.

Усмивката ѝ се изкриви.

— Да, затова си скрихме главите в пясъка като щрауси, само че бурята пак ни застигна.

— Природен закон, какво да се прави. — Мисълта да обясни на Майлс как и защо се е оказал баща на тримата му замразени полубратя далеч не изглеждаше толкова страшна, когато дребният проклетник беше на разстояние от няколко точки за скок. — Не им позволявай да те изтощат до смърт. Денят ти и без това беше дълъг.

— А твоят — още по-дълъг.

Той вдигна рамене. А само преди половин час изобщо не се чувстваше уморен. Както вицекралицата го бе обобщила така красноречиво — „по дяволите“.

А после наземната кола пристигна и му отне шанса дори да я целуне за лека нощ. Стисна ръката ѝ и си тръгна.

10.

Точно според предвижданията на Корделия стана много късно, докато шестте превъзбудени и уморени деца се кротнат в леглата или поне бъдат целунати за лека нощ и заплашени със страшни наказания, ако станат *още веднъж*. Наложил се четирима възрастни да впрегнат усилията си за тази цел — Корделия, Майлс, Екатерин и дъщерята на един от фамилните гвардейци, която бяха довели със себе си да помага в борбата с дечурлигата в замяна на щедро заплащане и шанса за вълнуващо извънпланетно пътешествие.

— Можехме да ги зашеметим — изпъшка Корделия, когато и последната врата се затвори. — Имаме зашеметители в двореца...

Татко им, който не бе оправдал очакванията на Корделия в усмиряването на малолетната банда, каза:

— Съблазнителна мисъл, но Екатерин би възразила.

— Не, не бих — изпъшка на свой ред Екатерин.

Наистина изглеждаше уморена. Майлс изглеждаше... като навита пружина, но той си изглеждаше така по принцип. Корделия се замисли дали да не смете димящите отломки от вечерта и да изпрати и тях двамата по леглата.

— Е! — каза бодро Майлс, макар че усмивката му ѝ се стори репетирана. — Сега големите могат да седнат и да си поговорят.

Парад от спомени се зареди пред вътрешния ѝ поглед, всичките свързани с един по-млад Майлс, разтревожен и криещ от нея тревогите си. Тя ги прогони решително. „Забрави и прости.“ Или опитай поне. Заведе ги без коментар до любимото си място в задната градина, като се отби пътъм в кухнята да грабне бутилка вино и три чаши — обслужващият персонал отдавна си беше тръгнал. В меките сенки на разноцветните градински лампички тримата си придърпаха столове около една малка маса, Майлс отвори виното и наля. Своето разплиска, на майка си наля почти до ръба, а чашата на Екатерин остана наполовина пълна, или наполовина празна, може би; след кратко колебание тя взе бутилката от Майлс и си доля догоре.

— Възползвам се от твоята градина ежедневно — каза Корделия на снаха си. — Посрещам гости, провеждам работни срещи, а понякога просто сядам да си почина. Обичам това място.

Усмивката на Екатерин стана по-широка и по-жива.

— Благодаря. Може да използвам престоя си тук, за да внеса някои промени.

— Всъщност, щом така или иначе си тук, има един друг проект, който може да ти се стори интересен. Проектът за базата в Гридград вече е в ход и следващата ми цел е да преместя там планетарната столица, докато още мога. Което, освен многото други неща, ще означава и нов вицекралски дворец. С нова градина в съвсем различна климатична зона, която няма нищо общо с тукашната полупустиня.

— Наистина звучи интересно — каза неангажиращо Екатерин. — Но не знам колко дълго ще останем. А и не планирах да тормозя персонала ти с децата.

Тоест, разшифрова го без усилие Корделия, самата Екатерин би имала нужда от хора, които да ѝ помогнат за това начинание.

— Добре тогава, ще видя каква помощ мога да ти осигуря. — Корделия изрита обувките си и размърда пръсти. — Изненадата беше чудесна и аз много ви обичам всичките, Майлс, но в момента наистина съм много заета. Обикновено разполагам с няколко седмици да си разчистя графика за семейна визита. — Ясно ѝ бе, че няколкото пролуки, които беше маркирала за Оливър, първи ще станат жертва на нововъзникналата ситуация. По дяволите.

Екатерин хвърли поглед на съпруга си, който не отпиваше от виното и вместо това разтриваше глезена си. Беше твърде лоялна да каже нещо от сорта: „Предупредих го, че идеята е лоша“, но Корделия лесно разчете посланието и без да е изречено на глас. Продължи:

— Кутия шоколадови бонбони е прекрасен подарък, но на мен ми трябва кутия с *водопроводчици*. Не ти се намира подръка производител на строителни материали, нали, Майлс?

— Уви, не — отвърна синът ѝ. — Защо не попиташ Марк?

— Вече пробвах, но още не съм получила задоволителен отговор.

— А. — Майлс се размърда неспокойно. Вероятно търсеше повод да повдигне вълнуващата го тема, каквато и да беше тя. Екатерин се облегна назад и отпи от виното си, видимо решена да не му помогне.

Поради липса на лесно въведение Майлс се задоволи с наличието:

— И... каза ли на Марк за този свой план да се оттеглиш от поста си? И за другия, хм, по-личен план?

Корделия подозираше, че вторият въпрос го вълнува много по-силно от първия.

— Да, изпратих му теснолъчево съобщение, на него и на Карийн, веднага щом изпратих съобщението до вас. Също на Грегор, Алис и Саймън. Вие вече изобщо ли не си говорите бе, хора?

— Марк не е на Бараяр — изтъкна Майлс като обяснение.

Кратка напрегната пауза, точно така. Корделия го побутна лекичко:

— А Грегор, Алис и Саймън? Не ми ли носиш лични поздравии? Почти съм готова да заменя водопроводчиците за тях. — „Почти.“

— Говорих с Грегор. Той каза, че не знае повече от мен и да съм говорел с теб.

„Добро момче е този Грегор.“ Корделия се усмихна. Запита се кога ли порасналият вече Грегор е бил уведомен за сложния личен живот на своя най-верен поддръжник. Не по време на ворбарсултанския им период, в това можеше да се закълне. Трябва да е било по-късно, в междинния период, когато Арал бе отпратил Оливър да гради кариерата си и можеше да представи връзката им като случайна забегка, един вид аномалия — „седем години не са забегка, момчета“, — на която внимателно е сложен край. Не тя беше инициирала онази среща при Грегор, значи е бил... кой? Саймън? Арал? Дватама заедно? Арал със сигурност бе одобрил решението да уведомят императора. Саймън вероятно се бе почувствал облекчен от разкритието. Колкото до Грегор, май никой не знаеше какво мисли Грегор по този въпрос. Във всеки случай не беше възразил, когато тримата се събраха отново на Сергияр.

Майлс продължи:

— Питам се какво е довело до това необичайно решение. За дъщерите. И то сега.

— Обясних всичко това в съобщението.

— Е, да, но...

Майлс, останал без думи? Корделия се облегна назад и подметна:

— Да знаеш, всички ще си легнем по-рано, ако за разнообразие заложим на малко бетанска откровеност.

— Добра идея — измърмори Екатерин. Да, вероятно именно тя бе станала свидетел и жертва на бетанските му пристъпи. Горката жена. Не беше ли сега пролет във Ворбар Султана, най-важният сезон в бизнеса на Екатерин с градински дизайн? Само природна стихия би могла да я откъсне оттам. Но пък Майлс определено се класираше като такава, призна мислено Корделия.

Той изправи рамене и видимо събра сили да кара по същество. Слава богу.

— Но ти вече *имаш* шестима внуци. Това не ти ли е, знам ли, достатъчно? — И с малко по-тих и по-въздействащ глас... о, да, Корделия познаваше този стил. — Не харесваш ли работата ми? — И примигна, уж изненадан от думите, които са изпаднали от устата му.

Но към темата трябваше да се подходи внимателно. Дано задачата ѝ е по силите, каза си Корделия.

— Обожавам работата ти. Приеми, че черпя вдъхновение от нея.

— Не знам, струва ми се като... един вид застраховка.

Тя се ухили над чашата си.

— Е, има го и това. — „Но мога да го направя. И ще го направя.“ — Погледни го от хубавата страна. Не мога да се меря с твоя граф Вормюир.

Вормюир се беше опитал да помогне на своя рядко населен окръг посредством хитроумна схема, включваща десетки утробни репликатори, придобити по съмнителен начин яйцеклетки и един и същи донор на сперма — самия той, докато императорска заповед не сложи край на начинанието му. Не чрез пряка забрана, а просто като задължи Вормюир да осигури подходящи ворски зестри на дъщерите си. Двеста на брой. Екатерин, която бе подсказала това решение на разследващия лорд-ревизор, направи физиономия и се засмя под нос. Как ли я караше графът напоследък, зачуди се Корделия. Първите момичета сигурно вече бяха навлезли в пубертета...

— Тогава защо не го направихте, докато татко беше още жив? — попита с още по-жален глас Майлс откъм сенките.

Този въпрос беше по-труден.

— Говорихме за това няколко пъти. Той смяташе, че е твърде стар да започва такъв дългосрочен проект. — „Дали пък не е бил по-

умният от двама ни?“ — Ако беше доживял да се приберем окончателно у дома, може би щях да го убедя, да му го представя като, хм, като пенсионерско хоби, да речем. — Или пък не. Корделия беше с единайсет години по-млада от Арал, дори ако не включвах в сметката нейната бетанска продължителност на живота. Или пък просто не бе искал да дава още заложици на съдбата. Смъртта произлиза от живота неизбежно, а с нея и скръбта. Това май не беше нещо, което да споменава пред Майлс, който вече бе умрял веднъж. Току-виж го приел лично. И с основание може би.

— Значи се прибираш у дома? Пенсионираш се?

Не беше ли споменала за тази част от плановете си в съобщението? Май трябваше да хвърли още един поглед на записите. Вече не помнеше на кого какво е казала.

— Не, оставам на Сергияр. Тук ми харесва всичко освен името. — Запита се дали не би могла да промени и това, сега, когато дори редактираната версия за престолонаследника Серж бавно се заличаваше от бараярската родова памет. Много му здраве. — Бараяр беше мой дом, докато Арал беше там. Сега... — Нямахше да каже: „Сега съм по-свободна“, макар точно така да се чувстваше.

Гласът на Майлс стана почти микроскопичен:

— Той още е там, в известен смисъл.

Имаше запазен за нея парцел до гроба на Арал над дългото езеро във Воркосиган Сърло. И това ложе ли се канеше да изостави? Побиха я ледени тръпки при мисълта, че предвид здравословните проблеми на Майлс тя може и да го надживее. В този смисъл никоя бъдеща промяна в крайната ѝ дестинация не би могла да го смути, но нямаше смисъл да го тревожи с това сега. Спря се на следното:

— От цял Бараяр, който обичаше до дъното на душата си, кога страстно, кога безстрастно, кога с болка, Арал най-много обичаше езерото. Прекрасно е, че намери там последния си покой. — После добави експериментално: — Но аз предпочитам да съградя един пожив паметник в негова чест.

— Мм. — Майлс, изглежда, прие това като утешителна мисъл, романтична по бараярски. Подходът „правя всичко това за Арал“ току-виж свършил работа, помисли си тя и отпи от виното, за да скрие лицето си.

— Наистина ли вярваш, че ще се справиш тук? Толкова далече?

Загубата на единия родител често изпълва детето — без значение на каква възраст е самото то — със страхове за другия. Научила бе това, когато беше много по-млада от Майлс. Арал също бе станал свидетел — едва единайсетгодишен — на политическото убийство на майка си, макар че баща му, граф Пьотър... е, той беше единствен по рода си като родител, нали така. Затова Корделия отлично разбираше внезапното желание на сина си да я прибере на сигурно място, да я заключи в сейф. За сигурността нямаше да спори. От мисълта за сейф я хващаше клаустрофобията.

— Нужно ли е да ти напомням къде живея вече от тринайсет години? — попита тя.

Това сякаш го жегна малко.

— Извинявай — каза намусено той и отпи от виното си.

— Е — започна тя с хищна усмивка, променяйки, или поне завъртайки кръгом темата: — Ако успея да си освободя време утре, искате ли да заведем децата да се запознаят с новата си леля Аурелия в репродуктивния център? Можем да отидем пеша, близо е. Хем ще се запознаят отблизо с работата на този вид клиници. Би било много образователно.

Рекламирането на Крац като музей на науката се прие по-добре от Екатеринбург, отколкото от Майлс, чието объркване придобиваше заплашителни размери. Екатеринбург откликна веднага:

— Ами да, човек никога не знае какво ще запали искрата на интереса у едно дете. Чудесна идея.

След което Майлс не би могъл да откаже, разбира се.

Бутилката се оказа празна. Решила, че това ще е най-подходящият повод да отпрати по леглата трима физически и емоционално изтощени възрастни, Корделия стана и решително ги поведе към сградата.

А още не се бе приближила дори до историята с Оливър. Е, всяка точка за скок с времето си.

Докато Джоул ескортираше решително Фреди Хейнис по улицата от вицекралския дворец, където не бяха открили Корделия и домочадието ѝ, към Крац, където се надяваше да сгаци плячката си, момичето направи един последен опит да се измъкне.

— Наистина, сър, само защото съм момиче не означава, че знам нещо за бебета. Аз бях *най-малката*.

— Фреди — отвърна дружески той, — помниш ли какви проблеми си имаше с градската гвардия, задето сви личното оръжие на татко си?

Въпросът сякаш обърка момичето.

— Не...

— Именно.

Разбрала със закъснение какво има предвид адмиралът, Фреди се намръщи страдалчески.

— Приеми това като общественополезна дейност, каквато биха ти наложили като наказание по бързото производство. Освен това съм убеден, че вицецралицата ще те компенсира щедро за услугите, за разлика от съда по бързите производства. Така че, ако анализираш внимателно ситуацията — което е полезен навик, ако позволиш да отбележа, — ще откриеш, че си на печалба. — Отвори й вратата на клиниката и добави: — А може дори да се окаже забавно. Внуците на вицецралицата са весела банда.

Думите му се доказаха на практика, когато настигнаха семейство Воркосиган в дебрите на клиниката, където персоналът им бе организиран подходящо модифицирана VIP обиколка. Макар да присъстваха само четири от шестте деца, впечатлението пак беше за експлозия от дребно човечество, взривила тихата доскоро клиника. Реакциите им на обиколката бяха интригуващо различни. Хелън, изглежда, се упражняваше в донякъде преждевременно пубертетско безразличие. Алекс изглеждаше притеснен. Лизи видимо бе очарована от рафтовете с репликатори и засипваше един медтехник с въпроси, които звучаха твърде смислено за възрастта ѝ, поне от малкото, което Джоул успя да чуе. Таура се държеше като типичното петгодишно дете и ентузиазизирано играеше на дама, съзирайки в подовите плочки на помещението сложен модел, видим единствено за нея.

Екатерин грейна, когато Джоул я запозна с Фреди, и стисна приятелски ръката на момичето. Фреди намери сили за последен отпор, макар че явно намираше една графиня за доста по-плашеца от някакъв си адмирал.

— Аз наистина не знам много за бебета, мадам...

— О, за най-малките ще се грижи бавачката им. Алекс и Хелън...
— Джоул усети как Екатерина редактира в движение изложението си, когато двамата гореспоменати се приближиха да инспектират новодошлата, — са твърде големи за детегледачка. По-скоро ще им трябва някой местен, който да ги разведе из града.

„Браво, Екатерина, добре се справяш.“

При тази новина Фреди поизправи гръб. Екатерина ѝ представи останалите от семейството.

Джоул вметна строго:

— И никакви екскурзии в провинцията за взривяване на вампирски балони, освен ако вицецралицата не е с вас.

Фреди примижа, а близнаците наостриха уши — явно не бяха подозирали, че такава здравословна дейност сред природата е на разположение. След кратка пауза Джоул добави:

— Непременно я подсети да си вземе лазерната показалка.

Това му спечели три съвсем празни погледа. Джоул се ухили и тръгна да потърси графа. Откри го да стои с майка си пред един рафт, където сред другите проекто-хора се намираше и сестра му Аурелия.

Майлс отстъпи екранчето на Корделия с думите:

— Човешките същества наистина не са особено привлекателни на този етап от играта.

Тя се взря в малкия монитор.

— Да бе. Ако не ме лъже паметта, ти беше омагьосан от вашите топчици.

— Беше новост — отвърна той. — Вече съм им свикнал.

Тя се усмихна, без да отделя поглед от монитора.

— В петия месец *ти* изглеждаше като удавено коте.

Майлс примигна.

— Видяла си ме?

— Само за миг, след като те извадиха от разреза в корема ми и преди да припадна от кръвозагуба.

— Чакай, била си в съзнание по време на операцията?

— В началото. Споменавала ли съм, че така е по-добре?

— Многократно.

Майлс се обърна с видимо облекчение към новодошлия.

— Добро утро, адмирал Джоул. Майка каза, че ще измислите нещо. Удивен съм, но и признателен, наистина.

„Добре.“ Корделия му се беше обадила много късно предната вечер, разговорът им беше кратък, но явно Джоул правилно бе разчел основната ѝ тревога. Недостигът на работна ръка беше предизвикателство на всяко ниво. Радваше се, че не се бе наложило да прибегва до подчинените си, за да ѝ помогне, макар че би го направил при нужда. Вместо това се обади на Фьодор и той пожертва Фреди без грам чувство за вина, дори с немалък ентузиазъм всъщност.

Кимна на Майлс и за пръв път му хрумна да се запита какво ли е било да расте с мисълта, че майка му е *обезглавила император*, за да му спаси живота. Дали за такова нещо ти се подиграват в училище? Майлс беше на двацет, когато двамата се запознаха, предстоеше му да се дипломира от Академията, нетърпелив да се гмурне в несъмнено трудно спечелената си военна кариера. Видимо изпълнен със страхопочитание към бащата, когото обожаваше, младият Майлс сякаш приемаше майка си за даденост. Дали Корделия би сметнала това за тиха победа?

Джоул поведе разговора към планираната маслинова клонка:

— Сигурно ще ви е интересно да научите, графе, че старият „Принц Серж“ скоро ще пресече космическото пространство на Сергияр на път към последната си спирка. Пенсионират го.

Очите на Майлс се разшириха.

— Сериозно!? — А след миг: — Вече?

— Същото си помислих и аз, но това е положението. Сред подчинените ми има новоизлюпени офицерчета, които са по-млади от този кораб. Мисля да се кача за кратко на борда му, докато минава транзитно покрай нас. Защото... — От сантименталност? Заради историческата стойност на кораба? Като част от траура си? Избяга от изречението с вдигане на рамене. — Може би ще ви е приятно да дойдете с мен? Вие, както и онази част от семейството, която реши да ви прави компания. — Без процъпалчетата, да не дава бог.

Екатерин се бе приближила междувременно, следвана от Фреди и близнаците; Лизи притича след тях. Дори Корделия откъсна поглед от монитора.

— Виж, това е страхотна идея — каза тя. — История и фамилна история с един удар.

— Аз не съм история — измърмори Майлс. — Или съм?

Джоул обхвана с поглед дечурлигата и стигна до неизбежния извод: „Вече си.“

— А вие какво ще кажете, деца? — попита Майлс. — Искате ли да видите стария боен кораб на дядо си?

— Леле, яко! — каза Хелън.

— Супер! — изписка Лизи едновременно с нея.

Алекс все така изглеждаше нащрек.

Фреди вдиша шумно и прошепна:

— Да идем горе?... — Назначението ѝ като бавачка рязко бе придобило неочакван блясък.

Таура не гласува, зарязала дамата в полза на лудешко въртене около оста си.

— Екатерин?... — сети се със закъснение Майлс да поиска одобрение.

Екатерин погледна свекърва си.

— Ти какво мислиш? Дали ще е безопасно?

— Ами да — кимна вицецралицата. — И аз ще се радвам да дойда. Не съм виждала този стар кораб, откакто счупих бутилка шампанско в корпуса му за официалното откриване. Няколко месеца след като се върна от войната при Центъра Хеген, забележете, и след като приключиха с ремонта. Дива история беше онова откриване. Бутилката беше от специално захарно стъкло, каквото използват за каскадите във филмите, и трябваше да ме затворят в силов мехур, за да уловят парченцата. Абсолютно безсмислено и откачено. Съвсем по бараярски.

— Тази традиция съвсем не е само бараярска — възрази Джоул. — И други орбитални корабостроителници правят същото. — След малко попита с любопитство: — Вие какво правите на Бета?

— Разплискваме вода по корпуса. Когато си във вакуум, се получава доста по-вълнуващо, отколкото звучи. — Устните ѝ трепнаха и тя сведе поглед към децата. — Всичко това се корени в суеверията на Старата Земя. Идеята била да се направи жертвоприношение, с което да се умилостивят опасните богове на съдбата и морето. Нещо като подкуп. Един вид, вземи туй вино, но пощади кораба ми. И живота ни.

Алекс смръщи вежди.

— Но... староземяните не са имали *космически* богове по онова време, нали? Така че защо го правим сега?

— Защото все още вярваме в добрия и лошия късмет, предполагам. — Корделия сви рамене. — Напомнете ми някой път да ви обясня за символизма, проектирането и изместването.

— Което е доста по-лесно, отколкото да обясниш страха, загубата, смъртта и скръбта — прошепна в ухото ѝ Джоул.

— Мислиш ли? — прошепна в отговор тя. — Защо според теб хората са измислили тези психологически врели-некипели? Да добавим към лекцията и дистанцирането?

Ако питаха Джоул, да се консултираш по въпросите на безопасността с бивш командир от Бетанския астрономически корпус беше като да търсиш хляб в железария, но след кратко колебание Екатерин позволи на Корделия да успокои майчините ѝ страхове. Майлс беше с две ръце за предложението и това явно се отрази благоприятно на отношението му към Джоул — вече го гледаше почти благосклонно.

След като достави непълнолетната труженичка и отправи предложението си, Джоул се сбогува с всички и тръгна да си ходи, умърлушен, задето така и не бе могъл да размени две думи насаме с Корделия. Тя обаче го последва в коридора и стисна силно ръката му — повече от това не можеха да си позволят в момента.

— Още шест деца, Корделия? — подразни я той и хвърли поглед към вратата. — Сигурна ли си?

— Не всичките *наведнъж* — поправи го тя. — А и бих могла да спра по всяко време. На теория.

Той изсумтя, после каза вече сериозно:

— Успя ли да говориш пак с Майлс?

— Не. На закуска беше пълна лудница. А и трябва да знам ти какво искаш. Не мога да... — Май и тя не знаеше как трябва да свърши това изречение. — Мислех, че като доведе Майлс в репродуктивния център, ще му стане по-лесно да преглътне цялата тази история, само че той не преглъща, а държи всичко в бузите си. Като хамстер.

Джоул се отплесна за миг по тази красива картинка, но бързо дойде на себе си.

— Снощи стигнах до някои решения — каза ѝ той. След като се бе въртял буден в леглото с часове. — Докато и ако моят дял в този проект се осъществи и започне да диша самостоятелно, не виждам

защо да казваме на Майлс каквото и да било. Дотогава може да минат години. Десетилетия. А дори и след това версията със закупените донорски яйцеклетки ще свърши работа. — Като си помислиш, този аргумент беше неин. Но по онова време Майлс и неговото семейство още не бяха почукали на вратата им.

— Хмм.

— Или бихме могли да се спрем на една съвършено вярна полуистина. Да кажем, че си ми дарила яйцеклетките, без да споменаваме, че са били безядрени. Така момчетата пак ще са негови братя, нали? Ще е същото. — Е... не съвсем същото.

— Нека помисля. — Изражението ѝ не обещаващо нищо добро, но Джоул не беше сигурен кой аспект от предложението му най не ѝ харесва.

— Не бързае за никъде — даде на задна той.

— Да, така е, предполагам.

Появиха се двама медтехници, а бодигардът на вицекралицата надникна иззад ъгъла, което сложи край на разговора им и двамата се разделиха неохотно.

Джоул вървеше пеша към двореца, където беше оставил наземната си кола, и се чудеше как личният му живот се е усложнил толкова много за толкова кратко време. Но пък членовете на семейство Воркосиган имаха този ефект върху хората. Бутаха те от скали и очакваха от теб да усвоиш летенето по пътя надолу. И все пак, ако някоя фея — не добра фея, нито лоша фея, а просто фея — се появи внезапно сред писъците ти и предложи да развали всичко това, да превърти живота ти назад към първото квадратче, ти ще ѝ откажеш. Доста тревожно прозрение, като си помислиш...

„Ако искаш простичък живот, адмирал Оливър, значи правиш жертвоприношение на грешните богове.“

Отклони се за кратък обяд в центъра на Карийнбург, преди да се върне в базата. Докато вървеше по главната улица, с изненада видя Кая Воринис да слиза по стълбите пред общината. И на нея се полагаше отпуск след дългия престой в орбита, което обясняваше цивилните ѝ дрехи — комарски панталони, сандали и потниче. Жестикულიраше енергично и разговаряше с висок мъж, в когото Джоул с известно

закъснение разпозна сетаганданския културен аташе Микос гем Сорен. Гем Сорен също беше облечен небрежно с панталон, риза и сандали, по лицето му не просто липсваше боя, а дори и гемската му кланова ваденка я нямаше. Голяма стъпка за един сетаганданец. Без украсата симетричното му лице изглеждаше по-младо.

Двамата поеха по тротоара, Кая вдигна глава и видя Джоул. Лицето ѝ се изопна, но не с естествената дистанцирана любезност на подчинен, който среща шефа си извън службата, а с онова притеснително изражение, което обикновено е придружено с възклицанието „Аха!“. Фрасна с юмрук гем Сорен по ръката и започна да жестикулира още по-оживено по посока на Джоул, заговори бързо, а когато двамата наближиха, Джоул чу края на някаква реплика:

— Ами, *питай* го! Един отказ не е равен на поражение!

— Да, ама онова беше четвъртият... — Гем Сорен не довърши и вместо това каза: — Добър ден, адмирал Джоул. Как сте, добре, надявам се.

— Да, благодаря — отвърна Джоул и кимна. — Здравей, Кая.

— Здравейте, сър.

Гем Сорен млъкна смутено. Кая го сръга още веднъж и когато това не даде резултат, продължи:

— Микос има интересна идея за проект. Нещо като програма за културен обмен. Нарича го сетаганданска градина на възприятията.

— Може и да не е истинска градина — побърза да обясни гем Сорен. — Всяко обществено място би било подходящо за изложбата.

— И точно в това е проблемът — продължи Кая. — Не може да намери такова. Вече опитахме в библиотеката, в централните офиси на две големи компании, в общината, но никой не иска да му отдели време. И по-важното — място.

— Предупредиха ме, че ще срещна трудности — каза гем Сорен. — Макар че не разбирам как една обикновена градина на възприятията може да провокира бараярската историческа чувствителност. Как да се боря с културното невежество, ако културните предразсъдъци ми отказват достъп толкова категорично?

— Може би не става въпрос за, тъ, за предразсъдъци — каза Джоул. — Градските пространства в Карийнбург не достигат покрай имигрантите, които пристигат ежедневно и търсят не само жилищно

настаняване, а и офис помещения. Защо просто не направите тази... изложба или каквото е там в сетаганданското консулство?

— Но така няма да стигнем до широката общественост, а точно това е целта на програмата, да образова — сериозно отвърна гем Сорен. — Никой не стъпва в консулството, освен по работа. Малцината, които идват там, вече са *готови* да говорят с нас. — След миг добави: — Освен това консултът каза, че би било детинско. Ако искаш да стигнеш до хората, трябва да отидеш при *тях*.

— Да, но какво, по дяволите, е... о, хайде да... — Джоул посочи с палец над рамото си към кафенето. — Да идем да седнем за малко.

Вероятно приели това като малка победа, нещо като драскотина по въображаемата броня на Джоул, а не като хрумване, породено от уморени крака, Кая и гем Сорен грейнаха. Последваха го до кафенето. Минаха още няколко минути, докато си вземат кафе и намерят маса за трима. Обедната навалица оредяваше, но заведението пак си оставаше пълно, макар и не претъпкано. Когато най-сетне се настаниха, Джоул продължи:

— Та какво точно е градината на възприятията, гем Сорен?

Културният аташе изправи гръб. Сигурно се вълнуваше от мисълта, че поне един бараярец проявява интерес към културата.

— Съвсем просто е, наистина. И лесно осъществимо. Има такива във всеки детски музей на изкуствата, във всяка артистична школа, дори в частни домове, изобщо навсякъде, където хората проявяват интерес към образованието на подрастващите. Програма за обучение, ако щете. Добре обмислена изложба предлага грижливо подбрана серия от предизвикателства с нарастваща трудност, насочени към всяко от петте сетива с цел да се усили възприятието на наблюдаващия. Накрая учениците се изправят пред произведение на изкуството, което предлага комбинация от качества, насочени към едно сетиво, а след това пред друго, по-сложно, което ангажира няколко.

Кая вметна:

— Както аз го разбирам, прилича на дегустация — пробваш няколко различни вина, а след това ти дават балансирани комбинации и ти се опитваш да отгатнеш какви са съставките им. Само дето не е с вино.

Гем Сорен кимна.

— Вкусове, гледки, звуци, осезание и миризми.

— Колкото по-сложни комбинации успее да разгадае човек, толкова по... толкова повече точки получава или нещо такова — каза Кая. Гем Сорен сякаш не хареса особено тази спортна метафора, но според Джоул Кая беше уцелила право в десетката.

— Вашата база — предпазливо вметна гем Сорен — е много голяма и много хора ходят там...

„Да бе! — помисли си Джоул — Разбира се, хайде да нахраним колкото се може повече сергиярски войници с неизвестна сетаганданска биохимия!“ И каквото там друго успеят да пробутат заедно с аудио-визуалната част. Е, да, Джоул трудно можеше да си представи донякъде безхитростния гем Сорен като агент-провокактор, но това още не значеше, че действията му не са вдъхновени от нечий по-изобретателен ум. От друга страна, не беше изключено младежът просто да си върши работата, при това без особено съдействие от своето консулство, ако можеше да се вярва на думите му. Или, още вероятно, просто се опитваше да впечатли момичето.

— Хм, според мен базата би усложнила ненужно задачата ви, а културното обучение трябва да започне от мястото на най-малко съпротивление — отвърна Джоул дипломатично. — Съветвам ви да натрупате известен опит с гражданска публика, преди да се пробвате с нашия персонал. Наблюдавайте, научете повече, променете каквото е необходимо и тогава преминете на следващия етап.

Гем Сорен свъси вежди в опит да декодира казаното. Кая въздъхна и преведе:

— Това означава „не“, Микос.

Всъщност думите на Джоул означаваха „само през трупа ми“ и Воринис го знаеше отлично — беше умна и съобразителна, иначе нямаше да я изпратят при него.

Кратка тишина се възцари на масата, докато всеки от тримата събеседници следваше собствения си поток от мисли.

— Да започнем с нещо по-малко — каза Кая. — Това е добра идея. Ами ако... ами ако започнем с някакъв временен, опростен демонстрационен модел? Колкото да покажем принципа на действие.

— Градината на възприятията сама по себе си е опростен модел — възрази гем Сорен. — Не виждам как може да се опрости още, без да загуби функцията си.

— Да, но аз си мислех за... наближава едно събитие, което ще събере хора от базата, от града и от всички консулства, при това на *голямо* място, квадратни километри буквално. Пикникът за рождения ден на адмирала. Ще бъде извън града, вече подготвят терена. Би могъл да вмъкнеш своята градина като... като павилион, да речем, и всички ще могат да я видят. Нещо като реклама на истинската изложба. Това ще провокира интерес и ще ти е по-лесно да осигуриш място в града за постоянната експозиция.

— Ще трябва да се разберете с офицерската комисия, която отговаря за организирането на пикника — каза Джоул, като едновременно с това си мислеше: „Чакай, и консулствата ли ще идват?“ Категорично бе отказал да участва в планирането на тържество, което не желаше... но може би беше трябвало да държи нещата под око?...

— Да. И аз съм в комисията — каза Кая. — Тя толкова... поразраснала се е малко, докато ние бяхме в орбита. Много хора от града проявяват желание да помогнат, включително и част от галактиците, а понеже вицекралицата ще идва, няма как да поканиш едно консулство, без да поканиш и останалите. Местни бизнесмени предложиха да помогнат с продоволствието, така че се наложи да поканим и тях.

— Градската гвардия уведомена ли е за това... разрастване?

— Разбира се, сър. Двама от техните хора също се включиха в комисията.

Джоул се поколеба.

— Нека позная... Това е дало повод да поканите цялата градска гвардия на събитието?

— Ами, да, нещо такова. Решихме, че ще е добра идея.

„Може би, а може би не.“ Гвардейци в извънработно време не беше същото като редовни гвардейски патрули. А редовните гвардейски патрули в Карийнбург редовно имаха интересни сблъсъци с отпускари от базата.

Генерал Хейнис, спомни си Джоул и се навъси, бе предложил пикникът да се състои в базата, за да държи нещата под контрол. Именно Джоул бе родил гениалната идея да го изнесат в пущинака, уж по основателни причини. Мда.

— Вицекралицата — хвана се за сламка Джоул. — Щом тя ще идва, изложбата трябва да се съгласува с охраната ѝ от ИмПСи.

Предварително. И с демонстрация.

— Но ние само ще... — започна Сорен и бе сръчкан за пореден път.

— Това беше „да“, Микос. Макар и придружено с условия. Ще можеш да стъкмиш нещо навреме, нали, за да го видят?

— Да, но... — Хвърли поглед на строгата ѝ физиономия и мобилизира мъжкарската си решителност. — Да.

Джоул си спомни, че Коско, командирът на охраната на Корделия, напоследък здраво му опъваше нервите. Както и че ИмпСи има необходимите ресурси да провери за скрити капани шантавото сетаганданско изкуство. Щеше да е добро упражнение за тях. Макар че нелепата изложба вероятно бе напълно безобидна, ако не се брои скритата подигравка, че представят детска занималия на възрастни. Е, последното изобщо не тревожеше Джоул: самият той познаваше някои страховито умни деца.

— Сложиха ви противопаразитната ваксина, нали, лорд гем Сорен? — попита замислено той.

Гем Сорен кимна.

— Да, както и на целия персонал на консулството.

„Жалко“ — каза си Джоул, с пълното съзнание, че не бива да си мисли такива неща.

— Добре ще е да разглобите и приберете изложбата си в консулството, преди да е паднал мрак. Повечето гости, особено семействата, ще са си тръгнали преди това.

— Толкова ли са опасни сергиярските диви животни? — попита гем Сорен.

— Само ако войниците поделят пиячката си с шестокраките. А с падането на мрака алкохолът започва да се лее сериозно.

Воринис се ухили.

— Разбирам какво имате предвид, сър. Няма нищо, Микос. Ще ти помогна да прибереш нещата.

И така се стигна до сделка въпреки колебанията на Джоул. Оставаше да се надява, че Коско ще успее да ги защити от сетаганданското артистично обучение. Колкото до защитата на ентузиазирания куратор от собствената му публика, тази задача щеше да падне върху плещите на градската гвардия. Джоул изтърпя доволната широка усмивка на секретарката си и сетаганданските

благодарности — как беше възможно човек да изглежда едновременно глуповат и снизходителен? — и избяга.

Прибра се в апартамента си в базата и провери какво е пристигнало на комтаблото. Усърдният му заместник комодор Бобрик бе поел орбиталната смяна вчера, веднага след като Джоул бе слязъл на планетата. Всички съобщения се пренасочваха през офиса му, докато адмиралът не беше на смяна, и на теория Бобрик трябваше да поема всичко, с изключение на личните и свръхспешните съобщения, като за последните Джоул биваше уведомяван незабавно по комуникатора си. Затова се изненада, когато завари да го чака съобщение от ворбарсултанската централа на отдел Операции с гриф „лично“.

Фигурата на адмирал Десплейнс, шеф на отдел Операции към Бараярската имперска служба, се появи над видплочата. Отделът му се помещаваше във висока сграда в центъра на Ворбар Султана с полазен от комуникационна апаратура покрив и пълна от тавана до подземията с пристрастени към стреса и мономаниакални служители, облечени (понеже това *беше* имперската столица) с парадни униформи. Слухът, че кранчетата с тоалетните били маркирани със „студено“, „горещо“ и „кафе“, не беше верен. Десплейнс ръководеше тази служба и всичко, попадащо в обсега ѝ, вече девет години, затова не беше чудно, че косата му сега беше доста по-прошарена, отколкото в началото. В прозореца зад него небето тъмнееше, значи записът бе направен в края на дълъг ден, предположение, подкрепено от бръчките на умора, браздящи лицето му, както и от часа, отбелязан в ъгълчето на картината. Но Десплейнс все пак се усмихваше, значи новината не би трябвало да е от най-ужасните.

— Здравей, Оливър — започна топло той, при което Джоул си отдъхна с облекчение и се облегна назад да изслуша своя началник. — Реших, че е редно да те уведомя предварително, но и поверително, затова изпращам съобщението с гриф „лично“. При мен скоро ще се оваканти позиция, която е точно в твоята категория. Както знаеш, втората ми двойсетлетка на служба приключи преди няколко години, но по настояване на... — той махна с ръка, — на някои хора останах на кормилото и след това. Нека отбележа, че съпругата ми не беше в групата на настояващите. Мисли си, че ме иска подръка с шестнайсет

часа повече дневно, което е окуражаващо от една страна, но от друга вероятно се дължи на факта, че скоро не ѝ се е случвало да се радва толкова дълго на моята компания. — Усмивката му се изкриви при тази шега или констатация по-скоро. — С други думи, скоро смятам да се уволня, ако Бог и Грегор ми дадат благословията си. Което ме задължава да се огледам за заместник. Последните три години показаха извън всяко съмнение — дори на онези, които имаха съмнения, — че успешната ти кариера е резултат от способностите ти, а не се дължи на нечие влияние, макар да съм убеден, че Арал ти липсва много като приятел. А Бог е свидетел, че всеки, който е работил толкова дълго с него, знае как се оцелява в среда на високо напрежение и високи политически залози. Качество, което е задължително за шефа на Операции. Имам и други кандидати с необходимите военни умения, но нито един от тях не притежава твоя вътрешен усет за механизмите на столицата. Имам и няколко, които като теб познават интимно въпросните механизми, но всички те, уви, са вори. — Десплейнс махна отново с ръка, в знак че няма нужда да обяснява политическата тежест на този коментар.

Джоул се запита с неудобство дали Десплейнс си дава сметка колко неактуални са познанията му за Ворбар Султана. Нямахше значение; Десплейнс продължи нататък, така че Джоул се приведе напред да го чуе.

— Нека добавя, че ако се бях гътнал неочаквано по някое време през последните две години, това щеше да е заповед, а не предложение. Така или иначе, моля те да се свържеш с мен при първа възможност. Е, имаш малко време да си помислиш, разбира се, ако ти трябва време. Поздрави вицекралицата от мен. Трябва да кажа, че племенникът ѝ Иван доста ми липсва, като си говорим за ползата от ворски познавачи на столичния живот, но пък чувам, че той се справя добре на новата си работа. Десплейнс край — каза той и записът свърши.

Джоул се намръщи и изпъшка.

На жаргона на Операции „малко време“ би могло да означава дни, но по-скоро намекуваше за часове. Със сигурност не седмици. Десплейнс не държеше на незабавен отговор, но любезността изискваше Джоул да не се бави прекалено с размишленията.

Добре де, чувстваше се като ударен с мокър парцал. Началник на отдел Операции би била лебедовата песен на всеки военен от кариерата. А в неговия случай предложението идваше без следа от ворска шуробаджанацина, фаворизиране или привилегии.

Първата му свързана мисъл бе, че Арал, ако беше жив, щеше много да се зарадва, щеше да каже колко се гордее с него, да се засмее самодоволно и да го насърчи да приеме поста. Което повлече след себе си друг безсмислен въпрос — щеше ли самият той да го последва на Бараяр и да се оттегли от вицекаралския си пост? Щеше ли това да отложи спукването на аневризмата или резултата от него?

Втората му мисъл бе, че шеф на Операции е пост, който не оставяше никакво място за личен живот. Когато го пое, Десплейнс вече имаше семейство, вярно, но децата му бяха големи, а съпругата му се оказа на ниво — превърна се в подофицер и старши сержант едновременно и ръководеше без милост домашната страна на живота му.

Ако Джоул се върнеше на Бараяр да поеме поста, трите замразени възможности щяха да си останат на студен склад тук, на Сергияр. Противното би било свръх силите му. Рано или късно щеше да се пенсионира, но колко живот щеше да му остане след това? А и когато отдел Операции изплюеше оглозганите му останки след десет години, кой щеше да е той тогава? Освен че щеше да е с десет години по-стар.

„Мога да върша работата на Десплейнс.“ Това беше факт без излишна скромност или арогантност. Не подценяваше работата, но не подценяваше и себе си.

„Мога да бъда баща.“ Това беше предизвикателство от различно естество, към което да подходи без трийсетгодишен опит зад гърба си. Беше цял един нов свят без карти и навигационни пособия.

Можеше да се справи с всяко поотделно, но не и с двете едновременно. Изборът бе ясно очертан — или едното, или другото.

„Корделия...“ Бараяр бе станал сцена на най-хубавите събития в живота ѝ, но също и на най-страшните ужаси и най-голямата болка. С това Джоул беше наясно. Щом тя не искаше да се върне там заради семейството и внуците си, със сигурност нямаше да го направи заради него. Постоянно му даваше да разбере, че ѝ носи голяма радост, но това нямаше да натежи на везните. Тя беше жена загадъчна и

многопластова, но по един въпрос загадка не съществуваше — по-скоро би минала боса през огън, отколкото да се върне на Бараяр.

Посегна към комтаблото да ѝ се обади. Спря.

Какво друго би могла да каже, освен че решението е негово? Чуваше бетанския ѝ алт в главата си. Чуваше болката в гласа ѝ.

Облегна се в стола.

Все още имаше малко време.

11.

Не така си беше представял почивния си ден, но ако не умееше да проявява гъвкавост пред лицето на тактически пречки, значи си беше избрал неподходяща професия. Корделия беше заминала на поредното експресно пътуване до Гридград да покаже на снаха си терена за новия вицекралски дворец и прилежащата градина и да я запознае с младия архитект, комуто бе възложено планирането на града.

— Знам, че всички натискат момчето да смъкне стойността на проекта, но трябва да го убедим, че парковете и градините са задължителни — беше го уведомила Корделия сутринта по комтаблото. — Може да е парадоксално, но нищо не прави един град толкова градски, колкото вмъкването на достатъчно природа. Знам, че сега *всичко* изглежда провинциално, да не кажа селско, но няма вечно да е така. Човек трябва да планира навреме. — След кратка пауза добави: — И достатъчно места за паркиране. И транспортна система с мехурчести коли. Адекватни водопровод и канализация. Защото където и да са хората, винаги искат да идат някъде другаде, а пътят търсят тоалетна.

— И места за родители с малки деца — чу се гласът на Екатерин някъде отстрани, приглушен, но достатъчно категоричен. Долетяха и далечни детски крясъци, явно воркосиганското домочадие си беше спретнало малък бунт, придружен от родителски викове, които се опитваха да потушат врявата, но май само наливаха масло в огъня.

— Да — каза Корделия. — Някои архитектурни проекти изглеждат много хубави на пръв поглед, но като стигнеш до подробностите ти става ясно, че според авторите им хората се раждат на двайсет и две, не се размножават и кротко изчезват на седемдесет.

— Не трябваше ли да наемеш някой по-опитен архитект? — попита Джоул.

— Въпросът е дали *бих могла* да наема по-опитен архитект и отговорът, уви, е отрицателен. — Въздъхна, но после тръсна

решително глава. — Е, младежът, изглежда, се учи бързо. И чува какво му говоря, без да го заплашвам с мъчителна смърт, за разлика от други, по-възрастни и по-закостенели бараярски идиоти, така че...

И беше заминала без повече бавене, повлякла след себе си — като развяно от вятъра знаме — сащисан персонал, драпащ да внесе нужните промени в съсипания ѝ график.

Така Джоул се озова с един съвсем празен ден, който да запълни с нещо достатъчно интересно или поне по-интересно от изкушаващата мисъл да се върне в кабинета си и да дразни Бобрик, като му виси на главата посредством комтаблото. Реши да остане в апартамента си и да прекара деня в безделие, но след като прелисти още няколко научни списания от университета, усети, че не го свърта на едно място. Свикнал беше с тесните пространства на бараярските бойни кораби, а и трудно би могъл да нарече апартамента си „твърде малък“. Твърде... някакъв. Не достатъчно някакъв? „Недостатъчно Корделия.“ Потисна импулса си да изгледа съобщението на Десплейнс за трети път — така де, то нямаше да се промени, — и след още половин час четене си измисли повод да избяга.

Названието на Карийнбургския университет беше също толкова претенциозно и неточно като названието на вицекаралския дворец, мислеше си Джоул, докато вървеше към разнородния набор от сгради, полазили един склон в бившите покрайнини на града. Университетът бе основан преди по-малко от две десетилетия и като повечето здания в града бе започнал съществуването си с няколко походни армейски подслона. Впоследствие бяха добавени три по-нови сгради, ъловати и грозновати, както и една клиника, която се беше превърнала в централната болница на Карийнбург. Местното обучение на медтехници беше висш приоритет, както и на друг технически персонал, жизненонеобходим на младата колония, чието население, поне в по-голямата си част, не беше достатъчно заможно, за да изпраща децата си в чужди университети. Карийнбургският университет нямаше общежитие за студентите от провинцията и те живееха на квартира в околните квартали като войници, разквартирувани в окупиран град. Походните подслони още бяха тук,

префасонирани за пореден път да приютят онези факултети, за които нямаше място в по-новия сграден фонд.

Биологическият факултет, понеже участваше в обучението на бъдещи медтехници — а скоро, по план, и на истински лекари, — се ползваше с цял коридор на втория етаж на един от по-новите блокове. Джоул спря някакъв мъж по риза, панталони и сандали, който бързаше нанякъде, понесъл нещо като четка за чистене на канали.

— Извинете, бихте ли ми казали къде да намеря... ъъ... — Човекът не беше чистач, осъзна Джоул, познал със закъснение мъжа от снимките към няколко статии в списанията, които преглеждаше от известно време. — Доктор Гамелин, ако не греша?

Мъжът спря.

— Да, аз съм Гамелин. — Примижа смутено насреща му, сякаш бе сигурен, че познава Джоул, но не се сеца откъде. Ако Джоул беше с униформа, а не с цивилни дрехи, сигурно лесно щеше да се сети. — По какъв въпрос? — Примижа още по-усърдно. — Родител? Студент?... Документи се приемат в съседната сграда. — Говореше с бараярски акцент, имаше нещо от Южния континент в гласа му.

— Нито едното, нито другото, засега. — Или никога? Още един поток от мисли, който да се присъедини към бурното море в главата му. — Оливър Джоул. Адмирал от сергиярския флот.

— А. — Гамелин изправи гръб, вероятно по някаква атавистична причина — едва ли бе служил във въоръжените сили, — и се здрависа с Джоул като равен с равен, но и нащрек, както биха се здрависали двама свещеници от различни вероизповедания. — Какво може да направи биологическият факултет за сергиярския флот? Вицекралицата ли ви изпраща?

— Не, днес съм тук по своя воля, макар че... в известен смисъл вицекралицата е непряко отговорна за посещението ми. От известно време насам чета...

Прекъсна го внезапната поява на енергична загоряла от слънцето жена на средна възраст по къси панталонки и сандали.

— Намерил си я! Мерси! — Грабна безцеремонно четката от ръката на Гамелин. — Къде беше?

— В дисекционната лаборатория.

— Ха. Трябваше и сама да се сетя.

Гамелин се обърна към Джоул.

— Адмирале, позволете да ви представя нашия експерт по билатералите доктор Добрини.

Жената измери Джоул с поглед отгоре до долу с вдигащи се вежди и разширяваща се усмивка, после кимна.

— Вие сте изключително билатерален, нали? Толкова се радвам! Трябва да вървя. — Сандалите ѝ зашляпаха в галоп по коридора и свърнаха към една врата. Жената я отвори със замах и извика през рамо: — Добре дошъл в Уни! Не влизайте! — И затръшна вратата след себе си.

Не без известно усилие Джоул върна вниманието си към декана на факултета.

— Както казах, от известно време чета вашето списание за местната биология и някои статии ми се сториха много интересни. — Самият Гамелин беше сред авторите, при това умееше да пише достъпно, така че текстовете му да бъдат разбираеми дори за лаици, освен това беше главен редактор на списанието.

Лицето на учения грейна.

— Чудесно! Не предполагам, че списанието ни намира публика извън няколкото сходни научни институции на планетата, малкия кръг местни ентузиастични и шепа запалени ксенобиолози от Възлената връзка.

— Май ще е най-точно, ако определя себе си като заинтригуван любител — обясни Джоул. — Каквато е и вицецралицата, между другото.

— О, вицецралицата е много повече от това — увери го Гамелин. — За щастие. Тя наистина разбира какво се опитваме да правим във факултета. За разлика от някои предишни имперски администратори. — Намръщи се като от неприятен спомен. — Което не значи, че не е взискателна по някои въпроси, но поне изискванията ѝ не са нелепи.

— Твърди, че познанията ѝ, придобити в Бетанския астрономически корпус, са крайно остарели.

Гамелин размаха енергично ръце.

— Не, не, има страхотна научна основа. Колкото до детайлите, знанията на всички ни остаряват ежедневно, с всяко ново откритие. Представете си какво научават от нас студентите ни!

— И аз дойдох с молба за информация. Чудех се дали във факултета ви има някой, който работи върху биологичните видове в

района на езерото Серена.

— В момента — не. Всички, които можем да отделим, заминаха за Гридград. Опитваме се да изпреварим строителите. Така де, не искаме да ни застигне нова чума като онази с червеите или нещо още по-лошо.

— Разбирам. — Дотук със смътния му план да открие експерт и да го разпита за последните открития по въпроса, който го интересуваше.

Някакъв мъж се появи на стълбите, видя Гамелин и тръгна към него, като размахваше ръце.

— Йонас! Джули пак ми сви генния скенер за проклетите си студенти! Накарай я да ми го върне, преди да са го повредили — отново!

Гамелин въздъхна.

— Ако ще ги учим как да *не* повреждат оборудването, трябва да им осигурим оборудване, с което да се учат. Знаеш това.

— Тогава й дай *твоя* скенер!

— Да бе! — Гамелин посрещна храбро възмутения поглед на колегата си, после сякаш поомекна. — Но следобед можеш да използваш моя. Самият аз нямам шанс да стигна до него. Проклети срещи. Върни го, като приключиш.

— Ха. — Мъжът се въртна и подхвърли едно намусено „благодаря“ през рамо.

— И го пази от Джули! — извика след него Гамелин, на което колегата му отвърна със злостен смях, преди да свърне зад ъгъла.

— Войни за оборудване — въздъхна Гамелин и се обърна отново към Джоул. — Вие имате ли такива?

— И още как — призна с усмивка Джоул.

— Идната седмица ще е още по-зле, когато нахлуят ескобарците.

Джоул примигна.

— Това звучи повече по моята част. Странно, че никой не ме е уведолил.

Гамелин го зяпна неразбиращо за миг, после се разсмя.

— О! Не толкова нахлуване. Университетът на Нуово Валенсия всяка година изпраща група докторанти за обмяна на опит. Което само по себе си би било чудесно, само че в желанието си да спестят от таксите за багаж те разчитат ние да им осигурим нужното оборудване.

А това създава условия за надпревара, която няма нищо общо с науката.

— И завист, която има?

— О, не, не! — енергично отрече Гамелин. — Бих приел всякакви колеги с отворени обятия. — След миг добави не толкова разпалено: — Е, с изключение на сетаганданци може би. Освен ако не си носят свое оборудване. — Още една кратка пауза. — И не ни го оставят в наследство. Както са зарязали оборудването си след края на Окупацията. Тогава не бих имал нищо против.

— Искате ли да подхвърля някоя и друга дума в този смисъл? В консулството?

Този път Гамелин се изсмия злостно, после млъкна изведнъж.

— О, момент. Предвид че го казвате вие, това май не е шега.

— Наполовина, да речем — призна Джоул.

Гамелин поклати глава.

— Дойдох тук преди почти двайсет години, с идеята, че ще се занимавам с приложна наука. Давах си сметка, че никога няма да стана велик откривател или нещо такова, но поне се надявах да работя на терен. Знаете ли кога ми се удава възможност да се занимавам с наука? През уикендите. Евентуално. Този малък факултет описва, класифицира и каталогизира по около две хиляди нови вида годишно.

— Това... звучи впечатляващо — пробва Джоул.

— Мислите ли? При това темпо ще сме приключили с картографирането на местната флора и фауна след, ами, грубо казано, след пет хиляди години.

— Надявам се, че ще получите по-добро финансиране преди да са изтекли петте хиляди години — каза Джоул.

— Е, и аз на това се надявам. — Погледна настрани, сякаш към някакво далечно видение. — Стои и въпросът със сергиярската палеонтология. Как се е оформила настоящата флора и фауна, откъде идва? Ние буквално драскаме по повърхността, в най-добрия случай. Геолозите ни редовно изпадат в нервни кризи горките.

— Не подозирах, че сергиярските радиали фосилизират — каза Джоул. — Така де, може ли желе да се превърне във фосил?

Гамелин вдигна ръце и възкликна с нескрита болка в гласа:

— Кой знае? Ние определено не знаем! — Погледна си часовника. — С удоволствие бих ви развел из факултета, адмирале, но

имам среща с едни студенти след малко. А вие за какво всъщност... а, да, езерото Серена.

— Да, напоследък често ходя там. Подводният живот е забележителен, има и някои много красиви екземпляри, но повечето видове не фигурират в наръчника, който ползвам.

— Ами да, нищо чудно. — Гамелин сякаш се отнесе нанякъде. — Всъщност може би ще мога да ви помогна. Елате.

Поведе го по коридора покрай две пълни с хора лаборатории. Зад третата врата, оказа се, имаше претъпкан килер с оборудване. Деканът хлътна вътре и след няколко минути се появи с голяма тежка на вид чанта.

— Ето, вземете! — каза той и я бутна в ръцете на Джоул, който го погледна с недоумение.

— Какво е това?

— Набор за събиране на проби. Там някъде има и видеонаръчник, трябва да има, с указания кое как се прави. Разработихме го миналата година за кръжока по биология на едно от столичните училища. Страхотни деца, между другото. Донесоха някои много интересни екземпляри. — Гамелин го погледна щастливо. — За следващото ви пътуване до езерото Серена.

„Ето това — помисли си Джоул — е типичният сергиярски вариант на съдействие.“ Незнайно защо това го подсети за Корделия и той неволно се усмихна.

— Разбирам.

Гамелин килна глава.

— В тази връзка, напоследък получаваме много запитвания за езерото Серена, всичките от глупави по-глупави. Инверсия на въглероден диоксид, как ли не! Серена е *твърде плитка* за такова нещо.

— Да, знам.

— В такъв случай, въ, има ли някаква друга причина за интереса ви към онзи район? Нещо, за което следва да бъдем уведомени? Под секрет? Защото ако има *проблем*, решаването му несъмнено ще падне и на нашите плещи и макар общественият интерес да е част от задълженията ни като университет, ще ни е много по-лесно да работим в негова полза, ако бъдем предупредени навреме. — Гамелин се

залюля на пети, сякаш вярваше, че така изглежда по-надежден и услужлив слушател.

— Интересът ми е изцяло личен.

— Хм. — Усмивка, която показваше, че не вярва на казаното, но се отнася с уважение към тайната на събеседника. — Е, всички си имаме задължения. — Погледна си отново часовника. — А моите ме настигат. Наистина трябва да тръгвам. Заповядайте пак, адмирал Джоул! Следващия път наистина ще ви разведа из факултета, обещавам!

И отпраши с бърза крачка.

Джоул поклати глава, хвана по-удобно чантата и тръгна към стълбите в края на коридора. Научното вълнение сред преподавателите в Карийнбургския университет, изглежда, граничеше с вманиачаване, но кой можеше да ги вини? Сети се за стари изрази като „дете в сладкарница“, но му се сториха недостатъчно силни. Дали и на стария кораб на Корделия от астрономическия корпус настроението е било толкова наелектризирано? Не би се учудил.

Докато минаваше покрай една полуотворена врата, чу сърцераздирателен женски писък:

— Какво си направил с червеите ми?

Джоул наби спирачки. Явно имаше дълбоко заложен рефлекс да реагира на женски писъци. Кое не беше нещо *лошо* по принцип. Но в този конкретен случай навярно би могъл да пренебрегне инстинктите, като прибегне към по-висши мозъчни функции. Като здрав разум. Или малодушие може би. *Любопитството* изглеждаше най-силната карта в тестето, но Джоул потисна и него. Потиска го чак до края на коридора, където спря, обърна се и тръгна обратно.

Отвори вратата още малко и надникна. Мъж и жена стояха един до друг, надвесени над осветена лабораторна маса, и зяпаха някаква голяма табла. Мъжът се наведе да погледне по-отблизо каквото там гледаше.

— Ха! — каза бавно той. — Това е странно...

Жената, която вече не пицеше, присви очи и също се наведе.

— Хмм!...

Каквото и да се случваше тук, реши Джоул, нямаше той да остане в научната история като човека, който го е прекъснал. Отдалечи се с тихи стъпки.

Когато Корделия и Екатерин се прибраха от Гридград, в Карийнбург вече се спускаше сумрак. Риков тъкмо спираше наземната кола пред парадния вход на двореца, когато Корделия забеляза Оливър да се приближава. Гюрукът се вдигна и той любезно им помогна да слязат — на Корделия, за да си открадне многозначително ръкостискане, и на Екатерин, която бе натоварена с отломките от деня във вид на преносимо комтабло, куфарче и навити на рула архитектурни планове.

— Подраних ли? — попита Оливър.

— Не, ние закъсняваме — отвърна Корделия. — Но пък екскурзията ни беше изключително полезна.

Риков откара колата към паркинга, а Фрида отвори вратите да ги посрещне.

— Още ли имам шест деца и съпруг? — попита я Екатерин и Фрида се усмихна.

— Така изглежда, милейди. Всички са в задния двор. На ваше място не бих им позволила да внесат онези кални камъни вътре.

— Никога не е излишно да направиш строева проверка на персонала... — Тя остави багажа си и всички отидоха в задния двор. — Хм. Май заварваме повече, отколкото оставихме.

Шестимата внуци на Корделия бяха окупирали целия двор и компания им правеше не само Фреди, а още няколко карийнбургски младежи, които се ровеха в купчини камънаци, разтрошени шисти и парчета кристална скала. Майлс седеше на тапициран стол с вид на надзирател и току даваше указания с бастунчето си. Фактът, че седеше, вместо да клечи с децата, можеше да означава само едно — че съветът на Екатерин да изведе всички деца извън града и да ги умори от тичане е подействал и на самия него, което беше добре.

— Кои са новите попълнения? — попита тя.

— Приятели на Фреди, като гледам — каза Корделия, разпознала участниците в горския пожар. Да, дори Бобче № 3 беше тук, прокарваше лъча на фенерче по едно парче шиста и жумеше. — Но как точно са се озовали тук, не смея да гадая.

— Фьодор Хейнис ги нарича човешкото шестокрако — вметна Оливър. — Шест глави, дванайсет крака и се движат като едно тяло,

макар че... сметката не излиза дори ако бяха две шестокраки. Но иначе метафората е добра.

— Може би ксенобиологията не е силната страна на генерала — каза Корделия. В същия миг Майлс ги видя, надигна се от стола и тръгна към тях с усмивка. Използваше бастунчето си и за друго освен като диригентска палка, което беше достатъчно красноречиво за опитното ѝ майчино око. Побърза да си напомни, че коментарите по въпроса не са добра идея. Майлс размени съпружеска целувка с Екатеринбург, при това изящно въпреки разликата в ръста им. Завист прободя Корделия. И тя би искала да целуне Оливър за добре заварил...

— Успешен ден? — обърна се Екатеринбург към Майлс.

— Великолепен — увери я той и добави към Корделия: — Онази учителка по геология, която ни препоръча, ни заведе на страхотно място. Децата с часове търчаха из клисурата да мъкнат камъни. Отначало Хелън и Алекс стояха настрана, но после Селиг и Симон — вместо да си строят главите един на друг, каквито опити полагаха — откриха чистак нов фосилен вид, поне според думите на госпожица Ханс. С което състезанието започна. Наложиха се да проведе сериозни преговори, за да им взема ценния камък, но успяхме да го разменим срещу няколко лъскави розови кристала и така избегнахме кризата. Умеят да се пазарят като за двегодишни. Дали пък не са се метнали на Марк и Карийн?

— Някакви щети? — попита Екатеринбург.

— Нищо непоправимо. Ожулвания, някой и друг ударен пръст, малко кръв и пот, но неочаквано малко сълзи, сигурно защото аптечката им се стори почти толкова интересна, колкото и камънаците. Лизи вече иска да стане палеонтолог, дори може да пише думата.

— Браво! — каза Корделия. — Време беше в семейството да се появи и някой учен.

— Вчера искаше да става медтехничка — изтъкна Екатеринбург.

— А миналата седмица — скоков пилот — каза Майлс. — Може пък да стане бараярска ренесансова жена.

— А на мен ми звучи повече като член на Бетанския астрономически корпус — каза с известно самодоволство Корделия.

Екатерин плъзна притеснен поглед по купчините камъни и децата, които ровеха запленило в тях.

— Дали ще поискат да натоварим всичко това на скоковия кораб?

— Вероятно — въздъхна Майлс. — Или пък ще успеем да ги убедим, че находките им ще се чувстват по-добре като музейни експонати в къщата на баба.

— О, много ти благодаря — измърмори Корделия, при което Майлс подсмръкна доволно.

— Не стават за истински музей, така ли? — каза Екатерина.

— Госпожица Хано взе трите нови вида фосили — обясни Майлс. — Останалите явно не представляват научен интерес.

— Цели три!? За един следобед?

— Това е Сергияр — каза Корделия. — Тук не можеш да обърнеш камък, без да откриеш нещо ново, буквално. Споменах ли вече колко обичам това място? — Като се изключи политиката, но тя беше човешки внос.

Миг по-късно разговорът на възрастните бе прекъснат безапелационно от организиран набег на дечурлига, които държаха да покажат на двете новодошли най-добрите си находки и да бъдат похвалени за откривателството си. След известно време и с известно съжаление Корделия сложи край на купона в полза на вечерята — отпрати местните младежи да си ходят, а гостуващите воркосиганчета пришпори към горния етаж да се измият. Изпрати Фрида да налее на Оливър истинско питие по негов избор, остави мърлявите си внучета на грижите на родителя, който бе допуснал да се омърлят, и хукна надолу по стълбите. И този път успя да си открадне целувка за добре дошла.

— Е, как беше пътуването, ваше височество? — попита я Оливър.

— И моето беше великолепно, в интерес на истината. И изтощително. Използвах Екатерина безпощадно, но на нея май ѝ хареса цял ден да си говори само с големи хора, затова се надявам, че не ми се сърди. Макар че би била в правото си, защото я експлоатирах безсрамно.

— А успя ли да... успяхте ли да си поговорите по женски, както се надявахте?

— Наистина исках да си поговорим, но не остана време. — И добави: — Може би по-късно тази вечер ще успея да повдигна темата. За нас, имам предвид. Имаш ли нещо против?

Той вдиша шумно като човек, който събира сили пред голямо изпитание. Явно не преливаше от ентузиазъм.

— Майлс е по твоята част. Излишно е да казвам, че ти го познаваш много по-добре, отколкото аз бих го опознал някога. Така че ти трябва да решиш.

— Ха. Той е забележително непроницаем понякога, дори за мен.

— А Екатерина?

— Екатерина... нея я виждам по-ясно. — С Екатерина бяха повече приятелки, отколкото снаха и свекърва, което беше предимство в случая, при това не единственото — също като Корделия, Екатерина знаеше от опит какво е да си бараярска вдовица, макар и без необходимостта да изнася публични речи. — Тя няма да ни създаде проблем.

— Тоест дори ти не знаеш как ще реагира синът ти?

— Изобщо няма да му предоставя право на глас, любими. — Това очевидно не го успокои, затова след миг Корделия добави: — Ако приеме постъпката ми като измяна към Арал, винаги мога да контрирам с непробиваемия аргумент на цялата истина, нали знаеш това.

Кое то само го стъписа още повече.

— Аз... не съм готов за това. Не съм... никога не съм искал да заставам между теб и семейството ти. Между Арал, теб и семейството ви.

— Кое то първоначално се състоеше единствено от Майлс. — Е, и Иван в известен смисъл. И Грегор. Добре де, Оливър имаше основание. Явно гледаше на себе си като на бедното доведено дете.

Веждите му литнаха нагоре.

— Чуваш ли се какво говориш? „Единствено“ Майлс? Майлс, човекът армия?

Корделия се разсмя напук на всичко.

— Добре де, добре. Ще си мълча, разбрах.

— Само не ме карай да се червя, моля те.

Тя бръсна лицето му с пръсти.

— Харесваш ми изчервен.

— Зная. — Хвана ръката ѝ и целуна пръстите ѝ. — И с радост бих спрял да дишам, докато не стана син-червен, ако това ще те накара да се усмихнеш. Или да се разхилиш, което е по-вероятно. И все пак...

Оставяше и това решение в ръцете ѝ, правото да запази най-интимната му тайна. Тя кимна, че разбира.

— Ако позволиш да отбележа, пътуването ни до „Принц Серж“ ще е с преспиване. Вицекралският скоков катер е по-просторен от бърз куриер, но все пак ще е по-икономично откъм място, ако се настаним в една каюта, не мислиш ли?

Това най-сетне извика усмивка на лицето му.

— Значително по-икономично, да.

Майлс се появи и двамата, подвластни на някакъв нелеп рефлекс, се раздалечиха стреснато като виновни ученици.

— А — каза той и изгледа Оливър с любопитство. — Още сте тук. Да не е станало нещо?

— Поканих Оливър да вечеря с нас — каза Корделия.

— Сигурна ли си? Не ми се вярва атмосферата да е подходяща за делови разговори.

— Смятам да *забраня* деловите разговори на трапезата тази вечер — отсече тя.

Майлс се засмя и махна, в знак че отстъпва.

— Разбрано.

Всъщност разговорът по време на вечерята се оказа доста приятен и оживен, въртеше се предимно около клюки от колония Хаос и новини от фамилния окръг на Воркосиган. Корделия не можа да реши дали Оливър е необичайно мълчалив и просто не успява да вземе думата сред толкова бърборковци. Затова пък той успя да проведе нещо като същински разговор с най-младите сътрапезници, прилагайки триковете, които обикновено използваше на дипломатически соарета. И слушаше със същото многопластово внимание, отбеляза си Корделия.

След още едно масово преселение към горния етаж по-малките деца се озоваха по леглата, по-големите си намериха занимания, а Корделия, последвана след минутка от Майлс и Екатерин, най-послед се върна при Оливър в една приятна стая до трапезарията, където възрастните да пийнат след вечерята. Седна на канапето до него, като си мислеше: „Сега вече би могъл да ме прегърнеш през раменете, любими“, но телепатичният ѝ намек не стигна до него. Майлс и Екатерин седнаха на канапето от другата страна на ниската масичка. Фрида им сервира, после по знак на Корделия се оттегли.

Оливър все така беше твърде резервиран. Едва ли го тормозеха служебни проблеми, нали уж си бе взел свободен ден. Корделия сериозно щеше да се ядоса, ако се окажеше, че не го е направил. Обърна се към него и попита:

— А ти какво прави цял ден, Оливър?

Това най-сетне го оживи и той им разказа една забавна история за посещението си в университета, според която там всичко вървяло по обичайния за тази институция начин. Екатерина прояви искрен интерес, за разлика от Майлс, който вероятно би предпочел да чуе някоя клюка за сергиярския флот. Но именно той попита, като въртеше между два пръста празната си чаша:

— И откъде е този интерес към езерото Серена?

— Заведох майка ви там на разходка с лодка.

— А. И татко обичаше яхтите.

— Да, той ме научи да плавам, преди години.

— И мен също. Макар че, откровено казано, на младини предпочитах конете на дядо.

Корделия се обнадежди, че темата може да завие към по-лични откровения, но вместо това Оливър се отплесна в ентузиазирани описания на водните обитатели, които беше видял през дъното на стъкленото кану. Забравил за кратко тревогите си, той разказваше интересно, отпуснал юздите на вродения си чар. Усмивката на Екатерина ставаше все по-широка.

— Но нали не планирате разработването на терени при езерото? — каза Майлс. — Майка от години се опитва да *махне* хората от вулканичните райони.

Корделия изведнъж реши, че търпението е неплодотворна политика.

— Всъщност двамата с Оливър излизаме.

Майлс зяпна. Мълчанието се проточи опасно, макар Екатерина да го наруши с едно „Поздравления!“, след като вдигна вежди и премести няколко пъти поглед между Корделия и Джоул. Майлс си затвори устата.

След миг я отвори отново.

— Тъ... какво точно имаш предвид, като казваш, че излизате? В този контекст.

— Чукаме се, скъпи — отвърна Корделия с най-спокойния си бетански тон.

— Аа... — И след миг добави: — Благодаря за разяснението. — „Мисля“, казваше физиономията му, макар устата му да мълчеше.

Екатерин хвърли кос поглед на съпруга си. Определено преглъщаше нещо, кикот най-вероятно. Оливър все така се криеше в миша дупка, метафорично казано, но бегла усмивка разтягаше устата му. И не се бе изчервил. А после най-сетне — и за огромно задоволство на Корделия — праметна ръка през раменете ѝ, собственически. Вирна брадичка и погледна Майлс в очите.

— И това... известно ли е на широката общественост? Или на някаква по-тясна? — предпазливо попита Майлс.

— Още не съм пуснала прескомюнике, ако за това питаш. Но на Грегор казах, в съобщението си за Аурелия. Както и на Алис и Саймън, разбира се.

— И *тримата* знаят? Но не си казала на мен? Кога съм се превърнал в риск за сигурността? — възмути се Майлс. След миг добави: — Макар това да обяснява защо Грегор постоянно повтаряше, че ако искам подробности, трябвало да говоря с теб. Реших, че ми намеква за нещо нередно, че иска от мен да разследвам... нещо.

„Може и така да е било“, помисли си Корделия, но не го каза на глас.

Веждите на Майлс се смъкнаха. Още.

— Не се ли тревожиш за политическите последствия? На местно ниво? И не само на местно? — Поколеба се. — Не ми е трудно да си представя как някой политически противник повдига обвинения в конфликт на интереси, ако се разбере, че двете най-големи клечки на Сергияр се... ъъ, си лягат заедно.

— Ами... — Корделия хвърли поглед на Оливър, чието лице отново бе застинало в безизразна маска, и със съжаление редактира думата, която искаше да използва, а именно „трите“. — Двете най-големи клечки на Сергияр си лягаха заедно в продължение на десет години. Хората отдавна са свикнали с това. Аз не бях вицекралица само защото се явях съпруга на баща ти. От самото начало с Арал деляхме поста по императорски указ.

Майлс махна нетърпеливо с ръка в смисъл „това го знам“.

— Обвиненията в конфликт на интереси обикновено се отправят тогава, когато единият партньор неправомерно се възползва от властта и възможностите на другия. Нужно е голямо въображение да видиш в двама ни с Оливър нещо различно от равноправен екип.

— Това не би ги спряло, ако решат да тръгнат на бой.

— Опитът ми показва, че същото може да се каже за всичко останало, което съм направила или не съм направила.

Оливър се намеси неочаквано:

— Един от афоризмите на баща ти гласеше: „Не позволявай на врага да избира бойното ти поле.“ И далеч не само в тесния военен смисъл.

— Хипотетичен враг на хипотетично бойно поле в нашия случай — сухо добави Корделия. — А и какво биха могли да направят? Да поискат оставката ми? — Замисли се над този възможен вариант. — Всъщност това сериозно би ме вбесило, защото би провалило плановете ми. Би ме принудило да остана на този пост по-дълго от предвиденото само за да докажа на някакви нещастници, дето само хабят кислорода, че не те ръководят парада. Отврат.

Майлс все така въртеше празната си чаша между пръстите си. Опитваше се да измисли логично основание, с което да подплати и оправдае чувствата си? Корделия не можеше да реши дали да го остави, или да го отклони от тази пътека. Той несъмнено бе опитен тактик. Чудесно качество, стига тактикът да е на твоя страна.

— Стига семейството ми да се радва за мен — заяви тя и направи кратка пауза, оставяйки предизвикателството да натези във въздуха, — сергиярската общественост, а и всяка друга, може да върви по дяволите.

Екатерин все така изглеждаше притеснена, но като се имаше предвид естествената ѝ резервираност, която граничеше със стеснителност, това не беше изненада. Не за пръв път Корделия се запита как е възможно жена като нея да се омъжи за човек, който до такава степен излиза от зоната ѝ на комфорт. „И слава богу, че го направи.“

— Вуйна Вортис веднъж каза, че първата атака срещу жена, която е обществена фигура, почти винаги е свързана с някаква сексуална клевета — каза накрая Екатерина.

Корделия сви рамене.

— Професорката е умна жена и отличен историк, но от моя гледна точка това са стари новини. И да е имало някаква клевета, била тя сексуална или друга, която да *не е* била използвана срещу двама ни с Арал, когато той беше регент, а и по-късно, когато стана министър-председател, то въображението ми не стига да си я представя. Ако и в половината клевети по наш адрес имаше зрънце истина, значи не ни е оставало *време* нито да спим, нито да се храним, какво остава да си вършим работата.

— Това е... вярно — призна с неохота Майлс. — Бетанският ти произход беше неизчерпаем извор на вдъхновение за клеветниците. А татко винаги е бил мишена. Предполагам е смятал, че думите са за предпочитане пред гранатите.

„Не си падахме и по двата вида.“

— Научната ми подготовка за Бетанския астрономически корпус не беше най-подходяща за ворбарсултанската политическа сцена, признавам. Беше ми втъплено, че най-лошото нещо е да кажеш или повториш непроверена информация. Че животът на много хора зависи от прецизността ти. Затова онази клюкарница ми се струваше не просто жестока, а *малоумна*.

— Странно — каза Екатеринбург. — На бетанците им се носи славата, че са обсебени от секса, но когато отидеш на Бета, откриваш, че това изобщо не е вярно.

— Естествено, че не е вярно. Не им се налага да бъдат обсебени — каза Корделия.

Устните на Майлс се кривнаха нагоре, но каквото и възражение да му беше на езика, не го сподели на глас.

Корделия го погледна сериозно.

— Съжалявам, че е трябвало да търпиш онези клевети. Не че си се оплаквал особено през годините...

— Основно в училище ме тормозеха с тях. След като обидите на тема мутант спряха да ме вбесяват, момчетата пробваха с клюки за вас. Накрая ги научих да... престанат. На Иван му беше по-лесно, можеше просто да ги набие. Уви, не искаше да ги бие от мое име, освен онзи път, когато някакъв идиот пусна слуха, че леля Алис спи с *теб*, представи си. Тогава... се получи добре. В известен смисъл. — Придружи думите си със злорада усмивка.

— Алис отнесе доста критики, задето не се омъжи повторно — каза Корделия. — Но онзи слух, ако не друго, поне означаваше, че според хората имам *добър вкус*. Даже бях поласкана.

— Веднъж, вече не помня за какво конкретно бях разстроен по онова време, но веднъж дядо ми каза: „Ние сме Воркосиган. Ако слуховете не те обвиняват *най-малкото* в убийство или държавна измяна, значи не си струва да станеш от леглото заради тях.“ А после помисли малко и се поправи: „И за убийство не си струва.“ А после редактира и това: „А и държавната измяна не винаги си струва труда.“

Корделия се изкиска мрачно.

— Такъв си беше дъртият Пьотър. Все едно го чувам да го казва. Арал беше на същото мнение, между другото. Може би го е наследил от баща си. Единствената клевета, която наистина го вбесяваше, беше онова за Комарския касапин. Всички останали го отегчаваха.

— Но вбесяваха *мен* — тихо каза Оливър.

Майлс го погледна.

— Мда, озовали сте се право в центъра на клюкарницата по времето, когато баща ми беше министър-председател.

— И при това не ми беше позволено да набия клюкарите. — Замълча, свъсил вежди над някакъв неприятен спомен, после добави: — Кое то често се превръщаше в сериозно изпитание.

В онзи период се бяха появили слухове и за красивия адютант на министър-председателя във всякакви въобразими и невъобразими комбинации от сексуалност и/или (не)лоялност. Имаше дори такива — на принципа, че дори спрелият часовник показва точното време два пъти на ден, — които се доближаваха, макар и като в криво огледало, до истинската история. Майлс сигурно бе чувал и тях и ги бе отхвърлил заедно с другите. А може и да не ги беше чул, предвид че по онова време рядко се задържаше на Бараяр. Корделия се колебаеше дали и как да го попита. Погледна Оливър, но по нищо не личеше, че той има желание да се възползва от пролуката в разговора.

— Когато постъпих в Академията, слуховете сякаш понамаляха, или поне не стигаха до мен — каза Майлс. — Е, условно казано. Чувах ги по-рядко, но онези, които стигаха до мен, бяха от най-грозния вид.

— По онова време Арал вече не беше регент, но с времето клеветите наистина намаляха — каза Корделия. — За щастие.

Екатерин каза предпазливо:

— А обществената реакция тук, на Сергияр? За вас, както и за новите деца? И интересува ли ви изобщо?

— Не особено, а и не виждам причина за бог знае каква реакция. — Корделия сви рамене. — Като се има предвид смесеното население на Сергияр, реакцията на хората е трудно предвидима. В Периода на изолацията овдовелите жени в репродуктивна възраст са били не просто насърчавани, а притискани да се омъжат повторно, за да дадат своята дан към генетичния басейн.

Сянка мина по лицето на Катерин.

— Не само в Периода на изолацията, уви.

Корделия кимна и продължи:

— Обратното, жените след репродуктивна възраст били насърчавани да си останат вдовици, за да не отнемат мъже, които биха могли да направят деца на други, по-млади жени. Никой не го е формулирал по този начин, разбира се, но крайният резултат от странните социални привички на бараярците е именно този, ако го анализираш в дълбочина.

— Хм — каза Майлс, който едва ли си беше правил труда да анализира точно това.

— Не сме на Бараяр, Периодът на изолацията отдавна е свършил, а концепцията за „репродуктивна възраст“ е мъртва и погребана. Не просто можем да съхраняваме замразени гамети с десетилетия, а да използваме рекомбинация на соматични клетки на всяка възраст. Включително и посмъртно, ако си се сетил да замразиш тъканна проба. Дори от невръстно момиченце могат да се вземат яйцеклетки. Да не споменавам за клонирането, него го познаваме съвсем отблизо в лицето на брат ти Марк.

Майлс махна с ръка, за да покаже, че няма теоретични възражения спрямо последния аргумент.

— Така е, но... някои хора няма ли да решат, че Оливър е малко, въ, твърде млад за теб? — Ако се съдеше по физиономията му, изглежда, вече си представяше вицовете по темата и не ги намираше за особено забавни.

— Е, благодаря ти, че не зададе въпроса на обратно, в смисъл дали аз не съм твърде стара за Оливър — тросна се Корделия.

— А аз ви благодаря двойно, графе — обади се Оливър и кой знае защо го каза развеселено. — Скоро навършвам петдесет. Всички

сте поканени на пикника по случай рождения ми ден, между другото, стига още да сте тук.

— О, чудесно — каза Екатеринбург.

— За чудесно — не знам, но определено обещава да е интересно — каза навъсено Оливър. — Ще дойдат много семейства от базата, значи ще има и много деца.

— Още по-чудесно.

Майлс, останал в малцинство и на крачка от капитулацията, пробва за последно:

— Е, ако направиш сметката, може и да има смисъл. Бетанската продължителност на живота срещу бараярската и така нататък.

Екатерин примижва, но успя да се усмихне храбро.

„Да де, все някой трябваше да каже и това.“ Корделия се обърна към Оливър, обзета от внезапна решителност, която нямаше нищо общо с желанието ѝ да подразни Майлс, и каза с ожесточение:

— Да. Ако ще ми обещаващ нещо, Оливър, нека то да е, че ще ме надживееш. Обещай, че ще ме *надживееш*.

Оливър сякаш се стресна.

— Ами... ще се опитам. — След миг по очите му пролича, че е разбрал. Предпазливата прегръдка през раменете ѝ се стегна за миг в знак на подкрепа.

На Майлс му отне по-дълго да схване подтекста, но накрая и това стана:

— О.

Екатерин не срещна никакви затруднения — кимна на свекърва си сериозно, по сестрински.

Скоро след това гостито се разтури, трима от събеседниците бяха много уморени, а четвъртият... четвъртият имаше вид на човек, който трябва да премисли много неща. Ако не друго, поне оставиха Корделия да се сбогува с Оливър насаме. На прага двамата споделиха една крайно незадоволителна целувка за лека нощ.

Той изсумтя:

— Ух. Това мина...

„Добре? Зле?...“

— ... по-политически, отколкото очаквах.

— Майлс май все по-рядко излиза от ролята си на граф напоследък.

— Още не мога да реша каква беше реакцията му, а го наблюдавах през цялото време.

— Ако трябва да гадая... мисля, че ще продължи да изразява съмненията си пред нас — и най-много пред Екатерин, бедното момиче, — но пред външни хора ще отстоява твърдо позицията ни. — Или така поне се надяваше, горещо.

— Аз срещу брат си, аз и брат ми срещу света?

— Което важи сто процента за Майлс и Марк. С други думи, Майлс има богат опит с този вид сценарий.

— Сигурно бих могъл да кажа, че нямам търпение да видя двойната му игра на практика — въздъхна той, — но истината е, че имам в излишък.

Корделия се засмя.

— Ще се видим ли преди утре вечер в базата?

Когато всички щяха да тръгнат за нейния скоков катер и оттам за „Принц Серж“.

— Боя се, че не. Имам да свърша куп неща, преди да зарежа хората от администрацията си за цял един ден и само с някакви си трийсетина теснолъчеви канала, по които да ме намерят. — Ден, който, по някаква случайност и благодарение на нечии орбитални изчисления с цел най-голяма ефективност — и за техен късмет, — започваше и завършваше с корабна нощувка. Макар че предвид дългогодишния опит на Оливър в съставянето на графици за най-заетия човек във Ворбар Султана може би „случайността“ трябваше да се изключи от уравнението, реши Корделия.

Той тръгна към наземната си кола, а тя се прибра, като си мислеше: „Така, оцеляхме и след втория възлен скок.“ Още колко оставаха, докато стигнат живи и здрави до дома?

12.

Корделия се събуди през нощта, защото ѝ се ходеше до тоалетна, а след това — както се случваше често — не успя да заспи отново. Отиде в кабинета си с идеята да се приспи с някой скучен доклад. Изборът ѝ на скучни четива беше голям. Тя се настани в удобния стол и избра наслуки някакъв финансов отчет. След половин час, отегчена, но не достатъчно, вдигна очи, стресната от тихо почукване.

— Будна ли си? — прозвуча приглушено гласът на Майлс през вратата.

— За теб — да. Влизай.

Майлс откряна вратата и се вмъкна в кабинета. Вместо пижама носеше стара тениска и широки шорти. Късото разстояние до стола, който Корделия му посочи, измина с помощта на бастунчето си, без дори опит да прикрие нуждата си от него. Седна с въздишка.

— Изглеждаш... изпържен. — Бръчки по лицето, помръкнали очи, рошава прошарена коса.

— Ами... Пристъп. — Майлс вдигна рамене небрежно.

— Предизвикан или, въ, естествен? — Пристъпите с неизяснен генезис му бяха останали в наследство от криозамразяването, на което бе подложен по спешност преди десетина години, състояние, сложило край на военната му кариера. Всъщност преди почти петнайсет години? Лечение нямаше, но поне можеше да контролира пристъпите с помощта на едно устройство, измислено от екипа военни невролози, работил по проблема му, стимулатор, който предизвикваше пристъп в избрано от Майлс време и място, елиминирайки случайния елемент в цялата тази история. Системата работеше, стига пациентът да използваше стимулатора достатъчно редовно, така че предизвиканият пристъп да изпреварва естествения.

— Предизвикан. Мразя махмурлука след това, но нивата на невротрансмитерите ми бяха високи, а не исках да развалям пътуването до „Серж“ с някой зрелищен пристъп.

— Радвам се, че най-сетне ти е дошъл акълът.

Устните му трепнаха.

— Екатеринбург настоя. В интерес на истината.

— В такъв случай — радвам се, че си имал достатъчно акъл да се ожениш за нея.

— О, да.

— Мислех, че спиш като пън след пристъп.

— Не винаги. Пристъпите разказват играта на мозъчната химия. Понякога заспивам като отрязан, друг път не мога да мигна.

— А. Добре дошъл в клуба.

— Да, ама аз не съм на... на колко стана, на седемдесет и шест?

— Браво. Уцели от първия път.

— Е, нали наскоро имаше рожден ден. Помня, защото ти изпратихме видео на децата.

— Най-хубавият ми подарък.

Той се усмихна отпаднало и тропна с бастунчето по пода.

— И понеже не можах да заспя, се замислих за разговора ни тази вечер.

— О? — Корделия остави четеца си и се облегна назад. Надяваше се, че добре е прикрила тревогата си. „Не подвеждай свидетеля.“

— За някои от онези клевети във Ворбар Султана.

— Почти цяла вечер само за това говорихме, миличък. Дай по-конкретно.

— Права си. — Пое си дъх. — Конкретно, онази за Гес Ворутиър. И татко. Когато са били млади.

Ха. Не за тази „клевета“ се беше подготвила. Тази датираше много отпреди Оливър.

— Работата е там, че я чувах не само от хора, които очевидно се надяваха да ме вбесят. — Още една колеблива пауза, по-дълга. — Е... били ли са, такова, любовници, или не? Имам предвид: те бяха *роднини* по сватовство.

— И това... е нещо, което Арал не е сметнал за необходимо да потвърди или отрече?

Майлс видимо се смути.

— Така и не го попитах. — След миг добави: — Но пък и той никога не го отрече на глас. А го е правил за други неща. Редовно отричаше онова с Комарското клане например, гневеше се.

— И имаше пълното право да се гневи.

— Знам.

Корделия въздъхна.

— И ти... смяташ ли, че имам правото или задължението да ти казвам нещо, което Арал е предпочел да премълчи? Смяташ ли, че ти имаш право да знаеш? — Надяваше се Майлс да разбира, че това не е риторичен въпрос.

Той махна широко с ръка.

— Право? Или нужда? Но си мисля, че ако не е било вярно, някои хора са можели просто да ме уведомят за това. А ако е било вярно... значи дължа извинение на един-двама. Нали уж казват, че не можеш да оклеветиш мъртвите.

— Глупости. Можеш, и още как. Единствената разлика е, че покойникът не може да те осъди за клевета по съдебен ред.

Той изкриви устни, в знак че приема аргумента ѝ.

— Краткият отговор може да се окаже подвеждащ — каза Корделия. — По-дългият... изисква известен контекст.

Майлс се облегна назад.

— Аз не бързам.

— Не очаквай приспивна приказка.

— Малко истории от онзи период на Бараяр попадат в тази категория.

Корделия неволно се разсмя.

— Така е. — Пое си дълбоко дъх, преди да започне по същество. — Несъмнено знаеш, че след като по-голямата част от семейството им било избито от отряда на смъртта на Лудия император Юри... боже, по онова време Арал трябва да е бил на годините на Алекс, нали така?... та след това генерал граф Пьотър само дете не зашил за панталона си малкия Арал и така докато гражданската война не свършила. Подозирам, че вече разбираш защо.

Майлс стисна очи за миг, вероятно виждаше себе си на мястото на Пьотър и Алекс на мястото на Арал. Намръщи се още повече.

— След като това негово странно военно чиракуване на най-високо ниво свършило заедно с войната, Арал се озовал в тогавашния вариант на вашата офицерска академия. Която по онова време била още в процес на изграждане като образователна институция. Гес и Арал били не само втори братовчеди, а и приятели в Академията.

Подозирам, че нито единият, нито другият е можел да мине за нормален според бетанските стандарти. Дори и без да включваме пубертета в сметката.

— Аз... трудно бих могъл да споря по този въпрос.

— По всичко личи, че еднополовите сексуални експерименти от страна на младежи в онзи контекст са били толерирани — хомосексуалността никога не е била забранена на Бараяр, а само силно неодобрявана от обществото, макар че дали това е по-добрият вариант, не се наемам да кажа, — но така или иначе никой не поемал риска да парадира с „отклонението“ си, а семействата го пазели в строга тайна. Какво точно си е мислил Пьотър, когато му е хрумнало да ожени Арал за сестрата на Гес, не мога да си представя. Собствената му майка е била Ворутиър, така че сигурно е сметнал, знам ли, че това ще е един традиционен семеен съюз. Или е имал наум някаква доста по-сложна схема, надявал се е женитбата да извади Гес от картинката. Изглежда — и с пълно право, — по онова време е смятал младия Гес за опасен, токсичен направо. Но едва ли си е представял каква кървава трагедия ще произлезе от плановете му.

— *Наистина* ли е имало таен дуел? Заради твърдения, че жена му му изневерява?

— Два дуела. Знам го от Арал и нямам причина да се съмнявам в думите му.

Майлс подсвирна.

— Незаконно откъдето и да го погледнеш...

— И строго наказуемо. И дуелите, изглежда, са довели до мистериозното й самоубийство.

— Веднъж татко ми каза... — Майлс се поколеба. — Точно по онова време беше плъзнал слухът, че съм убил първия съпруг на Екатерин. Боже, каква досада. Но както и да е. Татко каза, че не било изключено да я е убил Пьотър. Един вид да поправи грешката си. Да подозираш собствения си баща в такова нещо... Без да си сигурен в каквото и да било. Каза, че така и не е събрал смелост да го попита.

— Явно премълчаването открай време е фамилна традиция на семейство Воркосиган.

— Ами... в този случай разбирам затруднението на татко.

— Хм. Така или иначе, няколко години след смъртта й Арал и Гес го ударили на живот с твърде много алкохол и безобразия, при това

на показ. — Убийствена двойка, събрана в някой специален бараярски ад, съставена от един протосадист и от един объркан младеж, склонен към самоунищожение. Е, може би нямаше нужда да споделя с Майлс чак толкова подробности. — Не знам дали Арал го е правел съзнателно, за да вбеси Пьотър, но резултатът така или иначе е бил същият. Когато най-после се скарал окончателно с Гес, скандалът бил толкова зрелищен, че се стигнало до кръв. Арал се стегнал, дори съумял да напредне в кариерата си. Гес продължил устремно по нанадолницето. Не и в кариерно отношение, уви. Високите постове, които заемаше по-късно във въоръжените сили... нанесоха сериозни щети на имперските служби.

— Татко ли ти е разказвал всичко това?

— Някои от нещата. Останалото сглобих сама, от други източници. Удивително беше колко много хора смятаха, че трябва да бъде уведомена за онези събития, макар да се бяха случили две десетилетия преди да пристигна на Бараяр. Дори адмирал Гес в двайсетината минути преди, въ, злощастната си кончина. Резултатът неизменно ги разочароваше. — И най-много Гес като че ли... Корделия стисна зъби и успя да не се усмихне. — Вероятно трябва да уточня, докато сме на тази тема, че възраженията ми срещу Гес бяха свързани с личността, а не с пола му.

Майлс сви рамене, в знак че разбира бетанските й стандарти.

— Значи, дори да е било вярно, пак се равнява на клевета, това ли искаш да кажеш?

— Един и същи набор от факти... може да бъде представен неутрално, може да бъде раздухан до истерични мащаби или да бъде поднесен по начин, който уронва престижа и наранява, в зависимост от целите на хората, които го разпространяват. Макар че според мен самият факт, че онзи епизод никога не е бил тайна, поне за тяхното поколение, в значителна степен е притъпил зъбките на клеветата.

— Е, мен доста здраво ме ухапа — каза Майлс и се навъси. — Татко ми разказа почти всичко за онзи свой тъмен период, но не и за Гес. Тоест... аз съм наполовина бетанец, нали така? А и не бях дете, когато водихме онзи разговор, с дете не би могъл да споделиш такива неща, разбира се, но аз бях на *трийсет*. — Сбърчи нос в сложен вид смущение. — А вместо това той ме остави... на тъмно.

Корделия потри с ръка врата си, някаква болка се зараждаше там.

— Това се случва, когато двама души са си особено важни един за друг. Представи си... че той отчаяно е държал на доброто ти мнение за него, точно толкова, колкото ти държеше на неговото.

— Хм.

— Нека опитаме нещо. — Корделия прехапа устна. — Помисли си за трите най-лоши неща, които си правил някога, онези, за които най-много съжаляваш.

— Само три? Мога да се сетя за повече.

— Точно сега не е нужно да парадираш с гениалността си — сухо отбеляза тя. — Трите най-отвратителни ще свършат работа.

— Пак ми е трудно да избира, но... добре. — Облегна се назад и завъртя бастунчето в ръцете си. Стисна устни, спокоен от неприятен спомен.

— А сега ми кажи на колко трябва да станат Селиг и Симон, преди да им разкажеш за тях? На десет?

— Не, разбира се! Ужасите от морално естество не са подходящи за толкова малки деца. Или от каквото и да било естество, ако зависи от мен.

— Двайсет?

— Двайсет... е особена възраст — каза неангажиращо той. Явно се досещаше накъде го води Корделия и гледката не му харесваше особено.

— Трийсет?

— ... може би. — Онази особена физиономия, която Корделия помнеше от юношеството му — като на палаво дете, което се чуди през коя врата да избяга, — се изписа за миг на лицето му.

— Четирийсет?

— Четирийсет може и да стане — призна сухо той.

— Значи Арал е трябвало да се спре на трийсет и девет. Очевидно.

— Ох. — Тих болезнен стон като онези, които издаваше напоследък при всяко ставане и сядане.

— А ако променим малко упражнението, на колко години трябва да си самият ти, за да ми кажеш за въпросните три свои постъпки, без да се чувстваш неудобно?

Майлс сякаш се притесни.

— За две от тях вече знаеш. Третата... беше много отдавна.

— Не искам от теб да ми се изповядваш, миличък. Просто те моля да погледнеш на баща си като на човек, а не като на свръхчовек. Изисква усилие, знам. Съгласи се обаче, че от толкова висок пиедестал се пада много зле.

— Сигурно е така. Хм. — Наведе се напред и подпря брадичка на бастунчето. — Така е. Знам го. От личен опит. — Още една пауза. — Чудя се с какво ли от поведението си ще побъркам *своите* деца.

— Пубертетът чука на вратата, ако не греша, така че скоро ще получиш отговор на този въпрос. Или те ще ти го кажат в прав текст, или ти ще го разбереш сам.

Той примижа. Въздъхна.

— Някакъв друг съвет, о, премъдра?

— Сериозно ли питаш? — Корделия сви рамене. — Нищо бог знае колко оригинално. Прости, за да ти простят, и ако ще казваш нещо, не го отлагай до безкрай.

Сух смях.

— Последното фигурираше в трите неща, за които попита преди малко.

— Важи за много хора.

Майлс помълча.

— Аз... той винаги изглеждаше толкова уверен в себе си... до степен на самодостатъчност. Толкова силен. Тревогите покрай инфаркта ги пропуснах, защото по онова време бях криозамразен. Научих за това много по-късно, когато той вече беше добре и може би... не си дадох сметка колко...

— За силен — да, силен беше. За другото... никой не може да издържи на толкова много сила толкова дълго без чужда помощ. Но ти вече го знаеш, струва ми се.

Той кимна с усмивка. За Екатерин ли си мислеше?

Прошарената му коса улови светлината на лампата и Корделия примигна смутено.

— Догодина ще си на възрастта, на която беше Арал, когато се запознахме. И косата ти е точно толкова прошарена, колкото беше неговата по онова време.

— Сериозно? — Майлс свъси вежди и подръпна един кичур, сякаш би могъл да види косата си. — Може би като стана на осемдесет и моята ще е бяла като неговата.

„Надявам се — помисли си Корделия и сърцето ѝ изведнъж се сви. — Не, не позволявай на страховете да съспят прекрасния момент.“ Или на скръбта да погълне бъдещето? Това щеше да е трудно.

Корделия неволно се прозина и попита Майлс:

— Доспа ли ти се вече?

Той се протегна и разкърши рамене.

— Май да.

— Утре можеш да се успиш, разрешавам ти.

— Което ми напомня, че ти няма да можеш. — Изправи се и тръгна към вратата. — Хайде, лека.

— Лека. Приятни сънища, хлапе.

— И на теб. Късмет със сънищата. — Махна с ръка и излезе.

Без „благодаря“, без „толкова се радвам, че си поговорихме“. Което едва ли би трябвало да я изненадва, предвид...

Майлс подаде глава през прага.

— Та кога ще разкажеш на Аурелия всички тези срамни истории?

„Момчето отвърща на удара!

Добре.“

— Когато е достатъчно голяма да попита, предполагам. — „Или никога.“ Да освободим бъдещето от тежестите на миналото посредством селективна амнезия? Дългият жизнен опит на Корделия показваше, че това съвсем не е най-лошият подход.

Майлс се изсмя и си тръгна. Корделия въздъхна и изключи лампата.

Сутрешните срещи във вицекралския офис приключиха сравнително бързо — Корделия се чувстваше уморена след безсънната нощ и не беше в настроение да търпи глупости, а и вече започваше да си фантазира за следобедното бягство. Когато се върна при комтаблото си, откри, че обичайната виртуална планина от съобщения, състезаващи се за вниманието ѝ, се е смалила до виртуална могилка. „Благодаря ти, Айви.“ Нямаше и скрити вулкани при това, поне докато не стигна до последното в списъка.

— Ах, тези *мазни копеленца* — изръмжа тя, след като плъзна поглед по текста. Явно реакцията ѝ бе по-гръмогласна от очакваното, защото Айви подаде глава през вратата, която разделяше владенията им.

— Вие, въ... стигнахте до предложението на „Плас-Дан“, нали?

— Да. — Корделия се зачуди дали бюджетът ѝ позволява още едно повишение на заплатата на Айви. Ако секретарката беше сложила това съобщение в челото на списъка, Корделия нямаше да е в състояние да прегледа останалите нито толкова бързо, нито с толкова ясна мисъл.

Външният наблюдател едва ли би открил нещо необичайно в предложението. „Плас-Дан“ искаха да отворят втори завод за производство на материали в Гридград. Гридград несъмнено се нуждаеше от такъв. Компанията, самодоволно сигурна в монополното си положение, изреждаше списък от искания за съдействие от страна на администрацията, които... които не бяха неприемливи, реално погледнато, макар определено да бяха нахални. Един вид държаха *сами себе си* срещу искане за откуп. Е, този номер им се беше получил веднъж, нали така?

И понеже нямаше друг избор, Корделия би могла да вдигне ръце и да им даде каквото искат. Или това, или да гледа безпомощно как планът ѝ да премести столицата удря на камък.

— Отврат.

Изчете отново офертата. Подробностите с нищо не промениха първото ѝ впечатление. Най-много можеше да я маркира като получена и изчакваща отговор. Не че третият прочит би променил нещо. Не би могла да извади от ръкава си конкурентна оферта.

Написа и изпрати напомнящо съобщение по теснолъчевия канал до Марк и още едно до свои приятели във Ворбар Султана, писа дори до Комар, но щом първите ѝ съобщения по темата не бяха раздвижили нещата, сегашните едва ли щяха да постигнат нещо. Задържането на отговора още два дни, докато се върне от „Принц Серж“, едва ли щеше да докара безсъние на онези нахалници, защото и техните сметки показваха същото като нейните. Отлагането дори не се класираше в графата на „дребното отмъщение“. Въпреки това отложи отговора си.

Малко по-късно, вече обзета от реално нетърпение да потегли към базата и оттам към „Серж“, се зачуди разсеяно какво ли правят

децата и внуците в другата част на градината. Точно тогава Айви ѝ позвъни от приемната. Обикновено просто подаваше глава през прага. Стана ясно защо не го е направила този път, когато гласът ѝ прозвуча официално по интеркома:

— Вицекралице, кметът Кузнецов е тук.

Улесняваше я, ако реши да откаже срещата. Е, решително би искала да я откаже, но не биваше. Трябваше да изгради мостове между двамата сега, когато Йеркес беше въвн от играта. Йеркес беше склонен към твърде шумни изяви от време на време, но с него поне можеше да се разбере. Самата тя беше гласувала за Моро. Разочарованието не беше нещо ново за нея; на младини, като бетански гражданин, сякаш винаги заемаше губещата позиция при гласуване. А и онзи глупак, Фреди Стабилягата, минали бяха години преди бетанският електорат да се отърве от него.

Корделия въздъхна и каза:

— Да влезе.

Кузнецов бе придружен от по-възрастна жена, една от общинските съветници, съобрази със закъснение Корделия. Е, все пак трябваше да им признае, че се нагърбват с управлението на Карийнбург, освобождавайки имперското правителство от това задължение. Поздравиха се; Корделия нагласи дружеска усмивка на лицето си и им махна да седнат на удобните столове пред бюрото ѝ. Двамата изглеждаха нервни, но твърдо решени да направят нещо. Корделия замени обичайното си въведение: „И какво може да направи днес за Карийнбург правителството на Негово императорско величество?“ с по-неутралното — макар и също толкова приканящо, защото държеше да приключи със срещата навреме:

— Какво имате да споделите с мен днес, кмете?

Кузнецов се наведе напред и остави един поочукан четец върху стъкления плот на бюрото ѝ.

— Това — каза злокобно той — е официална петиция срещу преместването на имперската планетарна столица от историческия Карийнбург в малък провинциален град. Досега сме събрали повече от пет хиляди подписа и без съмнение ще съберем още. Макар че и без тях становището на нашите хора е очевидно.

— Добро упражнение в прилагането на демократичните процедури — отбеляза Корделия, без да докосне четеца. Част от по-

старите бараярски имигранти нямаха доверие на тези галактически прийоми; други ги възприемаха с готовност и бързо-бързо намираха начин да манипулират вота. Комарците, които имаха отколешен опит с всякакъв вид гласувания, нямаха проблем с галактическите порядки. По-младите сергиярци също се справяха сравнително добре.

— Като бетанка — каза общинската съветничка, мадам Нойс, — не бихте могли да отхвърлите това.

Корделия се облегна назад и скръсти ръце на гърдите си.

— Не съм бетанка от над четирийсет години, но иначе — да, разбирам какво имате предвид. Процедурата ви е добра, но не и искането.

— Искате да ни откраднете столицата, а това ще задуши развитието на Карийнбург — възрази бурно Кузнецов. — Ще угаси искрата на бъдещото ни величие!

„Именно“ — помисли си Корделия, но на глас каза друго:

— Никой не е казал, че ще съборим града. Нищо няма да се промени. И базата, и цивилният космодрум ще си останат в Карийнбург, а те са фактори, които гарантират бъдещия растеж на града. — Докато не дойдеше време и те да бъдат преместени. Корделия сви устни. — А и размерът не е единственият двигател на величието. Какво е населението на Карийнбург в момента, около четирийсет хиляди? Точно като населението на Флоренция в разгара на Ренесанса. Само че къде е нашият Леонардо да Винчи? Нашият Микеланджело? — Не добави: „Къде е нашият Филипо Брунелески?“, любимият откачен творец на Арал от Старата Земя, защото създаването на гениална архитектура в обречения Карийнбург би било трагична недомислица.

— Ние сме първото, основополагащото колониално поселище на Сергияр — каза Кузнецов. — Историята ни е ключова за този свят.

— Да, присъствах лично на „основополагането“ — каза суховато Корделия. По онова време Кузнецов беше ходил прав под масата някъде на Бараяр. А Нойс вероятно бе ходила на детска градина. — История — да; величие — не — продължи Корделия. — Карийнбург, или по-скоро базата, започна съществуването си като таен военен склад, а малко след това прерасна в писта за совалки и грозен военнопленнически лагер. В който се случваха някои доста грозни неща. Както знаете, неуспешният опит за завладяването на Ескобар не

е сред най-величавите моменти в бараярската история. По онова време никой не е мислил за рационално заселническо планиране, защото до един са били затънали до ушите в заговорите на старата Военна партия. Мирното заселване на една от най-добрите планети, откривани през последните две поколения, най-близка до Земята като условия за живот, изобщо не е било в челото на дневния им ред, гледали са на нея като на плацдарм за величави завоевания, а не като на перспективна инвестиция, която изисква много работа и обещава сигурна, но бавна възвръщаемост.

Кузнецов, който не беше вор, се видя принуден да свие рамене, в знак че приема аргумента ѝ. Човекът не бягаше от работа, доколкото ѝ беше известно, и съвестно изпълняваше задълженията, за които му се плащаше. Уви.

— Тера не е активен от хиляди години — възрази Нойс. — Може да минат още толкова, преди отново да се събуди.

— Стотици, не хиляди — поправи я Корделия. — Голямото изригване, което е отнесло върха му, наистина се е случило преди хиляди години, но след това е имало други, по-малки изригвания. Проучването на активността му е публично достояние. — И подлежеше на постоянна ревизия с получаването на нови научни данни, които, уви, се натрупваха твърде бавно. „Трябват ни още хора.“ — Вулканът не е угаснал, а само заспал, а разломът под него продължава да се измества и разширява, което не вещае нищо добро в дългосрочен план. Да, едва ли ще изригне през следващите десет години, иначе щях да евакуирам целия град. Слез следващите сто? Може би. След сто и петдесет — двеста? С голяма доза сигурност.

— На Старата Земя има градове, които са съществували хиляди години в съседство с вулкани далеч по-активни от нашия — каза Кузнецов. — Издигали са ги от пепелищата и са продължавали напред.

— Да, но тези градове са били основани преди човечеството да научи достатъчно за движението на тектоничните плочи. Поради липса на по-добро обяснение хората вярвали, че подобни катастрофални събития са наказание от боговете. А след научния пробив в геологията продължили да живеят там по инерция. И от късогледство. И защото не са били в състояние да сложат кръст на една губеща инвестиция. Ние обаче не можем да се оправдаем с невежество. Невъзвръщаемите

разходи могат единствено да растат, а колкото до инерцията, тя е производна на масата, която аз, признавам, се опитвам да намаля.

— Като осакатявате бъдещето на Карийнбург! — възрази Кузнецов.

Корделия потисна импулса да си заскубе косата.

— Бъдещето на Карийнбург е *река от лава* — каза тя и се намръщи. — Ако земетресенията не го сринат първи. Макар че веднъж в тази връзка Арал каза, че не земетресенията убиват хората, а строителните предприемачи. Факт, който не променя аргумента.

— Земетресенията тук са слаби, едва се усещат — каза Нойс. — И сравнително редки, най-много един-два пъти в годината!

Не беше ли живяла тук преди десетина години, когато земята се бе разцепила?

— Всъщност сеизмичната активност в разлома е почти непрекъснатата. Хората просто не усещат малките и дълбоките трусове. Моят екип от вулканолози качва данните в правителствената мрежа буквално в реално време. Всеки може да ги погледне. — Сложи длан върху хладното черно стъкло на бюрото си. Идеше ѝ да свие ръка в юмрук, разбира се, но това би се възприело като враждебен жест.

— Неразбираеми научни алабалистики! — изсумтя Нойс. — Могат да се тълкуват всякак!

Корделия я зяпна невярващо.

— Нищо подобно! Всички качени в мрежата обяснения са написани на език, който и десетгодишно дете може да разбере. И това не е метафора. Редовно пращам Блейз Гати при десетгодишни ученици и трябва да ви кажа, че децата се справят отлично с това упражнение по четене с разбиране. — В началото Гати се бе смутил сериозно от така поставената му задача, но бързо схвана идеята и я взе присърце. Ако можеше да се вярва на думите му, класът, с който работеше, вече с нетърпение очаквал появата му за поредното упражнение. — Има дори обучителна програма в мрежата за разчитане на диаграми и графики.

— Така значи — каза студено Нойс. — Излиза, че прословутата ви демократичност е една преструвка, нали, вицекралице? Пет хиляди гласа не струват нищо пред думата на един вор.

— Вижте. — Корделия се наведе напред и стисна ръце върху плота на бюрото. — Проблемът няма политическо решение, защото самият той не е политически. Астероидите... хората на адмирал Джоул

могат да се справят с астероидите, и слава богу. Но не и с вулканите. Въпрос на разлика в мащаба. — Е, освен ако астероидът не е с размерите на планета, но Корделия се бе научила да не подкопава собствените си аргументи с прекомерна прецизност. — Грегор дава големи правомощия на вицекралската администрация, но не и суперсили. Не мога да спра континенталния дрейф. — След миг добави замислено: — Което би било пагубно в дългосрочен план за здравето на сергиярската биосфера, дори ако можех.

— Но *можете* да спрете преместването на столицата — каза Кузнецов.

„Ако бях късогледа, зла или глупава — несъмнено.“ Корделия въздъхна и побутна четеца с подписите към неговите приносители.

— Предлагам да отнесете петицията си до ръба на кратерната калдера и да я представите на вулкана. От него, а не от мен, зависи дългосрочният резултат. Макар че ако ви се стори, че получавате отговор, *бягайте*.

— Много смешно — каза Кузнецов с разбираема горчивина. — Жалко, че виждате икономическата катастрофа, която ще се стовари върху жителите на Карийнбург, като шега.

— Не преувеличавайте. Да, немалък брой хора няма да спечелят толкова много от града, колкото са планирали. Но това далеч не означава масов глад.

Изпълнена с негодувание, Нойс взе с яден жест четеца.

— Това не е краят на разговора ни, вицекралице.

„Де този късмет.“

— Самата аз също обичам Карийнбург. Дворецът е мой дом, който пази някои от най-щастливите спомени в живота ми. — Както и най-съкрушителния, но това не беше тяхна работа. — Ще ми е трудно да го оставя, много трудно. С Арал винаги сме давали мило и драго за този град. Но ако искам да дам най-доброто от себе си за неговите хора, ще трябва да ги науча да не обричат бъдещето си заради невъзвръщаеми загуби.

Кметът и съветничката, осъзнали, че проблемът няма да бъде решен днес, най-после си тръгнаха, ядосани и мърморещи. Но важното бе, че си *тръгнаха*, което означаваше, че същото може да направи и тя.

Малко по-късно Корделия излезе от кабинета си и завари Блейз да си приказва с Айви. Освен тях в приемната нямаше никого.

Айви вдигна поглед.

— Тръгвате ли? Приятно пътуване!

— Благодаря. По всичко личи, че ще е изключително интересно.

— Едва ли ще ви трябва пресаташе? — попита със смътна надежда Блейз.

— Съжалявам, Блейз. Семейството ми е достатъчно многобройно. А и не е задължително всяка моя крачка да става обществено достояние. — Смили се над жалния му поглед, който Блейз неведнъж бе използвал успешно. — Добре де, напиши кратко съобщение. И искам да го видя, преди да го пуснеш.

Блейз кимна, примирил се с утешителната награда. Едва ли щеше да се задоволи с „кратко“ съобщение, но темата изглеждаше безопасна, а и съдържаше полезен урок по история. Макар че трябваше непременно да съгласува текста с военната цензура, така че подробностите за „пенсионирането“ на имперски кораби да не стигнат до цялата Възлена връзка. „Заповядайте да ни отмъкнете нещата! Нека ви покажем как!“

Тръгна към изхода, но по средата на пътя се поколеба. Откриваше се възможност да свърши още нещо. „Не отлагай днешната работа за утре.“

— Между другото, май е редно да ви уведомя за едно нещо. Отскоро с адмирал Джоул излизаме. Не е тайна, но е лично и държа да се съобразите с това. Но ако в мрежата попаднеш на нещо, хм, свързано с темата, Блейз, непременно ме уведоми. — „Готово. Едно слабо място по-малко.“ На принципа, че нападението е най-добрата защита. Или това, или поне бе отхвърлила едно неприятно задължение. Като да събереш смелост да идеш на зъболекар.

Блейз остана с отворена уста, буквално.

— Ъ?... — изломоти след миг. — Наистина?

Айви изправи гръб, слисана колкото него, но по-смела в любопитството си.

— Джентълмен Джоул, кучето, което не прави нищо нощем, *сериозно*? Как се случи това?

Корделия не можа да реши дали неуверената усмивка на секретарката ѝ е похотлива, или просто е знак за изумлението ѝ. Така

или иначе показваше, че ако Корделия има нужда от довереница, с която да обсъди качествата на Оливър, така както старият граф Пьотър обичаше да обсъжда надълго и нашироко конете си с едно-две свои приятелчета, разполага подръка с доброволка, която с готовност ще я изслуша. Това звучеше далеч по-приятно, отколкото да говори за Оливър с Майлс. А и Айви щеше да запази тайната ѝ.

— Някой път ще излезем на обяд и ще си поговорим за това — обеща Корделия. Е, по-вероятно бе да хапнат сандвичи на бюрото ѝ. — Нека твоите хора се обадят на моите хора.

Айви козирува на шега и усмивката ѝ стана по-уверена.

— И не смятате, че може да възникнат... ами, проблеми? — каза несмело Блейз. — Покойният вицекарал...

Корделия не знаеше какво точно е прочел по лицето ѝ, но каквото и да беше, го спря, преди да е довършил изречението си.

„Ще изкормя всеки, който се опита да направи проблем от това“ не беше нещо, което би могла да каже. Нито да направи, призна си.

— Не знам. И точно по тази причина ви уведомявам за нещо, което по принцип не е ничия работа. — „Включително и ваша“ остана да виси във въздуха. — Все пак помисли, ако обичаш, как да превърнем това в стара, скучна и безинтересна не-новина, за всеки случай.

Последва тихичко професионално изскимтяване.

Корделия се ухили и изхвърча.

Прехвърлянето на семейството ѝ в орбита не се оказа чак такъв цирк. Така де, Майлс все пак имаше сериозен опит в предислоцирането на малки армии. Упражнението се опрости допълнително, след като решиха да оставят малките близнаци и Таура на грижите на бараярската им бавачка, дворецовата прислуга, ИмПСи и Риков като опитен сенешал. Трите по-големи деца и Фреди останаха в неизгодна позиция, числено превъзходани и обсадени от възрастни. Стига Майлс да не преминеше на тяхна страна, всичко щеше да е наред. Военният екипаж на вицекаралския катер и на ескортирацията го куриерски съд беше в отлично настроение, защото пътуването щеше да запише още летателни часове в досиетата им, а и посещението на историческия кораб беше вълнуващо и за тях. Вълнение, допълнително

подсилено от факта, че имат на борда си не кого да е, а вицекралицата и адмирала на флота.

След като миниатюрният конвой излезе от орбита, в малкия салон на катера сервираха вечеря. На две маси — четирите деца заемаха едната заедно с няколко жертвени агнета във вид на младши офицери и старши техници, които дечурлигата да подложат на разпит, а втората остана за скучните разговори на по-възрастните Воркосиган, Оливър, старшите офицери, които не бяха дежурни, и личния лекар на вицекралицата. Всъщност разговорът не беше толкова скучен, но Корделия си обеща следващата вечер да седне при децата.

Съвсем неизненадващо разговорът се въртеше около „Принц Серж“. Оливър се придържаше към официалните версии на своите военни истории, които бе разказвал толкова често, че ги знаеше наизуст; Майлс запазваше самообладание и само веднъж се задави с виното си. Разбира се, героичната роля на свободната наемническа флота, удържала възления проход при Вервейн, докато „Принц Серж“ и корабите на създадения с тази изрична цел съюз на Центъра Хеген пристигнат и измъкнат победа от лапите на поражението, беше добре известна на местните военни.

— А къде бяхте вие по време на събитията, довели до сетаганданското нападение срещу Вервейн, граф Воркосиган? — попита капитан Окойн. — Били сте млад офицер по онова време, предполагам? В ИмпСи, ако не се лъжа?

Майлс се изкашля.

— Да речем, че работех като агент под прикритие в Центъра. За повече подробности ще трябва да почакаме още три години. Поне що се отнася до мен. — Имаше предвид междинните интервали, обикновено петгодишни, когато класифицираната информация се преразглеждаше за разсекретяване. След три години изтичаше четвъртвековната давност на събитията при Вервейн. Дали Майлс броеше дните дотогава? Сигурно. Макар че някои аспекти на онази история щяха да отлежат още двацет и пет години в архивите, в това Корделия не се съмняваше. Половин век изведнъж ѝ се стори твърде кратък период.

— Сдържаността ви ми се струва излишна — отбеляза Окойн. — Предвид многобройните холодрами по темата Вервейн.

Корделия ги беше гледала всичките; Майлс имаше колекция и държеше цялото семейство да ги гледа — понякога включително и Грегор, а в последните години и комодор Галени, приятелят му от ИмПСи с историческо образование, който имаше необходимия за целта достъп — и подлагаше фактологическите грешки на унищожителна критика. Арал също се включваше в отбора на критикарите, мърмореше и се смееше шумно, а нерядко критикуваше критиката.

— Зная — въздъхна Майлс. — И все пак остават три години.

Окойн провеси нос като разочаровано ловно куче. Преди да е измислил към въпроса друг подход, който да не нарушава правилата за класифицирана информация, Оливър гладко смени темата:

— Щом така или иначе си тук, Майлс, защо не повториш бойното упражнение отпреди няколко години? Като предпазна мярка срещу опити за присвояване от пенсионерските ни докове?

Именно с такова упражнение Майлс бе увенчал ревизорското си разследване във връзка с организираната престъпна група за кражби, възползвайки се от възможността да удължи семейния си престой на Сергияр и да подложи на тормоз подбрана група новоизлюпени офицерчета от сергиярския флот.

Майлс изправи гръб с целия ентузиазъм на пъстърва, зърнала стръв.

— Можем ли да го направим на живо? Ще изисква известна подготовка, но на бас, че ще успее да съкратя...

— Симулации — прекъсна го Оливър. — Така ще можеш да прегледаш повече възможни сценарии за по-малко време.

И на значително по-ниска цена, отколкото ако позволиха на Майлс да си играе на войници с истински войници, помисли си Корделия.

— Симулациите стават — пробва си късмета Майлс, — но е много по-добре да се отстрани виртуалното от реалното и да се разкрият всички онези слаби места, за които *никой* не се е сещал.

— По принцип съм съгласен с теб — каза твърдо адмирал Джоул, — но този път ще се задоволим със симулации.

От този момент нататък военната част от сътрапезниците се хвърли в разгорещена дискусия как най-добре да организират това безценно тренировъчно упражнение, дискусия, която умело ги отклони от всички останали теми до края на вечерята. За щастие, не се наложи

Екатерин, Корделия и личният ѝ лекар да търпят твърде дълго скучната тема, защото децата скоро приключиха с вечерята си и станаха неспокойни, а младшите офицери, които им правеха компания, имаха истински задължения, към които да се върнат. Колкото до Оливър, помисли си тя, мотивацията му да се оттегли рано за лягане беше силна поне колкото нейната.

Времето му насаме с Корделия — най-сетне! — беше мисълта, крепяла го през дългите седмици на орбиталната смяна, макар че си го бе представял на друго място и по друго време. Нестандартното двойно легло в стандартната ѝ каюта се разшири до целия им свят за шейсетина минути. Тя бе така добра да го пусне пръв в миниатюрната баня след това, а когато на свой ред излезе оттам десетина минути покъсно, изглежда, се изненада, че не го заварва потънал в доволен сън — явно именно с тази мисъл го бе целунала за лека нощ, преди да влезе в банята, — а легнал по гръб с една ръка под врата и загледан в тавана.

— Мълчалив си — каза тя, мушна се под завивките и положи глава на гърдите му с ухо върху сърцето. — За миналото ли мислиш?

— Не. За бъдещето. — Обърна глава да я целуне по косата и добави: — Нещо изникна във връзка с работата ми.

Тя надигна глава и го изгледа недоволено.

— Нали уж трябваше да си вземеш отпуск. Балансиран здравословен живот и прочие.

Той изсумтя.

— Свързано ли е с моята част?

— Ами... Да. Не. Може би.

Тя свъси вежди в опит да разгадае неясния му отговор.

— Ще помогне ли, ако поговорим? Арал постоянно ме използваше за слушател. Или като кошче за душевни отпадъци при нужда. И да има нещо засекретено, просто ми кажи кое е и ще си остане такова.

В това Джоул не се съмняваше.

— Получих лично съобщение от адмирал Десплейнс. Търси си заместник за шеф на Операции. Според него постът бил в моята категория, ако реша да пусна листче с името си в шапката.

Корделия застина, ако не броим едно предпазливо примигване.

— И ти... изпрати ли вече отговор?

— Още не.

Тя вдигна вежди.

— Още не си решил или си решил, но отлагаш отговора?

„Не, да, може би.“

— Още не съм решил.

Тя се надигна на лакът. Познаваха се толкова отдавна, че голото ѝ тяло, макар и наслада за окото, не успя да отклони вниманието му. Друго го прикова — тревогата, изопнала лицето ѝ.

— Ако предложението те изпълваше с ентусиазъм, вече щеше да си събираш багажа за Бараяр.

— Е, не точно в *този* момент... — Усмихна се въпреки безпокойството си. — Пък и трябва да свърша едно-две задължителни неща преди това. Да си намеря заместник на свой ред. Бобрик би могъл да поеме работата, струва ми се. — Това беше част от служебната му характеристика: да поеме нещата в свои ръце при спешна ситуация. — Ще можеш ли да работиш с него?

— Да — бавно отвърна Корделия. — Не толкова лесно, нито толкова приятно, колкото с теб, но бих могла да се нагодя. Пък и няма да е задълго. — Не каза: „Ами ние?“ Вместо това каза: — А какво ще правиш с ембрионите?

— Ще видим. — „Така казваше Арал, когато не знаеше какво да отговори.“ Той прехапа умърлушено устна.

— Аз... — започна Корделия, после спря. След миг продължи: — Искаш ли да ти помогна да си изясниш мислите? Или предпочиташ да не го правя?

Ако предпочиташе да я държи настрана, не би повдигнал темата, нали така?

— А ще бъдеш ли безпристрастен съветник?

— Не, но бих могла да се престоря на такъв за кратко — каза тя и се отдръпна. Хладен повей обля хълбока му.

— От два дни се мъча сам да реша какво искам — въздъхна той. — Така че давай, включи се в изтезанието.

— Добре... — Корделия сви замислено устни. — Да опитаме с един хипотетичен въпрос. Ако Десплейнс ти беше предложил поста

преди пет месеца, на Зимния празник, да речем, какво щеше да направиш?

Мислите му се върнаха към онези пусти дни на поизбелял траур. Сториха му се невероятно далечни. От опит знаеше, че скръбта може да бъде заровена в работа, да бъде уловена жива в ковчега на служебните задължения.

— Щях да приема — отвърна той, изненадан от категоричността си. — Въпреки... не, *заради* предизвикателството. Подобно решение би било... не толкова продукт на отчаяние, колкото шанс да се откъсна от безвремието на онзи период. Да продължа напред към... нещо. Към неизвестното. — Дали би срещнал нови хора по този път? Нов любим човек, дори такъв, с когото да създаде семейство? Щеше да попадне в среда, където моментално щяха да го набележат като цел, среда с богат избор на партньори. Спомни си как веднъж Корделия бе цитирала Джейн Остин, не съвсем точно и през смях: „Всеизвестно е, че всеки мъж на висока позиция задължително има нужда от партньор.“

Макар че само изключително глупав мъж би заменил жена като Корделия за произволен брой рибки в морето. Вярно, свят широк, вкусове всякакви. Но пък преди пет месеца тя още не се бе уловила в мрежата му, нали така? Защото той още не беше хвърлил мрежата си в морето. Или пък тя бе скочила сама в лодката му, още преди да е посегнал за мрежата? Подробностите започваха да му се губят.

„Чакай малко, спри се, с метафори няма да стигнеш доникъде...“

Пое си дълбоко въздух.

— А после ти ми предложи едно съвсем различно бъдеще, пълно с неизвестни величини. И сега разполагам с две пътеки, поели в незнайна посока, и само с два крака.

Тя се отдръпна още малко, сякаш така можеше да стане по-малко изкусителна и по-безпристрастна. Не ѝ се получи, предвид че беше гола и прочее, но усилието ѝ бе достойно за уважение, реши той.

— Мисля си — продължи Джоул, — че Арал би ме насърчил да приема. Предложението да оглавя Операции имам предвид. Колкото до другата пътека... едва ли си е представял, че може да се отвори пред мен. — Или се е надявал Джоул и Корделия да се наследят един друг? Но онази част с ембрионите не би могла да му хрумне, със сигурност. Едновременно го прерязва болка и го напуши смях при мисълта, че

никога няма да види лицето му при новината за лудата идея на Корделия.

Тя вдигна рамене.

— Всички имахме други планове. Които бяха застигнати от съдбата на повечето планове. Но иначе, да, прав си. Арал би се зарадвал на такова повишение. Дори би го използвал като повод да се върне в окръга.

Джоул кимна, защото беше стигнал до същия извод.

— Вечно се тревожеше за кариерата ми. Понякога дори повече от самия мен. Когато напуснах Ворбар Султана, за да служа в космическия флот, имах чувството, че ме отпраща, че ме захвърля дори, макар да се виждахме през моите отпуски, но по-късно разбрах, че е бил прав, че съм имал нужда от ново пространство, за да израсна. И не само в кариерно отношение.

— Винаги е имал усет към подбора на персонал — съгласи се Корделия. Сухо? Тъжно? Или просто отбелязваше неоспорим факт? — Макар че в този случай, според мен поне, в решението му имаше и щипка суеверие — не можеше да защити теб, затова поиска да защити кариерата ти или нещо такова.

— Хм. — Много по-лесно му бе да разбере това сега, отколкото навремето.

— В интерес на истината, той още тогава говореше как някой ден щял да ти намери работа в окръга. Все едно се опитваш да прибереш на рафта книга, която още не си затворил. Дива работа.

Джоул се усмихна.

— Е, аз ускорих нещата, като дойдох на Сергияр.

— И слава богу. — Тя помръдна, сякаш се канеше да го целуне, но после си спомни, тъкмо навреме, за самоналожената си временна безпристрастност. — Та... това означава ли, че гледаш на дилемата си като на автоборба, дясната ръка срещу лявата, да угодиш на Арал срещу това да угодиш на мен?

Джоул се намуси, стреснат от това тънко прозрение.

— Не е изключено. Може би. Знам, че в това няма смисъл, така е, не го казвай...

Тя махна с ръка и сбърчи замислено нос.

— Не, не, просто... Когато Майлс беше малък, отношенията му с дядо му Пьотър бяха, хм, да речем, че бяха конфликтни. Трябва да

призная на Пьотър, че въпреки възрастта си и с цената на огромни усилия успя да приеме по достоен начин това предизвикателство. Не че Арал му остави някакъв избор, разбира се. Или трябваше да се примири с наследника мутант, или да остане без никакъв. Пьотър умря, когато Майлс беше на седемнайсет, и още няколко години моето момче правеше и невъзможното да живее така, че да се хареса на стареца. Но понеже Майлс си е Майлс, успя да извърти нещата така, че да се хареса и на себе си. Но гледката беше сърцераздирателна, уверявам те.

— Едновременната работа по няколко разнородни задачи е фамилна черта на семейство Воркосиган?

Корделия изсумтя и продължи:

— Е, напоследък е по-спокоен. Или най-после е асимилирал истината. Ако не друго, вече не трепва, когато някой го нарече „граф“. Нито се оглежда за истинския граф. — Замълча и вдигна ръка да го погали по лицето. — Или истинския адмирал.

Разбираше какво има предвид, но...

— Това по какъв начин трябва да ми помогне?

Корделия въздъхна.

— По никакъв, предполагам. Освен че и преди съм виждала скъп на сърцето ми човек да се бори със сериозни вътрешни дилеми. Да гори живота си като приношение за мъртвите. В крайна сметка всички оцеляхме по един или друг начин, но на моменти... оцеляването ни висеше на косъм. — Усмихна се. — За щастие, ти не си толкова изобретателен като Майлс в самоубийствените начинания. Сигурна съм, че ще оцелееш начело на Операции. И че отделът ще оцелее при твоето управление. Десплейнс е прав за това.

Той кимна отсечено. И двамата знаеха, че не това е истинският въпрос.

— Нямаше ли някаква народна приказка как един кон умрял от глад, защото не можел да реши към коя от двете бали сено да тръгне?

Тя се почеса по главата.

— Е, и коя бала е по-голяма? Или по-близо? Човек трябва да вземе предвид и разстоянието все пак.

— Операции е по-близо. Не в пространствено отношение, разбира се. И *по-лесно*, макар че това звучи абсурдно. Но няма как да знам всъщност, нали? По-скоро е като... като две бали с неизвестен

размер зад затворена врата. — „Дамата или тигърът?“ — Тази метафора не помага особено. — Заложил на друг, по-директен подход: — Дълг или щастие? Егоизъм — поправи се той. — Как може да е щастлив човек, ако знае, че е обърнал гръб на дълга си?

— А — каза Корделия и усмивката ѝ помръкна.

— Скоро трябва да дам отговор на Десплейнс.

— А.

— Такова предложение не получаваш често. И други офицери чакат за повишение.

— А.

— Макар че да се пенсионирам като адмирал на сергиярския флот... дори не си бях мечтал за подобен успех в професията.

— А.

— И какво означава това „а“? — попита той малко раздражено.

— Все едно си прехапвам езика, но без болката.

— А — отвърна той и я разсмя.

— Благодаря ти, че ми се довери — каза тя, малко твърде официално предвид разсъблеченото им състояние. — Това ще ми спести измислянето на алтернативни обяснения за проявите ти на разсеяност.

— Разсеян ли изглеждам?

— Само за човек, който те познава много добре.

Имаше ли в живота му друг, който да го познава по-добре от нея, по-интимно? Не можеш да си намериш нови стари приятели, така казват. Е, можеш, но отнема страшно много време. А времето рано или късно свършва.

— Не бих могъл да взема ембрионите със себе си във Ворбар Султана.

— Така е, да.

— А ти не би дошла с мен.

— Да. Вече направих своя избор. Оставам на Сергияр.

— Значи, за разлика от твоя Майлс, аз не мога да имам и двете неща. Ако тръгна по другата пътека, може да намеря нещо добро в алтернативното си бъдеще, но не мога да взема със себе си... тези неща. — Със закъснение си даде сметка, че леглото не е най-безпристрастното място за този разговор. Макар че не можеше да си представи как го провежда в своя кабинет или в нейния.

— Ембрионите могат да останат замразени още десетина години — каза тя, влязла отново в ролята си на безпристрастен съветник. — Нищо не ги заплашва, ако не броим вулканите, а няма данни, че скоро ще изригнат. А колкото до мен... — Корделия не довърши. Поклати глава. Стисна устни.

— Какво за теб?

— Щях да кажа, че аз още ще съм тук. Но няма да съм замразена във времето като ембрионите. *Планирам* да бъда тук, но повече от това не бих могла да кажа със сигурност.

Не би могъл да очаква от нея, че ще го чака в безвремие. „Сега или никога“ звучеше твърде драматично, но „сега или без гаранции“ звучеше съвсем на място. Реалистично. Разумно. И други депресиращи прилагателни за възрастни.

Бяха се върнали до първото квадратче.

— Някакви други идеи? — попита Джоул.

— Боя се, че изчерпах капацитета си на безпристрастен съветник. Съжалявам.

Да, нямаше да го освободи от отговорността за собствените му решения. Разговорът беше преминал до голяма степен според очакванията му. Или се беше надявал на друго — да го моли отчаяно да остане? Да захвърли всичко в името на любовта и живота? Това не беше в стила на Воркосиган и все пак... навремето тя беше направила точно това, захвърлила бе кариерата си, семейството си, корените си, напуснала бе колонията Бета заради Бараяр. „Не... заради Арал.“ Без да погледне назад? Може би не.

— Когато си решавала дали да зарежеш всичко, за да отидеш на Бараяр, ако тогава знаеше какво ще стане, ако знаеше *всичко*, пак ли би взела същото решение? — попита я изведнъж той.

Тя се умълча, обмисляйки въпроса му.

— По онова време? Може би не. Тогава все още бях твърде страхлива, за да го приема. Сега? Да. Звучи парадоксално, знам. Макар че е равносилно да кажа, че съм доволна от живота си. Всяка промяна би заличила от лицето на вселената хора, които обичам, но пък... би довела други хора в живота ми, предполагам. Хора, които така и не са се появили.

Ето това беше Корделия. Не „империята щеше да пропадне без мен“, а хората, просто хора, които се появяват или изчезват по волята

на случайностите в живота ѝ. Не можеше да прецени дали разсъждава по-опростено или по-дълбоко от всеки друг, когото познаваше. Може би и двете.

Придърпа я към себе си и се протегна да загаси нощната лампа. Така и не разбра когато дишането им се уеднакви в прегръдките на съня.

13.

„Призрачен кораб“ — това се въртеше в главата на Джоул, докато крачеше по ехтящите пусти коридори на „Принц Серж“ на следващия ден. Призраци на напрегнати амбициозни мъже, чиито сенки пресичаха периферното му зрение като при халюцинации в резултат на крайно изтощение. Някои от тях сигурно наистина бяха мъртви, но всички без изключение бяха далеч, пръснати по ветровете, забравили за кораба, който дълго е бил центърът на съществуването им. Ако се съдеше по изопнатото лице на Майлс, изглежда, и той виждаше същите призраци.

Бяха се разделили на две групи за обиколката, защото желаещите да разгледат „Серж“ — сред членовете на екипажите, придружили вицекралицата на тази разходка — се оказаха твърде много. Групата на Корделия се предвождаше от капитана и главния инженер на малобройния екипаж, обслужващ „Принц Серж“ на този негов последен преход. За тях това беше допълнителна работа, но поне осигуряваше няколко часа разнообразие в иначе скучното рутинно пътуване. А и няма лошо да си почистиш къщичката, когато ще ти идват гости.

Когато стигнаха до машинното отделение, Джоул осъзна, че се оглежда с не по-малко любопитство от останалите. Служил бе няколко месеца на „Серж“, но рядко бе слизал в машинното. Възрастните си бяха поделили децата — Корделия държеше Алекс за ръка, Майлс държеше Хелън, а Екатерин — Лизи, — като предпазна мярка да не се отклонят към някое активно контролно табло. На няколко пъти Корделия се напрягаше, готова да прехвърли повереника си на Джоул и да хване Майлс за ръка, но той успя да се сдържи и да даде добър пример на дечурлигата. Притеснително експертната му лекция върху няколкото различни начина да се отвлече корабът от машинното се ограничиха до строго словесни обяснения, макар че на тръгване графът не се сдържа и хвърли изпълнен с копнеж поглед през рамо.

Мостикът изглеждаше много по-познато, поне от гледната точка на Джоул, тактическата зала — двойно повече. Старият тактически компютър не беше демонтиран заедно с оръжейните системи, само софтуерът му беше прочистен от класифицирана информация. Остарелият хардуер не подлежеше на рециклиране. Ясно бе, че екипажът е използвал машината за военни игрички, полезно, изграждащо умения занимание, което Джоул можеше единствено да одобри. Тук най-сетне позволиха на гостите да натискат които копчета пожелаят. Майлс с искрен ентузиазъм потопа децата и Фреди във виртуална битка.

Поканиха и Джоул да се включи, но той поклати глава с усмивка и измърмори:

— И преди съм го виждал в оперативен режим.

Домакините им съобразиха кога и къде се е случило това, сконфузиха се и не настояха повече. Явно и Корделия не намираше изкушението за неустоймо — приближи се до Джоул, хвана го под ръка и се загледа в играта.

— Често съм се чудила какво остава за офицерите, щом тактическият компютър прави толкова много — подхвърли след няколко минути Екатерин, която също се бе присъединила към публиката. — И толкова бързо.

— Има решения, които компютърът не може да вземе — обясни Джоул. — Най-вече от политическо естество. Освен това, макар и рядко, се случва офицер да знае нещо, което не е известно на компютъра. Виждал съм само няколко пъти Арал да отменя решенията му — в разгара на битката при Центъра Хеген. В три от четири пъти отгатна правилно какъв ще е следващият ход на противника, тогава когато *противникът* отменяше решенията на тактическите си компютри.

Онази битка бе продължила няколко ужасни часа, но не и наполовина толкова ужасни, колкото напрегнатите седмици преди това.

Официалната версия гласеше, че младият император Грегор тайно е напуснал икономическата конференция на Комар, на която бе присъствал заедно със своя министър-председател, за да отиде на спешна и лична дипломатическа мисия в Центъра Хеген в опит да сплоти тамошните разнопосочни политически движения в лицето на неизбежното сетаганданско нападение срещу планетата Вервейн.

Системата на Вервейн граничеше с Центъра Хеген и мнозина се опасяваха, че сетаганданците ще я използват като плацдарм за завладяването на Центъра с неговите многобройни и жизненоважни възлени маршрути, а ако наберат достатъчно инерция, ще прилапат дори и системата Пол, което би ги довело право до комарския праг на Бараярската империя.

Набързо нает двойник на Грегор бе върнат на Бараяр „по болест“, за да се прикрие внезапното изчезване на императора. Друга диверсия гласеше, че Грегор е изчезнал на Комар, отвлечен или по-лошо. Тази измама бе подкрепена от трескавата и уж строго секретна дейност на Имперската служба за сигурност, която прерови куполите и системата на Комар в търсене на изчезналия. До ден-дневен съмненията в достоверността на всяка от тези версии се поддържаха грижливо. Всяка от тях си имаше своите фанатични поддръжници, но интересът към онези събития постепенно отмираще, превръщайки се в история.

Джоул и Корделия бяха сред малцината, които знаеха, че истинският отговор е „всичко споменато по-горе“, при това не непременно в логичната си последователност. Явно заета с подобни мисли, Корделия стисна лекичко ръката на Джоул и прошепна в ухото му:

— Слава богу, че Арал можеше да разчита на теб, докато аз придружавах до Бараяр онова бедно момче, което трябваше да се прави на Грегор. Никога не бях виждала Арал толкова ужасен, буквално онемял от страх, както когато мислехме, че сме загубили Грегор, и то точно след като всичко уж най-последно се бе наредило и Бараяр бе поел по живо по здраво към бъдещето си.

— Дори по време на Претендентството?

— Няма база за сравнение. И не само защото тогава Арал беше с двайсет години по-млад. Двете кризи бяха... знам ли, качествено различни. За кратко Арал бе убеден, че се задава трета гражданска война на Бараяр, и това едва не го сломи. Когато се разбра, че всъщност си имаме работа със сетаганданците, облекчението му граничеше със... направо с *радост*.

Би било смешно, ако не беше толкова вярно. За щастие, обичайната строга и решителна фасада на Арал не се беше пропукала и онзи път. Дори Джоул бе станал свидетел само на отделни панически пристъпи на съмнение, като ярки потоци лава, които съзираш през уж

твърда скална повърхност. Направил бе всичко по силите си да подкрепи Арал, било в ролята си на адютант, било в тази на довереник или любовник, макар че за последното почти не бе оставало нито време, нито енергия. Но очевидно се бе оказало достатъчно, защото в крайна сметка всички за пореден път бяха оцелели.

Но когато най-после получиха потвърждение, че Грегор се качва на борда, Арал се усмихна, даде нужните заповеди, отиде в каютата си, заключи вратата, седна на койката и се разплака от облекчение. Кое не трая дълго — предстоеше им да защитят възлен проход. Почти маниакалният ентузиазъм, с който застаряващият адмирал подхвана тази задача, се отрази магически върху бойния дух на хората, мнозина от които за пръв път влизаха в истинска битка. Фактът, че източникът на тази енергия е далеч по-сложен от обикновеното бараярско войнолюбие, беше нещо, което Джоул не можеше и не биваше да обяснява никому, нито тогава, нито по-късно. Освен на Корделия, може би, но тя го знаеше и без него. Сложи ръка върху нейната и я стисна с дълбока благодарност.

Екипажът на „Принц Серж“ предложи на гостите си да обядват със стандартните войнишки порции в столовата на кораба, уж за да се потопят още по-пълно в автентичната атмосфера, а всъщност поради липса на друга храна. За техен късмет, тази шарада им бе спестена от личния готвач на вицекралицата, който нагости всички. Докато поглъщаше с апетит ястията и обсъждаше превратностите на войнишката храна по принцип, инженерът се обърна с въздишка към Джоул:

— Предполагам, че поне адмиралът се е хранел по-добре тук, на кораба.

„Не, по-зле.“ По време на онези ужасни седмици преди битката Арал почти не се хранеше, защото старите му стомашни проблеми се бяха обострили от стреса, а към алкохол не смееше да посегне. Джоул редактира тази информация до следното:

— Само по време на дипломатическите фази. Станеше ли напечено, не обръщаше никакво внимание какво му сервира. — А Джоул мълчаливо бе добавил „подсецай го да се храни“ към растящия си списък със задачи по поддръжката на своя ключов човек.

След обяда по предложение на Корделия децата бяха изпратени в гимнастическия салон на кораба заедно с неколцина младши членове

на екипажа да се запознаят с военните програми за фитнес. След като надникна в каютата на Арал и в своята в съседство, сюрреалистично опразнени, сиви и голи, Джоул се върна при старшите Воркосиган в коридора за една последна бавна разходка.

— Такова пилеене на ресурси — въздъхна Корделия. — Обновяваме военния си флот, а после бързаме да пенсионираме корабите.

— Да, голямо пилеене, докато изведнъж не ни потрѣбват бойни кораби и тогава всички надават вой до небето. Защо не сме се подготвили?! — възрази с усмивка Джоул.

Майлс кимна.

— И тогава се зариваме до шията в геми. Отново.

Екатерин каза замислено:

— Чудила съм се какво е истинското предназначение на гем братството с всичките му военни и културни традиции. Тоест, от гледната точка на сетаганданските висши. Стигнах до извода, че основната функция на гемите е камуфлажът.

Веждите на Корделия литнаха нагоре.

— С каква цел?

— Да скрият биооръжията на сетаганданските висши. И някакъв дългосрочен дневен ред. — Протегна ръка с дланта нагоре. — От собственото си пребиваване зад кулисите на Ро Сета останах с впечатлението, че висшите могат да ни унищожат по всяко време. И единствената причина да не го правят е, че *не искат*.

Майлс кимна неохотно.

— Боя се, че това е вярно. Висшите дами от Звездната градина разполагат с биологични агенти, които могат да ти стопят *костите*. Буквално. — Потръпна от спомена. — Екипажът на кораб като „Принц Серж“ би измрял за по-малко от час.

— Как може да се защити човек срещу такова нещо? — каза Екатерина.

Джоул не можа да прецени дали въпросът ѝ е реторичен, или не. Въпреки това реши да отговори.

— Настоящите планове залагат на напълно автоматизирани кораби. Не мога да говоря за оперативните детайли, но ви гарантирам, че страшно много хора, както военни, така и цивилни, работят по тези въпроси.

— „Кошмарната плевня“, така наричахме отдела по разузнаване и анализ на биологическите оръжия към щаба на ИмпСи — каза Майлс, зареял поглед в спомените си. — В голямата сграда, пълна с бледи, прекаляващи с кафето мъже, онези от Кошмарната плевня бяха най-бледите и най-побърканите.

Екатерин сви рамене.

— Има организми, които нападат пластмаса и метал. Висшите със сигурност работят и върху тях.

— Да, но все още стои въпросът как да бъдат транспортирани — изтъкна Джоул. — А това — за щастие — е сериозен проблем. — Подозираше обаче, че кротката градинарка знае повече, отколкото казва. „Което важи за всички присъстващи.“

— Страшничко е, като си помислиш. Автоматизирани бойни кораби, които защитават мъртъв свят и няма кой да ги изключи. — Впери поглед през стените, загледана в... какво?

Корделия, практична както винаги, развали магията.

— Ако можеш да ми намериш производител, чиито машини работят вечно, непременно ми дай адреса му. Някои от нашите устройства не издържат и *седмица*.

Майлс се изсмя мрачно, а Екатерина се усмихна. На Джоул не му убягна фактът, че Корделия не включи в шегата си другата половина от коментара на Екатерина, тази за мъртвия свят.

Но после Майлс прехапа устни и се намръщи като човек, изправен пред трудно решение. След миг вдигна очи да ги погледне.

— Предстои нещо, което Грегор обмисля от доста време и за което май трябва да ви уведомя. Свързано е с онази златна мина с документи от времето на Окупацията, на която попаднахме, когато открихме заровения лабораторен бункер. И с въпроса защо част от документите още не са разсекретени въпреки гръмогласното настояване на академичната общност. Дъв Галени следи работата с тези документи от самото начало и е съгласен с Грегор, макар че самият той би дал мило и драго да ги публикува, дори е написал книга, която престоява в секретните файлове в кабинета му в ИмпСи и чака зелена светлина. Дъв ми позволи да прочета черновата.

Джоул дълбоко уважаваше комодор Галени, един от най-сериозните и затрупани с работа хора във Ворбар Султана, който едновременно ръководеше комарския отдел на ИмпСи, понеже беше

комарец по произход, а поради историческото му образование го бяха натоварили да следи анализа на огромното количество военни и други документи, изоставени от сетаганданците при изтеглянето им от Бараяр преди столетие и на които ИмПСи бе попаднало почти случайно едва преди седем години. Джоул се зачуди дали собственият му достъп до класифицирана информация е достатъчно висок, за да хвърли едно око на ръкописа на Галени...

— Както и да е — продължи Майлс, — Дъв е разгадал някои мистерии около последните дни на войната и изтеглянето на сетаганданците, мистерии, за които дори не сме подозирали. Макар че — от днешна гледна точка и през погледа на новоразкритите факти — не е за вярване, че сме ги пропуснали. Имам някои теории и за това, между другото. Но да се върнем на основното — както знаем, гем са използвали на Бараяр само леки химически оръжия и почти никакви от биологично естество, дори когато е станало ясно, че губят войната.

Хората, пострадали от сетаганданските оръжия, едва ли биха се съгласили с определението „леки“, помисли си Джоул, но извън това казаното от Майлс отговаряше на истината.

— Защото висшите не са им разрешили да използват сериозните оръжия. Което е пример как една видимо слаба и видимо невоенна генетична аристокрация контролира собствената си военна каста. Видимо.

При този наниз от иронични „видимости“ Майлс се ухили. Той бе имал много по-пряко вземане-даване с висшите от Джоул и добре познаваше дълбините, скрити под онази изящна и измамна повърхност.

— Оказва се, че група заговорници от гем хунтата, ръководеща Окупацията, измислили план как да наклонят везните в своя полза след драматичния си провал с ядрените оръжия, които явно не са били последната им надежда да променят нещата, както смятахме доскоро. Всъщност самото съществуване на изоставения бункер е трябвало да ни подсказже, че е имало и резервен план — не биха струпали толкова богатство и документация на едно място, ако не са вярвали, че ще се върнат да си го приберат. Галени е разполагал и с уникалното свидетелство на очевидец в лицето на Мойра гем Естиф, макар разказът ѝ да е пълен с неясноти и двусмислици типично в стила на висшите. Дори на Дъв му отнело доста време, докато отдели сеното от

плевата. Така... *Истинският* план за изтегляне е включвал използването на биологично оръжие, откраднато от висшите, някаква силно заразна чума, доколкото разбирам, генетично променена така, че да поразява бараярското население. Представете си картинката. Изтеглете всичките си хора от Бараяр, пускате чумата на свобода, запечатвате след себе си възлените проходи и я оставяте да вилнее в изолация. Лабораторна епруветка с размерите на планета. Връщате се след година-две и заварвате пейзаж, тотално прочистен от досадното местно население, което е имало наглостта да отхвърли културното ви превъзходство, и се нанасяте на спокойствие. Да, цялата Възлена връзка е щяла да нададе вой, да изпраща протестни ноти и прочие, но... след дъжд качулка.

— Колко близо са стигнали до осъществяването на плана си? — попита Джоул, беше изтръпнал.

— Доста близо. Успели са да откраднат базовия материал и са се опитвали да съберат екип от биохимици, сред които е имало поне една висша — подкупена или привлечена по друг начин, — които да извършат генетичната модификация на препарата и да произведат достатъчно количество. Явно са смятали, че щом деянието им стане факт, наказанието ще им се размине. Само че централното им имперско правителство — тоест висшите — ги хванало в крачка. Помните ли онези прословути екзекуции, когато членовете на хунтата се прибраха на Ета Сета? Всички смятахме, че гемите са били наказани заради загубата — от една страна, са загубили войната, от друга, са нанесли сериозна щета върху сетаганданската репутация, две неппростими провинения, всяко от които е достатъчно за смъртно наказание. Но публичните екзекуции са имали за цел да дадат и друг, не толкова видим урок на гемите — какво се случва, когато техни представители тръгнат срещу висшите.

Корделия издиша шумно. Веждите на Джоул вече се бяха вдигнали до най-високата си възможна позиция. Той отбеляза бавно:

— Това... определено поставя в нова светлина военните ни постижения от онова време и гордостта ни, че сме изгонили окупаторите.

— И още как.

— Нищо чудно, че Грегор отлага разсекретяването на документите — каза Корделия. — Сигурно се чувства като кокошка,

която мъти бомба.

— Да, твърди, че изчаква подходящия дипломатически момент да я излюпи. Най-полезния или най-малко разрушителния, както дойде. Предвид дълголетието на висшите част от главните действащи лица още са живи, което повдига въпроса за история ли говорим, или за актуална политика. Всеки път стигам до извода, че такива тайни трябва да излязат на открито, а после... сам оборвам аргументите си.

— Значи Екатерин е права — измърмори Корделия. — Живи сме благодарение на благоволенieto на висшите.

— Мда, в това е проблемът — каза Майлс. — Някой да има решение?

— Еднолично? Не — каза майка му. — Освен очевидното — че трябва да разширим значително научните и биологичните си изследвания и не само на университетско и военно ниво, а да започнем този процес още в началното училище. — Въздъхна. — Когато *всичко* е приоритет, *нищо* не е приоритет, но този въпрос е в основата на всичко останало. Изглежда логично хората да са на едно мнение по него, но... Хора.

— Изглежда, висшите не се интересуват само от недвижимата собственост... Ох — прекъсна мисълта си Майлс, когато ятото от дечурлига и техни придружители се появи иззад ъгъла на път към родителската централа. „В очите на Корделия по-младите членове на екипажа сигурно също изглеждат като деца“, помисли си Джоул. Самият той също можеше да ги види по този начин — достатъчно бе леко да примижи.

В светлината на току-що прекъснатия разговор лесно се досети за генезиса на замислените, тревожни погледи, с които възрастните гледаха приближаващите деца. „Стари страхове с нови лица.“ Плъзна за последно поглед по стария боен кораб и тръгна след останалите към свързващите тръби.

Ако призиванието му беше да защитава Бараяр — а той не смяташе, че тази представа е изцяло илюзорна и плод на самозаблуда, — възможно ли бе през последните трийсет години да е работил в грешната институция?

Семейство Воркосиган бе доставено успешно в базата рано сутринта. Оливър се отби през апартамента си, а Корделия подкара останалите към вицецралския дворец. Остатъка от сутринта посвети на гоненица с онези свои задължения, които не можеха да минат през комтаблото, най-вече срещи с хора, които искаха от нея да им осигури стоки или услуги, най-често безплатно. Започваше да се чувства като изтощена майка. Постара се да изтръгне възможно най-много обещания в замяна.

Тези задачи бяха поносими, дори приятни в някаква степен, когато ѝ бе по силите да осигури исканото, доста по-неприятни, когато не можеше (най-често случаят беше такъв), и най-неприятни, когато искането на една група влизаше в непримиримо противоречие с исканията на втора и трета. От друга страна, не беше изключено опитът ѝ като вицецралица да я подготви за втората среща с майчинството. Утешителна мисъл.

Докато вървеше през градината на път към планирания семеен обяд, видя Алекс да седи на една уединена пейка и да си клати краката — и буквално, и метафорично? Алекс беше кротко дете, чието мълчание оставаше незабелязано сред врявата на братята и сестрите му, но когато го видиш така, сам, правеше впечатление. Корделия свърна с усмивка към него.

— Здравсти, хлапе.

Той вдигна глава и я погледна.

— Здравсти, бабо. — После, явно осъзнал, че баба му няма да си тръгне, се премести встрани да ѝ направи място и тя седна до него. Двамата се загледаха в красивите растения и една лъкатушна пътечка, която създаваше впечатлението, че се вие с километри сред листака.

— Какво прави народът? — попита тя, за да избегне по-директното: „Защо си самичък тук?“.

Въпреки това Алекс вдигна отбранително рамене. След миг все пак отговори:

— Мама работи върху твоя градински проект. Татко отиде до базата да говори с адмирал Джоул за онова учение. Хелън и другите момичета са вътре и играят с Фреди.

И са оставили Алекс извън играта, понеже е единственото момче? Жалко, че Селиг още бе твърде малък да му прави компания.

Идеята на Майлс да заченат всичките си деца наведнъж сега й се стори с една идея по-малко откачена.

— Хареса ли ти разходката до стария боен кораб?

— Да, интересно беше. — После, вероятно преценил отговора си като доста постен, добави: — Най-много ми хареса, когато адмирал Джоул разказваше за дядо.

— И на мен. — Корделия се поколеба, после подхвърли уж небрежно: — Тогава защо си провесил нос? Заради момичетата ли?

Алекс направи физиономия и поклати глава — отхвърляше това дадено му наготово обяснение. По детски честен, той въздъхна и каза:

— Не, заради татко.

Корделия се зачуди как да го попита така, че хем да не го притисне, хем да го подкани към отговор.

— Защо, сега пък какво е намислил? — каза накрая.

— Нищо ново. Просто пак говореше за Академията. Често го прави.

Интересно. Ако не друго, Алекс явно си даваше сметка, че тази фамилна обесия е свързана колкото с него, толкова и с Майлс. Екатерин със сигурност имаше пръст в това, помисли си Корделия.

— Просто иска да те насърчи. Самият той срещна много трудности, докато го приемат, заради увредите му... направи и *невъзможното*, за да преодолее пречките по пътя си, така че... сега иска да те улесни.

— Това го разбирам, но просто... Изкарва го, че е същото като да... като да си граф.

— Неизбежна историческа необходимост?

Алекс свъси вежди.

— Нещо такова. Тоест, всички графски наследници са учили там от... от... винаги.

— Това не е съвсем вярно. Имперската военна академия е основана чак след Периода на изолацията. Преди това младежите са се обучавали при други офицери, един вид чиракуване. Включително и прадядо ти Пьотър. — Вярно, Пьотър бе чиракувал за офицер по време на истинска война, беше се обучил кажи-речи сам с много малко помощ отвън. Учил бе всичко в движение, а воюващият нов Бараяр бе следвал по принуда стъпките му. В Майлс имаше *много* от Пьотър, помисли си Корделия не за пръв път.

— Но дядо е учил там. И татко. И чичо Иван. И чичо Грегор, и чичо Дъв Галени, който дори не е вор, и всички.

— Не и чичо ти Марк — възрази Корделия. Вероятно си заслужаваше Погледа, който получи в замяна.

— Чичо Марк е различен.

— Много различен — съгласи се тя, — но генетично е същият като татко ти. Което за пореден път доказва, че не биологията определя съдбата ни.

— Дори изглежда различно.

— Да, полага доста усилия в тази посока. — Марк се стараяше да поддържа телесното си тегло високо със същата страст, с която повечето хора се опитваха да го държат ниско, само дето при него старанието бе свързано с повече наслади за небцето. А фактът, че този негов избор вбесява генетичния му брат, беше по-скоро плюс, отколкото минус, доколкото Корделия можеше да прецени.

Алекс заби поглед в нещо невидимо, което очевидно се намираше някъде между обувките му.

— Не и дядо Вортис обаче.

Професорът, както всички наричаха доктор Вортис, беше брат на покойната майка на Екатерин и инженер от най-висок клас. Дали пък светът на Алекс не беше чак до такава степен лишен от невоенни образци на мъжко поведение? Корделия внезапно се усмихна.

— Ела с мен. Искам да ти покажа нещо. Само на теб.

Алекс я последва послушно, но не успя да скрие любопитството си.

Корделия го заведе в кабинета си, затвори вратата и разчисти малката конферентна маса. После отключи един висок шкаф, пълен с широки плитки чекмеджета. „Не съм го отваряла повече от три години.“ Поколеба се, после започна да вади лист след лист, някои от изкуствена тънка материя, други от истинска хартия. Имаше всякакви размери, някои колкото лист от тетрадка, други големи колкото половината маса. Алекс я гледаше отстрани в началото, после се приближи и посегна предпазливо да пипне листата.

— Това са рисунки на дядо ти Арал — каза му тя.

— Знам, че можеше да рисува — каза Алекс. — Веднъж ни нарисува няколко неща, на мен и Хелън. Бяхте дошли за Зимния празник. — Сигурно говореше за последния път, когато с Арал се бяха

върнали заедно на Бараяр, прецени Корделия. — Но не знаех, че е нарисувал толкова *много* неща.

— Дълго време не рисуваше изобщо — каза Корделия. — От него знам, че е започнал да рисува много малък, по-малък от теб, но онези рисунки са се загубили. Като тийнейджър също рисувал, макар и по-малко. Няколко от онези рисунки успял да запази, останалото се изгубило. Започна да рисува отново чак след регентството. И по-сериозно, след като дойдохме на Сергияр.

— И с бои ли е рисувал?

— Малко. Веднъж се опитах да го запала по видизображенията, но той не прояви интерес. Изглежда, държеше на прекия допир с хартията и молива. Да създава нещо само с ръцете, очите и мозъка си. — И само за себе си? Огромната част от времето си Арал бе посветил на империята, живял бе като неин крепостен роб, затова едва ли бе чудно, че беше поискал един малък резерв за лично ползване.

Алекс се наведе да погледне отблизо.

— Защо не ги е показал на никого? Защо не ги е раздал? Има толкова много. Никой ли не ги е искал?

— Показваше ги на някои хора. На мен, на Оливър, на Саймън понякога. Сигурна съм, че доста хора биха ги поискали, но не заради... не заради самите рисунки. Биха ги поискали, защото ги е рисувал лорд-регентът, адмиралът или графът, или по-лошо — за да ги продадат. — Замълча. — Арал каза, че би било като онази мечка, яхнала колело, която някакъв тип развеждал из окръга му. Интересна била не защото карала колело *добре*, а защото изобщо карала колело.

— На мен ми изглеждат много хубави.

— Ами... не грешиш в това. — Макар и само единайсетгодишен.

Алекс започна да прехвърля листата, несмело в началото, после все по-уверено.

— Има много сгради. Това площадът в Хасадар ли е? Я, виж, това е вицекралският дворец! Много е хубава рисунката.

Корделия погледна над рамото му.

— Особено като се има предвид, че по онова време още не беше достроен. — Преглътна и подхвана важно: — Може би не си даваш сметка, но не дядо ти е отишъл на война. Войната е дошла при него. И той се е научил да воюва, защото не е имал избор. Ако по-големият му брат не е бил убит, превръщайки дядо ти в графски наследник, ако

Лудият Юри не се бе появил на сцената, предполагам, че дядо ти би станал... е, може би не художник, но архитект със сигурност. Вероятно от онези архитекти, които се заемат с големи обществени проекти, сложни и трудни като командването на армия, защото гигантската му воркосиганска енергия все е трябвало да се канализира някак. — Като придошла река, която препуска по склоновете на родните му Дендарии и излиза от бреговете си. — Би построил Бараяр по друг начин.

Лицето на Алекс бе застинало като маска.

— Но аз съм наследникът.

— Но си наследник сега, на една планета, променена от дядо ти, различна от онази, която той е наследил. Ти имаш много по-голяма възможност да избираш. Неограничена. Той много би се зарадвал, че ти е осигурил такъв подарък. Че няма нужда животът ти да е като неговия. — Поколеба се. — Нито като на татко ти, или като на неговия дядо, а твой собствен. Колкото ти душа иска. Накъдето и да те отведе тя.

Трудно бе да се прецени как приема думите ѝ детето. Беше резервирано почти колкото майка си. Изразителното лице на малкия Майлс беше огледало на душевните му борби и това, изглежда, я бе разглезило като родител, помисли си Корделия. Накрая Алекс посегна към рисунките и попита:

— Може ли да взема няколко?

— Рано или късно ще ги наследиш всичките. Много се радвам, че ти харесват. Но ако искаш да вземеш няколко сега, избери онези, които ти допадат най-много, и аз ще уредя да ги съберат в нещо като албум, така че да не пострадат по пътя. — В специална опаковка и прочие... някой от персонала ѝ все щеше да знае какво да направи.

— Бих искал, да — отвърна той, толкова тихо, че Корделия се наведе, за да го чуе.

— Значи ще го направим. Разгледай ги спокойно. — Отиде на бюрото си, за да му осигури пространство. Наблюдаваше го тайно над видплочата на комтаблото си и се чудеше правилно ли е постъпила. Вероятно да, защото Алекс още разглеждаше рисунките, когато се наложи да прекъснат за обяд. Не спомена нищо за това на масата, не че имаше голям шанс да вземе думата, след като се събра целият клан.

Заобиколена от бандата, Корделия се сети за едно старо родителско проклятие: „Дано имаш шест деца, всичките като теб.“

Само дето в техния случай проклятието бе придобило друг облик. Майлс би бил повече от щастлив, ако имаше шест деца по свой образ и подобие, защото би знаел какво да прави с тях. Вместо това му се бяха паднали шест много различни от него деца, различни и помежду си. Като си помислиш, това бе доста *по-добро* като отмъщение.

Върнаха се в кабинета ѝ и Корделия се зачете в следващия доклад, тиха като мишка, за да не смути детето, което се бе заело отново с рисунките на Арал. Уж четеше, а всъщност бе наострила уши за тихите възклицания на изненада и прошепнатите коментари. Минутите се точеха и по някое време Корделия си даде сметка, че скоро ще трябва да се върне в служебния си офис. Точно тогава Алекс възкликна:

— Това си ти, бабо! Защо си без дрехи? Да плуваш ли си ходила?

Корделия успя да се спре, преди да е скочила панически от стола, и се приближи спокойно до масата. Вероятно бе трябвало да заключи *онова* чекмедже, само дето чекмеджетата нямаха индивидуални ключалки, а само шкафът.

— Художниците винаги се упражняват да рисуват голи тела — каза Корделия. — Доколкото знам, те са най-трудни за рисуване. Позирах за дядо ти, когато искаше да се упражнява.

— Добре изглежда. Тоест, прилича на теб. А това е адмирал Джоул. Сигурно дядо е трябвало да се упражнява и с рисуването на мъже.

— Точно така. — Еротичният привкус на рисунките явно му убягваше. По-надолу в купчината имаше няколко доста по-откровени рисунки и Корделия награби всичките уж за да ги погледне по-отблизо.

— А хермафродити рисувал ли е? Трябва да има и хермафродити. И четириръки също. И от онези водни хора. И тежкопланетяни.

— Нямаше кой да му позира. По *онова* време консул Вермилиън още не беше пристигнал. — Дали Вермилиън би се съгласил да позира? Може би. Но и за това, както и за много други неща, беше твърде късно.

Следващата рисунка в купчината изобразяваше двамата с Оливър в леглото. Това би било доста по-трудно да обясни на внука си. Избра напосоки две рисунки с облечени хора и ги остави на масата да отвлече вниманието на Алекс, докато скрие другите. Някой ден той

щеше да наследи всички рисунки — сърце не би й дало да унищожи нито една от тях, — но не беше нужно да ги вижда сега.

— Може ли да взема тази, където си нарисувана на яхтата?

Корделия погледна рисунката.

— Тя върви в комплект с друга. — Скица на Оливър, гол до кръста на руля, надничаше изпод нейната. — Трябва да са заедно. — „И още как.“ — Защо не вземеш тази?

— Тук в градината на мама ли си? Добре. — Изглеждаше доволен от замяната. Корделия си отдъхна скришом.

Ако беше отгледан като бетанско дете, щеше ли Корделия да крие рисунки от него? Е... може би няколко, да. Някои от скиците Арал бе правил в пристъп на пакостлив хумор, към други бе подходил сериозно, понякога рисуваше по памет, друг път единствено под натиска на въображението си, а имаше и такива, които да подпомогнат въображението. Последните се бяха оказали полезни. Не можа да реши дали се бори да скрие широка усмивка или сълзи, но така или иначе извърна лице от Алекс и остана така, докато не възвърна самообладанието си, а рисунките не прибра в тяхната пещера от чупливи спомени. Да почиват там в мрака, докато острите им ръбове се притъпят.

— Няма рисунки на дядо обаче — отбеляза Алекс.

— Уви, така е. Само дето... в известен смисъл всички рисунки са и автопортрети. Поглед към него, който само шепа хора познават.

— Хм. — Детето свъси вежди, не толкова в недоумение, колкото в размисъл.

— Коя ти хареса най-много? — попита тя и посочи рисунките, които Алекс беше отделил.

За нейна изненада той не посочи някой от портретите, а една голяма и детайлна, почти архитектурна рисунка на Дом Воркосиган, гледан отпред.

— Интересно. Защо? — Дали вече не страдаше от носталгия?

Детето раздвижи ръце, сякаш опипваше за някакъв невидим инструмент.

— Ами, тя е най-... има си всичко.

Корделия се вгледа в рисунката. Беше рисувана тук, на Сергияр, вероятно по памет, но и с помощта на снимки и видео. Някои подробности бяха толкова дребни, че трябваше лупа, за да ги видиш...

ако си спомняше правилно, самият Арал бе прибягнал до помощта на лупа, докато работеше по тази рисунка, но въпреки това композицията в никакъв случай не изглеждаше механична. Може би не Алекс страдаше от носталгия, а някой друг е страдал?

— Мисля, че си прав, Алекс.

14.

Симулацията на военни игри, предназначена да отклони вниманието на Майлс, вършеше работа. Джоул прекрати отпуската на Кая и я натовари със задачата да организира шоуто в една от тактическите зали на базата. Момичето реагира с ентузиазъм, може би защото организирането на тази полезна задача му гарантираше запазено място на първия ред. На принципа, че някои възможности са по-задължителни от други, Джоул подбра няколко офицери, които според него се чувстваха прекалено удобно в сънливото спокойствие на сергиярското космическо пространство — заден двор във военно отношение, който много бързо можеше да се превърне в преден. Останалите места се заеха бързо, след като новината се разпространи — явно всички искаха да видят сина на адмирал Воркосиган.

По този начин Джоул не само осигури забавление за своя ВИП гост, а и спести на себе си необходимостта да разговаря с него, поне до обедната почивка, когато Майлс каза:

— Е, покажи ми онзи престоял пластобетон, за който мърморите двамата с майка ми.

И така Джоул за втори път поведе представител на семейство Воркосиган към планината от чували, които се скапваха кротко под тропическото слънце. Лабиринтът, ако се съдеше по издайническите боклуци в някои по-скрити къшета, явно бе привлякъл и други обитатели на базата, било за разговор насаме, за любовна среща или купон. Напомни си да уведоми за това охраната на базата. Още една причина да премести проклетия пластобетон, стига да намери икономически оправдано място или човек, на което или когото да го прехвърли.

За ужас на Джоул Майлс, стиснал бастунчето си, настоя да се покатери на една купчина, за да хвърлел поглед отвисоко. Изглежда, притежаваше котешко любопитство и стремеж към високи позиции, но без котешката способност да скача с лекота на краката си. Джоул си поотдъхна, когато Майлс седна на купчината, провеси крака и се

настани удобно. Седнал на този свой „трон“, графът беше малко по-висок от домакина си. Дали пък това не бе изначалната цел на упражнението, зачуди се Джоул, но не каза нищо. Облегна се на отсрещната купчина, скръсти ръце на гърдите си и зачака.

Уж небрежно, Майлс подхвана:

— Е, тази идея на майка ми за посмъртните деца изненада ли те? Тоест, предвид че се срещате и прочие.

„Дотук с разговора за пластобетона значи.“ Или с други отклоняващи вниманието теми.

— Да — призна Джоул. — Дори не предполагах, че е технически осъществимо. А и по онова време още не се срещаме, когато тя се върна от Зимния празник със замразения материал. — Поколеба се. Къде искаше да стигне Майлс с този разговор? И искаше ли Джоул да му играе по свирката? — А... а ти? Изненадан ли беше?

Майлс разклати ръка в смисъл „и да, и не“.

— Винаги съм знаел, че иска дъщеря. Не *вместо* мен, държа да подчертая. В добавка. Сигурно затова вземаше под крилото си разни бараярски момичета през годините, да задоволява тази своя майчинска мания. Мислех, че се е отказала от идеята за своя дъщеря преди десетилетия. Знаех за замразения материал — информацията беше в морето от документи, които трябваше да прегледам като изпълнител на завета на татко, — но имах милион други неща на главата и сметнах, че поне този проблем е на майка ми, а не мой. После съвсем забравих за това, а и тя не повдигна въпроса. — Последното го накара да се навъси.

— На мен също не беше казала нищо. Вероятно е изчаквала да потвърди жизнеспособността на пробите — каза Джоул. — Това трябва да е било. — А ако материалът се бе оказал нежизнеспособен, щеше ли да държи и тази скръб заключена в сърцето си, без да сподели с никого тежестта ѝ? Тъжно, но твърде вероятно. Беше негов ред да смръщи чело.

— Истинската изненада е Сергияр — продължи Майлс. — Мислех, че ще се прибере у дома. И ще прави... и аз не знам какво. Нещо. Ще бъде баба, да речем. Децата страдат от сериозен недостиг на баби и дядовци — татко почина, майката на Екатерин е покойница отдавна, а баща ѝ живее на Южния континент и рядко идва. Е, вуйна ѝ и вуйчо ѝ Вортис живеят в града. Има и братя със свои съпруги и деца,

има го и Ники, също Алис и Саймън, и... с други думи, децата ни не са чак толкова лишени от роднини, колкото бях аз като малък. Аз имах само стария граф Пьотър. И братовчедата Иван от време на време. — Веждите му се свъсиха съвсем при мисълта за този роднински недостиг.

— Останал бях с впечатлението, че сега Екатерин отговаря за вашия окръг — кротко каза Джоул. — Две графини в един окръг не е ли малко като две жени в една кухня?

— Майка ми не е *изместена*, по дяволите — каза Майлс. — Не е възможно да си мисли, че... нали? — Искрено смущение разшири очите му. — Не ми казвай, че това е причината!

— Не, не, не е това, сигурен съм — каза Джоул. — По-скоро е въпрос на личен избор. Подозирам, че иска да се върне към старите си корени в астрономическия корпус. Избрала е тази кариера, за да открива нови светове, а Сергияр е нов свят, така че... върши работа.

Майлс се поободри.

— Като Бараяр в младостта ѝ? Да, може и да си прав.

— Не спомена нито един от бетанските си роднини — отбеляза с любопитство Джоул и намести по-удобно гръб на подпората си от чували. — Знам, че Корделия поддържа връзка с брат си. А ти имаш братовчеди там, нали?

Майлс сви рамене, малко смутено.

— Трима. Запознахме се лично чак когато заминах за една учебна година на Бета. Бях на петнайсет. А те всичките бяха на различна от моята възраст, което е важно, когато си на петнайсет. Отказах се да следя партньорите и дечурлигата им, макар че мама редовно получава съобщения на тази тема от майка си и се чувства длъжна да ми ги препраща.

Джоул, самият той жертва на подобни майчински доклади за роднини, които почти не познаваше и които би подминал на улицата, кимна с разбиране. Съобщенията все по-често съдържаха некролози. Едва в последните години си бе дал сметка, че това е нейният тромав начин да даде израз на усещането си за загуба, а не опит да го депресира по теснолъчевия канал. Научил се бе да отговаря на съобщенията ѝ.

Майлс се намръщи.

— Може би трябва да си на подходящата възраст, за да се сближиш с роднините си. Ако не сте прекарвали достатъчно време заедно в детството, просто изпусках влака. След това най-много да станете добри познати. Е, с известни привилегии при спешна ситуация — добави той. — Ако, да речем, се озова на Бета и се сблъскам с проблеми. Или ако някой от тях има нужда от помощ на Бараяр. Нещо такова.

Когато беше на осемнайсет, Джоул нямаше търпение да се махне от провинциалния окръг, където беше роден, и редките му визити след това не бяха променили отношението му. С други думи, не отношенията му с Арал, нито отношенията му с Арал и Корделия на по-късен етап, бяха причината да се откъсне от семейството си — разстоянието и кариерата му вече бяха направили това. И все пак... длъжен бе да пази политическата репутация на Арал с цената на всичко, а мълчанието винаги му се бе струвало по-лесно и по-сигурно от лъжите. А най-лесно е да запазиш мълчание, ако изобщо не влизаш в разговор.

Дали и синовете му, ако решише те да се родят на Сергияр, щяха да се радват на същата безопасна дистанция от пролетарското му семейство на Бараяр, каквато Майлс поддържаше с бетанските си братовчеди? И дори в по-голяма степен с ворските си племенници и племеннички, особено ако информацията за кръвната им връзка така и не излезе на бял свят? А сестрите им, които ще са много по-близо по време и място? Мълчанието би могло да ги раздели точно толкова успешно, колкото и разстояние от светлинни години. Не, ако решише да остане на Сергияр, Джоул би направил необходимото да живее възможно най-близо до Корделия, толкова близо, колкото тя го допусне, да отгледат заедно децата си. Би искал нейните щерки да са съседските момичета.

Което доведе до една още по-стряскаща мисъл — предвид близостта и воркосиганския чар имаше немалка вероятност неговите синове и нейните дъщери да се харесат и *романтично* на някакъв по-късен етап. За този риск на удобното мълчание не се беше сещал досега. Напуши го истеричен смях, който побърза да преглътне — не би искал да обяснява на Майлс причината за странната си реакция. Корделия имаше право, че човек трябва да започне така, както смята да

продължи. Прикритието с анонимните яйцеклетки изглеждаше все по-пробито.

Майлс се изкашля. Заби поглед в земята. После вдигна глава.

— Е, въ... планирате ли да се ожените на някакъв етап?

„Ако ми предложи, веднага ще се съглася“ — помисли си Джоул без колебание, толкова категорично, че сам се стресна. Но пък той би се съгласил с всяко нейно предложение, като си помислиш. Да го оваля в пудра захар като фунийка с крем например... сексуалният привкус на последното хрумване го накара да се усмихне за миг. За щастие, Корделия едва ли съзнаваше властта си над него. От друга страна, дотук го бе възнаграждавала пребогато за всяко негово „да“... Накрая успя да каже:

— Не сме го обсъждали.

— Все още? Или никога? — Залюля крака и петите му заудряха в разсеян ритъм по трона от чували. Би трябвало да изглежда детински, но не беше така.

Джоул не можеше да реши дали Майлс е по-загрижен за бъдещето на майка си или за миналото на баща си в провеждането на този... на този *разпит*, точно така. Ако не друго, бившият оперативен агент на ИмПСи поне нямаше подръка спрей с фаст-пента. Или имаше? Джоул потисна импулса да се дръпне извън обсега му.

— Няма да е скоро, във всеки случай. Корделия беше категорична, че иска да държи дъщерите си далече от бараярските закони за настойничество. Дори няма да се замисли по въпроса, преди и най-малката ѝ дъщеря да е станала пълнолетна, а дотогава... отношенията ни, каквато и форма да са приели междувременно, отдавна ще са влезли в коловоза на десетилетията и тази тема ще е излязла от дневния ред.

Майлс кривна глава.

— Десетилетия? Планираш дългосрочно?

— *Майка* ти планира дългосрочно, иначе не би се впуснала във всичко това. — След миг добави: — Макар че напоследък десетилетията определено минават по-бързо отпреди. И може би още по-бързо за нея.

Ново подобие на усмивка от страна на Майлс, който в крайна сметка не беше *чак толкова* по-млад от Джоул. Притвори очи и зададе следващия си въпрос:

— И... мислиш ли, че някога бихте могли да имате дете заедно? Посредством една или друга технологична интервенция. Като се има предвид колко е полудяла майка ми по идеята да даде своя личен принос за заселването на Сергияр. Изхождайки вероятно от теорията, че ако искаш нещо да се свърши както трябва, свърши си го сам.

Джоул примигна, сварен неподготвен от тази нова идея. Напоследък въображението му бе изцяло заето с тримата потенциални синове. Дали пък не би могъл да има и дъщеря нейде в далечното бъдеще? Приятна мисъл, приятна по един странен начин.

— Струва ми се, че вече е планирала достатъчно деца. Нали не мислиш, че бих могъл да я убедя за още едно?

Майлс изсумтя.

— Чувал ли си израза „лесно като да отстрелваш риба в корито“?
— Усмихна се криво. — Само дето не е толкова лесно, оказва се. Веднъж го пробвах, като дете, във Воркосиган Сърло.

— С какво? — не се сдържа Джоул, изпълнен с любопитство. Дали и братята на Майлс щяха да са като него? Без солтоксиновите увреди, слава богу.

— Започнах със стар лък и стрели, които намерих в една барака, но резултатите ми се сториха незадоволителни. Водата изкривяваше образа, лъкът беше твърде голям за мен, а и аз не умеех да го използвам... по онова време едва ли бих могъл да улуча нещо и извън водата. Пък и рибите се движат постоянно, проклетниците. Отмъкнах зашеметител от един гвардеец, но и с него не се получи, защото водата абсорбираше заряда. Рибите само... се пообъркаха малко. Започнаха да плуват странно. Тъкмо се канех да пробвам с една плазмена дъга, открадната по подобен начин, когато ме хванаха. Жалко. Сигурен съм, че щеше да е *зрелищно*.

Джоул преглътна напушилия го смях.

— Или смъртоносно! — Бетанската наука, кръстосана с бараярско войнолюбие, явно бе произвела ужасяващ хибрид на крехката възраст от колко, шест или седем?

Майлс се ухили.

— За рибите — със сигурност. Но иначе — да, изгаряния от парата и шрапнели от коритото за всички, които бяха в обсега ми. Което със сигурност щеше да включва и самия мен, макар че бях

проявил здравия разум да се снабдя с капак от кофа за щит. — Размаха ръка, все едно държи въпросния капак.

Дали разговорът не предлагаше подходящ повод да сподели за замразените си синове? С цената на голямо усилие Джоул стигна само до:

— Харесва ли ти да си баща? — Така де, никъде не беше записано, че на този импровизиран шиш трябва да се върти само единият от събеседниците.

Майлс се облегна назад и се подпря на лакът върху чувалите. Изглеждаше изненадан.

— Има моменти, когато ми иде да си оскубя косата, но иначе — да, много ми харесва, дотук поне. Макар че изглежда бая страшничко, ако се замислиш сериозно, което аз рядко правя поради липса на време. Откровено казано, потенциалът ми да прецаквам разни неща и да ги прецаквам много зле винаги е бил необичайно голям. Добре че си имам Екатеринбург.

На Джоул му хрумна, че на някакъв етап и Майлс е преживял същата неприятна процедура по осигуряването на генетичен материал, през която бе преминал и той неотдавна в репродуктивния център. Или пък го е направил у дома — в сутерена на Дом Воркосиган имаше амбулатория още от времето, когато Арал беше регент, свръхмодерна тогава, а навярно поддържана и до ден-днешен. Може би Екатеринбург му е помогнала при онази неприятна и толкова самотна процедура... Е, не беше негова работа.

— Умът не ми го побира как се справят самотните родители — продължи Майлс, — макар че понякога явно се налага, като при стария Пьотър, когато заради Лудия Юри е останал само с татко ми. По онова време баща ми не е бил толкова малък, но все пак. Подозирам, че е било трудно и за двамата. При това, по общо мнение, старецът бил *поомекнал* впоследствие, по времето, когато съм се появил аз. Макар че според мен просто е бил уморен. — Усмивката му режеше като нож. — Но накрая двамата все пак се спогодиха. Явно стават и такива неща.

Майката на Корделия също е била вдовица, съобрази Джоул. Зачуди се защо Майлс не се позова на нея като на контрапример. Бетанските самотни родители, изглежда, се справяха по-добре от бараярските и не само заради отсъствието на гражданска война. „Съществува и моделът на Корделия — осъзна той. — На майка й.“

Модел, който Корделия следваше, било то съзнателно или не. Може би това беше причината да се чувства така забележително уверена в силите си.

Майлс зарея замислено поглед.

— Съжалявам само за едно и то е, че децата не се родиха по-рано. Имало е основателни причини, предполагам, но... Лизи и Таура няма да помнят дядо си Арал, а Селиг и Симон така и не го видяха. Е, той дойде да види криофризера с шестте ембриона малко след като с Екатерина се оженихме, но това едва ли се брои.

Джоул се опита да си представи сцената. Трябваше да е било малко след като Арал и Корделия поеха вицекралския пост на Сергияр, при едно от пътуванията им до дома. Самият той бе останал тук да държи крепостта в тяхно отсъствие, същото, което Бобрик правеше сега за него.

— Той как, въ... го възприе? Имам предвид технологията и прочие.

Майлс сбърчи нос.

— Объркан, изумен, нещо такова, предполагам. Искрено се радваше за нас, разбира се, макар че и да е имал някаква съмнения за техническата част, едва ли би посмял да ги изрази на глас, предвид че мама стоеше до него. Посветил бе живота си да измъкне Бараяр от калта и да го издигне до галактическите стандарти, включително и медицинските, но не знам дали си е давал сметка как ще се отрази това на собствения му живот. Какво ще означава за графството му и за цялото онова ворско... нещо. — Размаха ръце, сякаш напразно се опитваше да обхване цялата сложност на своята история. — Когато децата най-после се появиха, той направо се влюби в тях, разбира се. — Плъзна поглед настрани по напечения от слънцето пейзаж. — Мислех, че ще имаме повече време.

Джоул преглътна и каза малодушно:

— Като говорим за време, ако искаме да ни останат няколко минути за обяд...

— А. Да, прав си. — Майлс успя да се смъкне от чувалите, без да си счупи нещо, а Джоул успя да не го ядоса, като се втурне към него с протегнати за помощ ръце, един вид двойна победа.

Докато вървяха към столовата и Джоул се стараяше да не му личи, че скъсява крачките си, го заля неочаквана вълна от силни

чувства. „Слънчасал съм — каза си той, но истинската мисъл изплува упорито: — Моля ви, родете се скоро. Искам да се запознаем.

Докато още има време.“

Майлс закъсня за вечерята в двореца след края на военните игри, а след края на вечерята Корделия безцеремонно отвлече Екатеринбург за няколко часа парково планиране, като заряза Майлс да се оправя с дечурлигата. Не последваха експлозии, противопожарни аларми или паникьосано тропане по вратата на кабинета ѝ, от което Корделия заключи, че синът ѝ се справя добре като детегледачка. Приготвяше се за лягане и тъкмо проверяваше за последно комтаблото си — макар че ако беше пристигнала още някоя задача, хич не искаше и да знае, — когато той подаде глава през прага, измуча вместо поздрав, влезе и се тръшна на един стол.

Тя се облегна назад в своя и го измери с поглед.

— Е?

— Ъ. — Направи онова нещо със стъпалата си и Корделия се запита дали синът ѝ не трябва да се прегледа за синдрома на неспокойните крака. Само че миг по-късно стъпалата му спряха да се въртят, сякаш вече бяха навили достатъчно механизма му за още една обиколка на стаята, и той каза:

— Днес си поговорих с твоя Оливър.

Притежателното местоимение не ѝ убягна. Добър знак? Или по-скоро знак за разграничаване, един вид „твой“ Оливър, „твой“ проблем...

— О?

— Признавам, че е приятен тип... винаги е бил...

— Такъв е, да.

— Но не е много *приказлив*.

Тя го стрелна с намръщен майчински поглед.

— Ти да не би да си го *разпитвал*?

— Изобщо не беше така!

Което Корделия си преведе като: „Точно така беше.“

— Просто си поговорихме. Като цивилизовани хора. Споделихме някои свои притеснения. Е, аз поне споделих. Той предимно слушаше. Личеше си, че мисли, но проклет да съм, ако знам какво.

— Много неща има на главата в момента. — Усмихна се на внезапен спомен. — Винаги ми е било забавно да надавам по едно ухо, когато го сгачят галактически дипломати на някой официален прием. За тяхна неприятна изненада Оливър умее да изтръгва повече, отколкото дава в замяна.

Майлс почеса намусено нос.

— Аз определено говорих повече, отколкото слушах.

Корделия сви устни.

— Значи това е проблемът, така ли?

Той вирна брадичка и само й се озъби в отговор.

— И за какво толкова го разпитваше? Безуспешно?

— О, ами... планове за бъдещето, такива неща. Неговите. Твоите...

— Майлс... да не би да си го *питал* за намеренията му?

Той се размърда неспокойно.

— Не точно. Добре де, нещо такова.

— По-добре запази тези реплики за ухажорите на Хелън. Те много скоро ще се появят.

Майлс потръпна театрално.

— Е, няма да е толкова скоро.

— Може да се изненадаш. Както и да е. Плановете на Оливър са си негова работа.

— Но ако той не иска да говори за нищо, свързано с теб, и ти не искаш да говориш за нищо, свързано с него, аз как, по дяволите, да разбера... нещо? — възрази той.

— Може пък да не разбереш.

Той изсумтя с възмущение.

— Решенията ти засягат и мен и ти го знаеш. Не очаквам да ми дадеш право на глас, но бъди така добра да сведеш поне някаква основна информация до знанието ми. Трябва да знам как стоят нещата!

— Не държа плановете си в тайна. Планирам да преместя столицата, да се оттегля от вицецралския пост, да си построя дом и да отгледам момичетата си. Това би трябвало да запълни времето до стогодишния ми юбилей. След това — кой знае? Може да възродя научната си кариера. Или да се пенсионирам наистина. Или да си направя харем, който да ме забавлява на старини. Да ми разтриват стъпалата по няколко пъти на ден.

Майлс избухна в смях.

— Мъжки или женски харем?

— Мислех си за мъжки, но може и да проявя известна гъвкавост.

Идеята сякаш го отклони от основната тема, но само за кратко, уви.

— А плановете на Оливър? Те какви са?

— Все още не е решил окончателно, но ще ти бъда благодарна, ако го оставиш да се колебае насаме със себе си. Рано или късно ще го измисли.

— Какво ще измисли? Изглежда, вярва, че ти не искаш да се омъжиш за него.

— Не искам да се омъжвам за никого, докато момичетата не си стъпят на краката. След това... ще е нов свят. Поредният нов свят. — Нейният... кой поред? Пети? Шести?

— Да, и Оливър това каза. И защо той знае, а аз — не?

— Може би защото умее да слуша?

Майлс затропа с пръсти по облегалките на стола. Стъпалата му се завъртяха отново.

Оливър явно не бе споменал за своите момчета, иначе този разговор щеше да е доста по-различен и вероятно много по-разгорещен. Е, тя бе казала какво мисли по въпроса; останалото зависеше от Оливър.

— Грегор каза, ако съм искал да науча нещо повече, да съм говорел с теб. Това означава, че има още за научаване, иначе не би се изразил така, нали?

Корделия бе по-склонна да приеме друга интерпретация, а именно че Грегор, като разумен човек, е намекнал на Майлс следното: „Това и с пръчка не ща да го докосвам.“ Само че проблемът с Майлс и пръчките беше, че дадеш ли му пръчка, ще се отправи към най-близкото гнездо на оси, а и кой малоумник беше решил, че да се внесат земни оси на Бараяр ще е ценна придобивка за местната екосистема? Като си говорим за инвазивни видове... Малкият Майлс, който бе изтърпял стоически болките от десетки счупени кости, плака с глас след срещата си с осите. Пищя направо. Необходими бяха два часа и някои доста силни лекарства, за да го успокоят. После, с помощта на военен зашеметител и отровен спрей, Корделия се погрижи това

никога да не се случи отново. „Говори кротко и носи точния инструмент.“

Ала именно това отношение беше превърнало Майлс в най-добрия имперски следовател на Грегор. С едно и също упорство той изследваше дълбините на мистерии и на канализационни тръби. Корделия започваше да се досеца защо заподозрените в неговите разследвания толкова често се опитваха да ужилят разследващия.

— Изобщо не съм длъжна да задоволявам мръснишкото ти любопитство — уведоми го тя. — Просто... потърси бетанеца в себе си и току-виж си намерил душевен покой. Очаквам много скоро всички въпроси сами да намерят своя отговор. — „По един или друг начин, благодаря ви «много», адмирал Десплейнс.“

— И къде е мястото на Оливър във всичко това? — попита настойчиво Майлс, после устните му се кривнаха нагоре. — Освен че ще оглавява харема, предполагам.

„Ами да, Оливър се отнася сериозно към всяка задача, с която се нагърби.“ Корделия прогони доволната си усмивка и отговори с категоричен тон:

— Където той избере. Предстои му да вземе важно професионално решение, което не мога да обсъждам с теб, след това... ще разберем, като му дойде времето.

Майлс издаде устни напред.

— Професионално решение? Какво професионално решение? Та той е адмирал на сергиярския флот, за бога! — Веждите му се събраха в скорострелен размисъл. — На този етап от кариерата му няма да го насочат в друга област. Да се оттегли от въоръжените сили и да се посвети на дипломация като Иван? Всъщност би се справил прилично. Или... не, не... Трябва да е... комарският флот, бараярският флот, шеф на Операции? Тиболд е пуснал корени на Комар, Куприн го повишиха до адмирал на бараярската флота миналата година, Десплейнс е... мили боже, да не би да са му предложили Операции? *Шеф на Операции?!*

„Ох!“ Забравила беше колко бързо мисли Майлс и колко добре е информиран.

— Майлс! Обещах да го пазя в тайна! Аз имам право да го знам в качеството си на вицекралица. Ти нямаш.

— Имам, защото... я чакай, какво? Ако приеме, трябва да се върне във Ворбар Султана! Това вашето какво е, флирт за една нощ? — Изправи гръб, кипнал от внезапно възмущение. — Съблазнява те и си плюе на петите, а ти дори не го спъваш по пътя му към вратата?

— Първо, съблазнихме се един друг, и второ, още не е тръгнал към вратата. И трето, всичко е много по-сложно, отколкото го представяш ти.

— Което ни връща на първоначалния въпрос — кое го прави толкова сложно?

— Само преди няколко дни му ръмжеше като куче пазач за една прегръдка. Да не би да си сменил междуременно страните?

— На твоя страна съм — изръмжа той. — Само дето не ми е ясно какво точно включва твоята „страна“.

— Знам, миличък — въздъхна тя. „Но ми се иска да си на моя страна не толкова шумно и някъде другаде.“

— Шеф на Операции — каза замислено той. Явно нямаше да се откаже. — Леле. Нали си даваш сметка, че да отхвърлиш подобно предложение означава да сложиш край на кариерата си? Ще решат, че не си достатъчно отдаден.

— Познавам мисленето на висшето командване, да.

— Не че кариерата на Оливър не е достатъчно... достатъчно зряла и така.

— И това го знам.

Тъжна физиономия се прокрадна по лицето му — завиждаше на Оливър за кариерата в имперските въоръжени сили, за която и самият той бе мечтал навремето? Откровено казано, Корделия смяташе, че Майлс бе уцелил право в десетката с работата си за ИмПСи, където странната му гениалност се бе разгърнала в пълния си мащаб. Строгите правила в армията и флота не бяха за него и неминуемо биха довели до катастрофа — бяха довели всъщност, поправи се тя, спомнила си един ранен негов експеримент в тази посока. „Всички си имаме своите пропуснати разклонения.“

Майлс завъртя бастунчето в ръце и отстъпи:

— Добре де. Да. Това наистина е сериозно решение за един офицер от кариерата. Особено за пролетарий от неговото поколение, изникнал от нищото.

— Ако беше на негово място, ти как би постъпил? — попита тя с любопитство.

— Животът ми би трябвало да е протекъл по много различен начин, за да се озова на неговото място.

— Безспорно. Но все пак си представи един хипотетичен сценарий. Да речем, че ухажваш Екатерина, но тя не може или не иска да напусне Сергияр.

— Ами... не е същото. Защото всяка жена, която се реши на връзка със старши имперски офицер, знае, че той не е свободен като цивилните мъже. Тя трябва да избере дали да го последва, или да остане, а не той — дали да остане, или да замине. Тоест, ако офицерът следва заповеди. Кое то не се отнася до Оливър обаче. Само веднъж съм вземал решение, което да постави сърцето ми на кантара, но то... — добави Майлс и внезапно млъкна.

— Мм?

— Не беше заради жена — довърши той. След кратко мълчание добави: — Беше заради амбиция. Хм. Даа. Хич не завиждам на Оливър за дилемата му.

„О, момчето ми. Представа си нямаш.“

Наблюдаваше зорко лицето ѝ, даде си сметка Корделия. След миг Майлс предложи, уж на шега, но не му се получи съвсем:

— Бих могъл аз да го спъна, ако това искаш...

„Да не дава бог.“

— Искам Оливър да вземе решение, за което няма да съжалява, това искам. И не мисля, че аз или ти можем да му помогнем в това. — Успя да добави: — Макар че ти благодаря за предложението. Знам, че идеята ти беше добронамерена. — „Потенциално катастрофална, но иначе добронамерена.“ — Но ако наистина искаш да ми помогнеш, върви да си лягаш, за да си легна и аз.

Той изсумтя.

— Да, да, добре. Разбирам от намеци. — И за нейно облекчение се надигна и закуцука към вратата, като ѝ махна в движение.

Най-добрият начин да избегне следващ неприятен разговор с любопитния син на Корделия, реши Джоул, беше при никакви обстоятелства да не остава насаме с него. Следвайки този свой план,

на следващия ден той покани Кая и Фьодор да им правят компания по време на обяда в офицерската столова. Имаха достатъчно теми за разговор — Фьодор мърмореше за Гридград, а Кая и Майлс крояха демонични планове за симулирано отвличане на кораби (момичето беше в отбора на Майлс, който същия следобед щеше да атакува), — които с лекота да държат събеседниците встрани от личната тематика, така че Джоул се отпусна облекчено в стола и остави гостите си да дрънкат на воля.

И така, докато Кая, след кратко затишие в разговора, посветено на дъвкане и гълтане, не каза:

— Какво искате най-много за пикника по случай рождения си ден, адмирале?

Изненадан от въпроса, Джоул отговори искрено:

— Нула жертви.

— Амин — изръмжа Фьодор и кимна енергично. Още не беше изрекъл гласно: „Казах ти аз, че така ще стане“ по повод раздуващото се като балон събитие, но няколкото многозначителни паузи на подбрани места в разговора бяха достатъчно красноречиви. Веща усмивка разтегли лицето на Майлс.

— Организационният комитет назначи офицер по сигурността — сериозно го уведоми Кая. — Той държи връзка с градската гвардия и така нататък. Не, питам ви сериозно, какво бихте искали най-много?

Комитетът явно бе пратил Кая като съгледвач със задача да събере информация по този жизненоважен въпрос. Логичен избор, като си помислиш. Джоул превключи мозъка си на по-висока скорост. Естествено, първото, за което се сети, бе свободен ден с Корделия в Колиба № 1 на брега на езерото Серена, подарък, който очевидно не можеше да си поиска. Второто беше свободен ден, който да прекара сам на някое тихо място, точка. Настанен удобно с последния брой на университетското научно списание и неговите безкрайно интересни статии. Една разходка в провинцията също се класираше в челните места, за предпочитане с Корделия... пикник за двама, а не за две хиляди. Би могъл да продължи в същия дух, но нямаше смисъл.

Кая явно се надяваше на нещо простичко и осъществимо, например бутилка с любимия му алкохол — нулева вероятност, — разходка с пони или нещо такова. И ако не й дадеше отговор или поне насоки, рискуваше да го изненадат с бог знае какво.

Колебанието му бе продължило твърде дълго. Фьодор, самият той ветеран с десетилетен опит в празненствата по случай нечие повишение и церемониите при смяна на командването, и несъмнено досетил се за настоящата дилема на Джоул, изсумтя дружески и каза:

— Какво стана с онази твоя шантава идея да си подариш син за петдесетия рожден ден, Оливър? Макар че такъв подарък не е по силите на организационния комитет. Освен ако не осиновиш някой от младшите офицери, което, повярвай ми, би ти спестило куп междинни неприятности.

Майлс застина, после примигна като гущер.

— Сериозно? Майка ми ли ти промива мозъка, Оливър?

„По много начини.“

— Рекламира новия репродуктивен център на всеки, който е склонен да я чуе. Стане ли дума за това, превключва на бетански режим. — Две съвършено правдиви твърдения.

— Но това как се връзва със... — Не довърши, приковал Джоул с онзи всепронизващ лазерен поглед, до който прибегваше при нужда, най-често точно когато си мислиш, че рови в противоположната посока.

„Трябва да поговорим“ — помисли си Джоул. А после: „Не, не трябва.“ Нямаше да е тук, във всеки случай.

— Само не забравяйте — каза той на Кая, — че нямам място да съхранявам големи неща. — Поне що се отнася до апартамента му, макар че вероятно би могъл да използва някое прашно къше в базата за съхранението на предмети с калибъра на бойна совалка например. За негово облекчение, Фьодор не изтъкна тази възможност.

— Ако искате подаръкът да е изненада, по-добре се допитайте до майка ми — предложи услужливо Майлс.

Кая се замисли над предложението.

— Е, да, двамата се познават отдавна, така че...

— И отблизо — измърмори Майлс. — Няма спор.

Пак ли го слагаше на кантара? Джоул го стрелна с намръщен поглед.

Фьодор вметна:

— Ами да, нали знаеш, че Оливър ще придружава вицекралицата на празненството? Трябва да я включите в церемониите.

— Да, сър, наясно сме — каза Кая. — Помолихме я да връчи наградите на турнира по ботушено поло.

Ботушеното поло беше пролетарски пехотински вариант на старото ворско кавалерийско поло, което в оригиналната си версия беше известно под името „Хвани главата на сетаганданеца“. В първите години, след като Корделия бе поела поста на вицекралица, някой се беше опитал да го прекръсти на: „Хвани главата на Претендента“, в нейна чест, но тя беше побързала да задуши тази идея още в зародиш. В играта участваха три отбора от мъже с военни ботуши и стикове, които гонеха топка по маркиран, но незаравнен терен. Колкото по-неравен всъщност, толкова по-добре. Груба игра на груб терен с груби участници, помисли си разсеяно Джоул.

— Ще има походен лазарет, нали? — попита той.

— О, да, сър. При толкова много хора злополуките са неизбежни. Ще имаме пълен екип медтехници, подготвени да се справят с всичко, от ухапвания на радиали, лошо храносмилане и счупени крака до инфаркти. — При последното стрелна Фьодор с успокоителна усмивка, което едва ли му допадна особено, помисли си Джоул.

Кая и Фьодор продължиха да говорят за пикника, което не беше любимата тема на Джоул, но определено биеше темата за утробните репликатори, особено в присъствието на Майлс, който си седеше и попиваше всяка дума. Приключиха с обяда без други смущаващи разкрития.

Или почти. Джоул и Фьодор минаха през тоалетната на столовата, преди да се отправят към залата за симулации, където щяха да участват във военните игри като съдии. Докато си миеха ръцете, Фьодор се огледа дали са сами и каза:

— Май е редно да знаеш, че... плъзнал е слух, че не просто придружаваш вицекралицата, а че *излизаш* с вицекралицата. Не знам докъде си готов да стигнеш, за да спреш клюките, но... реших, че трябва да знаеш и така нататък.

„Вече?“ — помисли си Джоул, но на глас каза само:

— Сериозно?

Фьодор изсумтя.

— Е, думата, която мълвата използва, е доста по-директна от тази, с която я замених аз, но това не променя същността на информацията.

„Е, Корделия. Май дойде ред да проверим на практика социалните ти теории.“

— Като никога, слухът е верен.

Веждите на Фьодор подскочиха. Той мълча дълго, после каза:

— Високо летиш, пролетарче. Внимавай да не ти се опърлят крилата.

Кратка усмивка раздвижи лицето на Джоул. „Учих се на летене преди много години, лично от Арал, и той не допусна да падна.“ Възможно ли бе тази голяма височина да се е превърнала в негова територия, място, където се чувства у дома си? Може би не съвсем и известна предпазливост би била от полза. Умението да спреш навреме не беше сред фамилните таланти на Воркосиган; може би един Джоул би послужил добре в ролята на аварийна спирачка. „Не съм достатъчно пиян за тези мисли.“

На глас каза само:

— Надявам се на успешно кацане. — „Но къде?“

Фьодор не попита за повече подробности, а Джоул се въздържа от изпадането в такива. Избърса си ръцете и двамата излязоха от тоалетната.

15.

В деня на пикника Джоул се събуди по обичайното време, пропиля половин час в неуспешни опити да заспи отново, отказа се и стана да търси кафе. Съжаляваше, че не е прекарал предишната вечер в двореца въпреки шумното семейно стадо на Майлс и съпътстващия го антураж, които търчаха на воля, окупирани безсрамно пространството и времето на Корделия — в най-голяма степен двегодишните, които не уважаваха никакви граници и затворени врати, нито им хрумваше, че някой може да има дневен ред, който не включва палавите им особи. И в не по-малка степен някои четиридесет и три годишни? Е, скоро всички те щяха да се приберат у дома. Нямаше ли на Бараяр окръг, който да тъгува за своя граф? Така или иначе, днес Джоул нямаше да види Корделия чак до обяд, когато по план тя трябваше да мине през базата и да го вземе.

Взе чашата си и се качи на покрива на базата, любимо и относително спокойно място, прохладно рано сутрин, преди да го е напекло слънцето. Времето обещаваше да е добро. Вече два дни хора се точеха напред-назад до мястото за пикника, отстоящо на двайсетина километра от базата, а снощи беше потеглил конвой от камиони, натоварени със задачата да подготвят ямите и шишовете — за истински животински трупове, а не ват-месо, „Съжалявам, Корделия“ — и походните тоалетни. Ето и сега малка група военни и частни возила напускаха базата през предната порта.

Е, базата нямаше да се оголи напълно покрай събитието — Хейнис се беше погрижил достатъчно хора да изтеглят късата клечка. А да не забравяме и флота на Джоул, дежурен в пълния си състав от сергиярска орбита до скоковите станции, освен малцината късметлии, които се бяха случили в отпуск или бяха пратени по задачи на планетата. Как ли се справяше Бобрик горе, зачуди се Джоул. Подобна несправедливост не би била налице, ако нямаше празненство... ха, ето ти един контрааргумент, за който се сещаше твърде късно.

„Ставам на петдесет.“

За пръв път тази мисъл го приковаваше днес и едва ли щеше да е за последен. „Колко странно. А преди си мислех, че да си на петдесет значи да си *стар*.“

Погледът му се спря на далечния Карийнбург, разливащ се по червената равнина откъм отхапания склон на вулкана. Градът беше негов дом вече дванайсет години, но това по един или друг начин скоро щеше да се промени. Гридград вече се гърчеше в лапите на строителния бум въпреки недостига и свирепата конкуренция за материали и работна ръка. Даде си сметка, че е очаквал с нетърпение преместването като един вид ново начало и не само заради по-привлекателното местоположение на Гридград с неговите реки, сиво-зелен пейзаж и буйна — според сергиярските стандарти — растителност.

Върна се в апартамента си. На комтаблото му мигаше светлинката за получено съобщение. Седна и го отвори — съобщението беше от ворбарсултанската централа на Операции, маркирано лично и спешно. Джоул го гледаше със смътен и напълно безсмислен страх, но не и с особена изненада.

Както очакваше, образът на адмирал Десплейнс се появи над видплочата. Шефът на Операции се усмихна дружески.

— Добър ден, Оливър. Ако съм го изчислил правилно, съобщението трябва да пристигне тъкмо навреме за рождения ти ден. Честито и добре дошъл в новото десетилетие. Като се връщам към собственото си шесто десетилетие, трябва да ти кажа, че никак не беше зле. А като поглеждам напред... е, само бог знае. Вярвам, че предишното ми съобщение е стигнало до теб, така поне твърди системата за потвърждаване на доставката. Ако все пак се е отклонило по някаква причина, изпращам ти прикачено копие на файла. Мислех, че вече ще съм получил отговор от теб, но проверих графика ти и виждам, че в момента си в едноседмичен отпуск след орбиталната смяна. Сигурно си отпрашил някъде с яхта, печеш се и плуваш, и ще прочетеш това съобщение след като се върнеш в цивилизацията.

Отпускът му, мрачно осъзна Джоул, включваше само две нощи с Корделия и никакви разходки с лодки. Покрай пътуването до „Серж“ и военните игри на Майлс отпускът му изобщо не приличаше на отпуск, досега поне.

— Още веднъж честит рожден ден. Десплейнс — край.

Напомнянето беше приятелско и дори сърдечно, маскирано като поздравления за рождения ден, само дето и двамата отлично знаеха, че изобщо не е трябвало да се стига до напомняне. „Джоул, отговори на полученото съобщение, по дяволите!“, това гласеше посланието в действителност.

Десплейнс не би трябвало да очаква отговор днес. Нито вечерта, защото с право би предположил, че Джоул ще е зает да празнува, макар че едва ли подозираше мащаба на полевите маневри, образували се във връзка с рождения му ден. Нито дори утре сутрин, защото командването традиционно се отнасяше с разбиране към традиционния бараярски махмурлук, стига да не настъпваше по време на криза. Но утре следобед...

Десплейнс с право очакваше отговор — ако е положителен, да се заеме със собствените си планове, ако е отрицателен, да продължи с подбора на заместник. До утре следобед Джоул *трябваше* да е решил.

Издиша шумно и тръгна решително към банята да вземе душ.

Оливър се настани до Корделия и гюрукът на въздушната кола се затвори над тях. Риков — Ма Риков седеше до него в шофьорското отделение отпред — хвърли поглед през рамо да провери дали всичко е наред и ги издигна във въздуха.

Корделия претегли с поглед лятната му непарадна униформа, стандартното облекло на офицер, който не е дежурен по служба, и каза:

— Леле, не си ли малко официален като за пикник?

Той докосна гърдите си.

— Ще сваля куртката веднага щом приключим с церемонията по откриването. След това ще съм по риза, обещавам. — След миг добави: — Освен това трябваше да запиша едно съобщение преди тръгване.

Сърцето ѝ се сви. Най-последно бе отговорил на Десплейнс? И какво му беше отговорил? Нищо по лицето или в стойката му не подсказваше какво е решил.

Той махна с ръка.

— Искях да кажа две думи на хората си горе, на станциите. Мина известно време, докато измисля нещо, което да не звучи като онези

ужасни ваканционни картички. „Прекарвам си чудесно, ще ми се да бяхте тук.“

— Не е ли малко на обратно, предвид че ти си рожденикът? Не трябва ли ти да приемаш поздравления?

— Да, и цяла сутрин кажи-речи това правя. Но реших, че офицерите, войниците и техническият персонал, които обслужват станциите и цялото имперско оборудване в орбита, заслужават да чуят една добра дума от мен в деня на юбилея ми. Да ги похваля за усилията им. В мирно време рядко се случва някой да ги похвали. — Изкриви уста. — Похвалите отвисоко обикновено предхождат опити за съкращаване на доставките или персонала и не вещаят нищо добро. Свикнали сме да приемаме с подозрение случайните похвали.

Корделия изсумтя в знак на съгласие.

— Сети ли се поне да си вземеш сандали? — попита тя, протегна единия си крак и размърда голите си пръсти.

— Свободна си да поемеш риска от чумни червеи, огнени радиали и пясъчен обрив в името на модата, ако искаш. Аз ще остана с хубавите си военни обуца, благодаря.

И перфектно излъскани в момента, макар че едва ли щяха да останат такива още дълго, помисли си Корделия. Дано Оливър успееше да се отпусне поне след официалната част. Това все пак не беше военен парад, за бога.

Той продължи:

— Ти, от друга страна, изглеждаш точно като за пикник. Направо ми се прииска да отворя кошницата още сега. — Спомнил си най-сетне да я целуне за здрасти, той прокара дружески ръка по предницата на тъмнозеленото ѝ потниче и ръждивите панталони с широки крачоли по комарската мода — избрала ги бе с надеждата да ѝ осигурят едновременно прохлада и защита от насекомите. — Нарочно ли си избрала камуфлажни цветове?

— По-скоро мислех за строгите лекции на Алис Ворпатрил върху цветовата координация. — Посочи прозрачното си сако, много леко и много хубаво. Вероятно щеше да го зареже долу-горе по времето, когато Оливър останеше по риза.

— Облякла си се в тон със своята планета?

Корделия се изкиска.

— Може и така да е.

— А къде са Майлс, Екатерин и ордата?

— Тръгнаха преди мен с други коли. Ще се срещнем там. Децата много се вълнуват. Гадаят каква ще е тортата. — Възползвайки се от последната възможност за днес, Корделия го целуна на свой ред... и твърде скоро „тук“ се превърна в „там“.

— Честит рожден ден, между другото — каза тя, когато въздушната кола започна да се спуска и двамата се разделиха с усилие.

— Ще видим — каза той с глас, който тегнеше от лошо предчувствие. Или просто от съчувствие — горкият се стараеше да приема всичко това с търпението на мъченик.

Корделия погледна навън.

— Леле! Прилича на кръстоска между номадски бивак и бараярски панаир. Ти колко хора каза, че ще дойдат?

— *Първоначално* мислех, че ще са само стотина-двеста от базата, най-много. Но това беше преди половината Карийнбург да се самопокани.

— Е, някой със сигурност ще се сети да ги преброи...

Мястото за пикника се намираще на полегат склон покрай ромонлив поток с изобилие от чворести дървета, макар че би било неточно да се нарече сенчеста горичка. В средата беше изникнало нещо като селце от шатри и павилиони, зад него се редяха походни тоалетни, в близкия край се издигаше голям военен лазарет, а в далечния имаше ложи за публиката и открито пространство. Ароматен пушек се издигаше от десетина ями за печене на месо, пръснати по целия периметър, и всяка яма се отбраняваше от плътни групички хора, помъкнали кошници за пикник, макар че по какъв признак се деляха групичките, Корделия нямаше представа... по взводове? Военни срещу цивилни? Орбитални срещу наземни? Няколко импровизирани паркинга се запълваха с шарен асортимент от цивилни скутери, въздушни коли и подемни ванове, смесени с по-грубовати на вид военни возила, летящи велосипеди, наземни роувъри и дори ръчни колички. Както и, без майтап, няколко фургона и каруци с конски впрягове, макар че едва ли бяха стигнали тук на собствен ход — вероятно ги бяха транспортирали с подемните ванове.

Част от склона, няколко скалисти участъка и отрязък от потока оформяха квадрат със страна приблизително двеста метра, импровизирано игрище, маркирано с бял спрей и заобиколено от

ентузиазирана публика; хора с червени, жълти и сини тениски търчаха по игрището. По програма елиминационната фаза на турнира по ботушено поло беше започнала още в десет сутринта.

Въздушната кола се спусна меко — запазената марка кацане на Риков, което не би разляло и капка от шампанското на Корделия, ако тя разполагаше с такова, — последвана с минимално забавяне от колата на ИмПСи, която ги следваше като сянка. Корделия послушно изчака момчетата и момичетата на Коско да слязат първи, да огледат терена и да й отворят гюрука. Много хора на едно място и предстоящите речи пред публика не й позволяваха да ги смете под килима или поне я лишаваха от основателен претекст да го направи.

Подкомисия от офицерите на Оливър дотича да ги посрещне и да ги уведоми за последните — тези наистина са последните, честна дума! — промени в програмата. С цената на незнайни усилия — откровени намеци през Кая може би? — Оливър бе съумял да ги убеди да изместят поздравителната част в началото на пикника, вместо между вечерята и фойерверките, където биха били по̀ на място. По този начин втората половина на пикника щеше поне малко да заприлича на почивен ден за рожденика. Дали пък не планираше двамата да се измъкнат по-рано от предвиденото? Дано.

Понеже бяха подранили за официалната част — а официалните церемонии по традиция закъсняват, — двамата се възползваха от възможността да се разходят по „главната улица“, както я кръсти за себе си Корделия. Няколко шатри с навити странични покривала приютяваха клонове на известни карийнбургски заведения за хранене, имаше и два бара, които все още нямаха много клиенти. По това време на деня, когато децата търчаха като изтървани, а родителите подтичваха храбро след тях, малките павилиони, предлагащи сладолед, студени закуски и евтини играчки, правеха значително по-голям оборот.

ПРАСЕ, с усмивка забеляза Корделия, наистина бяха докарали павилиона си за безплатни целувки, точно както беше заплашила доктор Татяна, обслужван понастоящем от две привлекателни жени и един истински красавец. За разлика от ресторантите, днес техният павилион не предлагаше нито една от обичайните услуги — Хейнис ги бе разубедил с аргумента, че съпругите от базата ще надигнат вой до небето, а Корделия бе смекчила финансовия удар, намеквайки, че —

така де — всеки заслужава почивен ден от време на време. Павилионът беше добре зареден с образователните електронни книги на доктор Татяна, като за всяка целувка се полагаше по едно безплатно копие. Тази идея, надяваше се Корделия, вероятно щеше да помогне на някои хора, и не само на младоците, да въведат известен ред в обърканите си мозъци, стига объркването да се дължеше на недостатъчна информираност.

С намерение да демонстрира подкрепата си, Корделия дръпна Оливър към павилиона и двамата си получиха целувката под аплодисментите на зяпачите, при което Оливър се изчерви много симпатично. Възнамерявал бе да целуне само едната жена, но другата отказа да го пусне, преди да е целунал и нея. Корделия се пробва с красавеца, който се усмихна срамежливо, докато се целуваха, макар че момчето бе твърде младо за вкуса ѝ, някъде на трийсетина години. Устните ѝ се извиха нагоре при вида на Оливър, който се опитваше да не поглежда към младежа, макар погледите им да се срещнаха за миг.

— Предизвиквам те да целунеш него — прошепна в ухото му тя, докато се отдалечаваха.

— Само кажи къде — прошепна в отговор той.

От друга шатра се лееше музиката на аматьорска банда, там откриха и семейството на Корделия. На импровизиран дансинг пред шатрата деца танцуваха, викаха и се кълчеха, а родителите им седяха на столове под сянката. Симон висеше на ръцете на Майлс и потропваше щастливо в ритъма на песента. Баща ѝ се опитваше да повтаря стъпките, свъсил съсредоточено вежди. Екатерин седеше на първата редица столове и държеше бастунчето му. Корделия се настани до нея.

— Ще се оправи ли без това? — попита тя снаха си и кимна към бастунчето.

— Тази нощ изпи цяла шепа болкоуспокояващи — отговори Екатерин. — Но как да го спреш?

— Няма как.

Таура, преливаща от енергия и — доколкото схващаше Корделия — напълно лишена от социален страх, или от какъвто и да било друг в този ред на мисли, хукна право към Оливър и го повлече към дансинга. „Аха, старата оливърска магия все още действа.“ Предвид нейната енергичност и неговите танцувални умения изпълнението им се оказа

доста добро — Оливър водеше умело детето в стъпките и завъртанията, макар то да му стигаше само до лактите. Таура подскачаше и се смееше в захлас и много скоро Оливър също се заусмихва, забравил тревогите си поне за малко.

Музикантите, които отлично знаеха кой се изявява на дансинга, превключиха на друг селски танц, традиционна жига в бързо темпо.

Корделия се огледа.

— Къде са Хелън и Алекс?

— С Фреди. Тя и приятелите ѝ помагат на Лон гем Навит, който пък помага на културния им аташе с нещо си.

— А, да, Оливър спомена нещо за това. Трябва да идем да видим какво са направили.

Когато лъскавите ботуши на Оливър поизгубиха от блясъка си, а лицето му се зачерви, Корделия милостиво го изтръгна от хватката на внучка си. Тръгнаха бавно по импровизираната търговска уличка, хората — и военни, и цивилни — ги поздравяваха с усмивка. Оливър знаеше по име изненадващо голям брой от своите хора, установи Корделия. Тя на свой ред положи усилия да си спомни някое и друго име, а дори когато не ги помнеше, дългите години на практика ѝ помагаха да се преструва успешно.

Оливър я бръсна с ръка по врата и Корделия тъкмо щеше да измърка насърчително, когато той обясни:

— Радиал. — Опита се да смачка с крак заплахата, но голямото колкото нокът на палец създаде избегна смъртта и се понесе нататък. — Денят е безветрен, което означава, че притъмнее ли, ще нахлуят на рояци откъм потока.

— Да. Трябва да напръскаме децата с репелент. — Имаше няколко спрея в багажника на въздушната кола, достатъчно да облеят щедро целия клан.

В дъното на откритото пространство, на сянка под група дръвчета, се издигаше нещо като малък сглобен от плоскости лабиринт; входът му бе украсен с цветя в саксии, чиито листенца висяха умърлушено в жегата. „Градина на възприятията — гласеше калиграфският надпис. — Изпробвайте сетивата си! Зрение, слух, обоняние, допир, вкус — коя е силната ви страна?“ Микос гем Сорен стоеше обнадежден пред входа да насочва посетителите. Думата „Сетаганда“ не фигурираше никъде, зад което Корделия прозря тънкия

маркетингов усет на Кая Воринис, макар че гем Сорен, облечен достатъчно подходящо за пикник с панталони, сандали и риза, все пак носеше предизвикателно разноцветната лицева маска на своя клан. Вероятно отново Кая бе отговорна за промяната в посрещаческия тон — симпатично предизвикателен вместо смътно покровителствен.

Лон стоеше до Сорен, умърлушен почти колкото цветята. Явно културният аташе го беше вербувал за помощник, отделяйки го от тайфата му, която — както бе отговорено на Корделия — отпращила към потока, след като помогнала с подреждането на изложбата. Бърза проверка по комуникатора показва, че бавачката им от ИмгСи ги държи под око, след което Корделия насочи отново вниманието си към този искрен опит за културен обмен.

Скрил дипломатично отегчението си, Оливър позволи да ги въведат в лабиринта. Разбира се, телохранителят на Корделия влезе първи. „Зрението“ представляваше набор от цветни карти от сорта на оптичните илюзии, „допирът“ предлагаше на посетителите да пипнат различни скрити от погледа материи. За изпитанието на слуха гем Сорен бе подредил камбанки с различна големина — вероятно му бяха забранили да внесе каквато и да било електроника в изложбата, реши Корделия. „Обонянието“ предлагаше редица напоени с аромати гъби в малки панички, а „вкусът“ — идентични на вид безцветни течности в малки пластмасови чашки за еднократна употреба, вероятно откраднати от походния лазарет — този компромис явно измъчваше домакина, който обясни, че по традиция течностите се предлагат в ръчно изработени порцеланови чашки. За нейно облекчение се оказа, че не е необходимо да пие от чашките, а само да топне върха на езика си в течността, колкото да усети вкуса ѝ. Гем Сорен остана неприятно изненадан, когато Оливър не сгреси нито веднъж, но видимо живна при грешките на Корделия, което му даде възможност кротко да я поправи, копирайки, ако питаха нея, стила на някоя своя учителка от детската градина. На децата това със сигурност щеше да им хареса, реши тя, и измери гем Сорен с одобрителен поглед. Уви, сетаганданското произведение на изкуството, което ги приканиха да оценят в края на този фитнес за сетивата, ги остави точно толкова объркани, колкото се очакваше.

— Поне не се наложи да го ближем — прошепна ѝ Оливър на излизане. — На това вече нямаше да се съглася.

Корделия се изкиска скришно.

Гем Сорен, зает с една последна лекция на изпроводяк, внезапно млъкна и зяпна с изненада лявата си ръка, където тайно се бе прикрепил радиал с размерите на гроздово зърно. Точно когато Корделия и Лон извикаха в хор: „Не го удрай!“, той го удари.

Сетаганданецът не се посрами със скимтене или вик, но устата му все пак зяпна от болка и изненада.

— И не се чеши! — Корделия дръпна майчински дясната му ръка, която посягаше да разчеше ухапването. — Останките полепват като дъвка... — макар че обичайно ги сравняваха със сопол — и киселината продължава да разяжда кожата отдолу. Или трябва да отидеш незабавно при потока и да го измиеш, или в лазарета, където имат специален мехлем, който неутрализира чуждоземната биохимия. Препоръчвам лазарета.

След тази авторитетна насока аташето хукна към лазарета, но не и преди да е дал на Лон последни указания как да държи крепостта в негово отсъствие, които Лон, по преценка на Корделия, прие с цялата охота на петнайсетгодишно хлапе, натоварено с неприятна задача. „Като да наливаш вода в каца без дъно.“ А после комуникаторът на Оливър избипка с новината, че вече всичко било готово в музикалната шатра и можело ли вече да дойдете насам, сър?

Корделия извика през рамо към Лон:

— И вземи да полееш тези нещастни цветя, които държите в плен. Животът им зависи от теб, да знаеш.

С тези думи двамата се отпавиха към следващото събитие.

По преценка на Корделия навалицата в преустроената музикална шатра се състоеше от двестатината офицери със своите приятелки, приятели и семейства, които бяха отговорни за настоящото събитие. Пикникът и непринудената атмосфера би трябвало да смекчат официалността на официалната част или така поне се надяваше тя. Някъде на заден план Блейз Гати се промушваше между гостите и правеше снимките за официалното комюнике. Наложило се бе нееднократно да му трие сол на главата във връзка с прекомерния му ентузиазъм, но той, изглежда, най-последно беше проумял, че трябва да подхожда към тези свои задължения *ненатрапчиво*.

За юбилейната церемония отговаряше един ухилен старши лейтенант от орбиталния контрол на трафика, който очевидно умееше да организира разни неща както в униформа, така и без нея. Заведе ги до местата им зад утешителния щит на една голяма маса и се отприщи в поздравителна реч в чест на почетния гост, старшите офицери, вицекралицата и нейното гостуващо семейство, които бяха заели междувременно целия първи ред и се държаха що-годе прилично. Корделия се изненада, че Хелън и Алекс са се върнали за скучната част — дали пък не бе подценила притегателната сила на тортата? До нея Оливър събираше кураж да го почерпят с какъвто там бараярски военен хумор хрумне на подчинените му.

Първият подарък на рожденика се появи на масата, домъкнат от един ухилен лейтенант, пилот на совалка, и представляваше двулитрова бирена халба, силно изстудена, но пълна не с бира, а с нещо прозрачно и зеленикаво с много лед. Корделия винаги се бе чудила дали тези халби са шега, предизвикателство или просто знак, че някой го мързи да си долива. Публиката избухна в аплодисменти, когато Оливър послушно надигна халбата и отпи. Очите му се разшириха, но той успя да върне спокойно халбата на масата и да извика в отговор:

— Какво, да не би да нямаме достатъчно лед? — С което си спечели очевидно очаквани аплодисменти.

— Какво? — прошепна Корделия, при което той побутна халбата към нея като покана да опита от съдържанието ѝ.

— Това не го е забъркала Фрида.

Корделия отпи малка глътка, едва не се задави от смъртоносния процент алкохол и побърза да бутне халбата обратно към него.

— Това май е по твоята част.

— Явно се опитват да ме напият още преди да сме започнали. Странно.

— Какво, не знаеш ли репутацията си?

— За кое?

— Мислиш ли, че никой не е забелязал как пиеш чаша след чаша на приемите в двореца? Според всеобщото мнение ти си най-якият пияч в целия сергиярски флот.

— Винаги е горещо. И *ожднявам* — измърмори жално той. Вдигна халбата към навалицата и отпи още веднъж, но благоразумно

игнорира призивите да я изпие до дъно. — Пак е по-добре от сетаганданското изкуство.

Следващата проява на военен хумор дойде с връчването на орден с размерите на чиния, окачен на шарена панделка и обявен като награда за „оцелелите след инспекциите на адмирал Джоул“. Оливър го прие добронамерено, но после нещо немирно прекоси очите му, той се обърна и на свой ред го връчи на Корделия. Ако се съдеше по леко застиналите физиономии на Майлс и Екатерина, те явно бяха доловили личния подтекст. За разлика от всички останали, с надежда си помисли Корделия.

— Това да не е като онази история, дето младите дами се надпреварват за идентификационните медальони на приятелчетата си? — попита тя, докато се бореше с импулса да го целуне пред очите на всички.

— Ти печелиш — каза простичко той.

Последваха задължителните ретроспекции от неколцина старши офицери под командването на Оливър, на моменти шегите им ставаха пиперливи, но слава богу, не прекрачиха границата на добрия вкус. А после дойде неин ред да се изправи и да произнесе кратката си реч, след което по програма идваше ред на Големия подарък. Корделия внимаваше в словото ѝ да не се промъкне някоя от клишираните фрази, пуснали корени в речника ѝ през последните три години, не на последно място защото Оливър щеше да ги разпознае на мига. За щастие, този път се бяха събрали да възхвалят Цезар, а не да го погребват. Да се радват заедно с живия, а не да изнасят похвални слова за мъртвия.

Макар че ако Оливър заминеше за Ворбар Султана, хрумна ѝ изведнъж, щеше да има церемония по смяна на командването. Военните церемонии, като всички церемонии, си приличаха. „Значи пак ще се стигне до похвални слова.“

Чудеше се на какъв ли подарък са се спрели в крайна сметка офицерите на Оливър. Една подкомисия начело с Кая Воринис я беше сгацила в кабинета ѝ предния ден за кратко, но интензивно проучване на възможностите и си бе тръгнала със замислени физиономии. Не бяха споменали и дума за бюджета, с който разполагат, макар че предвид бройката на групата и високия процент старши офицери в нея събраните средства щяха сериозно да надхвърлят типичната и по-скоро

символична сума, която събираха младшите офицери по подобни поводи.

Навалицата при входа на шатрата се раздвижи, хората се отдръпваха да направят път.

— Дръпнете се, пристига подаръкът на адмирала!...

Отвори се пътечка, по която се придвижиха двама офицери, помъкнали, за огромна изненада на Корделия... това наистина ли беше стъкленото кану на Пени? Не, не точно. Това беше по-дълго и по-широко, с четвъртита кърма, към която можеше да се прикрепят мотор. Плитко газене, плоско дъно, идеално за подводно наблюдение. Нещо като стъклена плоскодънка. Широка червена панделка обвиваше лодката през средата, вързана на прилична фльонга.

Оливър зяпна изумен, после лицето му грейна. „Наистина ли е бил толкова резервиран досега?“, помисли си Корделия при вида на тази промяна.

— Еха!

— Успяхме! — извика нечий доволен глас откъм навалицата. — Ха!

Всички ръкопляскаха и се смееха, доволни от успеха на изненадата.

Оливър се надигна да слезе от подиума и пътъм я попита:

— Това твое дело ли е?

— Не!

Той завъртя глава, в знак че не ѝ вярва.

— Наистина! Насочих ги към Пени, вярно, но мислех, че ще... знам ли, ще ти подарят ваучер за безплатен уикенд на езерото или нещо такова. — Отчасти защото беше намекнала, доста заобиколно, че ще е добре да изберат или нещо, което да се използва незабавно, или да е достатъчно портативно, за да поеме с Оливър по пътя към Ворбар Султана. Някой явно бе направил допълнително проучване. И е бил споходен от по-добра идея.

Слезе след Оливър от подиума, който бързаше да погледне подаръка си отблизо и да го докосне, сякаш не вярваше докрай на очите си. Силуетът на лодката беше изящен, вълшебен... силует, който щеше да се плъзга по повърхността като водно конче.

Обърна се към ухиления офицер и с известно закъснение позна в него едно от момчетата от инженерния корпус.

— Скъпо ли е?

— Не. Сами го направихме. Варел с пластмаса за гюруци и една безсънна нощ в работилницата с големия принтер. Лесна работа.

Да, Оливър разполагаше с екип, който отговаряше за ремонта на космически кораби, напомни си тя. Не бе трябвало да ги подценява, нито дизайнерските им способности, нито ресурсите, с които разполагаша, макар че част от тези ресурси, изглежда, бяха заети от имперските складове.

Прошепна на инженера:

— Ако някой попита за оборудването или материалите, които сте използвали, кажете им, че сте получили разрешение от вицецкраницата.

Офицерът примига.

— Благодаря ви, ваше височество.

— Държи ли се на вода? — попита Оливър, затаил дъх.

— Да, тази сутрин го пробвахме — обясни самодоволно друг офицер, докато Оливър прокарваше обичливо ръце по гладкия борд. Изглежда, любовта от пръв поглед не се отнасяше само до романтичните отношения. — Не потъва, както и да го сложиш, включително преобърнато, на една страна и дори пълно с вода.

Е, всеки офицер, когото подчинените му харесват, вероятно би получил подарък за рождения си ден, финансиран с общи пожертвувания. Ала този подарък бе избран с цената на реално време и мисъл, съзнателни усилия, които не могат да се вземат от рафтовете на складовете в базата. Нещо повече — през годините Оливър бе канил не един и двама от своите колеги на разходка с яхта и всички знаеха колко обича плаванията, така че по-логично би било да му подарят ветроходна лодка, а не нещо толкова... толкова *актуално* от негова гледна точка. „О, да.“ Неговият стил на командване не приличаше на Араловия и по тази причина Оливър винаги бе страдал от чувство за малоценност. Но в това отношение двамата си приличаха — всеки от тях печелеше лоялността на подчинените си, като я даваше пръв. „Как би могъл да изостави този живот?“

След като и други от присъстващите се струпаха наоколо, изчаквайки реда си да погледнат отблизо Големия подарък, Корделия тихо препоръча на церемониалмайстора да продължи по график, ако не иска да се изправи пред тортен бунт, инспириран от първия ред. „Мда, нека хапнат торта.“ Церемониалмайсторът взе препоръката ѝ присърце

и скоро гостите се сдобиха с полагащата им се порция въглехидрати, мазнини и захар, която да балансира кой както успее върху неизбежно тънките чинийки за еднократна употреба. Или да я размажат по лицата си, в зависимост от съответната си възраст и/или степен на алкохолно опиянение. Столовата на базата бе осигурила торта в изобилие.

Двамата с Оливър се върнаха на местата си, които вървяха с единствената използвана маса наоколо. С характерната си акуратност Оливър изяде своето парче, като го прокарваше с малки глътки от голямата халба, макар че вкусовата комбинация сигурно беше ужасна. Корделия се възползва от възможността да пробута своето парче на най-близкото омазано с глазура внуче, което не твърде успешно разиграваше ролята на умиращ от глад човек.

— Не е задължително да го изпиваш всичкото — посъветва тя Оливър, който продължаваше да отпива храбро. — Тук няма беззащитни цветя в саксия, но навън ще имаш цяла пустиня, където да го излееш, без никой да разбере.

— Да, ама алкохолът е от скъпия — възрази той, от което Корделия заключи, че въпросният алкохол започва да го хваща. Избиваше го на спестовност, когато прекалеше с пиенето, и това не се дължеше само на пролетарския му произход — службата на космически кораб също поощряваше икономичността. Един вид свинчето си е достатъчно добро и без звънце.

Взела вицецралско решение, Корделия му отне халбата, на което той не възрази, а от останалите никой не посмя да го направи. После Оливър най-сетне съблече униформената си куртка и разкопча горното копче на ризата — явно така се чувстваше значително по-комфортно в кожата си, което може и да изглеждаше странно за някои, но си оставаше факт. А после, след кратък разговор с подчинените си относно временното съхранение на стъклената лодка в базата — инженерите вече се бяха погрижили за това (разбира се!), — стана време да се отправят към игрището за ботушеното поло.

— Ти играл ли си някога ботушено поло, Оливър? — попита с любопитство Екатеринбург, след като ги насочиха към редица брезентови столове под един навес, запазени за почетните гости. Не толкова

специалната публика трябваше да се задоволи с чаршафите, постлани на склона край игрището.

Джоул поклати глава.

— Не. Аз съм офицер.

Екатерин, изглежда, се изненада.

— Защо, против правилата ли е?

Той се засмя.

— Ботушеното поло няма правила. Появило се е в Периода на изолацията като разтуха за войниците в гарнизоните и лагерите. Измислили са го сами за себе си, използвайки подръчни материали, а сред малкото правила първото е, че не се допускат офицери. Това отчасти обяснява защо няма правило за броя на участниците в отбор, освен че по време на игра всички отбори трябва да са горе-долу равни по бройка.

Групичката на адмирала и вицецралицата беше пристигнала навреме за решителния мач между оцелелите отбори от квалификациите. Противниковите страни бяха по-разнообразни от обичайното — един срещу друг щяха да се изправят най-добрите отбори на базата, на Женския корпус и на цивилните граждани. Честта на Карийнбург щеше да защитава отборът на градската стража, който включваше участници и от двата пола, плюс неколцина ветерани от службите, привлечени вероятно заради опита си в играта. Мъжете от базата — с червените тениски — се смятаха за по-силния, но и по-уморен отбор, а женският тим — в синьо — за по-слабия физически, но по-умен колектив. Жълтият карийнбургски отбор включваше двама играчи, едър сержант от стражата и една кльощава секретарка, които бяха демонстрирали смъртоносни умения в единоборствата. Говореше се, че секретарката е по-страшната от двамата, притежавала почти сатанинско умение да препъва противникови играчи в купчините огнени радиали, каквито на игрището имаше четири, вече доста посмачкани.

Корделия се наведе да сподели на Екатерин:

— Между другото, Арал пръв откри този подземен вид радиали. При първото ни пътуване по тези места.

Екатерин вдигна вежди впечатлена. Джоул преглътна смеха си. Чувал бе тази история.

Майлс поведе Таура и Лизи да разгледат и след миг гласът му стигна до Джоул и останалите:

— Не, миличка, не може да галиш шестокракото. То ще ти отхапе ръката и после баба ще трябва да го екзекутира, а това няма да е честно към бедната животинка, нали така? — Сърдито съскане подчерта думите му.

Джоул проточи врат, а Екатерин изправи притеснено гръб. Край страничната линия на игрището имаше голяма клетка с едно от култовите местни създания. Голямо беше колкото прасе, но с по-дълги крака, завършващи с ноктести лапи — шестокрако, плосколико и безврато, с остра и тежка човка като на папагал. Ръждивочервената му козина беше кажи-речи единственото привлекателно нещо в него, стига да изтърпиш вонята.

Експедицията до минизоологическата градина скоро приключи, без някой да е загубил ръката си. Майлс върна децата, ухилен до уши, и седна със стон на мястото си.

— Защо има шестокрако? Някой да не е решил, че му трябва талисман? — попита Джоул.

— Разбрах, че има строги правила за заплахи от диви животни на игралното поле.

— Вярно е.

— Проблемът е, че всички животни, които са в състояние да се движат, са избягали, подплашени от тази ваша шумна окупация. Затова снощи една ловна дружинка е *уловила* няколко, за да ги пускат на игрището. По едно на мач. За да е честно и прочие.

Джоул изкриви лице.

— За играчите разбирам, те са въоръжени със стикове. Но как ще се пазят невинните зяпачи?

— Всички рефери имат зашеметители. Макар че информацията, която получих, не даде ясно да се разбере дали зашеметителите са предназначени за непокорни шестокраки или за свадливи играчи.

— И как, хм... какъв е ефектът досега?

— Разочароващ, изглежда. Почти всички животни хукнали право през публиката и избягали вдън гора, освен едно, което се напъхало в дупка при потока и още не е излязло.

— Разбирам. — Джоул се ухили и отпи голяма глътка от сайдера си. Натоварен догоре подежник с каси сайдер бе доставен преди малко

от един от офицерите от логистичния отдел, чиято сестра притежаваше овощни градини и пивоварна северно от Нови Хасадар. След проточил се инвестиционен период тази година за пръв път изкарвали продукцията, но само за лично ползване на семейство и приятели, като се надявали догодина да увеличат производството и за търговски цели; пак тогава трябвало да стартира и пастьоризацията. Напитката беше вкусна, макар и доста мътна и със странен цвят — пълна с витамини и животинки, без съмнение. Вицекралицата, убеден поддръжник на местното предприемачество, беше приела подаръка с радост, а офицерът от логистиката бе хукнал да се обади на роднините си с добрата новина.

Множеството се раздвижи, когато отборите излязоха на игрището, а един рефер донесе дървената топка с размерите на пъпеш и боядисана в ярки цветове. Първоначално за топка най-често използвали оръдейни гюлета, каквито се търкаляли в изобилие из старите фортове, но в днешно време предпочитаха дървени и дори пластмасови топки, защото осигуряваха по-добър захват и играчите можеха да ги хвърлят по-надалече. Ярките цветове бяха традиция, която водеше началото си от сетаганданската окупация.

— Хм — каза Джоул.

Корделия го стрелна с поглед.

— Боядисали са я с цветовете и шарките на гем Навит — обясни той. Дори от разстояние препратката беше очевидна. — Някакви, хм... дипломатически притеснения във връзка с това, вицекралице?

Корделия се замисли, вперила поглед в топката.

— Като цяло... не.

— Добре тогава. — Джоул се намести удобно на стола си и отново надигна шишето със сайдер.

Поздрави го познат глас:

— Адмирал Джоул!

Той се обърна и махна за поздрав.

— Доктор Гамелин, доктор Добрини! Радвам се да ви видя.

Членовете на биологическия факултет от университета на Карийнбург бяха единствените, които Джоул беше поканил лично, след като стана ясно, че нищо не може да спре набъбващата бройка на гостите. След двамата професори вървяха други четирима — студенти, ако се съдеше по възрастта им, и току-що пристигнали на Сергияр, ако

се съдеше по опулените им погледи. Джоул ги посрещна с усмивка и вдигнати вежди. Представянето потвърди наблюденията му — четиримата бяха ескобарските докторанти, с които го беше заплашил Гамелин, сащисани от срещата си с вицецралицата. Ако се съдеше по физиономиите им, тази усмихната разрошена жена в дрехи за пикник, която ги почерпи с местен сайдер, не отговаряше на очакванията им. Ефектът, който Корделия имаше върху хората, никога нямаше да му омръзне.

— Чухме, че си имате шестокрако! — каза доктор Добрини.

— Да, и много симетрично при това. Ей там е — посочи Джоул.
— Можете да го видите.

С шишета сайдер в ръка — един от студентите се взираше *втренчено* в мътната напитка и очевидно си мислеше за биоскенер — те тръгнаха да се насладят на животното и скоро Джоул чу Добрини да казва:

— Не, не го галете...

Викове и звуци от удари привлякоха вниманието им към игрището.

— На кого залагаш? — попита го Майлс.

— Ами, момчетата от базата са по-едри и по-груби, но имат отдавнашни сметки за уреждане с карийнбургската гвардия. Момичетата от Женския корпус са по-древни, което може да се окаже предимство в жегата... ти как мислиш?

— Понякога наистина е предимство. Което несъмнено е причината първото ми назначение след Академията да ме запрати в арктическия пояс.

Джоул се засмя.

— А и едва ли са пили колкото момчетата. Освен това женските отбори по принцип са по-съсредоточени върху крайната цел в играта — да вкарат топката в кошницата, вместо върху това да осакатяват противниковите играчи. Така че не бих ги изключил от сметката.

Майлс се обърна към Екатерина да обясни:

— При игра с три отбора очевидната стратегия е да оставиш другите два да се изморят взаимно, след това да натиснеш и да грабнеш победата. Всички знаят това и внимават някой от отборите да не намали темпото. За игра, която се върти около раздаването на тупалки, ботушеното поло е забележително с тази форма на

сътрудничество. — Макар че въпросното сътрудничество много лесно, бързо и внезапно можеше да се превърне в нещо друго.

— Позволено ли е да се удрят със стиковете? — Дрънчене отекна откъм игрището. Стикoвете приличаха на стикoве за хоккей на трева, но с по-голяма и извита долна част, която да загребва топката с размери на череп.

— Ами, удрянето, задържането и боричкането са забранени. Но препъването и ръгането с лакти не са. Ако стикът ти се счупи, нямаш право да го смениш преди следващия гол, което мотивира играчите да не прекаляват с единоборствата.

Головете се отбелязваха в три кошници, разположени по полето според злия гений на организаторите. Днес едната се намираше в далечния край на игрището, втората беше прикрепена към най-високата точка на едно от скалните образувания, а третата беше набутана в потока, под вода. След всяка отбелязана точка отборите си сменяха кошниците, така че всички да имат равни шансове за победа.

Таура подскочаше от вълнение, вперила поглед в играта. Лизи явно все я теглеше към шестокракото и в момента засипваше биолозите с въпроси. Могат ли да бъдат обучени за яздене като коне? Да теглят каруца? Общият научен консенсус се сведе до едно разочароващо „не“, но й казаха, че опитите на хората да опитомят дивите сергиярски животни едва са започнали, така че никой не знае какво може да донесе бъдещето...

— Къде са всички близнаци? — попита Джоул, забелязал, че Екатерина като никога е седнала, а обичайният облак от хаос около семейство Воркосиган е необичайно утихнал.

— Отидоха с бавачката си и двама охранители от ИмпСи до вира нагоре по течението на потока. Надявам се, че са добре — отговори Екатерина и погледна неспокойно към комуникатора си.

Преди три дни организаторите на пикника бяха заприщили потока с камъни, така че да се образува вир, прочистен от скатагатори и други водни опасности, където хората да се топнат в жегата, а не на последно място да си осигурят резервоар с вода, в случай че планираните за вечерта фойерверки подпалят пожар.

Джоул се беше отбил при вира преди известно време да го погледне.

— За съжаление не е достатъчно голям да пуснем стъклената лодка — въздъхна той. Корделия се усмихна и отпи от сайдера си. Тестовото пускане на вода щеше да почака. „Има време — каза си Джоул, а после добави мислено: — Или не?“

Майлс го стрелна с кос поглед.

— Хубава лодка.

— Страхотна.

— Макар че ще е трудно да се превози с космически кораб. Предвид ограниченията за количеството багаж, имам предвид.

Майка му го изгледа намръщено.

— Предвид ранга на Оливър ограниченията несъмнено ще се разтегнат достатъчно. Ако иска, може да превози и въздушния си скутер.

— Е, да — предаде се намусено Майлс.

„Не в едрогабаритната ми собственост е проблемът — помисли си Джоул. — А в трите най-малки мои притежания.“

Викове на триумф и гняв долетяха откъм игрището, когато „главата“ се озова в една от кошниците, и Джоул отново насочи вниманието си към играта.

Финалът по ботушено поло стигна до оспорвания си край и Корделия закичи с панделки победителите и им връчи дарените каси бира. С победа се бяха увенчали жените от синия отбор, посрещнати с бурни аплодисменти от приятели, съпрузи и деца, които ги изнесоха триумфално на ръце от игрището, вероятно за да се заемат победителките със семейната вечеря. Изгубилите отбори се оттеглиха умърлушено, като мнозина се отправиха към походния лазарет. Ако бяха мислили повече за играта и по-малко за старите сметки помежду си, резултатът можеше да е различен, мислеше си Джоул.

По средата на мача Лизи бе надала вой, възмутена от загубата на чудесното шестокрако, потушен с няколко успокоителни думи от майка ѝ: „Няма нищо, миличка, то просто избяга, за да се върне у дома при своите шестокраки братчета и сестричета.“ Джоул забеляза, че си води полусъзнателно бележки за успешните родителски техники.

После дойде ред групичката им да се отпрати към определеното им място за вечеря край импровизирано огнище, изкопано в земята.

Джоул нямаше нищо против, че отиват там със закъснение. В групата им за вечеря бяха включени същите старши офицери от инженерния корпус, които бяха изработили стъкленото кану и чиято представа за запалването на лагерен огън гравитираше около идеи от сорта на: „Хей, хайде да ускорим процеса, като приложим малко чист кислород!“. Защото вътре във всеки старши военен инженер дремеше по един младши военен инженер, който дълго време е държан на къса каишка.

Така ли иначе, всичко се беше успокоило към момента, когато Джоул, Корделия и кланът Воркосиган пристигнаха и се настаниха на няколко от двайсетината походни масички. Допълнителните блюда бяха осигурени от столовата в базата и от военните съпруги, всяка от които бе донесла по нещо. Колкото до печеното, то представляваше половин крава, извадена от огнището било като свещен апотеоз на кулинарното изкуство, било като отвратителна дисекция при полеви условия, в зависимост от гледната точка. Лизи не се отлепяше от сервитьорите и бълваше въпроси един след друг. А понеже групичката на сервиращите включваше двама корабни лекари и трима медтехници, порционирането определено залитна към урок по анатомия.

Специални котлети от ват-месо бяха осигурени за модерните, предвождани от Корделия, но не и ограничени до нея. Тя въздъхна при вида на хищното месоядство, обзело бараярското й семейство, но не каза нищо. Не след дълго Алекс и Хелън се нахраниха, поизбърсаха лицата и ръцете си от мазнината и соса и получиха разрешение да потърсят Фреди, следвани по петите от ескорта си от ИмпСи сержант Кацарос, доста хубавичка жена на средна възраст.

Косата вечерна светлина, хвърляща издължени сенки през стройните дървета, захождаше към залез и краткия полумрак на тропиците. Тук, на ниската надморска височина, не се налагаше да чакат до полунощ за последното официално събитие в графика на деня. Което наведе Джоул на мисълта, че може би с Корделия ще успеят да се измъкнат и да останат за кратко насаме, преди заслуженото изтощение да ги събори. Беше ли тази фантазия твърде амбициозна за човек на — ставаше му все по-лесно да го помисли — за човек на петдесет? Навсякъде около района на пикника свистяха

домашно приготвени фойерверки като предчувствие за истинското шоу.

Докато Джоул се наслаждаваше на поредната бутилка студен сайдер — алкохолното му съдържание не беше високо, но разни хора постоянно му тикаха нови шишета в ръцете, — комуникаторът на Корделия иззвънтя с кода на Импси.

Тя вдигна устройството към устните си, а до нея Джоул се напрегна.

— Воркосиган слуша.

— Вицекралице? Тук сержант Кацарос. Възникна нещо като ситуация при... хм, артистичната инсталация на сетеганданския аташе. Вече всичко е под контрол, но мисля, че ще е по-добре да дойдете. Никое от децата не пострада сериозно.

Последното изстреля Корделия на крака. Джоул я последва с несигурна крачка, воден повече от силно любопитство, отколкото от съзнанието, че би бил полезен в настоящото си състояние. Майлс и Екатерин се забавиха, колкото да са сигурни, че останалите четири деца са налице и има кой да ги наглежда в тяхно отсъствие, после също тръгнаха. Корделия им махна да се връщат.

— Ще се обадя, ако имаме нужда от вас!

Корделия и Джоул ускориха крачка през горичката с пикника и прекосиха откритото пространство пред официалната ложа, която бе подложена на последно доукрасяване преди началото на фойерверките. В другия край на поляната се виждаше ограденият с въжета участък, където подготвяха фойерверките под надзора на доброволци от сапърския екип на базата. Вечерната тълпа се съгъстваше, вместо да оредява — множество не непременно поканени граждани на Карийнбург се стичаше за шоуто, което обещавахе да достигне границата между фойерверки и канонада.

Градината на възприятията се появи пред погледа им... или каквото бе останало от нея. Разделителните панели лежах на земята, масите бяха прекатурени, саксиите счупени, а от руините се излъчваше нетърпима воня, явно резултат от смесването на всички миризливи течности. Представители на униформения персонал по сигурността на базата и на карийнбургската гвардия — по шестима от всяка група — държах под прицела на зашеметителите си по-голямата част от изгубилия отбор по ботушено поло от базата. Момчетата седях на

земята с ръце зад главите, някои изглеждаха объркани, други уплашени, трети сърдити, но до един пияни. Няколко тела в червени тениски лежаха неподвижно, уцелени със зашеметител, а един се бе опнал по гръб и стенеше.

Алекс, Хелън и Фреди се бяха скупчили около сержант Кацарос, която стоеше леко разкрячена и с изваден зашеметител и гледаше намръщено улова на градската гвардия. Лон гем Навит кършеше пръсти над Микос гем Сорен, който седеше свит и се държеше за корема, по лицето му имаше синини с размера на юмрук, а от носа му течеше кръв. Привлечено от вонята, цяло ято радиали подскачаше из въздуха, налиташе предпазливо връз виновни и невинни еднакво и се сбираше на малки бляскави групички около локвите.

Корделия вдиша продължително. Джоул отстъпи благоразумно назад да ѝ отвори място. Тя обходи с поглед уликите, подреждайки мислено последователността на събитията, което не беше трудно. Униформените охранители държаха нещата под контрол сега, но беше повече от очевидно, че са си затворили очите или най-малкото са гледали другаде, когато са започнали неприятностите, иначе вандализмът не би придобил подобни мащаби.

Алекс изглеждаше притеснен, Хелън кипеше от гняв, а Фреди се беше оттеглила зад крепостните стени на непукизма, които за последно я бяха спасили при инцидента с изгорялата въздушна кола. Първите думи на Корделия бяха кротки и отправени към децата:

— Вие добре ли сте?

— Да, бабо — промърмори Алекс, но Хелън избухна:

— Те изпочупиха нещата, които помогнахме да сглобят! И удариха Лон! *Трябваше* да направим нещо!

— Казах ѝ, че сме твърде малко, за да направим нещо! — намеси се Алекс. — Но после онзи тип я грабна и аз трябваше да тръгна след нея!

Корделия вдигна ръка да спре пороя от думи. Обърна се към омазаната с прах и кал Фреди.

— Ти пострада ли в цялата тази история?

— Ами. — Момичето сви рамене. — Малко.

От което Джоул отсъди, че Фреди е в лагера на онези, които смятат, че щом няма счупени кости и не тече артериална кръв, значи фал няма. Фьодор несъмнено щеше да заеме различна позиция. А че

Фреди още не му се е обадила, беше очевидно. Не беше *редно* да очаква с нетърпение момента, когато и това щеше да се случи...

Корделия продължи с първоначалната си оценка:

— Сержант? Докладвайте.

— Съжалявам, ваше височество. Изпуснах децата. Прострелях глупака, който разтърсваше Хелън, извиках: „ИмпСи, стой на място“, но повечето бяха толкова пияни, че едва ли са ме чули.

— Аз първа го изритах — заяви Хелън и изсумтя със задоволство.

— Подкреплението пристигна... — Кацарос изглежда ядно униформените охранители — след известно време. Това е.

— Това е, значи. — Спокойният и леко студен тон напомни на Джоул, че макар и отдавна, Корделия все пак е била корабен капитан.

Тя тръгна бавно между играчите по ботушено поло, които навеждаха глави и си мърмореха: „Мамка му, вицекралицата!“, и: „Идиоти такива!“. Корделия се наведе, стисна в шепя тениската на простреляния и изръмжа:

— Ти ли вдигна ръка срещу внучката на Арал Воркосиган?

— Ако знаех коя е — измънка той, — нямаше да я пипна!

След кратък размисъл Корделия каза:

— Не знам дали си даваш сметка, но този аргумент не помага особено на защитата ти.

— Ама тя ме удари първа...

Въпреки четината, мускулите и вонята младежът едва ли беше на повече от двацет, прецени Джоул. Изглежда, Корделия бе стигнала до същия извод, защото следващите й думи гласяха:

— Имаш ли сестри?

— Да.

— Колко?

— Три.

— По-големи или по-малки?

— И двете.

— Ясно. — Пусна тениската му и той се срина на земята. Корделия се изправи и въздъхна.

— Добре. Отсъждам, че това не е проблем на ИмпСи. — С други думи, не е държавна измяна или опит за такава, нито сериозно провинение от величина, каквато идиотите, насядали по земята, дори

не можеха да си представят. — Охраната на базата да се заеме с тях. — Охранителите от базата се напрегнаха, а хората от карийнбургската гвардия отстъпиха назад, видимо облекчени, че неприятната задача се е паднала другиму. — Тази нощ да останат в ареста на базата. Сигурна съм, че ще измислите подходящи обвинения. И да не забравите „непровокирано нападение срещу гост с дипломатически статут“. И уведовете началниците си, че още утре *лично* ще проверя как са протекли нещата.

— Както и аз — добави Джоул. Трудно беше да се прецени кой изглежда по-притеснен, арестуваните или извършващите ареста.

Най-после се появиха двама медтехници и Корделия ги насочи към Лон и Микос. Размаха ръка да прогони поредните два радиала, които полагаха усилия да се оплетат в косата ѝ, и добави:

— Оливър, би ли върнал Хелън и Алекс при масите? Аз ще дойда след малко.

— Разбира се. — Той махна на децата да тръгват. Фреди, вероятно водена от неясно чувство на лоялност към войската си, отиде да помогне на Лон.

— Баба много ли ни е сърдита? — прошепна Алекс, когато тръгнаха през поляната.

— Сърдита е, но не на вас — успокои го Джоул. — От всички замесени вие двамата имате най-доброто извинение, че сте се държали като единайсетгодишни.

Хелън се намуси, изпълнена с презрение към опита му да ги оправдае.

Алекс вдигна поглед и зяпна.

— Това пък какво е?

Джоул проследи погледа му, спря и примижа, за да фокусира по-добре. Голям облак се придвижваше в спирала към тях... а, да.

— Рояк радиали. — Точно като онзи, в който беше попаднал скутерът му преди няколко месеца. Наложило се бе да го откара на сервиз за основно почистване, след като се прибраха в града. — На тази надморска височина рядко се събират в толкова големи рояци. Мили боже!

И други бяха забелязали рояка, викаха и сочеха разтревожени.

— Идва към нас — тихо каза Хелън.

— Определено. — Докато се колебаеше дали да побърза с децата обратно към дърветата... не, лоша идея... или да продължи напред към игрището, един ентусиазиран войник, стиснал голяма ракета на пръчка със запален фитил, се появи на бегом откъм група младежи, явно с цел да застане точно под рояка.

— Това ще ги прогони! — кресна той.

Джоул чу как Корделия изкрещя зад него с цяло гърло: „Не, недей!“, точно когато дирята от червени искри се изстреля към притъмняващото небе. Твърде късно...

Времето сякаш се разтегли, но не достатъчно. Джоул се пресегна дълбоко в себе си и откри глас за параден плац, какъвто рядко бе използвал преди, гръмовен рев:

— ПОКРИЙТЕ ДЕЦАТА!

Миг по-късно ракетата се пръсна в ослепително синьо и червено и се разгъна като цвете. А още миг по-късно искрите удариха безчетните радиали.

Огнената буря беше изумителна. Пламъците се разляха мълниеносно и с басов звук през огромния куп създания; с избухването на всяко възпламенените му фрагменти се разлихаха на свой ред във верижна реакция на химическо възпламеняване и подпалваха радиалите, които не бяха пострадали при първоначалния взрив. Горещината, светлината и оглушителният звук пулсираха на вълни. Нямаше къде да избягат. Нямаше *време* да бягат.

Джоул смъкна с едно движение ризата си, уви я около близнаците и ги притисна към себе си, приведен над тях да ги защити.

— Не мърдайте! — извика в косите им, когато се опитаха да хукнат или просто да надникнат какво става. — Гледайте надолу!

А после светът му се превърна в порой от пламтящи сополи.

16.

Трополенето на огнени капки се разреши и Джоул вдигна предпазливо глава да се огледа. Примигна, заслепен от калейдоскопната комбинация от неоновы петна и парчета радиали, които догаряха по земята в жълто-червената гама. Няколко последни пихтиести парчета плюснаха край тях — от онези радиали, които взривната вълна беше запратила нагоре, увеличавайки пътя им надолу, а с него и времето и инерцията на падане.

Близнаците се размърдаха в хватката му, но той ги стисна по-силно, обърнал глава към отреденото за фойерверките място в другия край на поляната. „Мили боже!“ Адреналинов приток на чист ужас, какъвто бе изпитвал само няколко пъти в живота си, се разля по цялото му тяло и той замръзна неподвижен. Не можеше да реши дали да хукне, повлякъл децата, или да ги хвърли на земята и да се метне отгоре им. След секунда замъгленият му поглед се проясни достатъчно да различи, че трескавата активност в другия край на поляната не е от хора, които се разбягват панически във всички посоки, а просто фигури, които се стичат с пожарогасители да противодействат на неочакваната небесна атака. Пламтящият дъжд не беше стигнал до фойерверките. Всъщност Джоул се бе оказал в центъра му, но в този момент беше готов да благодари на бога за това.

А после болката нададе вой; пръски от огън по целия му гръб, сякаш е бил нападнат от ескадрон разлютени оси, от най-лютия вид, създаван някога в биоинженерните лаборатории. „Сетагандански оси щурмоваци!“ Мисълта се пръкна в главата му и му се стори толкова смешна, че цялото му тяло се разтресе от смях. Алекс и Хелън най-сетне се измъкнаха от отпуснатата му хватка и го зяпнаха разтревожено. Той също ги погледна и се отпусна — не пицяха, значи бе успял да ги опази.

Хора, които не бяха пострадали от огнените сополи, тичаха към зоната на поражението; пострадалите също тичаха, но без посока. Викове на болка се смесиха с далечни аплодисменти и сякаш всички

присъстващи се отправиха към поляната — мнозина, намирали се далеч от рояка, така и не бяха разбрали какво е станало, а просто бяха сметнали, че фойерверките са започнали предсрочно.

Първа пристигна сержант Кацарос, прибираше зашеметителя си в кобура. Джоул се сети, че май я бе видял да стреля напразно с него във въздуха. Ако беше въоръжена с плазмена дъга, този план можеше и да проработи — горящите фрагменти щяха да станат на пепел, преди да са стигнали до земята. „Правилен рефлекс, неподходящо оръжие“ — натрапи извода си обърканият му мозък. Той автоматично огледа сержанта за изгаряния, но не видя нищо притеснително.

— Сър, ранен сте! — извика Кацарос.

— Няма страшно, лейтенант — бодро заяви Джоул. — Врагът и слон не можа да уцели от това разсто... — И се преви на две от смях. Тази му реакция не успокои нито сержанта, нито близнаците, които се отдръпнаха назад точно когато баба им се появи в галоп. Толкова беше тъжно, че хората не разбираха шегите му. *Корделия* със сигурност ги разбираше... Опита се да повтори шегата, но оплете конците и изречението увисна недовършено. Успя да добави: — За бога, гледай къде стъпваш с тези сандали.

Тя го стисна за раменете, като внимаваше да не докосне раните, и обърна лицето му към себе си... о, добре, нямаше изгаряния нито по косата, нито по лицето й...

— Оливър, в шок ли си?

Той примижа, обмисляйки сериозно въпроса. Ръцете му трепереха, стомахът му се беше свил на топка. Симптоми, един офицер трябва добре да познава симптомите...

— Май да?... — „Ох.“ Разсмя се отново, смехът бързо премина в кискане, което той се опита да преглътне, защото дори в неговите уши звучеше притеснително.

— Заведете го в лазарета — нареди Корделия на някого.

Джоул нямаше и грам желание да протестира. Махна на близнаците да идат при баба си, напълно излишно, тъй като те вече се бяха лепнали за нея, и се остави в ръцете на медтехниците, които го поведоха през поляната.

Замисли се за резултата. „Сергияр — едно, Оливър... всичко.“

„Значи това било богоявлението. Нямах представа, че е толкова болезнено...“

След един от най-вбесяващите часове в живота си Корделия най-после стигна до шатрата на походния лазарет. Майлс накуцваше на крачка зад нея. Екатерин го бе пратила при тях и той бе стигнал до поляната навреме да види последствията от експлозията на радиалите, но, слава богу, не и да я изпита на гърба си. Заел се бе с разтрепераните близнаци, докато Корделия обикаляше зоната на поражение да въведе някакъв ред. Завел ги бе при майка им и беше цъфнал отново.

В приемната зона на медицинската шатра хаосът вече бе сведен до приемливи нива. Корделия поиска да види Оливър, но вместо това я заведоха при лекаря му, специалист по изгарянията с полковнишки чин, когото тя не изяде с парцалите само защото човекът благоразумно и без бавене я въведе в лазарета. Трябваше да признае едно на службите — колкото и безпомощни да бяха в някои отношения, в гинекологията например, в травматологията нямаха равни.

— За щастие, бяхме добре подготвени да третираме изгаряния — уведоми я той с малко прекалено широка усмивка. — Поозорихме се, когато ни докараха двайсет души наведнъж, но държа да отбележа, че адмиралът не получи специално отношение заради чина си. Насам.

Не беше точно самостоятелна стая, но поне беше отделена с брезент от общото помещение. Медицинските монитори и една стойка за венозни вливания с празна банка бяха избутани настрани, заедно с кош, пълен със страховито количество окървавени превръзки. Оливър, гол до кръста, лежеше по корем на медицинска маса, отпуснал глава на сплетените си пръсти. Надигна глава и се усмихна.

— А, ето ви и вас.

— Много ли боли?

— Вече не. Лекарствата подействаха. — Усмивката му се разшири. Предвид контекста, в нея нямаше нищо утешително.

Майлс заобиколи да погледне гърба му и подсвирна.

— Как изглежда? — попита Оливър и се опита да извие глава, безуспешно. — Тук няма огледала.

— Приличаш на тежко болен леопард — каза Майлс, откровен както винаги. След кратко замисляне добави: — Или на крастава жаба.

— Това сигурно е от мазилото против изгаряния — каза Оливър.
— Може би.

— Както и от кървавите мехури. Но са успели да махнат парченцата радиали. Не знам как, но са се справили.

— С цената на много болка от моя страна. Два часа си играха с медицински инструменти зад гърба ми и с някакъв студен мехлем.

„Двайсет минути“ — изрече без глас лекарят към Корделия.

— Мда — тихо каза Майлс. — Задължен съм ти, Оливър. Ако не беше ти, тези изгаряния щяха да са по Алекс и Хелън.

Оливър сви рамене.

— Ти би направил същото.

— Не — простичко каза Майлс. — Не бих могъл. Много съм нисък. Но със сигурност бих се *опитал*.

— Дойдох да те питам за нещо — обърна се Корделия към Оливър, — но ти си под влиянието на обезболяващи, така че... —
Обърна се към лекаря. — Отложиха фойерверките заради него. Пратиха ме да проверя дали ще може да присъства.

Оливър надигна отново глава.

— Макар че в момента ми призлява при мисълта за фойерверки, истината е, че ги очаквах с нетърпение.

— Ако смяташ, че ще издържиш седнал един час, това определено ще повдигне духа на хората. В момента цари... е, не точно паника, но всички са силно разтревожени за състоянието ти. — Тревога, която тя споделяше напълно. А и категорично не биваше да плъзнат слухове, че е мъртъв. Крайно преувеличени слухове, разбира се, но тя знаеше, че за слуховете това никога не е пречка.

Оливър вдигна вежди.

— Това е трогателно всъщност. Макар че може би просто си чакат фойерверките. Нали за тях са дошли.

Влезе медтехник с още превръзки и полковникът побърза да се намеси:

— Хайде първо да довършим обработката на изгарянията.

С общи усилия двамата нагласиха проникващата тънка мембрана и защитната марля върху гърба му с добавка върху врата. Корделия помогна на Оливър да седне. Краката му, по чорапи, увиснаха от високата маса. Оливър примижа замаяно.

Лекарят се намръщи.

— Макар че бих предпочел да го приемем за наблюдение във военната болница, на този етап направихме всичко възможно за раните му. При толкова дълбоки изгаряния и при такъв процент на пораженията състоянието ви е сериозно и ако не се отнесете подобаващо, без колебание ще намаля обезболяващите.

Оливър се ухили.

— Ами, сложете ме да поседя на пейка за час, но не на стол с облегалка, благодаря, после ме откарайте в хубавия ми тих апартамент с луксозната въздушна кола на вицекралицата. Няма проблем.

— Мислех да те взема в двореца — каза Корделия. — Имам отличен лекар на повикване, който от седмици се занимава само с ожулени колене, както и малка частна клиника с нужното оборудване. А и не мисля, че трябва да оставаш сам тази нощ.

— Съгласен съм — кимна лекарят. Отправи ѝ специална одобрителна усмивка, която Корделия си преведе без затруднение, а именно: „Разбира се, нека сложим този пациент в ръцете на единствения човек с *по-висок* чин от неговия.“

— Искях да се прибера в апартамента си, за да... не. — Оливър обърна глава и се намръщи на Майлс. — Първо трябва да говоря с теб. По-късно. Довечера. Това може и да свърши работа.

— О? — Майлс погледна въпросително към Корделия, която само сви рамене. „Нямам представа за какво говори.“

Ризата на Оливър беше съсипана и мина известно време, докато намерят алтернатива — „Няма да изляза навън с една от онези проклетни болнични нощници, дето се развяват на гърба!“. Откриха я в лицето на лекарска престилка, широка и чиста. Фактът, че синият ѝ цвят подчертаваше синьото на леко замаяните му очи, беше наблюдение, което Корделия запази за себе си. Майлс коленичи да му помогне с обувките — Оливър, с усмивка, му позволи да го обуе, след като сам направи неуспешен опит да се наведе за тази цел.

— Най-малко пет дни отпуск по болест — каза твърдо лекарят, — и никакво пътуване със совалка, докато лично не ви разреша, ясно? Сър. — След порой от подробни инструкции относно приема на течности и електролити и в какъв случай да го търси по личната му линия, и след като благоразумно копира цялата документация до амбулаторията в двореца и комуникатора на Корделия, лекарят най-после го изписа на отговорност на вицекралицата.

Аплодисментите и радостните викове, докато вървяха към определената им ложа, бяха знак, че Корделия правилно е преценила настроението и нуждите на тълпата. Ръкоплясканията и виковете станаха още по-бурни, когато Екатерин, чакаща с неспокойните деца, стана и целуна Оливър по бузата. За да не останат по-назад, и останалите момичета Воркосиган последваха примера ѝ, включително Симон — „Виж ти, внучките ми имат добър вкус, да се надяваме, че ще оцелее и след пубертета“, — като Хелън беше последна и целуна спасителя си малко срамежливо. Засрамен на свой ред, Оливър махна с ръка за благодарност и седна.

— Ти си герой — каза му Екатерин. — За мен си истински герой. Оливър обходи с поглед поляната.

— Подозирам, че съм изглеждал доста глупаво.

— Е, за този си рожден ден ще има да разказваш... — въздъхна Корделия.

Оливър се позасмя.

— Мда. Белезите ще избледнеят с времето.

Ръката на Корделия посегна скришно между тях и стисна неговата; той ѝ отвърна със същото. А после първият съсък, бумтеж и блясък сложиха началото на огненото представление и удавиха думите и нуждата от тях.

Майлс дойде при Джоул в тъмната градина. Носеше бутилка сайдер, за която Оливър го беше помолил, и литър течни електролити по своя инициатива. Джоул не отказа нито едното, нито другото. Остави шишетата на малката маса и махна към плетения стол.

— Настанявай се.

Самият той седеше на пейката, доста твърда под задника му, но затова пък без облегалка.

Градината тънеше в мрак, незнайни растения надвисваха над пъстрите светлинки, обточващи алеите, въздухът беше хладен и мек след дневната жегата. Тиха органична нощна музика от дребните създания, които дебнеха невидими — Сергияр на друго ниво, — надвиваше далечните човешки шумове и разсеяните светлинки на града. Майлс седна — лицето му бе смътно очертано от градинските лампички, червени, зелени и сини — и остави бастуна си настрана.

Стойката му беше отпусната, но очите му бяха повече от будни. Най-добрият следовател на императора, изправен, без да подозира, пред един от най-охотните информатори в своята кариера.

Макар че охотата, разбира се, още не означаваше, че информаторът ще се предаде без бой.

Джоул прикри последния си пристъп на колебание с щедра глътка от сайдера, отпи послушно и от електролитния разтвор — *отврат!* — после побърза да отмие неприятния вкус с още една щедра глътка от сайдера. Може би малко джин би подобрил нещата, по примера на старите земяни, които подслаждали по този начин горчивия хинин? Не, този експеримент можеше да почака. Обезболяващите още действаха, но на някакво дълбоко ниво тялото му знаеше колко сериозно е пострадало и сътрудничеса с неохота на командния център. По-добре да приключи с това без бавене.

Майлс отпи от собствената си напитка — предвид късния час коктейлът му навярно беше забъркан от Фрида, тоест не съдържаше алкохол — и реши да му помогне. Или просто и той искаше да си ляга.

— Е, въ... за какво искаше да говорим?

— За много неща. Твърде много може би. За миналото. За настоящето. За бъдещето...

— Да, изчерпателно звучи. — Майлс кривна глава. — Нека позная. Събираш кураж да ми кажеш, че майка ми ти е предложила яйцеклетки. Кое е крайно необичаен подкуп, но майка ми си е такава. Прав ли съм?

— Дааа... не. И да, и не. Не точно. По-сложно е.

— Хората постоянно го правят, между другото. Казват, че нещо е сложно, а после не казват *какво* е. И това адски ме вбесява. Иде ми да хапя. — Предвид че си седеше спокойно на стола, Джоул реши, че думите му са празна заплаха.

Откъде да започне? „От където и да е. Почни отнякъде и кълбото само ще се разплете.“

— Знаеш, че баща ти беше бисексуален, нали?

Леко повдигане на веждите.

— С годините отношението ми към този въпрос претърпя промяна нееднократно. Струва ми се, че вече съм свикнал с тази мисъл. Донякъде.

— Е. — Джоул си пое дъх. — Аз също съм такъв.

Доста по-дълга пауза. Когато отново проговори, в гласа му се усещаше предпазлива ирония:

— И откога майка ми има този съмнителен фетиш към бисексуални бараярски адмирали? Мисля, че дори бетанците не дават обица като награда за този вид отклонение.

Джоул се разсмя.

— Сигурно. Бисексуалната част не е проблем за тях. Виж, онова за бараярските адмирали като нищо би й докарало задължителна терапия.

— Това... това всъщност може да не се окаже шегата, за която го мислиш. Ако част от онова, което ми е разказвала за бягството си от Бета след Ескобарската война, е вярно.

И Джоул бе чувал това-онова по въпроса... Непременно трябваше да разпита Корделия за пълната версия, но в друг, по-спокоен момент.

— За да отговоря на въпроса ти, започнало е при първата й среща с баща ти.

— И сега се опитва да си събере пълната колекция, или какво?

— Не знам да има други. Но мен определено ме събра. — Още сайдер. Още електролити. Още сайдер. Още кислород.

— Но Арал ме събра пръв.

Още мълчание. Реакцията на Майлс го притесни. Истинската му реакция, която не стигаше до повърхността. Прибягваше към старите си професионални умения, така ли? Но после Майлс попита:

— Преди колко време?

— Ти как мислиш? — Защото никога не е излишно да направиш кръстосана проверка... или пък просто го водеше самоубийствено любопитство?

Майлс вирна брадичка.

— Докато беше министър-председател, предполагам. Трябва да е било... доста рисковано. Илян зна... да, естествено, че Илян е знаел. Кой друг? Знаем само, че аз не знаех нищо по въпроса.

— Доста хора всъщност. Не беше точно тайна, просто се опитвахме да бъдем дискретни. Но по онова време ти рядко се връщаше на Бараяр.

— А когато се връщах, ти по правило ме избягваше. — Майлс смръщи вежди. — За което си давам сметка чак сега. Хм. Логично

всъщност.

— Не се вини. При половината си престои на Бараяр ти реално беше в отпуск по болест, при това по сериозни причини, а това рядко заостря вниманието към външни неща.

Майлс вдигна чашата си за тост. Не беше ясно защо го прави.

— Е, а когато майка ми те „събра“ за пръв път?

— Какви подробности искаш да научиш?

— Ами... минимални. Само колкото да разбере.

— Малко след като последвах Арал на Сергияр. Започна като подарък за рождения му ден през първата му година тук.

— А, да, можеш да спреш дотук. — Пресуши чашата си. — Между другото, бетанците *имат* обица за това.

— Майка ти изтъкваше същото. Нееднократно.

— Изобщо не се съмнявам. Двайсет години. По дяволите. Това не е флирт, това си е проклет брак. Ти нали си даваш сметка за това, Оливър?

— Мисля, че към края всички го разбяхме. Докато смъртта не ни... — Не довърши. Отпи голяма глътка да отпусне стегнатото си гърло. В шишето не остана почти нищо.

— И премина през целия онзи цирк на държавното погребение, без да се издадеш. Командваше кортежа... ужас. — Беше ред на Майлс да остави изречението си недовършено. — Почти не те забелязах на погребението. Аз... съжалявам.

— Всички бяхме в шок. Не беше време да мислим за личните си чувства.

Майлс кимна отсечено.

— И онова е продължило? До ден-днешен? Тройката е станала двойка?

— Всъщност не. Имаше тригодишна пауза. Бяхме... загубили пътя си. Когато подновихме връзката, тя почиваше на съвсем нова основа.

— Разбирам. Май. — Намръщи се. — Макар че не разбирам защо е трябвало да спирате.

— Скръбта прави странни неща с хората. Бяхме и страшно заети професионално. И... може би ни е трябвало време да се променим, преди да започнем на чисто. Трудно е да се обясни. Но за нас е логично.

— Щом казваш.

— Така. Да се върнем на яйцеклетките.

— О. Значи наистина има яйцеклетки?

— „Не точно“ би било правилният отговор, макар че ако искаш технически подробности, ще трябва да се обърнеш към доктор Тан от репродуктивния център. След като шестте момичета на Корделия били... — „стартирани? заченати?...“ — създадени, останали шепа безядрени яйцеклетки. Които тя ми предложи заедно с гаметите на Арал. За генетична кръстоска. Посъветва ме да избира синове по причини от правно естество.

Майлс си пое продължително въздух.

— Добре. За *това* не бих се сетил, признавам. — После добави, през зъби: — Майка ми...

След миг продължи:

— И за това ли е цялата тази история? Опитваш се да решиш дали да приемеш предложението й?

— Не, това вече е решено. Три мъжки ембриона чакат във фризера на клиниката с моето име на епруветките. От няколко месеца. Моите синове. Твои братя.

Майлс издаде нечленоразделен звук, после прокара ръце през косата си, както правеше Корделия, когато е ядосана или притеснена. Изправи гръб и погледна Джоул в очите.

— И сега искаш от мен да гласувам с „да“? Или да наложа вето?

— Нито едното, нито другото — каза Джоул и сам се изненада от решителността в гласа си. — Уведомявам те за действията си, защото... — Не довърши. „Опитам се да постъпя правилно. Или най-малкото да споделя с трети човек.“ — Наблюдавам те, откакто беше на двайсет. Не постоянно, разбира се, а на интервали, като албум със снимки. Ти измина много дълъг път оттогава.

Майлс махна рязко с ръка, сякаш с първоначалното намерение да отрече, което се преля в неохотно съгласие.

— Корделия и Арал отгледаха добър човек, което само по себе си е окуражаващо.

— Винаги съм смятал, че сам съм си автор. Но по онова време бях млад и глупав, следователно — самонадеян. В своя защита ще кажа, че оттогава съм поумнял.

— Да, беше интересно да гледам как се превръщаш в баща. Щом ти можеш да го направиш...

— Всеки може? — довърши вместо него Майлс.

— Щях да кажа, че може би и аз ще мога — поправи го Джоул.

— Това е защото си безкрайно дипломатичен. Или защото никога не позволяваш егото ти да застане между теб и целите ти, не знам. Страховита черта на характера, между другото.

— Така или иначе, резултатите са впечатляващи. Имаш прекрасни деца, Майлс.

— И аз така мисля, но не знам дали е благодарение на мен или въпреки мен. Едно мога да ти кажа обаче — заслугата не е моя. Хората грешат за това. Не родителите правят децата, а децата правят родителите. Оформят поведението ни още с първия си писък. Променят ни така, че да паснем на нуждите им. Понякога това е доста болезнен процес.

Джоул вдигна вежди.

— Не го бях поглеждал от този ъгъл. — Тази представа му се струваше обнадеждаваща по странен начин.

— По-добре ми повярвай. През целия си живот съм се учил в движение, така че защо и с родителството да е различно? — Поколеба се, после добави: — Ако може да се съди по стореното от теб днес, имаш правилните рефлексии като за начало.

Ред беше на Джоул да кривне глава. Понечи да започне с „ако“, но този съюз вече не беше актуален.

— Когато децата ми се родят, не искам да бъдат откъснати от роднините си заради ненужни мълчания. — След миг се поправи: — Децата на Арал. Макар че той така и не можа да гласува „за“ или „против“.

— Напротив, гласувал е, при това изрично, поне що се отнася до майка ми. Сега разбирам защо онази клауза в завещанието му беше толкова подробна и ясна. Направо чувах гласа му през юридическата терминология.

— Освен това... ако е ясно, че ти ги приемаш, и другите хора ще ги приемат по-лесно. — Е, може би не всички, но достатъчно като за начало, както Майлс се бе изразил.

Майлс мълчеше, обмисляше думите му.

— А ако не го направя, това няма да промени решението ти?

— Няма.

— Но ще натъжи майка ми — въздъхна Майлс.

— И мен. — И не само заради Корделия, осъзна внезапно Джоул.

— Хм.

Джоул допи с гримаса електролитите. Действието на обезболяващите започваше да отслабва.

— Значи, тъ... — каза Майлс. Впи хладно пронизателен поглед в Джоул. — И как се връзва всичко това с връщането ти във Ворбар Султана, за да поемеш отдел Операции? Не ми го е казала майка ми — побърза да добави. — Тя запази тайната ти. Сам се досетих. Кое то много я ядоса, между другото.

— Ха. Това е единственото лесно нещо в цялата история. Няма да приема.

Очите на Майлс се разшириха.

— И кога го реши?

— Преди около четири часа.

Майлс сбърчи нос.

— Ако майка ми е знаела, че това ще е достатъчно, несъмнено би... знам ли, би подпалила нещо и би го метнала по теб.

Джоул се разсмя въпреки болката.

— Мога да си го представя. Макар че решението ми не беше пряко свързано със... Просто тази сутрин още не знаех какво ще правя, а сега вече знам. — След миг добави: — Предпочитам сам да го съобщя на Корделия, между другото. Ако нямаш нищо против. Преди това трябва да се погрижа за някои неща.

Майлс махна, в знак че разбира.

— Ти си знаеш. — После добави: — На Екатерин може ли да кажа? Защото, ако не може, главата ми ще експлодира.

— Достатъчно експлозии видяхме за един ден. Кажи й. Но я предупреди да си мълчи. Не е тайна, просто да бъде дискретна. Няма да прехвърля децата в репликаторите, преди да помогна на Корделия с преместването на столицата и базата. Ще изчакам да си подаде оставката като вицекралица. А ако не изникне нещо спешно, и аз ще си подам оставката по същото време.

— А другите хора във Ворбар Султана? Ключовите хора, имам предвид, не пресъобщение.

— Е, това оставям на теб, графе. Ти трябва да живееш там, не аз.
— „И слава богу.“ Запита се каква ли част от разговора им Майлс ще предаде на Десплейнс. Чудесно бе, че няма нужда да му пука.

Майлс се почеса по носа.

— А... Грегор знае ли за всичко това?

— Мисля, че майка ти му е изпратила подробно съобщение, да.

— Включително и за твоята част от нещата?

— Да.

— Мамка му...

Джоул не беше сигурен дали ругатнята е общ коментар на ситуацията, или има конкретен адресат.

Майлс продължи жално:

— И щом е знаел, тогава защо, макар и неизрично, ме прати тук да разследвам?

— Обикновено защо те праща да разследваш нещо?

— За да се заровя надълбоко. Да разбере какво става. Да оправя каквото мога. И да докладвам.

— Това отговаря ли на въпроса ти?

— Тоя реторичен номер си го копирал от майка ми — изръмжа Майлс.

— Свърши ли работа?

— Да.

— Добре тогава.

Майлс се облегна назад, праметна крак връз крак и забарабани с пръсти по страничните облегалки на стола. Вдигна поглед.

— И как, въ... ще ги кръстиш?

Въпреки умората и болката усмивка разтегли устните на Джоул.

„Печеля.

Всички печелим.“

17.

Корделия вървеше през градината към служебния си кабинет. Тъкмо бе изпратила Оливър във военната болница за преглед при специалиста по изгаряния и да му сменят превръзките, с уговорката, че ще мине през апартамента си за малко дрехи и ще се върне право в двореца, без никакви отбивки в кабинета си. Пратила бе Риков да го откара със строги инструкции да го върне без излишно бавене. Чудеше се дали би се съгласил да държи няколко ката дрехи тук, за свое и нейно удобство. Колкото до публичните декларации по лични въпроси...

Снощи се беше прибрал от градината изтощен, и нищо чудно — разчитайте на Майлс да изстиска и последните капчици живот от уморен човек, а и какво толкова си бяха говорили двамата? — позабърсал се бе с мокра кърпа и се бе сринал със стон в леглото. Там, благодарение на военната фармацевтика и нейните чудеса, беше спал спокойно, вместо да се мятта в агония. Тази сутрин беше станал... бавно. Е, не точно като живите мъртви — сънливата му усмивка беше твърде доволна като за зомби, — но дано раздвижването го ободреше.

Блейз и Айви си бяха прекарвали добре на пикника вчера, Блейз бе потънал в работа, което винаги му носеше радост, а Айви бе довела цялото си семейство или поне онези негови членове, които бяха в града. Всички си бяха прекарвали добре и се бяха отървали без сериозни наранявания. И вече бяха подготвили сутрешния ѝ график.

— Предварителната редакция на официалното видео от пикника е готова и чака одобрението ви — докладва Блейз. — В планетарната мрежа циркулират куп частни видеа от, въ, от злощастния огнен инцидент. Според мен ще е разумно да пуснем и наша версия, подходящо редактирана, така да се каже.

— А имаме ли наш запис?

— Да. Случайно бях наблизил и правех пейзажни снимки на поляната и подготовката за фойерверките. Получиха се страхотни кадри на целия екшън!

Корделия не беше подозирала, че в гърдите му дреме военен кореспондент.

— Оливър едва ли ще се зарадва особено.

— О, адмирал Джоул е излязъл *страхотно*. Проучването ми показва, че снимките, на които предпазва с тяло внуците ви, са най-популярните тази сутрин в цялата мрежа.

— Да, наистина са хубави — обади се Айви. — Най-добрите ги запази в отделен файл да си ги имам.

Корделия не можеше да устои повече.

— Дайте да ги видя.

Голият до кръста Оливър, съобразителен и храбър, наистина беше излязъл добре. Корделия ги прегледа отново, после каза:

— Омъжена си, Айви.

— Това не пречи да *гледам*.

— Мда. Направи ми копие на файла, става ли?

Айви се усмихна лукаво.

— Непременно.

Ако се съдеше по изражението му, Блейз бе изпаднал в кратко неведение. Двете жени се спогледаха и не го осветлиха.

Накрая Корделия се обърна към него:

— Включи и тях, но гледай фокусът на фоторепортажа да е върху пожарните екипи и ефективния начин, по който овладяха кризата. Военната подготовка на Сергияр е на ниво и така нататък.

— Да, ама огънят изобщо не стигна до фойерверките.

— Да благодарим на небесата за това. Действай, Блейз.

Той побърза да си запише дадените му инструкции.

Корделия добави:

— А като ти остане минутка, събери във файл всички снимки и видеа на облака от радиали, които успееш да намериш, преди, по време и след инцидента, и ги прати на доктор Гамелин от университета. Снощи не ми даде мира. Явно за пръв път се наблюдава подобно поведение на местната фауна. Много беше развълнуван. Имало някаква теория как този вид радиали винаги кацали на земята при гръмотевична буря и дали това не можело да се използва в метеорологията. Доктор Гамелин явно държи на експерименталната наука. — Корделия одобряваше, разбира се. Ескобарските докторанти, които професорът бе довлъкъл снощи, доста се бяха уплашили и се

наложи неколkokратно да им повтарят, че такива инциденти не се случват всеки ден. „Да ги видим, като ни разлюлеее земертесение — помисли си Корделия, а после: — Сергиярската екосистема не е за женчовци.“

От друга страна, най-опасното животно, открито досега на планетата, беше един внесен отвън и крайно агресивен вид човекоподобна маймуна. Може би си струваше да изтъкне това при случай.

Настани се на бюрото си за сутрешната опашка от съобщения. На третото настроението ѝ се скапа — „Плас-Дан“ изпращаха простодушно запитване защо офертата им е останала без отговор и настояваха за такъв. „А бе, хора, никой от вас ли не е изучавал теория на игрите?“ Да вземеш грешното решение в „Дилемата на затворника“, тоест да предадеш партньора си с надежда за по-ниска присъда, вместо и двамата да си мълчите пред полицията и да се измъкнете безнаказано, носеше известна полза само ако играта се състои от *един* рунд. Само че животът не се състоеше от отделни рундове в игра, а представляваше непрекъснат процес. Кое то онези типове от „Плас-Дан“ би трябвало да разбират отлично, защото в собствения им завод имаше поточни линии с непрекъснат цикъл на производство, нали така? За жалост Корделия си имаше работа с мениджърите на компанията, а не с инженерите.

Само че Гридград имаше *нужда* от материали... Корделия изсумтя ядно и остави съобщението настрана да се вмирише още малко. Макар че не би могла да го бави дълго.

За радост, точно в този момент Айви я прекъсна — обаждаше се по интеркома, което беше знак, че Корделия може да откаже на молбата, каквато и да е тя.

— Ваше височество? Аташе гем Сорен от сетаганданското консулство е тук. Няма насрочена среща, но явно смята, че е важно да ви види.

Е, май бе прибързала с радостта си от прекъсването. Нямаше представа какво мислят в сетаганданското консулство за снощната арткастрофа — бяха запазили мълчание по въпроса, — но май сега щеше да разбере.

— Да влезе.

Гем Сорен се беше изкъпал и преоблякъл, но определено изглеждаше недоспал. Носът му беше отеъкъл, а по насиненото му лице нямаше и следа от клановата окраска, което ѝ се стори любопитно. Изпъчи се в стойка мирно пред бюрото ѝ с вид на провинил се войник пред дисциплинарна комисия.

— Вицекралице Воркосиган. Тук съм да поискам... не, да ви помоля... да ми дадете политическо убежище на Сергияр.

Корделия примигна.

— Тъ... защо?

— Консултът ми е много ядосан. Твърди, че никога не ми е давал разрешение за изложбата, но истината е, че не ми е *забранявал* да я организирам. Нареди да отпътувам за дома със следващия кораб, а там без съмнение ще ме изритат от дипломатическия корпус. Няма да има бъдеще за мен, освен в семейния бизнес. — Ако се съдеше по тона му, подобна съдба беше по-лоша ако не от смърт, то поне от сериозна хоспитализация. — Там ме чака единствено позор!

Корделия, като човек със значително по-голям жизнен опит, се върна в спомените си. Когато младеж се изправи пред първия си провал, той му изглежда непреодолим. Когато си се сблъскал с десетки, просто казваш на следващия да си вземе номерче и да се нареди на опашката. Но предвид душевното си състояние в момента гем Сорен едва ли би оценил по достойнство това нейно наблюдение.

— Политическото убежище изглежда доста крайна стъпка. Първо, това означава да се откажете от сетаганданското си гражданство. Защо просто не подадете молба за имигрантски статут по нормалните канали?

— Знам какъв е законът, вицекралице. Но корабът потегля *двечера*. А замина ли, повече няма да мога да се върна. Семейството ми никога не би ми дало пари за билет.

Означаваше ли това, че семейството му е от бедните геми, които се държат със зъби и нокти за трудно извоювания социален статут като бедните вори? Какво бяха пожертвали, за да осигурят на своя син шанса да възроди изгубения статут на семейството?

— С какво се занимава семейството ви?

Той почервения и се изкашля. Отклони поглед. И промърмори:

— Баща ми и чичовците ми ръководят голяма компания за водопроводни доставки на Сигма Сета.

Корделия се замисли над думите му и редактира предишната си представа за семейното положение на гем Сорен. Изглежда, след като не беше успяло да вземе преднина в надпреварата за стандартните гемски роли, по-старото поколение в семейството бе решило дружно да плюе на гемската игра и да се прицели в трупането на богатство. Което означаваше, че Микос е проява на атавизъм, а героичната му роля на културния фронт е негова собствена идея. Ясно защо не гореше от нетърпение да се върне у дома и да го посрещнат с хоровото: „Казахме ти.“

— Вече опитах друго — добави гем Сорен. — Помолих Кая Воринис да се омъжи за мен, което би ми дало законово право да остана. Но тя ми отказа.

„А аз си мислех, че сутринта не може да стане по-странна...“

— И колко... колко категоричен беше отказът ѝ?

Гем Сорен се изкашля отново.

— Много... много категоричен, ваше височество.

„Браво на теб, Кая.“

— Лейтенант Воринис изглежда силно отдадена на кариерата си, поне на този етап от живота си.

— Тя... каза нещо в този смисъл, да.

„Казала ти е, че е един сетагандански съпруг беглец би съсипал непоправимо шансовете ѝ за повишение, нали?“ И той бе решил да се обърне към следващата жена в редицата, с надеждата тя да му оправи проблемите? „Редно е сам да си ги решаващ, момченце. Може да си сетаганданец, но все пак си на трийсет години...“

Прекъсна я звуков сигнал откъм комтаблото. Айви ѝ сигнализираше за... какво? Нещо по-важно от настоящия ѝ разговор, очевидно.

— Да, Айви?

— Видеообаждаме за вас, вицекралице, важно, струва ми се. От Карийн Куделка.

Корделия изправи гръб, живнала изведнъж. „Любимата ми почти-снаха е тук?“ Каква беше тази история с внезапните семейни визити в последния месец, толкова ли не знаеха как да изпрацат теснолъчеви съобщения...

— Откъде се обаждат?

— От орбита. Търговски кораб от Ескобар, който току-що е пристигнал.

— Свържи я. — Обърна глава към гем Сорен. — Вие... — „Се връщайте на Сигма Сета?“ Ако искаше да се издигне до нивото на злата кралица, за каквато я обявяваха най-върлите ѝ политически врагове, беше време да усъвършенства умението си да рита беззащитни палета. — Вие изчакайте във външния офис.

Той излезе изгърбен. Щом вратата се затвори след него, усмихнатото лице на Карийн се появи над видплочата — категорично подобрение в качеството на събеседниците, ако питаха Корделия. Карийн — все така руса, синеока и решителна като женски отряд от командоси. „Понякога, Марк, любов моя, вселената ни компенсира за мъките.“ Но той знаеше това.

— Карийн! Радвам се да те видя! Марк с теб ли е?

— Не, но пътува насам. — Усмивката ѝ се разшири. — Прати ме да те питам къде искаш да разположи онзи твой завод.

— Намерил ми е конкурентна оферта!? Къде? Аз търсих под дърво и камък, говорих с всички свои познати на Комар и Бараяр, но без успех. Марк има нещо предвид, така ли?

— Доста повече от това. Пред сделка е с една ескобарска компания за промишлено строителство.

— Ескобар! А на мен дори не ми хрумна да... о, боже, страхотно. В ескобарското консулство адски ще се зарадват.

— Това е добре, защото трябва да побързаме с документацията, а това зависи и от тях. Онзи терен в Гридград още ли се продава? Защото водя с мен инженер от компанията, който да направи предварителните проучвания.

— Великолепно. За какви срокове говорим?

— Работят с готови архитектурни планове. Произвеждат почти всичко в собствените си заводи и след това просто спускат готовите елементи от орбита. Сглобяват ги като блокчета за много големи деца. След като теренът бъде изравнен и се положат водопроводните тръби и другата инфраструктура, основните сгради се издигат буквално за седмица, а след още две заводът започва да работи, стига да не ударят на камък с местните суровини.

Имаше предвид да не ударят на камък с *офертата*...

— Кажи им, че могат да разчитат на максимално съдействие от моя страна. Ще направя всичко възможно да осигуря съдействието и на останалите фактори, но знаеш колко е бавна бюрократичната машина. О, боже, това наистина е страотно! Направо ще отпуши нещата.

Карийн кимна с усмивка.

Едва ли щеше да стане, но...

— Те дали не биха... питай ги дали не биха могли да използват една малка планина от смес за пластобетон, става ли?

Веждите на Карийн литнаха нагоре.

— Защо? Имате излишна планина от пластобетон?

— Не самия бетон, а сместа за него. Високотехнологична иновация за терени с голямо натоварване. Като военни космодруми. Дълга история.

Карийн сбърчи замислено вежди.

— Не знам. Щом материалът е нов, може да не е съвместим с нашите неща. Изпрати ми копие на техническите характеристики и ще го дам на инженерите.

Корделия кимна и въздъхна. Получила беше подаръка и едва ли бе реалистично да очаква, че ще го получи и с панделка на всичкото отгоре. По всичко личеше, че онази дяволска смес ще свърши като чували за укрепления срещу изригвания на вулканична лава.

— Добре. Нека твоят човек слезе в Гридград и говори с моя архитект. Ще ти пратя всичките му контакти след секунда. Той *много* ще се зарадва да ви види. Или него поне. *Ти* искам да дойдеш на вечеря във вицекралския дворец, настоявам. Майлс, Екатерин и всички деца са тук, между другото.

— Марк спомена нещо в този смисъл. Не знам откъде го е разбрал — от Майлс, от Иван или от леля Алис, нещо такова.

— Хващаш ги в последния момент, утре си тръгват. Има и друг, когото... не, ти всъщност познаваш Оливър Джоул, нали?

Лицето на Карийн живна.

— Може и за това да съм дочула нещичко. Ще ми е интересно да видя до каква степен семейните слухове отразяват фактите.

— А. И на мен ще ми е интересно. От другата гледна точка.

— Не бих го пропуснала за нищо на света. А сега трябва да свършвам, скоро слизаме.

— Обади ми се, като кацнете на космодрума. Ще пратя Риков да те вземе.

— Добре. Обичам те и те целувам, лельо К. Чао. — Прати въздушна целувка и прекъсна разговора.

Корделия издиша шумно. „От време на време се случва бараярската шуробаджанацина да работи в твоя полза.“ Облегна се назад, стоплена от отмъстително предчувствие. Вече съставяше наум любезния отговор до онези гадняри от „Плас-Дан“ в стил „що не вървите по дяволите“. Оливър толкова щеше да се зарадва...

Вратата на кабинета ѝ се отвори с плъзгане и гем Сорен надникна страхливо.

— Тъ, ваше височество? За моето убежище?...

Тя му махна нетърпеливо да влезе. Претегли го с поглед, по-благосклонен отпреди няколко минути. Може би...

Накрая попита:

— Някога работили ли сте в семейния бизнес?

— Малко. Като млад.

— Готов ли сте да започнете работа на Сергияр като водопроводчик? Защото в бъдеще със сигурност ще се нуждаем от творци, но в момента ни трябва водопроводчици.

Очите му се разшириха от озадачение и надежда.

— Ами... да.

— Браво! — Тя плесна с длан по бюрото и сетаганданецът подскочи стреснато. — Току-що преминахте теста на вицекралицата за решителност относно крайната цел и гъвкавост по отношение на метода. Сергияр ви иска. Елате с мен.

Излезе покрай него във външния офис и каза:

— Айви, изготви на този младеж най-безобидното разрешение за политическо убежище, което можеш да измислиш. — Защото още утре несъмнено щеше да си има работа с началниците му. Макар че по този въпрос сетаганданското консулство вече беше в слаба позиция. Добре. Защото така не се налагаше да им подлага крак с фалшиви контраобвинения за тайна конспирация, включваща нападение с биологично оръжие срещу адмирала на сергиярския флот и семейството на вицекралицата, каквито — доколкото познаваше сергиярците — вече със сигурност циркулираха в голямата клюкарница рамо до рамо с „Езерото Серена е зона на въглеродно

диоксидна инверсия и правителството го крие!“ и десетките други екзотични фантазии, които толкова често превръщаха сутрешните ѝ съвещания в упражнения по сюрреализъм.

„Колония Хаос. Няма нужда да измислям каквото и да било, то само се поражда...“

Беше към края на сутрешната опашка от документи, подготвена ѝ от Айви, и вече си представяше как се измъква от кабинета навреме, когато раздвижване във външния офис ѝ подсказа, че се е появил още един непредвиден в графика посетител, *по дяволите*. Радост замени раздразнението ѝ, когато чу гласа на Оливър и отговора на Айви:

— Вас със сигурност ще ви приеме, сър. Заповядайте, влезте.

Още преди да е затворил докрай вратата Корделия скочи да го посрещне с целувка за добро утро, но от прегръдки се въздържа заради раните му. Успял бе да се измие и да се преоблече в свободна цивилна риза и стари работни панталони, тоест изглеждаше точно толкова отпускарски, колкото му бе наредено. Болничната миризма на мазило против изгаряния и нови превръзки се рееше силна около него, а движенията му все така бяха предпазливи, но лицето му беше спокойно, а очите му се усмихваха.

— Уредихме си завод за пластобетон! — посрещна го Корделия с голямата новина и развълнувано му разказа за разговора си с Карийн, докато той си избираше стол — спря се на един с права облегалка, обърна го и седна с лице към облегалката. Корделия приседна на ръба на бюрото си на една ръка разстояние от него.

Той вдигна глава и я погледна с широка усмивка.

— Да ти кажа, една жена би трябвало да се вълнува толкова от, знам ли, други подаръци. Дрехи, бижута.

— Да бе. Аз не се задоволявам с нещо по-малко от завод. Смятай се за предупреден. Има и по-хубаво — Карийн ще дойде за вечеря.

— Чудесно. Винаги съм харесвал Карийн.

— Всички харесват Карийн. Това, изглежда, е нейната суперсила. За щастие, тя я използва за добро.

Оливър скръсти ръце върху облегалката на стола.

— Аз също имам новини. След снощните арести...

— Ох! Съвсем забравих за това, а казах, че ще...

Той вдигна ръка да я спре.

— Фреди Хейнис ще получи конско, задължителен курс по самоотбрана, от онези, дето ги водят отегчените командоси в базата, и разрешително за зашеметител.

— Ами... добре. Струва ми се добре балансирано решение, макар че...

— Провинилият се отбор по ботушено поло ще получи... Фьодор. Не можах да преценя дали гневният баща или засраменият командир говори по-силно в него, но на тяхно място щях да се надявам да е второто.

— А. — Корделия се усмихна. Едва ли беше от хубавките й усмивки. Може би беше усмивката на Червената кралица.

— С други думи, смятай, че тази работа съм я свършил вместо теб.

Тя кимна, после добави колебливо:

— А с Майлс как се спогодихте снощи? Той не каза почти нищо тази сутрин.

Спокойствие се разля по лицето му.

— Нали знаеш онова чувство, когато си намерил път до пристана, било в морето, било в космоса, когато всичко изщраква на мястото си и разбираш, че си довел кораба си на сигурно място? И най-после можеш да си отдъхнеш?

— Толкова добре се спогодихте, значи?

— Така мисля. — Размърда се на стола, разкърши гръб и примижа леко. — Казах му за момчетата. И за всичко останало, макар и без да навлизам в детайли.

Заля я прекрасно чувство на облекчение.

— О, благодаря ти.

Той се вгледа в нея и линията на устните му се смекчи.

— Ти също носеше тежестта на мълчанието. И нито за миг не се приведе под нея.

Корделия размаха ръце.

— Това върви с работата.

Той продължи да я гледа, отвори уста да каже нещо, но после очевидно избра друго:

— Не знаех с кого ще говоря — с Майлс Бараяреца или с Майлс Галактика, но за мой късмет снощи той беше в бетанско настроение.

— Бях приготвила един-два пръта, които да му вкарам в колелата, ако тръгне да се прави на стария Пьотър — призна тя. Като се започне с двете прапрабаби в собственото ѝ фамилно дърво... някой дали му беше разказвал за тях?

— Често ли го прави?

— Понякога. Това да си граф, изглежда, ти бърка в мозъка. Културно влияние, такива неща. — Замълча, изчаквайки търпеливо. Както и очакваше, Оливър сам отвори темата.

— На път през апартамента пратих теснолъчево съобщение на Десплейнс. Благодарих и се извиних.

— Сигурен ли си? Напълно? — тихо попита тя.

Кратко кимване.

— Разбрах го със сигурност щом натиснах бутона за изпращане. Едва ли бих могъл да го нарека тежест, която ми е паднала от раменете, защото така и не стигнах до тежестта. Беше по-скоро усещане за простор, сякаш светът ми внезапно се е отворил, разгънал се е, а аз стоя изумен под синьото небе. Много странно усещане. Не мисля, че се дължеше на обезболяващите обаче. — Измери я с поглед. — Не ми изглеждаш особено изненадана. Как е възможно да си знаела какво ще реша, щом самият аз не знаех?

— Не знаех, разбира се, но ти ми подсказа — когато пристъпи към оплождане, вместо просто да замразиш гаметите. Сякаш, съзнателно или не, си искал да наклониш везните в полза на този проект.

Той се замисли, после каза:

— В други времена сигурно биха те изгорили на клада като вещица.

— О, я стига — каза тя, доволна.

Необичайно за Майлс, отпътуването на следващия ден не беше свързано с нарочен бърз куриер на разположение на лорд-ревизора, а с редовен пътнически кораб, който спазваше разписание. Екатерина, която ръководеше преселението, изглежда, си даваше доста по-ясно сметка за този факт от своя съпруг, но така или иначе всички основни членове на групата, плюс помощния персонал и багажа, се събраха при парадния вход на двореца, готови да се натоварят на конвоя от наземни

коли. Малко по-рано Корделия бе дочула Майлс да преговаря с дечурлигата относно допустимото тегло на личния багаж и процента на камъните в него — експонати с научна и сантиментална стойност — и тези преговори бяха извикали злорада усмивка на лицето ѝ. Е, Майлс можеше да си позволи допълнителните пътнически такси.

Оливър си беше взел довиждане със семейството ѝ на закуска и бе потеглил към болницата в базата за поредния преглед при специалиста по изгаряния. Карийн беше тръгнала малко след това да хване най-ранната от трите совалки, които кръстосваха ежедневно между Карийнбург и Гридград, където, без съмнение, много скоро щеше да се обзаведе с кохорта от инженери, които да я следват като омагьосани патенца. Засега нищо не бе тръгнало Айви на пода, изскачайки от комтаблото ѝ да съсипе безценното време, което Корделия бе отделила да изпрати своите хора. „Животът е хубав.“

Майлс докуцука задъхан до Корделия на алеята и обхвана сцената с поглед. Е, ако не друго, хаосът поне беше организиран. След миг каза:

— Знам, че страдах, задето съм единствено дете, но... *девет* братя и сестри? Сериозно?

— Не забравяй да преброиш и Марк — поправи го тя. — Макар че може да се спори дали си му брат или родител.

— Брат — каза Майлс. — Решихме, че сме братя. От законова и всяка друга гледна точка.

— Значи от само дете ставаш едно от единайсет. Постарах се, както виждаш, макар и със закъснение. Животът е пълен с такива засади.

— Е, точно с такива едва ли. Обикновено.

Тя го изгледа с вдигната вежда.

— Че ти кога си се смятал за обикновен?

Той сви рамене. „Точка за теб.“

— Погледни го от хубавата страна. Дели ни огромно разстояние, така че няма да си делиш играчките с никого.

Екатерин, която тъкмо минаваше покрай тях, хванала по едно дете във всяка ръка, подхвърли:

— Поне докато не пораснат значително.

— В това няма никаква *логика* — оплака се Майлс под нос. Зареза поглед към яркото сергиярско утро. — Постоянно се питам какво би

казал татко за всичко това.

— Вероятно би изразил известни съмнения относно метода, но определено би одобрил резултата — каза Корделия. — Хипотетично обикаляне в кръг. — „Или в спирала, като тирбушон.“ — Ако хиляда неща се бяха случили по друг начин, ако бях успяла да откъсна Арал изцяло от Периода на изолацията, вместо само наполовина, ако регентството не му се беше стоварило на плещите — или графството, в този ред на мисли, — ако можехме да бъдем обикновено семейство далеч от светлината на прожекторите, ако, ако, ако... Започнеш ли да разсъждаваш по този начин, край няма.

— Хм. — Майлс премести тежестта си върху бастунчето и Корделия се зачуди дали да не седнат някъде. Но нямаше време за това — седнеха ли, след минутка трябваше да станат пак. „Долу ръцете.“ Или това, или рискуваше да я ухапят като награда за добрите намерения. Дали и бъдещите му братя нямаше да се окажат също толкова маниакално независими и не трябваше ли да предупреди Оливър за това? „Твърде късно.“

— Харесвам Оливър — каза той след малко. — Винаги съм го харесвал. Макар че явно не съм го познавал и наполовина толкова добре, колкото си мислех. Не бих... не бих имал нищо против да поправим това, доколкото го позволи разстоянието и прочее.

— Би било чудесно — тихо каза тя, а Майлс кимна отсечено.

След миг добави:

— Само не злоупотребявай с горкия нещастник. Нали си даваш сметка, че той те гледа право в очите и ти играе безропотно по свирката? — Макар в тона му да се бореха негодувание от името на мъжката половина от човечеството и злорадо задоволство заради господстващото положение на майка му, Корделия реши, че задоволството надделява.

Екатерин отново мина покрай тях, тръгнала в обратната посока, и Майлс я проследи с поглед.

— Ти май знаеш това-онова по въпроса — подхвърли Корделия. — Заслужава ли си?

— О, да — прошепна той. — Очевидно е, че той би застанал на пътя на куршумите, за да те защити, без да се замисли.

— Което би било най-глупавият начин да си пропилее талантите. — Корделия сви устни. „Хайде поне този път да прескочим теста за

жертвоготовност.“ — Имам наум *много* по-интересни неща, които да направи за мен.

— С това не мога да споря. — И добави с по-тих глас: — Надявам се да сте щастливи.

— Оливър умее да бъде щастлив. — Поне в сравнение със средностатистическия Воркосиган, стига това словосъчетание да не беше оксиморон. Вероятно това бе една от основните причини Арал да се пристрасти към компанията му. Предвид ранните си години Арал почти бе развил страх от щастието, сякаш се боеше, че ако посегне към него, автоматично ще разгневи някакъв садистичен бараярски бог. Но после се бе научил да му се наслаждава от разстояние, така както добрият старши офицер умее да делегира отговорности. Е, това беше твърде сложна тема, за да я обсъждат сега и тук. Затова Корделия се задоволи със следното: — Какво е любовта, ако не радост, която откриваш в друго човешко същество? Оливър ме радва ежедневно.

Намусено кимване.

— Е, значи всичко е наред.

Екатерин спря при тях.

— Ще ти пратя окончателните планове на шестте градски градини и парка на новия дворец веднага щом ги пусна през програмите в кабинета си. Е, поне инфраструктурните планове. Тепърва ще си блъскам главата с подбора на растения. Все още не знам достатъчно за сергиярската ботаника и още по-малко за флората около Гридград, а ми се иска да включа колкото се може повече местни видове.

— Никой не знае достатъчно за сергиярската ботаника — успокой я Корделия. — Но работим по въпроса.

— Вероятно ще трябва да дойда тук поне още веднъж, преди да предам работата на някой местен колега — предупреди я Екатерина.

— Винаги си добре дошла — каза Корделия и я прегърна. — Колкото по-често идваш, толкова по-добре.

— И аз ще се радвам, но за целта май ще трябва да ме клонират — каза жално Екатерина.

Майлс, очевидно сетил се за Марк, преглътна каквато там солена шега се беше родила в главата му. Наистина започваше да свиква с новата си роля на зрял човек... освен когато забравяше, че е такъв.

Корделия би го помолила да забави малко темпото, но подозираше, че ще е безсмислено както винаги.

Тръшкаха се врати, надигаха се гласове, разменяха се прегръдки — някои от тях доста лепкави, което доведе до спешно издирване на мокри кърпички. Една дебела и добре опакована папка с рисунки бе предадена в ръцете на Наследника. Хора ниски и високи бяха качени в колите, свалени, разместени и качени отново.

— Довиждане! — извика Корделия. — Приятен път! И се обаждайте по теснолъчевия, за бога... той не е само за спешни съобщения! — Размаха ръце към Екатерин. — И ми прати още снимки на децата заедно с плановете!

Последни махания и керванът потегли. Зави по улицата и по някаква причина се размаза пред погледа ѝ. Тя гледа след него още дълго.

„Любими мои, радвайте се един на друг.
Докато още имате време, радвайте се.“

ЕПИЛОГ

Два дни след официалното откриване на гридградския космодрум и на почти довършения и вече обитаван вицекаралски дворец в бързо развиващия се център на Западен Гридград, Джоул и Корделия откраднаха малко време за себе си. Бяха го планирали за предния ден, но както Корделия обичаше да казва с въздишка: „Вечно изниква нещо.“

Церемониите по откриването бяха минали гладко, без никакви експлозии и пожари и само с нормалния брой пациенти, отбили се в лазарета на базата с дребни оплаквания или — доста по-късно през деня и след края на дежурствата — вследствие на пиянски инциденти. Генерал Хейнис беше доволен и почти бе успял да загърби отколешната си неприязън към сергиярските предприемачи.

Госпожа Хейнис най-после се бе присъединила към съпруга си — оказа се трътлеста, старомодно облечена и безкомпромисна по един тих начин. Зад тази безинтересна външност явно се криеше нещо повече, защото Фьодор не пропускаше случай да я хване за ръка, сякаш го е страх да не я изпусне отново, и дори да разтрие обичливо врата ѝ, когато си мислеше, че никой не ги гледа.

Шефът на инженерния корпус към имперските служби генерал Ото също присъства на откриването, дошъл на една от периодичните си проверки във връзка с изграждането на новата столица. При първата му проверка преди година Корделия го бе посрещнала с доволните писъци на тийнейджърка, която си пада по музикант — познаваха се още от Ворбар Султана, от време, когато и двамата бяха значително помлади. Както Джоул бързо се бе убедил, не сексапилът на Ото ѝ размътваше главата, а неговата енергичност, ефективност и кротко здравомислие. Е, и сексапил не му липсваше, ако си падаш по зрелия чар, макар да беше ясно, че за него „физически“ е най-вече първата част от словосъчетанието „физически закони“. След като го видя как действа — понякога на ръба на закона, ако това бе единственият начин

да се постигне целта, — Джоул проумя гледната точка на Корделия и се присъедини към фенския клуб на Ото.

За момента Западен Гридград приличаше на военна зона повече от базата, но нещата бързо се нареждаха. Корделия го уверяваше, че било напълно нормално градските градини на снаха ѝ да изглеждат по този начин на този етап. Щяло да бъде съвсем различно, когато гигантските „къртичини“ се покрият с живите си плащове в зелено и сиво-зелено, с червено-кафяви бараярски акценти тук и там за контраст. Джоул се надяваше да е права.

Карийнбург все още надаваше вой до небесата, задето са го изоставили. Дори серията силни земетресения отпреди половин година, които напукаха тротоарите из целия град, не смълчаха хора на недоволните. Корделия редовно се хващаше за косата, но понеже в крайна сметка получаваше своето, така и не отскубна нито косъм.

Както можеше да се очаква, плъзнаха някои доста интересни слухове за връзката на вицекралицата и адмирала. Съдържанието им варираше от смехотворното до просташкото. Корделия не им обръщаше внимание. Джоул се опита да последва примера ѝ. Оказа се, че е била права. След като липсата на гневна реакция — на каквато и да било реакция всъщност — лиши клеветниците от вниманието, към което се стремяха, те се насочиха към други, по-глупави и по-доходоносни мишени. „Горките идиоти“ — бе промърморила Корделия, но не направи нищо да спаси новите жертви. Натрупаният във Ворбар Султана опит може и да не беше по вкуса ѝ, но определено си беше взела поуки от него.

Докато подорбиталната им совалка излиташе, Джоул неохотно си призна, че най-силното му чувство сега, когато напускаха новата столица и всичките ѝ местни раздори, е чувство на *облекчение*.

Корделия погледна през прозореца към придружаващата ги совалка на ИмПСи и въздъхна:

— С ИмПСи май никога няма да се разделим напълно.

— Така е — съгласи се Джоул. — Дори когато спреш да бъдеш вицекралицата — беше видял календара на стената в банята ѝ и оставащите дни, отбелязани с дебел червен маркер, — пак ще си останеш осиновителката на Грегор.

— И следователно потенциален лост за давление върху императора, знам, да — кимна тя и се намръщи. — При нужда Грегор

знае как да отстоява своето.

— Но би било жестоко да го поставяш в такава ситуация. — Охраната на Корделия, осигурена от ИмпСи, макар да я вбесяваше, защитаваше и сърцето на Джоул, при това без допълнителни разходи за империята. Да не споменаваме собствеността и потомството ѝ. Джоул разбираше раздражението ѝ, но и двамата знаеха, че никога не би се съгласил охраната да бъде свалена окончателно.

— Е... да се надяваме, че момчетата и момичетата на Алегре ще свикнат с живота в дълбоката провинция. — Тя присви пресметливо очи. — Може пък да им намеря някакви допълнителни задачи, колкото да си уплътнят времето.

Бяха заели малката совалка от базата. Беше бърза, но не и луксозна. Седалките бяха пренаредени в четири групи, едната заета от Джоул, Корделия и Аурелия, чието столче бе прикрепено на седалката срещу тях; другата от Риков, Ма Риков и младата бавачка, докарана срещу немалка цена от окръг Воркосиган, щерка на друг гвардеец, която беше израснала на Сергияр и копнееше да се върне. Третата група седалки беше за трио от дворцовата прислуга, което отговаряше за пикника, а на четвъртата бяха струпани провизиите им. С други думи, за уединение трудно можеше да се говори, но при обкръжаващия ги шум на полета можеха да разговарят що-годе спокойно, особено ако сберат глави.

— Вчера дадох ход на оставката си — каза Джоул.

Тя кимна, контролирайки усмивката си.

— Кога ще пристигне заместникът ти?

— Доколкото разбрах, след два до шест месеца. — Надяваше се да са два, а не шест. — А после се обадох на доктор Тан и му казах да започне с Еверард Ксав.

Този път широката усмивка се измъкна от контрола ѝ и превзе цялото ѝ лице. Корделия стисна ентузиазирано ръката му.

— Значи с Найл ще са почти връстници. — Найл бе по-малката сестричка на Аурелия, която растеше доволно в репликатора си.

Третата новина на Джоул трябваше да почака, защото Аурелия се събуди и взе да грачи към майка си, която веднага я извади от столчето да си поиграят — гледка, която неизменно очароваше Джоул.

Аурелия бе извадена от утробния си репликатор преди година и половина и моментално бе поела по курс към световна доминация. Ако

питаха Джоул, определено бе превзела правителството още в първия си ден.

— Ти си толкова голямо и силно момиче! — каза ѝ Корделия. — Прекрасна си! Толкова енергична!

Аурелия изчурулика нещо в отговор и с помощта на майка си започна да танцува, или по-скоро да тъпче, в скута ѝ. По наблюдение на Джоул тази размяна на реплики се повтаряше поне по веднъж на ден още от раждането ѝ.

В началото Корделия не даваше на никого да припари до бебето ѝ и неведнъж докарваше бавачката до сълзи. Накрая Джоул дръпна момичето настрана и му обясни за ранното детство на Майлс. Роден с ниско телесно тегло и чупливи кости, подложен на безкрайни медицински процедури и постоянна болка, целият шиниран, Майлс определено имал големи претенции към света, но светът не откликнал подобаващо. Лесно беше да си представи човек как здравословните изпитания от ранното детство са травматизирали Майлс, но чак сега ставаше ясно, че са оставили дълбок отпечатък и върху Корделия. Бавачката беше кимнала с разбиране, а Корделия постепенно се отпусна, когато стана ясно, че дъщеря ѝ е силно, здраво и енергично дете. Може би след Майлс всяко нормално дете ѝ се струваше супербебе. Джоул можеше само да се надява, че след още няколко дъщери Корделия ще свикне.

— Още говори по бебешки. Няма ли най-после да каже пълно изречение? — прошепна му Корделия. Това беше новата ѝ тревога. Езиковите умения бяха единственото ранно постижение на Майлс, който със стряскаща скорост бе преминал от думи към изречения и оттам към цели монолози в стремежа си да получи някакъв контрол над своята трудна вселена.

Понастоящем Аурелия отлично въртеше възрастните на пръста си посредством комбинация от езика на тялото, лицевите изражения и оскъден речник от чудато подредени думи. Плюс вградени сирени при нужда. След малко, демонстрирайки доверие, което Джоул се почувства длъжен да оправдае, Корделия му преотстъпи щерка си и дойде негов ред да се прави на малоумния партньор в странния танц на комуникацията с Аурелия. По всичко личеше, че днес представянето му е на висотата на нейните високи стандарти.

Най-после совалката започна да се снижава към целта на пътуването. Въпреки шумното негодувание на Аурелия Джоул я върна в столчето ѝ преди кацането. Най-напред видяха бреговата линия, начупена и негостоприемна ивица от червени скали, в които вълните се разбиваха гневно. А после пред погледа им се разкри устието на залива и спокойните води отвъд.

Заливът се вдаваше дълбоко в сушата, разсичаше заобикалящите го хълмове цели двайсетина километра навътре. По-малки и по-големи носове се редуваха с дълбоки ниши и удължаваха бреговата линия още повече. Тук субтропическият пояс преминаваше в умерения, а морето и дълбоките спокойни води на залива смекчаваха допълнително климата, превръщайки мястото в райско кътче. Джоул и преди беше идвал тук с Корделия, няколко пъти, но ето че и сега усещането за ведрост и покой го заля по вече познатия начин.

На единия бряг на залива, приблизително в средата, се намираше малко село, на място, предлагащо оптималната комбинация от прясна вода, спускаща се от околните ниски хълмове, и стръмен бряг, идеален за ветроходен кей. Малката електроцентрала на Порт Славей произвеждаше сто пъти повече ток, отколкото биха могли да оползотворят хилядата обитатели на селото, но ако питаха Джоул, потреблението много скоро щеше да се изравни с капацитета на електроцентралата, много по-скоро, отколкото си мислеше Корделия. Сравнително равните терени отвъд първата линия хълмове вече приютяваха десетки малки ферми с млади лозя и овощни градини.

Вместо към площадката за кацане на селото совалката им и придружаващият я ескорт се отправиха към един нос на два-три километра по-близо до морето. Преди десетина години Корделия беше купила целия терен заедно с прилежащото заливче — единствената ѝ лична покупка на сергиярска земя. Джоул вече знаеше защо го е направила.

Дома си Корделия строеше близо до заливчето, на склона на полегат хълм с лице на изток, към морето. Докато останалите сваляха багажа от совалката и подготвяха пикника, двамата с Корделия се разходиха из строителната площадка. Четвъртитата основа бе вкопана в склона на възвишението на петдесетина метра над бреговата линия, строежът напредваше — от последното им посещение насам строителите бяха положили канализационната система. Все още

нямаше работещи бани и тоалетни — за тази цел гостите можеха да използват преносимата тоалетна на строителите под къщата, — но поне личеше къде са отредените им места. Корделия бе видимо развълнувана.

Днес строители нямаше. Надвити от еволюционната надпревара за местни ресурси, всички те бяха отишли да работят върху първата клиника в селището. Е, все някога щеше да си ги върне, отбеляза с въздишка Корделия. Днес беше въодушевена от друга идея — подводна стоманена мрежа, опъната при входа на заливчето, която да създаде безопасна зона за плуване и гмуркане. Колонистите тепърва щяха да изследват подробно моретата на Сергияр, но вече беше ясно, че океанската екосистема включва доста по-едри хищници от тези, които обитаваха сушата.

— Реши ли вече къде искаш своята къща? — попита Корделия, обхождайки с поглед проскубания сиво-зелен амфитеатър, обгръщащ заливчето.

— Може би точно срещу твоята, от другата страна на залива. Харесва ми гледката към залезите. Така ще мога да се разтъпча приятно на път към теб или да мина направо с лодка, ако времето го позволява. — Запита се колко ли време ще прекарва бъдещата му лодка на док пред нейната къща. Доста, надяваше се. — Или мога да преплувам разстоянието, ако съм в настроение за атлетически прояви.

Тя се усмихна широко.

— Идеята ми харесва.

Бяха решили да запазят най-източната част от носа за бъдещето.

Споделиха обяда си на открито с малобройния си екип от ИмпСи, който, въпреки усърдието си, така и не бе открил дори сянка от заплахата за сигурността на своята повереница. Е, поне заплахата от човешки произход. Колкото до заплахите от биологично естество, те все още представляваха една голяма въпросителна. По-късно, докато Аурелия и гвардеец Риков дремеха на сянка, Джоул и Корделия тръгнаха на разходка покрай брега на заливчето, където вече имаше отъпкана пътечка през храсталаците, и се изкатериха на носа да се насладят на невероятната гледка към водата. На изток входът на заливчето предлагаше ясен изглед към хоризонта, където морето и небето се сливаха в прозирна мъгла от синьо и виолетово.

— Това — каза Джоул, задъхан след изкачването до върха, — си е едно голямо езеро.

Корделия се засмя тихо.

— Искях да ти кажа... — сподели ѝ той почти срамежливо, — че според Гамелин, ако изкарам още един курс по биохимия и събера и редактирам в научен доклад всички свои бележки от наблюдения на терен, които му изпращам за списанието през последните две години, може да ми признаят не само бакалавърска, а и магистърска степен и да ме включат в една от докторантските си програми.

Преди няколко месеца дори самият Джоул бе спрял да се преструва, че това е „просто хоби“. Новината изобщо не изненада Корделия и тя отвърна с усмивка:

— Студент, който вече умее да мисли и да пише, който може да организира голяма научна експедиция и до най-екзотичното място, докато едната му ръка е вързана зад белязания от изгаряния гръб — е, белезите вече почти не личат, — който с лекота би могъл да ръководи цял факултет, а защо не и университет, ако поиска...

— Работа на терен — твърдо я прекъсна Джоул. — Искам да работя на терен. Навън.

— Нищо чудно, че на Гамелин му текат лигите. — Хвана го под ръка. — Предричам, че бъдещите ти студенти ще те обожават, професор Джоул, и това ще стане доста по-скоро, отколкото си мислиш. Вече знаеш как се преподава.

— Е, да. В мирно време старшите офицери кажи-речи само с това се занимават — с преподаване. Вземат под крилото си новобранци и им дават начална скорост. Учат хората как да правят неща, които не са правили преди. — След миг добави замислено: — Е, във военно време е същото, но на по-бързи обороти. Тази част от професията ни остава незабелязана за външните хора. — Добрите офицери и сержанти моделираха у новобранците, най-често чрез личен пример, военни добродетели, а понякога и други, общочовешки; лошите създаваха свои подобия, които понякога срамяха армията и флота дълго след като самите те са се уволнили. Джоул се питаше какъв модел за офицер е бил той и колко дълго ще оцелее влиянието му.

— Геофизически сергиярските морета са картографирани до милиметър.

— Знам — каза Джоул. — По-голямата част от картографирането я свършихме от орбита.

— Колкото до биосферата им, някой ще трябва да я огледа отблизо.

— Един няма да стигне. Преди време Гамелин спомена пет хиляди години и аз реших, че се шегува. Сега знам, че не е така. Само този залив може да отнеме половината живот на един изследовател. — И съвсем близо до дома, буквално на прага на въпросния изследовател може би? — А отвъд устието на залива... е, човек ще остане без дъх много преди да е останал без въпроси. — Многобройните и сложни рифоподобни структури по северния бряг на този континент вече привличаха вниманието, но практическите нужди все още насочваха повечето ресурси към сушата. — Трудно ще се намери финансиране за свестен изследователски кораб.

— Хм, аз може и да познавам един-двама, които умеят да намират финансиране. Не бързай да се отказваш от идеята.

— Не смятам да се отказвам. Работата е толкова много... като отрупана трапеца, на която има място за всички.

Усмивката на Корделия стана много широка.

— Боже, не си бях давала сметка колко ми е липсвал звукът на научната алчност. Говориш почти все едно си...

— Бетанец?

— Щях да кажа от Бетанския астрономически корпус. Всички ние бяхме, хм, трудно се вписвахме в тунелите на родния свят.

Ръката ѝ се промъкна в неговата и той я стисна в отговор.

След малко Корделия каза:

— Знам къде да ти намеря навигатор за онзи твой научен кораб, при това евтино. Подозирам, че ще е съгласна да работи почти без пари. Стига да има достъп до лаборатория.

— Става — каза той. Постояха така още малко, вперили поглед в хоризонта, където утре щеше да изгрее ново слънце.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.